

André Dhôtel

Ahová nem juthatunk el soha

I. FEJEZET

Gaspard ifjúsága

Minden egyes táj valójában több világot rejt. Az Ardennes-eket járva nem egy, de ezer erdőt fedezünk fel. Az északi tájakon egészen a Rajnáig, vagy az anvers-i kikötőig dombok százai, buja rónaságok húzódnak, míg a városok szívében az oly sokszor kihalt tereken harangtornyok emelkednek, legalább annyi szorongást, mint csodálatot keltve.

A mezőváros címre pályázó Lominval falu, mindettől a ragyogástól nagyon messze esik. A községnek van postahivatala, jegyzője, orvosa, no meg egy vendégfogadója turisták számára, az Aranyszarvas, ami végül is az egész település jellegét meghatározza. Hajdan csak néhány falusi ház volt az ardennes-i erdők egy zugában. Aztán a városból egyre többen töltötték itt vakációjukat, egyre-másra épültek a villák, így született egy vidéki üdülőhely, amely azonban mindig megőrizte komolykodó jellegét.

Lominval a Flouve patak partján fekszik, a folyócska kanyarulatai az erdőkkel övezett réteket mossák. Itt minden évszakban mély a csend, és lakói még annyira sem ismerik ezt az Északi-tengerig terjedő változatos világot, mint bármely más vidéket.

Gaspard Fontarelle az Aranyszarvas szállóban született. E tágas fogadónak aranyozott cégére volt, és ablakaiban az évszaktól függően muskátli vagy nebáncsvirág nyílt. A szállodát egy ügyes, keményfejű asszony, Gabriellé Berlicaut, Gaspard nagynénje vezette.

Gaspard Fontarelle születését sok mende-monda követte. A gyermek szülei vásárosok voltak. Nyakkendőt árultak, és senkinek eszébe sem jutott volna, hogy ezért akár egy rossz szót is szóljon rájuk, ha ráadásul Fontarelle-né asszony nem adja a fejét arra, hogy jövendőt mondjon a vásárokon. Valaha Lominvalban laktak, de mióta Fontarelle-né látnoki elhivatottságot fedezett fel magában, két lányukkal elköltöztek az ellenségessé vált vidékről, és padlásszobát béreltek Méziers-ben. Valójában éppen olyan keveset tartózkodnak Méziers-ben, mint hajdan Lominvalban. Folyton a környéket járták. Nyomorúságos szobákban találtak hajlékot. Akár koldusszámba vehették volna őket, még Berlicaut kisasszony – Fontarelle-né asszony tulajdon nővére – is azt mondta, már csak egy cirkuszos kocsi hiányzik, hogy betetözzék lehetetlen életmódjukat. Amikor Berlicaut kisasszonynak sikerült meggyőznie Charles sógorát, hogy Gaspard-t, Fontarelle-ék legkisebb gyermekét meg kell menteni attól a cigányélettől, ahogy két lányuk is élt, egész Lominval helyeselte ezt az elhatározást.

Gaspard tehát az Aranyszarvasban született. Úgy állapotok meg, Lominvalban marad, és nagynénje gondoskodik neveltetéséről. A falu még nem felejtette el, hogy Gaspard egyik őse Lominval polgármestere, egy másik meg – távolabbi ugyan – a vadásztársulat elnöke volt. A falu lakóinak sehogyan sem tetszett, hogy Fontarelle-ék egészen a csavargásig süllyedtek, és boldogan jósolgatták, hogy Gaspard – Berlicaut kisasszony döntésének hála – majd helyreállítja a vidék egyik legrégebbi családjának hajdani hírnevét.

A keresztelő napján el akarták felejtetni, hogy az anya kártyavetőnő, hogy az apa meglehetősen kétértelműen fejezi ki magát, és hogy a két lány csavargó életet él. Úgyis elhatározták, hogy miután kiörvendezik magukat, azonnal elhagyják Lominvalt, így hát a nagynéni rendíthetetlenül türelmes volt velük. Csak unokaöccsével törődött, aki már ilyen zsenge korban is magán viselte a méltóság jeleit.

– Csak a szülők legyenek távol, akkor nincs mitől félnünk – mondta élesen Gábriellé Berlicaut.

Ezen a napon mégis megtörtént az első olyan emlékezetes esemény, mely felett hiba volna elsiklani, amint ezt történetünk folytatása is igazolni fogja. Délután, amikor a vendégek befejezték az ünnepi ebédet, a fogadó nagytermében a nagynéni Gaspard-t kiemelte bölcsőjéből, hadd vegye ki ő is a részét a tiszteletére tartott pohárköszöntőkből.

– Nem, kedvesem, – kiáltott fel megelőzve Fontarelle-nét, a mamát –, nem, kedvesem, nem a kegyed, de az én dolgom bemutatni ezt a gyermeket az egybegyűlteknek, akik ma jókívánságaikkal halmozzák el őt. Elvégre én vagyok a keresztanyja is!

Eközben Gábriellé Berlicaut észrevette, hogy a bébi pólyájából hiányzik két biztosítótű. Hogy a gyereket addig se kelljen az anyjára hagynia, míg biztosítótűt keres egy fiók mélyén, Gaspard-t a kredencen díszelgő óriási mérleg tányérjára helyezte. A másik tányéron egy macska ült.

Gaspard súlya tekintélyes volt. A mérleg olyan hirtelen billent meg alatta, hogy a meglepett macska szinte kirepült a helyéről, és célba vette a mosogatót. Az állat először tekintélyes kárt okozott a feltornyozott tányérok között, majd a rémülettől hajtva, egy ugrással a vendégekkel körülvevett asztal közepén termett. Úgy tűnt, hogy a macska vak réműlete mindenkire átragadt, senki sem merte nyakon csípni az állatot: kieresztett körmökkel ugrált az asztalon, felborítva az olajos és boros üvegeket. Végül belekapaszkodott a jegyzőné blúzába, és ugyancsak felszántotta az arcát. A jegyző és szomszédja, Perrin tanácsos, akik segíteni próbáltak rajta, maguk is kegyetlenül összekarmolt kézzel kerültek ki a kalandból. Az állat végül az ablakon keresztül elmenekült, Gábriellé Berlicaut meg kötszerért indult, hogy bekötözhesse a vendégeket.

A zűrzavar lecsillapodott, a társaság Gaspard felé fordult, aki békésen feküdt keresztben a mérleg tányérján. Gaspard egyáltalán nem volt felelős a történetekért. Mégis, mint ahogy azt egyre-másra mondogatták, ha ő nincs ott, mi sem történt volna. Valahányszor a jegyzőné összeszabdalt arcára néztek, a balsors jelét látták, a balsorsét, amelynek Gaspard mintha cinkosa lett volna. Abban a pillanatban, amikor Fontarelle-né asszony felvette gyermekét, az általános csendben távoli mennydörgés hallatszott, és nyomban utána felharsant egy észak felé vonuló darucsapat rikoltozása. Március volt, a vihar ritkaság ebben a hónapban. Ami viszont a darvakat illeti, semmi meglepő nem volt vonulásukban, a nagy ablakon át tekintetükkel mégis hosszan követték a magasban V betű formájú alakzatukat, melynek egyik szára a szokottnál jóval hosszabb volt.

Gábriellé Berlicaut kiragadta Gaspard-t az anyja karjai közül, és a társaság felé emelve közölte, hogy a történetek ellenére isznak a tiszteletére, mert ő – magyarázta – fűtül az ártatlan gyermek körül ólálkodó rossz előjelekre. A jegyzőné tüstént felemelte poharát, és elsőként kívánta az ifjú Gaspard-nak, hogy a nehézségekkel dacolva, Berlicaut kisasszony szerencsés beavatkozásának segítségével hozzon dicsőséget a Fontarelle névre. Szónoklatára újabb mennydörgés tett pontot, és nem tudták, hogy ezt jó vagy rossz előjelnek tekintsék-e. A társaság elég hamar feloszlott.

A napok, sőt évek múlása sem tudta eltörölni ennek a keresztelőnek az emlékét. Mégis, míg Gaspard iskoláskorba nem ért, semmi különlegeset nem észleltek, sem az Aranyszarvas szállóban, sem Lominvalban. Szülei időnként meglátogatták Gaspard-t, majd újra elutaztak, szemmel láthatóan könnyű szívvel, hogy folytassák a nehéz életet; csak Gaspard megmeneküljön tőle. Egy teljes napon át zengett a Berlicaut fogadó Gaspard két nővérétől. Amikor eltűntek, Lominvalban újra lecsendesedett minden. A rétek nyugalma ismét a konyha mélyéig lopódzott, és a magas ég alatt megint hallatszott az erdő zsongása. A falak hosszan visszhangozták az örökös elfoglaltságukba mélyedt falusiak lépteit.

Amikor Gaspard iskolába kezdett járni, és így bizonyos fokig mégiscsak társadalmi életet élt, újabb zavarok következtek. Gaspard hétéves volt, amikor beírták az iskolába. Jó lett

volna ugyan, ha egy kicsit előbb tanul meg olvasni, de a nagynéni habozott – nem is minden ok nélkül – kiengedni őt, úgymond, a nagyvilágba. Még nem volt két hete, hogy Dumeron úr oktatta, amikor egy este iskolából jövet arra vetemedett, hogy felmásszon a szálloda kis teherautójára, mely éppen a kapu előtt álldogált. A sofőrnek a városban volt dolga, s a kocsit az úton hagyta. Mihelyt Gaspard hátulról felkapaszkodott, a teherautó nekilódult. Az Aranyszarvas szálló előtt alig észrevehető lejtő húzódott, de most hirtelenében ugyancsak érzékelhetővé vált. A sofőr elfelejtette behúzni a féket, így a kocsi lassan megindult az utca felé, mely egy hirtelen ereszkedővel a templomtérre fut. A teherautó hamarosan átvágott a téren, Gaspard meg elhűlve, lábát lógatva, csak ült hátul. A falut elhagyva a kocsi erősen felgyorsult, miután átszelte az országot, egy rétre került, majd az erdőbe vezető útra tért. A rémült falusiak utánvetették magukat. Gábriellé Berlicaut jobbra-balra kiáltozott, hogy nem kell megijedni.

Mint ahogy ezt utólag beismerték, valójában senki sem Gaspard-t féltette. A kocsi a fűrésztelephez ért, ahova aztán nyilegyenesen behatolt. Az őr és felesége éppen kávéjukat itták a kunyhóban, amikor közeledni látták. Csak annyi idejük volt, hogy fölugorjanak és félrehúzódnak, egy pillanat múlva a teherautó, magával sodorva az asztalt a kávéskannával, csészékkel és egy virággal teli vázával, úgy fűródott be a kunyhó deszkafalába, mintha papírból lett volna. Átszakította a hátsó falat, és orral egy deszkarakásban kötött ki, amin végül is a motorház darabokra tört.

Az őr és felesége elborzadva rohantak oda, de két váratlan dolog láttán már majd kilelte őket a hideg. Először is Gaspard lekecmergett a kocsiról, és udvariasan jó estét kívánt. Másodszor, az őr felesége, mint aki nem hisz káprázó szemének, a deszkarakásra mutatott: a váza kifogástalanul elrendezett rózsáival ott díszelgett a tetején, a kávéskanna, a csészék és az asztal viszont szilánkokban röpült hegyibe. Hogy megbizonyosodjék, nem álmódott-e, az őr mindenekelőtt a vázáért ment. Csak ezután fordult Gaspard-hoz, hogy megkérdezze, nem ütötte-e meg magát, és egyáltalán, hogyan történt mindez. A fasorból közben odaértek a falu lakói. Már csak a romokat szemlélhették, és elhűlve látták, hogy az őr, rózsákkal a kezében, barátságosan cseveg Gaspard-ral.

Ha a sofőr behúzta volna a féket, semmi sem történik, az biztos, de vajon miért éppen ezt a pillanatot választotta Gaspard, hogy felkapaszkodjon a kocsira? Egyedül Gábriellé Berlicaut tudhatta, hány kétségbeejtő csalódás legfőbb okozója volt Gaspard, ő aztán sorolhatta volna: összetört edények, felborított levesestál, odaégett hús, ajtók, amiket úgy vágott be, hogy még az órák is megálltak, házinyulak, amelyek Gaspard lába között szöktek meg, amikor fűvet vitt nekik, nyitva hagyott boroshordók, kiömlött kincsükkel. Ahol Gaspard megjelent, ott minden visszájára fordult. De az autós kaland után Gábriellé Berlicaut könnyített a szívéen, félelmébe, gondjaiba beavatott mindenkit, akit ért.

Tízéves korára Gaspard megint egy félresikerült dráma hőse lett. Ősszel, egy csütörtöki napon történt, hogy megszökött gombát szedni a szomszédos erdőbe. Vállára özbőr táskát vetett. A levelek még nem hullottak le, és így történhetett, hogy a cserjék kuszaságában egyik vadász igazi őznek nézte. Ez a vadász Seille úr volt, egy ügyvéd, a jegyző vendége. Golyóra töltött ismétlőpuskával vadászott a jegyzőnek és két barátjának társaságában egy nagy kiterjedésű sávon. Mivel nem volt tudomásuk arról, hogy Gaspard behatolt az övezetbe, nekieresztették a kutyákat, s amikor az ügyvéd megpillantotta Gaspard özbőr táskáját, vállához kapta fegyverét, és lőtt.

Szerencsére még ebben a pillanatban a vadász valamiféle kétségtől vezettetve, félrerántotta puskáját. Amikor a ravaszt meghúzta, eszébe ötlött, hogy miféle őz az, ami nem mozdul, amikor a kutyák már körbe csaholják, erre a gondolatra megremegett, s ez elég volt ahhoz, hogy elhibázza a lövést. A golyó csak súrolta Gaspard fejét, és felszínes, de vérző barázdát húzott rajta. Majd egyenesen a falu felé repült, és ott a kis városháza nyitott ablakán behatolva, darabokra törte a Köztársaság gipszszobrát, mely egy magas asztalkán állt. A

golyót később megtalálták a falban, és a bognár, aki éppen a falu vége felé ballagott, azt állította, hogy a golyó a füle mellett fűtült el.

Megesik, hogy egy vadász rögtön lő, amikor a vad szőrét megpillantani véli; különösen, amikor az erdő még nem eléggé áttekinthető. Az ügyvédnek nem lett volna szabad azon a helyen állnia, a faluhoz ilyen közeli erdőben, ilyen messze hordó fegyverrel. Megvitatták az ügyet, de akárcsak az autós kaland után, most is legalább úgy elborzadtak a veszélytől, ami Gaspard-t fenyegette, mint a baleset végül is nevetséges kimeneteléből. Gipsz mellszobor, szép kis trófea egy vadász zsákmánylistáján! Ismét kénytelenek voltak megjegyezni, hogy Gaspard-nak nem kellett volna arra járnia, és az már igazán elképzelhetetlen, hogy valaki ilyen, már-már csúfolódásnak tűnő gyanútlanúsággal lábáljon ki a legszörnyűbb veszélyekből.

A következő két évben még sok más esemény történt, amiről most nem esik szó, mert nem különösen jelentősek. Az utolsó kaland, amit aztán nagyon sokan emlegettek, akkor történt, amikor Gaspard tizenkét éves lett. Ez az utolsó kaland egyszerűen elképesztett mindenkit.

Egy este, amikor Gaspard iskola után egyedül csavargott a falu környékén, vihar kerekedett, olyan vihar, amit senki nem látott közeledni, amint ez gyakran megesik. Egy nagy körtefa alá menekült, aminek két legvastagabb ága korhadt volt. A villám belecsapott a fába, és egyik ága – ami már önmagában is elég nagy egy közepes méretű fánál – tüzet fogott, majd egy hatalmas szélroham ötven lépéssel odébb, éppen a tűzoltófecskendőt rejtő csűr tetejére ragadta.

Gaspard-t ott találták ájultan a fa tövében. Szőke haja megperzselődött – mindössze ennyi baj érte. Nyomban magához tért, és egy órával később már olyan volt, mintha mi sem történt volna. Az ijedelem, ami elfogta a falut, megint csak nekikeseredéssel keveredett. A csűrben támadt tüzet ugyanis képtelenség volt eloltani, tétlenül kellett nézniük, miként változik a szivattyú egy halom ócskavassá.

Hogyan vádolhatták volna Gaspard-t? Eszükbe sem jutott. Másnap már az új tűzoltófecskendő beszerzésével foglalkoztak, és dühödten mondogatták, hogy Gaspard-ból hiányzik minden jóra való készség, és hogy szeretetre méltó arckifejezése is csak tettetés. Vannak gyermekek, akikből mindig ellenállhatatlan erő sugárzik. Ahol megjelennek, megszűnnek a nehézségek, míg mások egész sor bonyodalmat okoznak, anélkül, hogy kisujjukat mozdítanák.

Miféle egy kétbalkezes, galibagazda ez a Gaspard? És még isten tudja, mi, mondogatták hamarosan, noha semmi megfogható nem tudtak ellene felhozni. Azt rebesgették, hogy van valami rejtett rosszindulat ezekben az ügyekben, ami, ha nem is tudatosan, Gaspard-tól származik.

Gaspard szép szőke kölyök volt. Gondosan dolgozott, és mindenkinek a kedvét kereste, nagynénjének is, pajtásainak is. De kedvességéből senki nem kért. Tudták, milyen könnyedén borítja fel tintatartójukat, dönti össze gondosan egymásra rakott könyveiket és törli szét tollaikat. Ő maga sohasem volt közvetlenül felelős, de jobb volt tartani tőle.

Gaspard-t egyre növekvő bizalmatlanság vette körül. Mindig szemmel tartották, és voltaképpen nem ismerte azt, ami a legjobb a gyermekkorban és az életben: nyílt szívvel beszélni, és hallgatni valakit, aki nyílt szívvel beszél. Szülei úgy gondolták, hogy mindene megvan, és rövid ott-tartózkodásaik alkalmával nem sokat törődtek hibáival. Mintha az egész világ elbújt volna előle. Az iskolában ritkán feleltettek. Egyre inkább az volt az érzése, hogy semmi sem vonatkozik rá, minden rossz, bármit tegyen is.

Említettük, hogy Lominval zárkózott, meglehetősen mogorva falu, s hogy élete örökösen egyforma mederben folyik. Keveset gondoltak a falun kívüli világ dolgaival és az erdőn túli, annyi szépséget és változatosságot rejtő tájakkal. Lominval lakói közül mégis Gaspard maradt a legtudatlanabb a világ dolgait illetően. Amikor tizennégy éves korában elhagyta az iskolát, nagynénje padlókefélésre és udvarsöprésre fogta be. Noha elég élénk esze volt,

nagynénje nem nagyon törődött a jövőjével. Magánál tartotta ugyan, hogy kötelességét teljesítse, mint ahogy azt hangoztatta is, de illúziói már nem voltak. Ami Gaspard-t illeti, ő még csak nem is tudta, hogy valaha más álmai is lehettek volna. Egyetlen vágya az volt, hogy észre se vegyék. Különben nagyon ragaszkodott a házhoz, s a falu legszerényebb dolgait is magáénak érezte, akár a kezét vagy a szemét. Szülei egyre ritkábban látogatták. Nővérei már huszadik életévük körül jártak. Vásárosokhoz mentek feleségül, és keveset gondoltak öccsükkel, aki egészen másként élt, mint ők.

Sok gyerek dicsekszik, amikor valami kalandféle történik vele. Gaspard-nak alaposan kijutott a kalandokból, melyekről elmondhatta volna, hogy ő volt a hősük. De mivel különösen ilyenkor nézték le, végül valami szelíd és riadozó félnétség alakult ki benne.

Reggeltől estig dolgozott, néha még késő éjjel is. Sok munka akad egy szállodában. Ám szép időben Gaspard tartalékolt magának egy órát a nap végére vagy vacsora utánra, hogy sétáljon egyet. Nagynénje engedélyezte neki ezt a szabadságot, mert el kellett ismernie, hogy olyan gyorsan és jól végzi a munkáját, hogy egy felnőtt sem különbül. Sétáira azt az időpontot választotta, amikor a legkevésbé kellett tartania attól, hogy találkozik a szomszédokkal, és legtöbbször azon az ösvényen ment, amely a falun kívül, a kertek mellett vezet.

Először lement a templomtérre, körbejárta, majd egy utcácskába fordult, amelyet régi házak falai fogtak közre, és ahol senki sem jár, mert benőtte a bojtortján és a csalán. Az utca végén a kertek rácsai és a parkok sövénye között egy ösvény húzódott. Ez is alig volt kitaposva; benőtték a szederbokrok. Gaspard átbújt a szögesdróton, s ott már nem figyelhette senki.

Eleinte, amikor ezeket a sétákat kezdte, leült egy zugba, onnan nézte a vidéket. Megismerte a dimbes-dombos réteket, és a völgyek messzeségében megpillantotta az erdő fainak ormát. Nyáron a széllel ég felé szálló vagy a fűvön keresztülsuhanó bogáncs bóbítáját nézte. A madarak a parkok kerítésdróttjaira telepedtek. Nem tudta a nevüket.

Gaspard figyelme később a kertek felé fordult. A rácsok védelmében a folyondárok szövevénye mögül megfigyelhette a zöltséget szedő asszonyokat, vagy hallgathatta a nyitott ablakokból kiszűrődő beszélgetést.

Nem a kíváncsiság hajtotta. Ha véletlenül valami személyes ügyről esett szó, rögtön továbbállt, mert feszélyezte a gondolat, hogy kihallgasson másokat. Pusztán az estékben lágyan csengő hangok búvólték el. Az egyházi mély, a fiatal pékné daloló hangja meg a többiek, a hol bánatos, hol vidám hangok.

Ez a békés és gyermekes szemlélődés lassanként valami áhítatféllévé alakult benne, és olykor megesett, hogy magányában imádkozott. Ilyenkor mintha valami vad erő lebegte volna körül. Lominval csöndje olyan mély volt, hogy akár a legegyszerűbb szónak is meglepő értéke, kivételes következménye lehetett.

Egy-egy szót vagy inkább bizonyos szavakat, melyeket különben nemigen hallani érrefelé, úgy látszik, néha mégis kimondták. Például a csatorna, harangtorony és a tenger szót. A péknének volt egy unokafivére Belgiumban. Az egyházi bátyja vámőr volt egy kikötőben. A szavak önmagukért érdekelték Gaspard-t. Elképzelte a csatornákat, melyeket sohasem látott, a városokat a tornyaikkal és a hatalmas tengert. Egyáltalán nem vágyott arra, hogy elhagyja Lominvalt. hogy megismerkedjen ezekkel a tájakkal, ahol az egyházi bátyja és a pékné unokafivére oly otthonosan mozogtak. Mivel teljesen tapasztalatlan volt, úgy képzelte, hogy az eseményeknek isten tudja miféle különleges tájak a forrásai, melyekről senki sem beszél, s amelyekről valójában senki sem tudna semmit mondani. Azt képzelte, vannak emberek, sőt népek, melyekben nincs semmi közös az emberiséggel, azzal az emberiséggel, melyet ő Lominval lakóiban ismert meg.

Gaspard-t sokkal jobban lekötötte a munkája, semhogy jelentőséget tulajdonított volna az ilyen álmódosásoknak, amelyek éppen csak átfutottak gondolatai között. Lassacskán mégis

elhitette magával, hogy egy szép napon, egyik sétája közben elkapja azt a szót, amely majd megvilágítja mindazt, amit nem tud, de talán még olyasmit is, amiről senkinek sincs sejtelme. Egy este aztán olyan szavak ütötték meg a fülét, melyek óhatatlanul megváltoztatták életét.

Egy májusi este történt. A gesztenyefák már virágoztak a községháza előtt, s a kertekben sarjadt a spárga. Az Aranyszarvasban befejezték az évi nagytakarítást, és Gaspard elindult első tavaszi sétájára. A kertek alatt húzódó ösvényen ment, s a községházától nem messze leült a füvek zsendülő kárpitja mögé. Ritkán fordult elő, hogy ebben az előkelő szomszédságban maradt. Alig ült le egy rövid elmélkedésre, amikor rádióból hangzó zenére figyelt fel. Szinte ugyanabban a pillanatban vége lett a műsornak, majd egy hang így szólt:

– És most hallgassanak meg egy közleményt.

A hang hirtelen félbeszakadt. Elfördítették a készülék gombját. Rövid vita a házban, feltehetően a polgármester és felesége között, majd újra felcsendült a hang:

– ... tizenöt év körüli, aki Anvers-ből gyalog kelt át Belgiumon, s mindig kisiklott a rendőrség keze ügyéből. A gyermek szürke bársonynadrágot visel, kék gyapjú ingblúzt. Dús, hosszú szőke haj. Valószínűleg Revin és Laifour között, az erdőben tűnt el, ezen a környéken látták utoljára. – A rádió elnémult.

– Még mindig keresik – mondotta a polgármester.

– Laifour húsz kilométerre sincs innen – mondta a felesége.

Gaspard-t egyáltalán nem lepte meg az a tény, hogy a szökött gyermek ügye éppen Lominval környékén zajlik. Laifourt sem ismerte jobban, mint Anvers-t vagy Revint. Hirtelen egy szép arc jelent meg előtte. Kék szem, ragyogó hajzat, csupa báj öltözék. Nem is ez döbbsentette meg, hanem az a féktelen tűz, amit a soha nem látott gyermek szemében sejtett. Valami különös elhatározás fűtheti azt a gyereket, aki képes átkelni Belgiumon, hogy eljuthasson a nagy erdőbe. Gaspard nem gondolkozott azon, vajon mi hajthatja ezt a gyereket. Csak azt a kék szempárt képzelte el, melyekből perzselő tűz csapott.

Gaspard vállat vont. Fölkelt, és indult haza vacsorázni. Az étkezések előkészületeiben nem kellett segítenie; nem tételeztek fel róla annyi tehetséget, hogy rábízzák egy mártás elkészítését, vagy a terítést. Éppen ez motoszkált a fejében, míg a templom fala mellett a szokásos úton hazafelé ment, amikor egy oszlop mögül tizenöt év körüli gyerek iramodott feléje, akire mindenben ráillett a rádióközlemény leírása. Szürke nadrág, gyapjúing. A gyermek lesóványodott, tövistől összeszabdalt arcát rendetlen és poros, de csodálatos fényű haj keretezte, szemei ragyogtak, angyali szigor süttött belőlük. Gaspard kővé meredve állt. A gyermek figyelmesen vizsgálgatta, és már e kurta pillanatban is úgy tűnt, érdeklődik Gaspard iránt. Éppen beszélni kezdett volna, amikor mintegy tíz lépésről megszólalt valaki. A mezőőr volt.

– Már jó egy negyedórája látlak a templom körül tekeregni. De most nem szöksz meg!

A mezőőrök s a közrend nem egy embere, úgy érzik, szónoklatban kell kinyilatkoztatniuk, mit fognak tenni, nem nehéz hát megszökni előlük. A szőke gyerek már az első szavaknál, Gaspard-t félrelökve, nekilódult, de azonnal beleütközött a bognárba, aki a

templomot megkerülve a mezőőr segítségére sietett. A bognár megragadta a gyerek karját. Az először dühödten szabadulni próbált, de mire a mezőőr odaért, hogy a bognárnak segítsen, már megadta magát sorsának.

Gaspard mozdulatlanul, hang nélkül nézte végig a jelenetet; eszébe sem jutott, hogy harcba, vitába bocsátkozzék a mezőőrrel és a bognárral. A gyerek a két férfi között már a tér túlsó oldalán járt. Nyilván a polgármesterhez mennek, aki majd határoz a kis csavargó sorsa felől. Az asszonyok kijöttek a házak elé, egész tömeg verődött össze körülöttük. Gaspard látta, hogy a gyerek feléje fordítja a fejét, őt nézi. Gaspard Fontarelle sohasem felejtheti ezt a tekintetet. Amikor mindenki eltűnt az utcasarkon, s a tér már ismét kiürült, Gaspard hazatért az Aranyszarvasba. A nagy ebédlőben a szolgáló néhány vendégnek terített. Gaspard a konyha és a nagyterem közti helyiségbe ment, a kis szobába, ahol Gábriellé Berlicaut már kitálalta a ház népének a vacsorát. Még senki sem tudta, hogy pár perccel ezelőtt a templom mellett egy idegen gyermeket fogtak el. Evés közben Berlicaut kisasszony szokása szerint féloldalt ülve adta az utasításokat a konyhába. Időnként felugrott, mintha rugóra járt volna. Még a rántottáival sem végeztek, amikor Berrèque úr, a polgármester lépett be, és Gábriellé Berlicaut-t szólította, aki nyomban indult.

II. FEJEZET

Az elveszett gyermek

Gabrielle Berlicaut becsukta maga mögött az üvegezett ajtót, ami a lakás ebédlőjét az étteremtől elválasztotta. A beszélgetésből sem a szolgáló, sem a szolgál, sem Gaspard nem hallott semmit. A tejüvegen keresztül, a napfényrel szemben látták a polgármester és a nagynéni árnyképét. Gábriellé Berlicaut élénken hadonászott, széttárta és égre emelte karját, végül csípőre tette kezét, ami nála a visszavonhatatlan elhatározás jele volt. Két perccel a polgármester távozása után a nagynéni kinyitotta az ajtót, és még mielőtt leült volna, így szólt:

– Fernande, menjen, hozza rendbe a 25-öst!

– A 25-öst? Csak nem tetszik komolyan gondolni? – válaszolta Fernande. – Oda már két éve ember nem tette be a lábát.

– Ne feleseljen – mondta Gábriellé Berlicaut. – Hagyja a rántottáját, és csinálja, amit mondtak magának.

– De ki szolgál fel a teremben? – kérdezte Fernande.

– Majd Gaspard! – intette le Gábriellé Berlicaut. Ennek az utóbbi kijelentésnek csodálatos hatása volt.

A szolgáló meglepő gyorsasággal felállt. Ruhaujjával száját törölgetve eltűnt a lépcsőn. A szolgál fuldoklott. mintha mondani akarta volna a magáét. Amikor Gabrielle Berlicaut újra leült, csak egy pillantást vetett a szakácsra, aki konyhája küszöbéig jött, és az rögtön visszabújt a barlangjába. Gaspard a tányérja fölé hajolt.

– A 25-ös – mondta a szolgál, aki nem tudta megállni szó nélkül.

– Értetted, Gaspard – szakította félbe Gábriellé. – öt perc múlva légy a helyeden. Azt a fehér zubbonyt vedd fel, ami a folyosón az akasztós szekrényben van.

Gaspard sohasem szolgált fel az étteremben. Mégis túloznánk, ha azt mondanánk, hogy Gábriellé Berlicautnak elment a józan esze.

A 25-ös egy padlásszobát jelentett Gábriellé Berlicaut szobája fölött.

Gaspard a padlás másik végén lakott, egy valamivel nagyobb szobában. A 25-öst csak néha, vadászatok előestéjén nyitották ki, amikor a sok vendéget nem tudták elszállásolni a faluban. Gábriellé Berlicaut még akkor sem adta ki a 25-öst, ha nyáron váratlan turista érkezett. Inkább a fürdőszobát ajánlotta fel.

Gaspard rájött, hogy legalábbis ideiglenesen itt lesz az elveszett gyermek lakása. A polgármester látogatása, meg a manzárd szoba rendbehozása csakis egy ilyen rendkívüli vendég érkezését jelezhetette. Be lesz zárva ott fent, lent meg Gábriellé Berlicaut öröködik, a gyermeknek így semmi lehetősége sem lesz a szökésre. Gaspard bekapta a rántottáját, ment, hogy belebújjon a fehér zubbonyba, és készen álljon az étteremben, mire az első vendég megjelenik. Azt remélte, hogy a töltésre nyíló ablakon át meglesheti az ifjú bűnöst. A dézsákba ültetett kecskerágók közt megfigyelhette a templom felé ereszkedő utcát. Valamivel később két kereskedelmi utazót látott közeledni, akik azután beléptek, és asztalhoz ültek. Gaspard a konyhába loholt, hogy hozza a levest.

A nagynéni minden bizonnyal azért bízta rá ezt a feladatot, nehogy meglássa a gyermeket. Hú maradt ahhoz a szabályhoz, mely szerint Gaspard-t el kell távolítani minden fontosabb eseménynél, s most jobb híján az étterembe száműzte. Így legalább el van zárva mindentől, és nem fogja tudni, honnan jön, és ki ez a gyerek. A vacsora közben, mialatt vagy fél tucat embert kiszolgált, megállapította, hogy az utca kihalt maradt. Gábriellé Berlicaut csak akkor jelent meg, amikor a salátát ették.

Olyan elégedettnek látszott, mintha legalábbis áthághatatlan akadályokat küzdött volna le. Hogy a kíváncsiszkodást elkerüljék, a gyermeket minden bizonnyal a kis utcákon át vezették az Aranyszarvasba, és az udvaron keresztül mentek a házba. Az utolsó fogásnál Gaspard a két, elsőnek érkezett vendég beszélgetésére fülelt. Az egyik egy mezőgazdasági gépgyárat képviselt, a másik újfajta műtrágyákkal ügynökölt.

– Mindennap történik ilyesmi – mondta az egyik.

– Azt mondják, az apa nagyon gazdag – válaszolta a másik.

– Az elkényeztetett gyerek még a többinél is rosszabb.

– A polgármester azt mondta, hogy sokat kínlódott vele, míg szóra bírta, és hogy a kölyök igazi vadóc.

– Biztosan megszokta, hogy mindenki úgy táncol, ahogy ő füttyül.

– Azt állítja, hogy a családját meg a hazáját keresi.

– Miféle hazát?

– Hát éppen ez a kérdés.

Gaspard úgy figyelt, mintha az életéről lett volna szó. A két férfi elhallgatott. Gaspard mozdulatlanul állt a nagy rézcserepben zöldellő pálma mögött. Magában ismételte: „Miféle hazát?”

Merő ellentmondás volt mindaz, amit hallott. Nyilván csak arról a riadt és csodálatos gyerekről lehetett szó, akit ő is látott. Hogyan értse azt, hogy elhagyta az apját, mert a családját keresi? Talán az édesanyja valami okból kénytelen volt elhagyni az otthonát? De ráadásul azt is állítja, hogy keresi a hazáját, s ennek semmi értelme. Az első férfi intésére Gaspard a kávéért ment. A másik hársfateát kért.

– Éppen ez az, amit nem tudok megmagyarázni magamnak – mondta a hársfateát kedvelő tápsó-ügynök. – Miféle hazát kereshet valaki?

– Gyerekes elképzelések – mondja a másik.

– Pedig úgy mondják, a gyerekeknek nincsenek elképzeléseik – vont a tanulságot az első.

Gaspard nem tudott meg többet. Hiába próbált beszélgetést kezdeni Fernandéval és az ügynökökkel. Valamit tudtak, de alig válaszoltak. Gaspard különben sem tudott ügyesen kérdezni. Amikor felment a szobájába, a második emeleti lépcsőfordulónál Gábriellé Berlicaut állt elébe.

– Ma este a fürdőszobában alszol. Fernandé már megcsinálta az ágyadat.

– Miért?

Talán még sohasem ejtette ki ezt a szót.

– Csak – intette le a nagynéni.

Gaspard hát a fürdőszobába ment, levetkőzött, leoltotta a villanyt, és a takaró alá bújt. De nem tudott elaludni. Hússzor is megfordult a tábori ágyon, majd felkelt, belebújt a nadrágjába, és csendesen kinyitotta az ajtót.

Gaspard életének egyetlen értelme, mint tudjuk, az volt, hogy messziről figyelje, mi történik körös-körül a világban. A szálloda sötétségbe merült. Gaspard eleinte csak a szellőt hallotta, amint a fák között sóhajtozik, és a galambdúc szélkakasát csikorgatja. Majd egyszerre suttogó hangok ütötték meg a fülét. A lépcső felé közeledett, és rájött, hogy a hangok a földszintről jönnek.

Lassan lépdelt le a lépcsőn. A korlát végét érintve meglátta a félig nyílt konyhaajtón kiszűrődő fényt. Fernande beszélgetett a szakáccsal.

– Én, én láttam, amikor megérkeztek – mondta a szakács. – Úgy vezették azt a gyereket, mint egy gonosztevőt.

– Akkor – válaszolta a szolgáló – láthatta, hogy szép ruhát visel és jó családból való. Már tizedszer mondom magának, hogy az apa azt követelte, kétszer is fordítsák zárba a kulcsot, és örködjenek, nehogy megszökjön. Berrèque úr telefonált – gondolhatja –, és az apa ezt válaszolta: szép is lenne, ha holnap reggel hat és hét között, mikor érte jön, nem találná a gyereket. Berlicaut kisasszony ugyancsak a számba rágta: „Ha netán valami zajt hall a házban, szaladjon, de mindenekelőtt legyen szíves éjfélig virrasztani.” Bizony, ezt mondta, és mindent megmagyarázott.

Az egyik lépcsőfok megreccsent Gaspard lába alatt. A szakács folytatta:

– Nem így szoktak bánni a gyerekekkel. Becézik őket, a lelkükre beszélnek.

– Na, ennek aztán beszélhetnek! – kántált a szolgáló. – Amikor azt akarták, hogy bemenjen a 25-ösbe, odébb lökte Berlicaut kisasszonyt. Megint szökni próbált, és csak a mezőőr segítségével lehetett a szobába tuszkolni.

– Higgye el nekem, ez a gyerek azért olyan elszánt, mert alapos oka van rá.

– Semmi oka, uram.

– Úgy mondják, a hazáját keresi.

– A hazáját? Miféle hazát?

– Éppen ezt kéne tudni, Fernande kisasszony. Ha a hazáját keresi, akkor az otthonát keresi, és ahol most él, az nem az otthona. Mindenesetre furcsa egy história ez.

– Aurélien úr – vágott vissza a szolgáló –, ha valaki a hazáját keresi, megtalálja, vagy legalábbis meg tudja mondani, miféle hazáról van szó. Én például Saint Omer-i születésű vagyok ...

– Ha, mondjuk, ötéves korában elhagyta volna a szülőföldjét, ismerné-e azt a tájat?

– Ha nem ismerném, akkor olyan, mintha nem is volna szülőfalum.

Furcsának tűnhetik, de Gaspard hallotta a szakácsot amint a fejét vakarja, olyan mély volt a csend, és a szakács olyan ünnepélyes buzgalommal csinálta.

– Olyan ez, mintha a Paradicsomot keresné – fejezte be végül bosszúsan.

– Jó estét – mondta hirtelen Fernande. – Kerülök egyet odakint.

Gaspard lóhalálában igyekezett fel a lépcsőn, és a fürdőszobába zárkózott. A szolgáló azonban nem ment fel az első emeletre. Az udvarra sietett. Talán azt nézte meg, hogy világos-e még a 25-ös padlásszoba ablaka. Gaspard legalább ezt a fényt szerette volna látni. De nem mehetett ki az udvarra, mert Fernande a galambdúc melletti házikóban lakott.

Megint lefeküdt. Azokat a kék szemeket látta, amelyek olyan áthatóan nézték őt, úgy érezte, hogy ez a szempár ezentúl mindig nézni fogja, napokon, sőt, éveken át. Mit akar tőle ez a tekintet, amely buzgó szeretettel tölti el? Gaspard, miután két órán át hiába próbált elaludni, ismét felkelt.

Kiment a folyosóra, és ezúttal felment a lépcsőn. A feje alig ért egy vonalba a felső lépcsőfordulóval, amikor valaki így kiáltott: „Ki van ott?” Gábriellé Berlicaut hangja volt.

Nyilván keresztbe állította ágát a folyosón, így védte a padlásra és a két padlásszobához vezető lépcsőfeljárót. Gaspard előrelépett. Egy zseblámpa fénye a szemébe világított.

– Mit csinálsz itt, Gaspard?

– A szobámba szeretnék menni a szappanomért holnap reggelre.

– Takarodj vissza – súgta a nagynéni. – Fellármázod az egész házat.

– Csak két perc az egész – makacskodott Gaspard.

– Lódulj!

Gaspard botrány nélkül nem tudta volna átlépni a nagynéni ágát. Visszament a fürdőszobába, azzal a meggyőződéssel, hogy semmiképpen nem tud kapcsolatba kerülni a kis fogollyal. Mégsem volt hajlandó lefeküdni, leült a tábori ágyra, térdére könyökölt, fejét tenyerébe támasztotta. Úgy érezte, virrasztania kell, noha biztos volt abban, hogy semmi sem fog történni. Gaspard hiába leste a legkisebb zajt is. A gyerek jelenlétének semmi jelét sem tudta elkapni. Mintha csak a tenger zúgását vagy a világ másik végén hangzó dalt akarná hallani. Tízezer kilométer sem jelenthetne nagyobb akadályt, mint az az emelet, mely a gyerektől elválasztja.

Egy óra múlva talán, mintha csak bosszantani akarta volna a természet, mint ahogy máskor is megesik, amikor elhatározzuk, hogy nem alszunk, Gaspard-t elnyomta az álom. Feje nekiütődött a fal mentén húzódó vastag csőnek. Főlegyenesedett, de a feje minden tízpercben a csőhöz koppant, végül úgy döntött, nincs más mód a virrasztásra, állnia kell.

Amikor Gaspard a csőnek támaszkodva felkelt, keze alatt a csövön végigfutó rezgést érzett. Fülét a csőhöz tapasztotta, és ritmikus koppantásokat hallott. „Hátha ő az?” – gondolta Gaspard. Amikor a koppantások elhallgattak, a zsebéből előhúzott kulccsal ő folytatta a jeladást. Abban a pillanatban választ kapott. Ilyen válaszból persze semmit sem tudhatott meg, de mégiscsak válasz volt. Gaspard a kulcsot görgette a csövön, mire hasonló görgetést hallott. Ezután már tudta, mit kell tennie.

Újra lement a földszintra. A szakács és a szolgálo lefeküdt már, részükről nem fenyegette veszély. Gaspard egy faliszekrény aljában kutatott, és hamarosan egy franciakulccsal tért vissza.

A csőhálózat egyenesen a 25-öshöz vezetett, ahol a víztartály volt elhelyezve. Szerencsére a fürdőszobában két csövet egy csavar kötött össze, amit nehezen magyarázható technikai okokból így szereltek fel. Gaspard-nak öt perc sem kellett, hogy meglazítsa a csavart, és kiszabadítsa a felső csövet, majd kicsit félrenyomta a faltól, csak annyira, hogy nyílására tapaszthatta hol a fülét, hol a száját.

– Hallasz engem? – suttogta a csőbe. Gaspard-nak többször el kellett ismételnie a hívást.

Nem mert hangosan beszélni. Gábiellé Berlicaut, aki a folyosón rendezkedett be, semmiképpen sem fülelhette le, de Gaspard annyira félt, hogy ez a lehetőség is kicsúszik a keze közül, és megint nem beszélhet a gyermekkel, hogy csak susogni mert. Végül sikerült megtalálnia a kellő hangerőt, és fülét a csőre tapasztva végre felfogta a választ: „Hallak.”

Ez a hang úgy felkavarta, hogy néhány percig csak hallgatózott. A másik rövid szünetekkel többször elismételte: „Hallak.” Igaz, volt valami mélységes szelídség ebben az elfojtott hangban, ami semmiképpen sem emlékeztetett a gyermek csaknem nyers élnétségére. Most nyilván nyugodt, beletörődött sorsába.

– Honnan jössz? – kérdezte Gaspard.

– Te ki vagy? – kérdezte vissza a hang.

– Láttalak a templomtéren, amikor elfogtak. Honnan jössz?

– Anvers-ből.

Gaspard elhallgatott. Valójában semmit sem akart megtudni, és nem akart kíváncsinak tűnni. Hosszú szünet után ismét megszólalt:

– Miért nem alszol? Hajnali három óra van.

– Nem tudok aludni. És te?

- Rád gondoltam.
- Újra hosszú csend.
- Miért szöktél meg?
- Keresem a hazámat.
- Miféle hazát?
- Nem tudom. Keresem.
- Magyarázd meg nekem.
- Túl hosszú volna.
- Még mindig meg akarsz szökni?
- Szeretnék.
- Segítek neked. Ne aludj el ma éjjel.

Gaspard nem tudta, hogyan segíthetne, de annyira akart segíteni, hogy biztosnak érezte, megvalósítja a lehetetlent is.

- Mi a neved? – folytatta Gaspard.
- Drapeur.

Gaspard minden egyes válasz után a csövön hagyta a fülét, és csak akkor változtatott helyzetén, amikor már biztos volt, hogy a másik nem mond többet. Egyetlenegyszer a szökött gyerek kezdte el elsőnek a beszélgetést.

- Te a szállodásné fia vagy?

Gaspard azt mondta, hogy az unokaöccse, és elmagyarázta, hogyan élnek szülei, és hogy ő a durva munkát végzi a szállodában. De az ifjú fogoly ekkor sem bocsátkozott bizalmas közlésekbe. Egy óra telt el hosszú hallgatásokkal és kurta kérdésekkel, feleletekkel, amikből Gaspard vajmi keveset tudott meg. Úgy képzelte, hogy Drapeur úr nem apja, hanem csak gyámja ennek a gyereknek. A szökevényt alighanem csak egy dolog érdekelte, hogy eljusson arra a tájra, amiről azt mondta, hogy kora gyermekségében ismerte, és ami szerinte szebb, mint a világ bármelyik tája. De fukar szavakkal beszélt, és nem volt hajlandó pontos felvilágosítást adni.

- Megígéred, hogy segítesz – mondta végre a gyermek.
- Segíteni fogok – mondta Gaspard. Elhatározta, hogy bármi lesz is, tenni fog valamit.

Anélkül, hogy valami terve lett volna, vagy hogy végiggondolta volna a különféle kísérletek nehézségeit, Gaspard az ajtó felé indult, óvatosan kinyitotta. „Uramisten” – suttogta, és gépiesen ment a lépcsőig. Talán az a gondolat hajtotta, hogy kihasználva az időt, míg a nagynéni alszik, felmegy a gyerekhez. Kezét a korlátra tette, és ismét suttogott: „Uramisten!” De ahelyett, hogy felment volna, lement a lépcsőn. A kezében kulcsot szorongatott, ami az ő szobáját és a 25-öst nyitotta, és hirtelen rájött, mit kell tennie, hogy a kulcs a barátjához jusson.

A konyhába ment, ahol vastag vasdrótok voltak kifeszítve az olyan fehérneműeknek, abroszoknak meg lepedőknek, amiket gyorsan akartak szárítani. A sötétben is le tudott akasztani két ilyen vasdrótot, összetekerte őket, majd visszament a fürdőszobába.

Ekkor több mint egyórás munkába kezdett. A drót igazán könnyen hatolt bele a csőbe, de volt benne két enyhe hajlat. Miután Gaspard megmagyarázta, hogy mivel próbálkozik, a fogoly gyerek közölte, hogy neki meg van spárgája, de ez nem volt elég hosszú, így Gaspard tovább mesterkedett a dróttal. Végül is sikerült megfelelően behajlítani, és állandóan mozgatva, mégiscsak átjuttatta a hajlatokon. Amikor egy másik drótot kapcsolt az elsőhöz, néhányszor megcsavarta, hogy az egész megőrizze szilárdságát. Végre öt óra felé, amikor már pirkadni kezdett, Gaspard érezte, hogy a rab megragadta a drót túlsó végét. Már csak a kulcsot kellett ráerősítenie. A fogoly rövidesen jelentette, hogy kezében van a kulcs, majd visszaküldte a drótot. Amikor mindez befejeződött, Gaspard azt mondta neki:

- Várj még egy kicsit. A nagynénim a második emeleti folyosón van.
- Akkor mit csináljak?

„Mit csináljon, uramisten” – töprengett Gaspard. Alighanem az egész munka hiábavaló volt. Végül a következő szónoklatot tartotta a szökevénynek:

– Talán nem látlak többé. Mindenesetre jól figyelj rám. Visszahelyezem a csavart, aztán majd kopogok a csövön. Akkor kezdj el lassan ezerig számolni. Lassan, érted? A többivel ne törődj. Ezernél kijössz a szobádból, és lemész az első emeletig. Ott kinyitod az ablakot, a többit majd meglátod. Megígérem, hogy senki nem lesz sem az emeleten, sem az udvaron.

– És a nagynénid?

– Senki – mondta Gaspard. – Ismételd el, amit mondtam.

A másik elismételte.

– Isten veled – mondta Gaspard.

– Isten veled – felelte a gyermek.

Gaspard visszahelyezte a csavart. Amikor végzett vele, kopogott a csövön, és ő maga is számolni kezdett. Először eldugta a franciakulcsot és a drótot a kád alá. Tizenöt, tizenhat... Huszonötnél lement a lépcsőn. Fél hat volt. Gaspard mindig pontosan ebben az időben kezdett dolgozni. Gábiellé Berlicaut már az emeleten sürgölődött. A szolgáló éppen belépett az udvari ajtón. A szakács nem késlekedik sokáig. Gaspard elővett a szekrényből egy seprűt, törlőrongyokat, réz- és tükörfényesítő szereket. Az éttermet kezdte söpörni. A nap fokozatosan megvilágította a padlót, a mennyezetet és a falakat. A tetők felett hamarosan látni lehetett a ragyogó égboltot. Négy száznyolcvan, négyszáznyolcvanegy, négyszáznyolcvankettő ... Gaspard egy gépkocsi zaját hallotta. Annyira megdöbben, hogy számolni is elfelejtett. Azt gondolta, hogy Drapeur papa érkezik, ahogy azt bejelentette, kora reggel. De csak a tejeskocsi volt. Gaspard újra számolt, megközelítően ötszáztizenkettő körül kezdte, majd letette a seprűjét. Hogy megtisztítsa a terem végében levő nagy tükröt, odatolt egy asztalt, és felmászott rá. A törlőrongyot gondosan húzogatva megszemlélte a tükröt tartó csavarokat. Hatszázkettő, hatszázhárom ... megfordult, és bánatosan nézte padhoz támasztott seprűjét. Fernande lépett be.

– Ugyancsak keményen dolgozik ma reggel – mondta gúnyosan. – Én az udvarra megyek. Ha jön valaki, törődjön vele. Az udvaron kell maradnom. Nagynénje a második emeleten áll őrt. Hajaj ...

Ez az ostoba liba mintha örülne, hogy a gyerek nem tud megszökni.

– Nem maradsz te az udvaron – mormogta a fogai között Gaspard.

– Tessék?

– Semmi.

A szolgáló kiment. Gaspard újra számolni kezdett. Leugrott az asztról, felvette a seprűt, majd visszamászott. Megfigyelte, hogy a tükör felső szélé és a fal között bizonyos távolság van. A seprű nyelét sikerült bedugnia ebbe a résbe, és olyan mélyen betolta, ahogy csak tudta. Utána rácsimpaszkodott a seprűre, és erősen rángatta, hogy kirántsa a tükröt a falból. Noha a csavarok öregek és rozsdásak voltak, eleinte nem ért el semmi komoly eredményt. Rendíthetetlenül tovább erőlködött. A tükör lassan engedett. A katasztrófa csak három vagy négy perc múlva következett be. Gaspard kétségbeesetten suttogta a kilencszázötvenkettőt.

Iszonyatos zaj támadt. Gaspard soha nem jött rá, hogyan, de leugrott az asztról. Majdnem a terem közepén találta magát elterülve. A tükör darabokra tört, és romjai körülötte hevertek. Valószínűleg elájult. Bal vállát egy üvegszilánk bevágta, és bőségesen vérzett. A nagynéni, a szolgáló, a szakács és a szolgáló mind fölé hajoltak:

- Már megint mi történt veled? Hogy vagy, Gaspard? – kérdezgette a nagynéni.
- Ezerk...- mondta Gaspard.
- Megőrült. Fektessék a padra.

A padra fektették. Vízet, kötszereket és alkoholt hoztak. Gyorsan bekötözték. Míg ápolták, a fülét hegyezte, hátha el tudja kapni a gyerek menekülésének valami jelét. De jobb, ha nem hallatszik ide semmi.

– Öregek voltak a csavarok – jelentette ki a nagynéni. – De persze Gaspard-nak megint ott kellett lenni.

Újra megkérdezte Gaspard-t, hogy érzi magát.

- Mellettem kell maradni – mondta Gaspard. – Mindjárt jobban leszek.
- Orvost – mondta a szolgáló.
- Nem kell orvos – mondta Gaspard. – Esküszöm, hogy mindjárt jobban leszek.

Egy pohár rumot adtak neki. A szolgálta a tükör cserepeit söpörgette. Lapáttal egy vödörbe rakosgatta. Egy autó zúgott a templom körül. Hamarosan megállt a szálloda előtt. Hatalmas autó volt.

– Ugyan ki lehet ilyenkor? – kiáltott fel a szakács.

– Még kérdezi – nyögött a nagynéni. – Drapeur úr, ha mindent tudni akar. Menjen a konyhájába! Te meg, Fernande, teríts reggelihez. Ami pedig Gaspard-t illeti, Gustave segít neki felmenni a fürdőszobába, és majd ágyba dugja.

– Jobban vagyok – mondta Gaspard. – Egyedül is fel tudok menni.

– Kísérd fel, Gustave – mondta a nagynéni szárazon.

Mindenki – ideértve Gaspard-t és a szolgát is – egy szempillantás alatt eltűnt, mikor a két férfi. Berréque úr, a polgármester mögött belépett. Gábriellé Berlicaut, noha az előbb ugyancsak mozgalmas jelenet szereplője volt, nyugodtan és méltóságosan állt a terem közepén. Kecsesen meghajolt, mikor a polgármester bemutatta neki Emile Drapeur urat és Jacques Parpoilt, aki az előbbi titkára volt. Drapeur úr magas és szikár volt, arca előkelő és hűvös, a simára nyalt fehér haj még ridegebbé tette. Parpoil úr pedig egészségtelenül gömbölyű volt, és vörös szakállt viselt. Berlicaut kisasszonyra kellemetlen benyomást tett a titkár, de amikor tekintete Drapeur úr pillantásával találkozott, megdöbbsent az abban fénylő értelemről.

– Utasításainak megfelelően úgy helyeztük el a gyermeket, hogy ne szökhessen meg – kezdte a polgármester. – Berlicaut kisasszony a szálloda legfelső emeletén szállásolta el.

– Sajnálom, hogy csak egy rossz szobát adhattam neki, uram – mondta Berlicaut kisasszony. – De elővigyázatos akartam lenni. Én magam ugyanis a második emeleti folyosón virrasztottam, ott van a szobám.

– Ne mentegetőzzék, kérem – mondta Drapeur úr. – Igazán hálás vagyok önnek.

Az ebédlő nagy asztalára a szolgáló előkészítette a reggeliző csészéket.

– Az urak nyilván éhesek – mondta Berlicaut kisasszony. – Adunk valami jó bőséges reggelit. Óhajtja, hogy a gyermek most lejöjjön?

– Előbb a szobájában szeretném látni – mondta Drapeur úr. – Volna szíves odavezetni? Parpoil úr, jöjjön velünk!

Drapeur és Parpoil urak, valamint Berlicaut kisasszony felmentek a harmadik emeletre, míg a polgármester az étteremben várakozott. Gaspard, miután a szolgálta jelenlétében lefeküdt, ahogy az távozott, nyomban talpra ugrott.

Sebe elgyengítette egy kicsit.

Sikerült felvennie a kabátját a kötésre, és rést nyitott az ajtón, hogy tanúja legyen a remélt befejezésnek. Töprengett, vajon a kis szökevénynek volt-e annyi ideje, hogy eljusson az erdőig.

Berlicaut kisasszony hatalmasat kiáltott, amikor kinyitotta a 25-ös ajtaját. A szoba üres volt, és nyoma sem látszott annak, hogy éjjel lett volna benne valaki. Az ágy érintetlen volt.

– Esküszöm önnek, még hallottam mocorogni, amikor lementem, mert ez az átkozott Gaspard!... Még beszéltem is vele, megkérdeztem, jól aludt-e. Azt válaszolta: „Igen, asszonyom.” És teljesen nyugodtnak tűnt. Hát ez hihetetlen!

– Mennyi ideje ennek? – kérdezte Drapeur úr rendületlen nyugalommal.

– Alig negyedórája, tíz perce talán. De hogyan tudta kinyitni az ajtót?

– Ez nem érdekel – felelte Drapeur úr. – Biztosan nincs messze. – Intett titkárának, és sietve lementek. Megkérte Berréque urat, értesítse a csendőrséget, és bocsásson rendelkezésére néhány embert, hogy átkutassák a falut és környékét.

– A titkárommal kocsival az erdő felé megyünk. Van valaki, aki kalauzolhat bennünket? Még időben elvágjuk az útját az erdő felé, mert fogadok, hogy oda akar jutni.

Berréque úr megígérte, hogy mindent megtesz. A szolga a kormánynál ülő Parpoil úr mellé ugrott, és elindultak a fűrésztelep felé vezető úton. Mihelyt távoztak, Gaspard becsukta az ajtót, és az ablakhoz ment.

Nem látta a fűrésztelephez vezető utat, csak a dombos mezőket, melyek egy távoli tisztás felé ereszkedtek. Ha a gyerek nem az úton ment, nyilván az innenső mezőkön vágott át. Gaspard figyelmesen fürkészte a terület minden zegét-zugát, a cserjést, ameddig csak ellátott. Néhány perccel később észrevette, hogy valaki a réten át rohan le a falu felé. Mikor a lejtő aljára ért, szőke hajáról felismerte a gyereket. A szőkevény biztosan észrevette az autót, és lemondott arról, hogy az erdőbe meneküljön.

Gaspard tekintetével végigpásztázta ezeket a roppant legelőket, amelyeken a hosszú telek alatt vadul száguld a szél. Nincs ott semmi búvóhely, és a gyerekek meg kellene értenie, hogy egyetlen menekvése, ha vakmerő cselhez folyamodik, és elbújik egy csűrben. Gaspard látta, amint hirtelen lehasalt egy árok mélyén.

Ekkor háromszáz lépésnyire volt a falutól. Gaspard a fű között felfedezte kék ingét és szőke haját. Elképzelhetetlen, hogy előbb vagy utóbb ne találjanak rá. Gaspard érezte, mint szorítja össze torkát az aggodalom. Elég, ha megmozdul, máris észreveszik, és minthogy nem ismeri a környékét, elcsípi, aki elsőnek arra téved.

Gaspard kinyitotta az ajtót. Fernande-ot hallotta, aki éppen azt mondta a szakácsnak, hogy a falu körül férfiak cirkálnak, míg Drapeur úr és titkára autóval járták be a környék összes útját, hogy a gyermek, ha még nem jutott el az erdőbe, kénytelen legyen a faluban maradni. De azért alighanem megbízzák a csendőröket és az erdőkerülőket, hogy járják be az erdőt. Ami Berlicaut kisasszonyt illeti, ő már átkutatta az egész házat. Az utasok, akiket váratlanul ért ez az egész felfordulás, rosszkedvűen hagyták el a szobájukat.

Gaspard arra gondolt, hogy csatlakozni kellene a gyerekhez, és valami biztos rejtekhelyre vinni, ahol éjszakáig maradhat. A szálloda egész népe az étteremben volt a siránkozó Berlicaut kisasszonnyal együtt. Gaspard észrevétlenül kiszökött. Az egyik kis utcán át ment, és mihelyt kinn volt a faluból, egy csalánsövénnyel védelmében lopkodott tovább, így jutott el egy vízvezető árokig, ami párhuzamos volt a gyerek búvóhelyével. Kűszva haladt az árok mélyén. Amikor körülbelül egy vonalba ért a szőkevénygel, odaszaladt, és melléje hasalt az árokba.

A másik először megriadt, azt hitte, felfedezték.

– Ne törődj velem többet – mondta. – Ez már nem sikerült. Majd csak adódik egy másik alkalom.

– Segíteni akarok neked – mondta Gaspard. Szőke hajuk összevegyült.

– Átugrasz velem a másik árokba – folytatta Gaspard –, és jössz utánam. Az emberek biztosan a patak mellett vannak. Mindjárt erre jönnek, és mi megpróbálunk arrafelé kerülni. Így is tettek. Mihelyt elérték a csalánsort, egy rőzserakás felé ugrottak, és így a kertek mögé, a szederbokrokkal benőtt ösvényhez értek. Gaspard egy kis utcába vezette barátját. Félúton átugrottak egy falon. Átmentek egy csűrön, és sövényekkel határolt, olyan szűk átjárót találtak, hogy alig tudtak átbújni rajta. Aztán egy utcán kellett átmenniök. Teljesen kihalt

volt. Nekilódultak, egy másik utcácskába kerültek, és a tűzoltó csúrhöz jutottak. Ekkor kiáltóást hallottak maguk mögött. Nyilván észrevették őket, mikor átvágtak az utcán.

– A fa – mondta Gaspard.

A vén körtefa felé futottak, mely alatt Gaspard közelebbi ismeretséget kötött a villámcsapással. Majd később elmeséli a barátjának, hogy is volt. A gyerek Gaspard összekulcsolt kezébe lépett, innen sikerült elkapnia egy alacsonyabb ágat. Felhúzódkodott, majd felhúzta Gaspard-t is, aki már azt hitte, hogy sebesült karja miatt nem tud utánamászni. De a vén törzsön mély repedés húzódott, amiben megtámaszthatta a térdét.

Azután felmáztak majdnem egészen a fa csúcsáig. A dús lomb alig rezdült, mikor átkúsztak az erősebb ágakra. Emberek jöttek. Körbejárták a csúrt, és közeledtek. Valaki azt mondta: „Nem lehetnek ezen a részen.” Egy másik meg válaszolt: „Tovább is a patak felé kell őket keresni.” Azután eltávolodtak. Néhány percen át mélységes csend ülte meg a vidéket. A szél sem fúj. A magas lombok között látták a kék eget.

– Itt kell maradnunk, míg besötétedik – mondta Gaspard. – Tudják, hogy veled vagyok. Különben hoznék neked ennivalót.

– Ha elárulsz nekik, nincs több gondod velem. Gaspard szótlanul nézte a gyereket. Barátja szeméből most sem tűnt el az elszánt csillogás, a fellobbanó fényt idéző, átható tisztaság.

– Nem csináltál semmi rosszat? – kérdezte Gaspard egyszerűen.

– Semmi rosszat nem csináltam – biztosította a másik.

– Akkor miért szöktél meg?

– Úgysem értenéd.

A falu utcájából motorzúgás hallatszott. Az autó nagy kört írt le, és nem messze a csúrtól megállt.

– Ez az ő kocsijuk – suttozta a gyerek.

A lombok homályában csillogott tarkójára hulló szőke haja. „Tulajdonképp ki lehet?” – töprengett Gaspard.

Két férfi szállt ki a kocsiból: Drapeur úr és Jacques Parpoil.

– Férfiakat vagy egyszerűen gyerekeket kellene állítani a falu négy sarkába – mondta Parpoil. – Innen például sokfelé ellátni.

– Szerintem az erdőbe menekült – jegyezte meg Drapeur úr.

– Nem juthatott az erdőbe.

Drapeur úr hangját hallva a gyerek elsápadt, szemébe könnyek szöktek.

– Te gyűlölöd ezt az embert – súgta Gaspard.

– Nem gyűlölöm – mondta a gyerek.

A két férfi eltávolodott. Nemsokára egy falka libát terelő rongyos kisfiú váltotta fel őket.

– Sosthene-nek hívják – magyarázta Gaspard. – Azzal bízták meg, hogy tartsa szemmel a környéket.

Gaspard és a barátja kényelmesen elhelyezkedtek a két szomszédos ág villáján.

– Mindig fogsz rám emlékezni? – kérdezte a gyermek.

Gaspard nem tudott válaszolni. Sokáig hallgattak. Talán egy óra múlt el. Talán kettő. Gaspard már nem volt tudatában az idő múlásának. A leveleken keresztül látta, hogy a nap magasan jár az égen. Miért nem szól a barátjához, és az miért nem szól hozzá? Érezte, hogy a keze nedves. A gyereket nézte, a gyerek pedig ezt a nyirkos kezét. Amikor Gaspard is odanézett, meglátta, hogy csupa vér. Kinyílt a sebe.

– Semmi az egész – mondta Gaspard.

– Ápolni foglak – mondta a gyerek. – Le kell másznunk innen!

– Nem – mondta Gaspard.

De ebben a pillanatban hirtelen nagyon gyengének érezte magát. Ajkába harapott. Egy villanásra még meglátta barátja kék szemét, de aztán minden elsötétedett előtte. Elájult, és a

fa tevébe zuhant. Sosthene nagyokat rikkantva adott hírt, a libák meg gágogni kezdtek. A gyerek leereszkedett a fáról, hogy Gaspard mellett legyen. Fölibe hajolt. Gaspard nem tért magához.

III. FEJEZET

A tarka ló és a borbély

Gaspard hosszú ideig ágyban maradt. Két bordája eltört, és a vérveszteség annyira kimerítette, hogy úgy érezte, szobája felhők között lebeg, és alig ismerte fel azokat, akik ápolták. Az orvos megtiltotta, hogy beszéljenek hozzá.

Álmaiban erdőt látott, roppant magas fákat. Sokáig jött-ment az erdőben, majd egy csapáshoz ért. A hatalmas törzsek közül éles fény látszott. Arrafelé indult, átment a csapáson, és a fütengerben hirtelen óriási térkép tárult elé, utakkal és igazi városokkal. Amint közeledett, észrevette, hogy a fű lószőrből, az út papírból, a víz celofánból van. Sehol senki. Egy fal elé érkezett. A falon plakát, a plakáton festett arckép, az anvers-i gyerek arca csillogó papírszemekkel. Mint forrásból a tiszta víz, új fény áradt e szemekből, s e fényben újabb városokat pillantott meg és tengeren sikló hajókat. A papírajkak megmozdultak, és azt mondták: „Keresem a hazámat.”

Mihelyt Gábiellé Berlicaut megállapította, hogy unokaöccse gyógyulni kezd. nem állta meg leckéztetés nélkül, se vége, se hossza nem volt prédikációinak:

– Mindig olyasmibe keveredsz, ami nem tartozik rád. Gaspard úrfi szolgálattelvő lovagot játszik. Csakhogy te nem kalandokra születél, fiacskám. Ez a Drapeur úr meg akármilyen gazdag is, csak egy nevetlen ember.

Köszönet nélkül, se szó, se beszéd, távozott, eszébe sem jutott, hogy vannak, akik keresik, és nem tudhatják, hogy már megtalálta azt a semmirekellőt. Másnap pénzesutalványt kaptam a kölyök szobájáért. Egy szót sem írt rá. Azt a kölyköt meg csak sajnálni tudom. Még tizenöt éves sincs, mint te, ez biztos, és azt képzelem, hogy mindent a maga feje szerint csinálhat.

– A családját és a szülőföldjét keresi – mondta Gaspard.

– Na, mégiscsak feléledsz. Mi ez a história?

– Drapeur úr nem az apja – bizonygatta Gaspard.

– Mibe ütöd az orrod? Akár a dédnagybátyja, akár az unokaöccse, mi közünk hozzá?

Manapság nem rabolnak gyermeket, és ez az ember, bárki legyen is, biztosan nem erőszakkal szakította el a családjától.

– Igaz – mondta Gaspard. – De akkor hogy értsem?

– Minek megérteni? Hóbortos népség, és kész. Berlicaut kisasszony sohasem tett le erről a véleményéről.

– Ami pedig téged illet, Gaspard, hamarosan megint fogod a seprűt, és többé nem beszélünk erről a históriáról.

Így is történt. Három héttel az ügy után Gaspard lassacskán újra kézbe vette a seprűt. Kevés munkát adtak neki, így maradt szabad ideje, hogy sétáljon a faluban. Hiába érdeklődött, figyelt a szóbeszédre, a gyerekekről senki sem tudott semmit. Azon voltak, hogy ne tulajdonítsanak túlzott jelentőséget az ügynek. Egy gyereknek eszébe jut és megszökik, majd elfogják – mint ilyenkor történni szokott –, nem volt ebben semmi olyan, ami felébresztette volna az emberek kíváncsiságát. Ami Gaspard-t illeti, bármilyen kelekótya is, de azt már mégsem hitték volna, hogy ennyire hiányzik belőle a józan ész.

Valami mégis megváltozott. Berlicaut kisasszony, aki általában gépies udvariassággal fogadta a vendégeket, most némi gyanakvással nézte az ismeretleneket. Úgy döntött, hogy

ezek a hóbortos emberek a világmindenség megrontói, akik jobban tennék, ha nem is léteznének.

– Boldog lehetsz, Gaspard – mondogatta –, hogy itt lehetsz, biztonságban ezektől a hóbortos népektől. Békésen élhetsz Lominvalban, és ha okos leszel, rád hagyom a szállodát.

A nagynéni szükségét érezte, hogy elismételje ezt a figyelemre méltó ígéretet, mintegy magát biztatva, hogy sem az ő, sem Gaspard jövőjét nem zavarhatja meg semmiféle meglepetés. Noha Gaspard tökéletesen rendjén valónak találta e terveket, anvers-i barátját nem tudta elfelejteni.

Gaspard lemondott a falu körüli sétákról. Június elején elküldték számócát szedni, hogy ez is kerüljön a vendégek asztalára. Délutánját erre szánta. „így aztán teljesen rendbe jön – állította a nagynéni –, szabad levegő kell neki.”

Ilyenkor Gaspard nem törődött mással, csak hogy megtöltse a kosarát, vajmi kevésbé érdekelte a gerlék bugása, vagy annak az erdőnek komor szépsége, amely mintegy tíz mérföldnyire húzódik észak és kelet felé. Valahányszor felemelte a fejét, mindig meglepte a fény és árnyék játéka a közeli törzsek között, szinte azt várta, hogy a fák közül valaki hirtelen előbukkan. Néha bizony kicsit félt is. A lejtőkön vonuló szálfaterdők furcsán vonzották. Minden pillanatban azt várta, hogy a tájból egyszer csak kilép az anvers-i gyermek. Most, noha nem élesztette ezt a sejtelmét, mintha közeledtek volna feléje a kalandok, amelyekről nemrégiben még azt gondolta, csak messzi tájakon eshetnek meg. Noha Lominvalban mély volt a csend, valami mégis megváltozott.

Talán három délután szedte Gaspard a számócát, amikor az az érzése támadt, hogy valaki leskelődik utána. S ha az ember valami hasonlót a fejébe vesz, nem egykönnyen szabadul tőle. Gaspard minden pillanatban hátrafordult és hallgatózott. A hét végén már szokatlan zajokat is hallott a sűrűből. Először azt hitte, hogy valami vadnyúl vagy róka, vagy még inkább őz. Csakhogy ezek a zajok, a levélzizegés, korhadt gallyak recsenése azt mutatta, hogy nem ilyen félős állatról van szó. Szombaton mintha ügetést hallott volna. Az útkanyarhoz futott, de ameddig a szem ellátott a szálderdők alatt, az úton sehol egy lélek.

Hétfőn, éppen egy irtásra lépett, amikor két farakás között hirtelen egy tarka ló ágaskodott fel előtte, és kíváncsian bámulta. Szőre ragyogott, sörénye, farka sűrű és gubancos volt. Gaspard dermedten megállt. A ló megrázta a fejét és elinalt.

– Egy időre elég az eperből – mondta a nagynéni még aznap este Gaspard-nak. – Alighanem kibújt már a csirkegomba is. Igazán szedhetnél! – Gaspard azt válaszolta, hogy majd keres, habár az Ardennes-ekben június közepén elég ritka ez a fajta gomba. Ám ha Berlicaut kisasszony a fejébe vett valamit, hiába volt minden ellenkezés. Így hát Gaspard engedelmeskedett, és visszament az erdőbe. Szerette volna, ha ismét látja a tarka lovat, ugyanakkor félt is a találkozástól. Alighanem elcsatangolt a ló, mondogatta magában, mégis, mintha ahhoz a különös világhoz tartozna, amely Gabrielle-t annyira felháborította, Gaspard-t viszont végtelenül érdekelte.

Gaspard nem talált gombát. Minden meggyőződés nélkül keresgélt erre is, arra is, s egyszer csak újra meglátta a tarka lovat. Az állat egy irtás mentén baktatott. Gaspard gondolkodás nélkül utána eredt. A lónak nem kellett megerőltetnie magát, hogy megszökjön előle. Eltűnt. De meglepő módon hamarosan Gaspard háta mögött ágaskodott. Vidáman nyerített, és aztán nyugodtan eltrappolt a fatörzsek között. Este Gaspard egy szál gomba nélkül tért haza.

– Pedig már itt az ideje a csirkegombának – makacskodott Gabrielle. – Nem találsz a megfelelő helyet. Az idén, mivel szép idő van, nagyon nedves helyeken kell keresni. Holnap majd újra megpróbálsz.

Gaspard azt gondolta, hogy a nagynénjének se kell hóbortosságért a szomszédba mennie. Mégis engedett neki, és elment az erdőbe. Merő véletlenségből egy olyan helyre tévedt, ahol Lominvalból a távoli Meuse felé lejtő út két hosszú kanyart ír le, hogy átvágjon az erdő

közepén tatóngó szakadékon. Az utat meredek, zöldellő fűvel borított lejtő szegélyezte. Gaspard nagy meglepetésére egy mélyedésben csirkegombát fedezett fel, s míg szedte, azon töprengett, hogy tulajdonképpen üzőbe vehetné a lovat, és az útra meredeken lejtő töltés szélére szoríthatná. Megfoghatná, és ha senki sem követelné magának, és ha Gabrielle Berlicaut sem ellenkezne, Gaspard lenne a ló jogos tulajdonosa. Noha maga is gondolta, hogy ez a terv inkább csak ábránd, másnap mégis egy kötőfékkal felszerelve ment az erdőbe, s miután kosarában meglepően nagy mennyiségű gomba gyűlt össze, nyomozni kezdett.

A tarka ló az erdőnek mindig ugyanazon a részén kóborolt. A lominvaliak is észrevették, de rá se hederítettek. „Cigányok lova” – mondták, és nem foglalkoztak többé vele.

Gaspard számára valami mást jelentett, valamit, amire nem talált magyarázatot. Elbűvölte az állat fénylő horpaszának különös szépsége. Ezen a napon még kétszáz lépést sem tett, amikor egy faszorban a ló elébe került, majd rögtön visszafordult. Gaspard nyomon követte, s egy sűrű sarjerdő körüli bújócska után nagy meglepetésére egy apró rétre ért, mely meredeken ereszkedett az útra. A ló a rétet közepén legelt.

Gaspard szándékos lassúsággal közeledett hozzá. A ló tovább legelt, s közben úgy lépkedett, hogy lassacskán csaknem az út fölött mintegy tíz méterrel emelkedő meredek szélére ért. Gaspard mesterkedése így kitűnően bevált, és különös szerencse volt az is, hogy az állat két magas túskebokor közé került. Jobbról boróka zöldellt a túskebokor előtt. Még néhány lépés, és megérinthette volna az állatot. A helyzet olyannyira megfelelt Gaspard reményeinek, hogy percekig mozdulni sem mert. Végül elhatározta, hogy kedvesen beszél hozzá. A ló felemelte fejét, hallgatta. Horpasza nyugodtan emelkedett. Mintha magában máris beismerte volna, hogy a fiú türelme meggyőzte.

Gaspard közeledett. Egyik kezét előrenyújtotta, hogy megsimogassa az állat lapockáját, a másikkal a zubbonyába rejtett kötőféket ragadta meg. E pillanatban a tarka ló igazából megmutatta, mire képes. Anélkül, hogy szándékát bármivel jelezte volna, nekirugaszkodott, és megugrott, át a borókabokron, majd eltűnt az erdőben, ugyanazon az úton, amelyről Gaspard jött.

A fiú döbbsen állt. szemét bután meresztve lent a lejtő oldalába vágott útra, mely a szakadék mélyén zöldellő fenyők csúcsa felett húzódott. Hallotta az erdő talaján letompult galoppot. A zaj a messzeségbe veszett. Gaspard akár haza is mehetett.

Már elindult, amikor újra hallotta a hangos és vidám trappolást. A ló az úton vágathatott. Gaspard megfordult, és a meredek fölé hajolva látta, hogy a fák közül ki-kivillan a futó állat fekete-fehér szőre. A ló felfelé kaptatott az úton, Gaspard felé, akitől még a szakadék oldalában futó szerpentin két kanyarulata választotta el. Gaspard ezúttal úgy érezte, közeleg a legjobb alkalom arra, hogy rajtaütéssel elfogja a lovat. A fáradság alighanem hamarosan fékezi az állat lendületét, s akkor könnyedén útját állhatja, ha a megfelelő pillanatban ugrik elébe a lejtőről.

Gaspard lecsúszott a meredeken, hogy néhány lépésre az út fölött a magas fűben lesbe állhasson. A ló az első kanyarba ért, majd a másodikba. Amikor már egészen közel került, Gaspard nekilendült. Lába egy gyökérbe akadt.

Gaspard ezúttal még egyszer (de nem utoljára) tapasztalhatta, mi is az a szerencsétlenség. Ahogy előrebukott, fölsvillant előtte az erdő roppant fodraira boruló mennybolt.

A zuhanást kissé tompította a fű, de aztán óhatatlanul lefelé bukfencezett, hiába kapaszkodott a növényekbe, meg volt írva, hogy a meredek tövéig kell jutnia. Zuhantában hol az eget, hol a földet látta. Ott, ahol a lejtő függőlegesbe szakadt, utolsó bukfencezett, s ez a bukfenc az út közepéig röpítette.

Már arra gondolt, hogy úgylis összetöri magát az aszfalton, amikor kezében érezte a ló sörényét. Hason fekve, keresztben kötött ki az állat hátán. A sörényébe kapaszkodva, fél lábával az állat nyakába akaszkozva ott is maradt. Iszonyatos erőfeszítések árán mégiscsak

sikerült úgy elhelyezkednie, hogy az esetleg kényelmes lehetett volna, ha történetesen tud lovagolni.

A lovat nem lepte meg a váratlanul rászakadt teher, változatlan sebességgel rohant tovább. Szó sem lehetett arról, hogy Gaspard a földre ugorjon, ezért úgy döntött, türelmesen kivárja, míg a ló ledobja őt, vagy megáll. Később mégis reménykedni kezdett, hogy majd csak hozzászokik ehhez a vágtahoz. A ló nyakára dőlt, s egyelőre úgy maradt. Lábai időnként a levegőben kalimpáltak, és nemigen értette, hogyan tudja még mindig a helyén tartani magát. Ám ez az értetlenség új bizakodással töltötte el. Ha pillanatokon belül le is zuhan és összetöri magát, mégiscsak szép volt, hogy ennyi ideig állta a sarat.

A ló gyorsan futott, láthatóan nem szándékozott csökkenteni nyári szélhez hasonló sebes nyargalásának iramát. Felment az utolsó fordulóiig, egy erdei útra vetette magát, majd másik útra tért, amely a szálfæerdőn át ereszkedett lefelé. Aztán egy régi irtásban húzódo széles ösvényre fordult. Az irtásról sehova sem nyílt kilátás; a ló csökkentette iramát.

Gaspard úgy érezte, hogy az ügy elérkezett a végkifejlethez. A véletlen, amely az állat hátára vetette, fantasztikusnak tűnhet, de mindent megfontolva alig különbözött azoktól a balesetektől, amelyek ifjúságában érték. Föltételezte, hogy a kaland nem sodorja túl messzire Lominvaltól, és hogy még kellő időben hazaér, s nem kell sokat magyarázkodnia. Ezúttal senki sem fog a szemébe nevetni, és nem mondják majd, hogy nem kellett volna ott lennie. Tán a kötőféket is rá tudja vetni a ló nyakára, s akkor hazavezetheti a faluba.

A ló az irtás vonalát követve ügetni kezdett. Gaspard elhatározta, ha az irtás végére érnek, a ló legkisebb megtorpanását kihasználva, leugrik a hátáról. Ahogy gondolta, a ló az irtás szögelléséhez érve kis ideig tétovázott. Gaspard a nyakára hasalt, hogy lecsússzon róla. Hanem a ló abban a pillanatban káprázatosat ugrott. Az erősen megkapaszkodó Gaspard-nak megint sikerült a hátán maradnia. A ló ösvényt sem keresve hatolt be a szálfæerdőbe, s Gaspard e pillanattól úgy érezte, hogy valami más világba került. Az állat csodálatos könnyed galoppban futott, lábai szinte nem is érték a földet. Csak akkor kezdett szaggatott ügetésbe, amikor a talaj változott, ilyenkor úgy dübörögtek a patái, hogy Gaspard szíve elszorult a félelemtől.

Most már semmi kedve sem volt leugrani, úgy érezte, mintha a lóhoz volna kötve és bármi áron sem szabad engednie a szorításból. Befutottak egy hatalmas bükkfæerdő, majd egy tölgyfæsorba értek, a roppant lombok között a felhős égbolt szürkéllett. A tölgyes után sötét sarjerdő következett, majd egy másik, az előbbinél gyérebb, melyet berkenye és jerikói lonc tarkított. Odébb rekettyés, nyírfák, majd egy lucfenyőerdő, ahol a ló zajtalanul vágatott a túlevéllel borított ösvényen. Gaspard megtudta hát, hogy nem egy, de ezer erdő van itt, s ezek közül egy sem hasonlít a lominvalira. Ingoványos avarban haladtak, az árnyékban sápadt fű és harangvirág nőtt. Egy másik erdő jóformán csak korhadt jegenyékből állt, utána piros virágokkal és nefelejccsel borított tisztásra értek. Szinte lehetetlen mindent elmondani. A hangával benőtt kőhalmokon szikrázott a ló patkója, s ekkor tört ki a vihar.

Csaknem az egész égboltot felhők borították. Szél támadt. Innen, a hangás vidékről látni lehetett a messzeségben az erdő látóhatárán ragyogó napot. Az éles fény kiemelte a felhők komor feketeségét, melyet hamarosan más fények, száz meg száz villám szaggatott széjjel. Két meg három ágú villámok vágtak a hangás közepébe, majd suhogva megeredt az eső.

A ló egy pillanatra megállt. Nyerített. Gaspard most leszállhatott volna. Csakhogy ezúttal nem akart, félt egyedül maradni a viharban. Sőt, gyengéden meg is szorította az állat nyakát, mire az hamarosan elindult, kissé nyugodtabb léptekkel. A vihar vadul tombolt.

Gaspard az esőfüggöny mögött homályosan látta még néhány percig a látóhatáron ragyogó napot. Aztán eltűnt minden nappali fény. A hangás vidéket elhagyva, a ló hatalmas szilfákból álló erdőbe ért. Gaspard minden pillanatban azt várta, hogy a villám összeroppantja valamelyik fát, ám az szeszélyesen, csak úgy vaktában csapkodott le. Gaspard alig törődött az esővel, pedig ruhája már testére tapadt, ámuló szorongással figyelte a fatörzsek közt tűzgolyókat görgető villámokat. Időnként egy-egy ág recsegve tört le.

Az erdő túlsó végén, ahol a talaj szelíden emelkedett, a ló felkaptatott egy buckára, majd pedig törpejuharfával benőtt, hosszú hegygerinc következett. A ló a juharfákat kerülgette. „Hova akar ez vinni?” – töprengett Gaspard. Aztán hangosan is megkérdezte:

– Hova akarsz vinni?

A ló megállt. Szelíden nyerített, majd újra nekiindult. A vihar lassan csöndesedett. Az eső ritkult, mégsem az égbolt felé, hanem lefelé nyílt hirtelen kilátás. Gaspard roppant vízmosást pillantott meg, mely szinte a ló lábai előtt tátongott, s mely a végtelenbe, egy nagy folyóig ereszkedett... „A Meuse” – suttopta Gaspard.

Soha nem látta még a Meuse-t. Nem is képzelte volna, hogy erdők közepén folyik. Két karjával átfonta a ló nyakát. Az állat megértette Gaspard kívánságát, mozdulatlan maradt, amíg a gyerek a folyót szemlélte. A felhők sebesen vonultak. A vihar rettenetes volt, de rövid ideig tartott. Nemsokára elővillant a kék ég. Még nem volt egészen sötét. A vízmosás mentén egy szarvas ereszkedett le a folyóhoz.

A ló akkor indult el újra, amikor a csillagok már felragyogtak az égen. Enyhén lejtő úton a völgy mélye felé tartott. Az erdőből kibukkanó gyár fala mögött haladt. Aztán hamarosan eltávolodott, és felment egy másik emelkedőn. A magasból Gaspard egy kis várost látott ragyogni; fényei a Meuse-ben tükröződtek. A ló visszatért az erdő sűrűjébe.

– Hol fogunk lakni? – suttopta Gaspard. Már nem gondolt Lominvalra. Az motoszkált benne, hogy úgyszem látja viszont a falut. Nem gondolt arra, mit fog tenni, hogyan fog élni. Közben éhség gyötörte.

A ló ördögi vágatába kezdett a sötétben alig megkülönböztethető fák között. Gaspard úgy érezte, roppant ágak száguldanak feje fölött, s közben furcsán susognak. A ló sörényéhez tapadt, s belerejtette arcát. Szeme csupa könny volt. – Meg akarsz ölni? – rebegte. Nem a haláltól félt, hanem attól a gondolattól, hogy ez a ló, melyet már szeretni kezdett, most kegyetlenül elárulja őt. Ám egy rettegésben telt óra után az állat lelassította futását, és Gaspard könnyein keresztül hangafüves pusztaságot pillantott meg, melyen omladozó ház emelkedett.

Oromzata meglehetősen magas, palával fedett. A ház mögött, a felhalmozódó kövek között csak egy kis kocsiszín állt, melynek falai majdnem hibátlanok voltak, tetőzete azonban több helyen átszakadt. A ló pontosan a kocsiszín ajtaja előtt állt meg. A kifordult ajtók már alighanem évek óta korhadtak a fűben.

– Ez aztán furcsa egy hely – suttopta Gaspard a földre ugorva.

– Ezen a környéken ritkán fordul meg turista – felelte egy hang.

A kocsiszín mélyén Gaspard egy embert vett észre, a kövön ült, és a pislákoló tüzet élesztgette, melynek füstje a tető és a fal közt hagyott résen keresztül szállt ki.

– Bejöhetek? – kérdezte Gaspard.

– Bejöhet, természetesen maga is, a lova is. A tűz mellett majd megszáradnak. Szép kis vihar volt, ugye?

– Nagyon szép vihar – válaszolt udvariasan Gaspard.

A férfi úgy volt öltözve, mint egy csavargó. Gaspard melléje telepedett egy kőre. A ló talált egy kevés szénát a kocsiszín egyik sarkában, azt kezdte eszegetni.

– Én is csak egyszerű átutazó vagyok, mint maga – jelentette ki a csavargó. – Lemondtam már arról, hogy városban éljek, nagyon drágák ott a szállodák. Szeretem az erdőt. Tessék egy kis kenyér.

– Köszönöm szépen – mondta Gaspard. – Nem szeretnék ...

– Ugyan kérem – mondta a másik. Gaspard-nak el kellett ismernie, hogy – Gábiellé nagynénje szavaival élve – hóbotos világba került. Ezen a napon már éppen elég olyat látott, aminek létezését eddig nem is gyanította, ez a csavargó, meg ahogy fogadta, megint olyasmi volt, amin elcsodálkozhatott. A férfi egyáltalán nem igyekezett megtudni, hogy kicsoda Gaspard és honnan jött. Gaspard úgy látta jónak, ha hasonlóképpen tapintatos marad.

– Szeretem a vihart – mondta a férfi. – Ma egy olyan villámot láttam, ami a szivárványt szelte át. Ez természetes dolog, de azért ugyancsak sokfelé meg kell fordulni az embernek, hogy ilyesmit lásson. Gyakran dolgozom, de még gyakrabban sétálgatok.

– Olvas könyveket? – kérdezte Gaspard.

– Olvasok, nézek és hallgatok.

Gaspard úgy érezte, nagyon messze került Lominvaltól. A tető résein át látni lehetett a csillagokat. Hosszan hallgattak. Gaspard megette a kenyerét. Hirtelen megszólalt.

– Nem hallott véletlenül egy kisfiúról? Velem egyidős, szőke, mint én. De ő gazdag, és csodálatos haja van.

– Csodálatos haj, igen – mondta a férfi. – Valószínűleg őt láttam egy hónapja erre csavarogni. Szökött gyerek, ugye?

– Szökött gyerek – mondta Gaspard. – A hazáját keresi.

– Könnyen lehetséges – hagyta helyben a csavargó. – A fumayi népek sokat beszéltek róla. Sietősen vásárolt valami ennivalót hol az egyik, hol a másik fűszeresnél vagy péknél. Aztán eltűnt az erdőben. Igen, sokat beszéltek róla. A múltkor, valamelyik délelőtt pompás autóban látták.

– Fumayben? – kérdezte Gaspard.

– Fumayben. Ide két lépésre van Fumay. Ha háttal áll a homlokzatnak, egy ösvényt lát, amely egyenesen az országútra vezet.

– Ez nem sokat segít rajtam – mondta Gaspard. – Biztosan visszament Anvers-be.

– Mindig megtud valamit az ember – mondta a férfi. – Elszökhetett újra, vagy beszélt valakivel. És mikor az emberek beszélnek, mindig megtudni valamit.

Úgy tűnt, a csavargó mindent természetesnek talál, és szerinte elég ha valaki kíváncsi, a világ máris feltárul előtte. Újra kijelentette, hogy mindenből tanulni kell.

– Jó éjszakát, fiam – mondta végül.

Fölállt, a kocsiszín egyik sarkába ment, ahol volt egy kis szalma, és lefeküdt. A ló is elhevert, közel Gaspardhoz, s az elcsigázott fiú elnyúlt az állat mellett. Fejét a ló dús sörényére hajtotta, és azonnal elaludt.

Másnap reggel megállapította, hogy a csavargó eltűnt. Egy kövön egy darab kenyeret hagyott. Gaspard azonnal felfalta. A ló horkantott egyet, majd a reketyésbe ment legelni. Gaspard megette a kenyerét, és még jó ideig üldögélt a kunyhóban. Az ajtónyíláson keresztül látta a napfényben csillogó fűvet. A reketyésben néhány nyír nőtt, és kétszáz lépésnyire a nagy erdő széle sötétlett. Gaspard sokáig gyönyörködve nézte a tarka lovat, melynek fekete és fehér foltjai ragyogtak a reggeli napsütésben. „De azért csak vissza kell mennem Lominvalba!” – gondolta.

Gaspard kétségkívül úgy szakadt ki hétköznapi életéből, hogy egyre inkább az volt az érzése, az ismeretlenhez közeledik. Ám félelmei ellenére is örömét lelte olyan dolgok felfedezésében, melyekről eddig sejtelve sem volt. De akárhogy is, vissza kell térnie Lominvalba. Különbözik meg, nyilván jelentették eltűnését, s valószínűleg ügyis megtalálják.

– Hát akkor – mondta a lónak – lemegyünk Fumaybe. Ott talán majd hallunk anvers-i barátomról. Rátalálok nyomaira, aztán visszamegyek az Aranyszarvas fogadóba nagynénémhez, Gábriellé Berlicaut kisasszonyhoz.

A ló mintha értette volna ezt a szónoklatot, szemében komisz lángok gyúltak.

– Nem, nem leszel komisz – mondta Gaspard. – Visszajössz velem Lominvalba.

Sikerült rádobnia az ingében őrzött kötőféket, és a Fumay felé ereszkedő ösvényre vezette.

Lehet, hogy Gaspard tévesztette el az utat, amikor két erdei ösvény kereszteződéséhez ért. Két órán át ment, anélkül, hogy rátalált volna a fumayi útra, vagy bármi is útbaigazította volna. Az erdő kihalt volt, a fák sorai, mint áthatolhatatlan falak meredtek előtte. A fáradt Gaspard úgy döntött, felül az őt jámboran követő lóra.

Mihelyt a hátán volt, megint jól a sörényébe kapaszkodott, és csak a forma kedvéért fogta a kötőfék végét. A ló ugyanolyan tüzes vágtába lendült, mint előző este. Gaspard már azt hitte, hogy saját hibájából megint egy teljes napot lovagolhat az erdőben. Eközben egy útra értek, melyen a ló meglepő ügyesen rohant le. A végtelenbe hullámozó, fákkal benőtt hegyhátak között Gaspard újra megpillantotta a folyót, majd lent a part mentén egy város házeit. Egy útjelző táblán a város neve: Fumay. A csavargó tehát nem hazudott.

Mihelyt a ló ügetni kezdett a kövezeten, Gaspard rántott egyet a kötőféken, hogy megállítsa. A ló ügyet sem vetett erre a figyelmeztetésre. Gaspard az állat sörényébe csimpaszkodott, de az büszkén megrázta a fejét, és folytatta útját.

Először egy elég széles utcán haladt, majd szűk utcákon bolyongott, mielőtt visszafordult volna a Városháza felé. Vidáman szökölt. Az emberek összecsoportosultak. A gyerekek próbáltak a ló után futni. Gaspard megértette, hogy jöttéről néhány percen belül értesül az egész vidék, és hogy a kaland gyalázatos véget fog érni. Amikor eszébe jutott, hogy okosabb lenne visszatérni Lominvalba, szerette volna, ha mindez csendesebben történik. A ló végül egy piacon vágott át, zavart és pánikot keltve. Az emberek szidalmazták Gaspard-t, és egyesek azzal a nagyon is nyilvánvaló szándékkal, hogy a lovast megleckéztessék, az utat kezdték eltorlaszolni. Gaspard-t hirtelen harag fogta el, sarkát az állat oldalába vágta.

A ló rá se hederített. Két, szemmel láthatólag elszánt férfi azzal a szándékkal tartott felé, hogy elállják az utat. A ló olyan közel ment hozzájuk, hogy már majdnem megérintette őket, aztán hirtelen megfordult, és átugrott egy zöldségekkel megrakott asztalt, miközben a kofa hevesen megpenderült. Ezután a ló egy szomszédos utcába inalt, és ismét szélesebb vágtába kezdett.

Egészen a Meuse-ig vágatott, egy darabig a parton haladt, majd visszatért a külváros felé. Még jó néhány utcába befutott, a lakók nagy megrökönyödésére. A városka népe kiállt a kapuba, egymást kérdegették.

– Ennek csak rossz vége lehet – suttogta Gaspard. – Állj meg, barátom, vagy vigyél az erdőbe.

Egy kihalt utcán a ló hirtelen megállt egy borbélyműhely előtt. A műhely egyik oldalán edényüzlet, a másikon egy kis udvar volt. Gaspard leugrott a lóról. Azonnal szembe találta magát a borbélynak, aki kijött az üzletéből.

Rémes ember volt, fekete hajjal és tekintélyes vastagságú szemöldökkel. Gaspard nem minden félelem nélkül nézett rá. A férfi intett, hogy lépjen be, és a kis üvegezett ajtóra mutatott, amire aranyozott betűkkel ez volt írva: Baisemain – diplomás borbély. Gaspard nem tudta, mit tegyen, mit mondjon. A ló behatolt a szomszédos kis udvarba, ahol azonnal kopasztani kezdte a fal mentén növő füvet.

– A lova biztonságban van – mondta a borbély. – Fáradjon hát be. Úgy gondolom, Gaspard Fontarelle úrhoz van szerencsém.

Gaspard elképedve, válasz nélkül lépett be. A borbély kérte, hogy foglaljon helyet egyik karosszéken, és Gaspard engedelmeskedett.

– Levágom a haját, Fontarelle úr – mondta –, és közben beszélgetünk egyről s másról, anélkül, hogy bárki is kifogásolhatná.

– Ismer engem? – kérdezte Gaspard.

– Ma reggel óta, fiatalember, keresik önt Laifourban, Revinben, Fumayban és az egész környéken Nagynénje, Berlicaut kisasszony megadta a személyleírását az ardennes-i csendőrségnek. Alighanem a határőröket is értesítették. Ez a tarka ló nagyon felhívja önre a figyelmet.

– Mindenképpen vissza kell mennem Lominvalba – mondotta Gaspard –, ezért igazán nem kell levágni a hajam.

– Ezt senki sem mondta – felelte Baisemain úr finomkodó mosollyal, mely arcát még jobban elcsúfította. – Senki sem mondta, hogy ön visszatér Lominvalba, én viszont szeretek fecsegni, és érdeklődöm ön iránt. Milyen kellemes meglepetés, hogy éppen az én kezemre bízta becses hajzatát.

– Nincs szükségem... – tiltakozott Gaspard, és fel akart állni a karosszékéből.

Baisemain úr kényszerítette, hogy üljön vissza, majd a legszeretetremlétebb hangon, s teljes közönnyel kijelentette:

– Egy hónapja naponta és csaknem ugyanebben az órában mostam a haját egy olyan szőke fiúnak, mint ön, de az ő haja sokkal dúsabb volt. Tekintete metsző, mint az acélpenge és tiszta, mint a Meuse vize.

– Nem Drapeurnek hívták? – kérdezte Gaspard élénken.

– Drapeurnek hívták, valóban – bólintott Baisemain úr.

IV. FEJEZET

Théodule Kesidore

Gaspard Fontarelle nem törte a fejét azon, hogy a véletlenek milyen sora vezette barátja, a szökött gyerek nyomára. Végül nagy bátran azt mondta a borbélynak:

– Ha jól értem, Baisemain úr, ön is külön.

– Talán valóban az vagyok, de hadd mesélem el a történetet – felelte Baisemain úr.

Törülközőt borított Gaspard vállára, s amíg ollójával káprázatos bűvészmutatványokat végzett hajában, elmesélte, hogy egy szép reggelen megállt a borbély műhely előtt egy elegáns autó.

Két férfi és egy gyerek szállt ki belőle. A gyerek haja borzas volt, csupa por, nyilván ráfért a borbélykéz. A két férfi a helyiség sarkában ült le, míg Baisemain úr a gyerek hajával foglalatzkodott. Mihelyt a borbély leültette, a gyerek halkán megszólalt:

– Hallgasson meg, uram. Tegyen úgy, mintha mi sem történne. Beszélnem kell önnel, lesz, ami lesz. Meg kell szöknöm. Nagyon kérem, nyissa ki az ajtót. Talál majd valami ürügyet, és nem állja utamat. Senki sem ért meg. A családomat és a hazámat kell keresnem. Ezek az emberek nem hozzátartozóim. Tegye meg, amire kérem. Semmit sem kockáztat. Ha megteszi, jót cselekszik. Ha mégis úgy gondolja, ne nyissa ki az ajtót. Kinyitom majd én, de nagyon kérem, ne tartson vissza.

Baisemain úr a gyerek fölé hajolt, miközben szappanozni kezdte a haját. Meglehetősen elcsodálkozott azon, hogy képtelen akár egy szóval is félbeszakítani A gyerek hangja olyan lágy volt, oly meggyőző, hogy a borbély talán engedett volna a meglepő kívánságnak. De az egyik férfi előrelépett, Baisemain úr vállára csapott, mire az ugyancsak összerendezte.

– Figyelmeztetem, hogy ez a gyerek hazugságokkal traktál mindenkit, akit ér. Mindenáron szökni akar. Erre fel kell hívnunk a figyelmét. S bár nem vagyunk idevalósiak, mégsem szeretjük, ha rosszat mondanak ránk.

Parpoil úr beszélt a borbélyhoz, Drapeur úr ülve maradt. Csak annyit mondott, hogy véleménye szerint nincs szükség magyarázkodásra, és hogy a gyerek szépen a helyén marad. Parpoil úr Drapeur úr felé fordult.

– Egyszer már megszökött így, amikor Anvers-ben voltunk egy áruházban. Elrabolt gyerekeknek adta ki magát, aztán kihasználva a kavarodást, amit a vevők között okozott, szépen megszökött tőlünk.

– Rajtunk kívül nincs itt senki – jegyezte meg Drapeur úr.

– Jöhetnek vendégek. Ha Baisemain úr elhiszi, hogy ...

– Szívesen meghallgatom önöket – vetette közbe Baisemain úr.

– Felesleges – mondta Drapeur úr.

Parpoil úr bemutatkozott. Elmondta, hogy megtisztelő állást tölt be, Drapeur úr titkára, aki viszont gyémántkereskedő és híres műgyűjtő. Drapeur úr Anvers környéki kastélyában lakik, és jachtjával tengeri utazásra készül.

– Ennek alapján – fejezte be Parpoil úr –, elképzelheti, milyen következményekkel járna, ha összeütközésbe kerülne Drapeur úrral.

Drapeur úr felállt.

– Sajnálom, Jacques, de szavait kissé szemtelennek találom. Az igazság, Baisemain úr, az, hogy szeretem gyermekemet, és nagyon elszomorít, hogy mindenáron szökni akar. Úgy mondják, vannak gyerekek, akiknek valóságos rögeszméjükké válik a szökés, ő már egy év óta állandóan kísérletezik. Legutóbb átvágott egész Belgiumon.

– Azt állítja, hogy a családját és a hazáját keresi – mondta Baisemain úr, aki nem állhatta szó nélkül.

– Rajtam kívül – én a nagybátyja vagyok – nincs más rokona, és Anvers-én kívül nincs más otthona.

Nem lehetett nem hinni a két férfi szavainak. Az ajtó előtt álló gyönyörű kocsit tanúsította gazdagságukat. Mint ahogy Baisemain úr Gaspard-nak mondta, ő biztos nem tartotta volna vissza a gyereket, ha az szökni akar, de a felvilágosítások után félt, hogy túl nagy felelősséget vállal.

– Érti, hogy miért akar szökni? – kérdezte Gaspard.

– Egyáltalán nem értem – biztosította a borbély. – Valóban rejtély, mert mindene megvan, ami kell egy gyerek boldogságához, de esküdni mernék, mégis valami alapos oka lehet, hogy ilyen csökönnyösen próbálkozik. De még nem mondtam el, ami önre vonatkozik.

Amikor Baisemain úr befejezte a gyerek fésülését, az még halkán néhány szót mondott, mintha üzeni akarna valakinek.

– Figyeljen, Lominvalban ... Gaspard Fontarelle ... A barátom,...

Nem volt ideje befejezni, Perpoil úr elhallgattatta.

– Nem tudtam meg, mit akart üzeni magának – mondta Baisemain úr Gaspard-nak. – A két férfi szinte azonnal távozott a gyerekekkel. Mikor ma reggel megtudtam, hogy Berlicaut kisasszony Lominvalból jelentette unokaöccse, Gaspard Fontarelle eltűnését, rögtön arra gondoltam, hogy a barátját akarja megtalálni. Az előbb, amikor megláttam önt, úgy gondoltam, esetleg segíthetek.

– Elhagytam Lominvalt, de nem készakarva – vallotta be Gaspard –, és vissza kell térnem. A nagynéném mindig mondta, hogy nem kalandokra születtem, és nagyon igaza van. De azért hálásan köszönöm, uram. Még pénzem sincs, hogy fizessek.

– Semmiség – biztosította a borbély összeráncolva rettentő szemöldökét. – Biztos vagyok benne, hogy nem tér vissza Lominvalba.

– Nézze! – mondta Gaspard, amikor felállt a székből.

A kirakatüveg mögött, az illatszerek és parókák között két leskelődő arcot pillantott meg.
– A szomszéd edényárusnő és a férje – mondta Baisemain úr. – Alighanem beárulják önt, ha ugyan már meg nem tették. Ezek olyan akadékoskodó emberek.

– Ha meg tudna szöktetni, az udvaron keresztül, legalább megkímélne a szégyentől.

– Biztosra veheti, hogy nem kímélem meg semmi szégyentől – felelte a borbély.

Baisemain úr Gaspard-t nézte, s közben egy rettenetes fintort vágott. Furcsa haja és szemöldöke megborzongatta Gaspard-t. Tekintetében mégis valami meghatározhatatlan gyengédség csillogott.

– Becsapott – mondta Gaspard. – Itt tartott, amíg értem nem jöttek.

A gyengédség kihunytt Baisemain úr szeméből.

– Meg vagyok győződve arról, hogy nem tér vissza Lominvalba. Valami történni fog, csak még azt nem tudom, mi. Lova, mely ekkora figyelmet keltett, nem akármilyen ló. Képes elvinni magát a világ végére is.

Az arcok eltűntek, de a kirakaton át még látszott a vitatkozó kereskedő és felesége. A tarka ló az utcán lépdelt.

– Nem ülök többé erre a lóra – mondta Gaspard –, és hogyan érhetnék valaha is Anvers-be, anélkül, hogy az úton megállítanának? És ha oda is érnék, mit csinálnék?

– Figyeljen rám – suttogta Baisemain úr. – Csak néhány jó szót útravalóul. Jól jegyezze meg. Ha valami kellemetlensége van, induljon el Vireux felé. A Fumayból Vireux-be vezető úton kérdezze meg az arrajárókat, biztosan lesz, aki meg tudja mondani, hol lakik Théodule Residore. Ismétlje ezt a nevet. Théodule Residore segíteni fog, bármire is kéri. És most a viszontlátásra, barátom. Próbáljon csak visszatérni Lominvalba.

A borbély szemében különös fény villant, összevonta szemöldökét. Gaspard köszönetet mondott, és reszketve elbúcsúzott. Kinyitotta az üzlet ajtaját.

Még ki sem lépett a járdára, amikor szörnyű csörömpölést hallott. Oldalt nézett, és látta, amint a ló beugrik az edénybolt kirakatába. A kirakatüveg apró darabokban repült szét, és a feltornyozott tányérok, mint tűzijáték sugárkévái, szilánkokban fröccsentek a levegőbe. Az árus és felesége hiába igyekeztek megfékezni az állatot. A kereskedő kiabált: – Az a lominvali gyerek majd fizet ezért! Az övé ez az átkozott ló, nem tagadhatja le.

Gaspard csak állt a küszöbön, képtelen volt megmozdulni, nem tudta, kilépjen-e vagy visszaforduljon, amikor Baisemain úr jelentőségteljes nevetését hallotta maga mögött. Ez a nevetés egyszerre volt baráti és kegyetlen. Ez újabb szégyent ébresztett Gaspard-ban, most már rémülten menekülőre fogta a dolgot, mert a báméskodók mindenfelől gyülekeztek. Berontott a szomszédos udvarba, átugrott a falon, és egy utcácska kellős közepén találta magát.

– Még egy katasztrófa – mormolta Gaspard. – Mit tehetek ezután? Ha visszatérek Lominvalba, ugyancsak gyászos fogadtatásra számíthatok. – Gaspard fülét vidám és szilaj galopp zaja ütötte meg, majd az összegyűlt emberek éktelen zajongása, végül hangok, amelyek a csendőrséget emlegették. Ebben a képtelen helyzetben Gaspard csak a menekülésre gondolhatott. Ellenállhatatlan vágyat érzett az erdő után, noha semmi reménye nem volt arra, hogy így megússza kalandja következményeit. Nemcsak a félelem hajtotta, hanem legyőzhetetlen sóvárgás, hogy – hacsak pillanatokra is – újra érezze az erdő mély nyugalalmát.

A külvárosba ért. Az utcácska egy ösvényre vezetett, mely a kerteken és mezőkön át haladt, és az országútba torkollott. Az út túloldalán az erdő húzódott. Ezen a vidéken a városok nagy tisztásokra épültek, de vannak helyek, ahol az erdő és a város még érinti egymást. Az utcák mélyéről hallani a gerléket, s világos éjszakánként látni lehet a vaddisznóváltók sötét alagútjait, amelyek a lombok között a búzamezőkig és a burgonyaföldekig vezetnek. Néha a rókák csaholása is hallatszik. Itt egy meredeket borítanak a sarj erdők. Gaspard áttört a szamárkörökon és az erdőszéli túskebokrokon. Fölfelé kapaszkodott a sarjerdőben, és kifulladásra hamarosan egy völgyekkel szabdalts fennsíkra érkezett, ahol a fák a végtelenbe terítették árnyékukat. Áthatolva a ritka akácson, a sűrűbe jutott. A szívében és a fejében lüktető vér szinte elvakította.

Fáradtságával nem törődve, a bozótos mélyére hatolt. A cserje olyan sűrű volt, hogy egy pillanatra azt hitte, nem tud majd sem előremenni, sem visszafordulni. Maga sem értette, hogyan sikerült behatolnia, de hirtelen alacsony lombsátor borult föléje, mint egy valóságos barlang. A földet borító repkény fiatal gyertyánfákra és füzekre kapaszkodott. Gaspard mély kerékvágáshoz ért, melynek alján kölesszálak között öznyomok rajzolódtak ki. Nem tudott volna egy lépéssel sem továbbmenni, térdre esett, majd teljes hosszában elnyúlt.

Tizenöt éves korban egy gyermek kész vállalni a férfi felelősségét. Ugyanakkor nincs tisztában sem önmagával, sem a világgal. Gaspard arra vágyott, hogy nyugodtan gondolhasson anvers-i barátjára, akit, úgy látszik, már semmiképpen sem tud utolérni, és most alighanem nagyon közel képzelte magát a halálhoz. Imát mormolt, olyat, hogy bajosan lehetne pontosan elismételni. Aztán elaludt, a mohára hajtva fejét.

Amikor felébredt, nem tudta elképzelni, hány óra lehet. Az avaron nem változott a fény. Fölkelt azzal, hogy elindul vissza a ritka akács felé. Onnan a szálerdőt követve utat keres valami tanyához, ahol ennivalót szerezhet, aztán visszatér az erdőbe. Nem töprengett, hogy mit is csinál ezután. Ameddig csak lehet, az erdőben akart maradni, hogy késleltesse a magyarázatokat és a szemrehányások idejét. Szinte most is hallotta az összetörő edény csörömpölését – ez betetőzte kínjait.

A véletlen kijátszotta tervét. Az akácost nem érte el, mert körbe keringett a sűrű bozótban, és csak egy óra múlva keveredett ki belőle. A tölgyerdőhöz ért. Egy tisztáson tájékozódni próbált. A nap még magasan állt az égen. Északra tartó ösvényre tért, és a dombok tövében haladt. A fák közül nemsokára ismét megpillantotta az országutat. A túloldalán húzódott a vasútvonal, a Meuse, távolabb az erdő sötétlett.

Egy órán át ment a hegyerinckeken. Az éhség egyre jobban kínozza. Hirtelen rettenetes gyomorgörcs fogta el. Pillanatokra a hátára feküdt, majd újra nekiindult. Kétszáz lépést sem tett, amikor a görcs újra elővette. Megint lefeküdt, majd folytatta útját. Ha rövidesen nem talál valami ennivalót, végképp elgyengül, ez biztos. Leereszkedett az útra.

Az aszfalton egy kicsit jobban érezte magát. Autók jöttek, majd kerékpárok. Egy útkaparó munkájából tért haza, vállán lapát. Gaspard félig csukott szemmel baktatott. „Képzeljük azt – mondta magában –, hogy az Aranyszarvas szálló bevásárlásait intézem a környéken.” Majd vihar dübörgését hallotta maga mögött, s ez az előző esti örült vágásra emlékeztette. Visszafordult, és az erdő lankái közt, a déli látóhatáron fekete felhőket pillantott meg. Mikor ismét előrenézett, két kerékpáros csendőrt látott közeledni.

A csendőrök továbbmentek, ügyet sem vetettek Gaspard-ra. Körülbelül ötven lépés után hirtelen megálltak. Gaspard hallotta, ahogy fékeznek. Menekülésről szó sem lehetett. Ahelyett, hogy folytatta volna útját, megfordult, és odament a csendőrökhöz. A vihar egyre morajlott. Gaspard szinte gondolkodás nélkül mondta:

– Jó estét kívánok. Meg tudnák nekem mondani, hol lakik Théodule Residore úr?

– Théodule Residore? De még mennyire! Forduljon az első keresztúton balra. Így sokkal rövidebb, mintha Vireux-n keresztül menne.

– De jól figyeljen – tette hozzá a másik rendőr –, amikor megmászta a lejtőt, ezen az úton egy kereszteződéshez ér, ahol az út jobbra fordul. Ne menjen jobbra, hanem egyenesen tovább azon az ösvényen, amelyben az út folytatódik. Érti? Az útkereszteződéstől az ösvényen folytassa az utat.

– Nagyon szépen köszönöm, uraim – mondta Gaspard.

– Nincs mit. Théodule Residore úr ...

A csendőr mormolt valamit, amit Gaspard nem értett jól, de alighanem azt a magas véleményt fejezte ki, mely Vireux környékén Théodule Residore úrról járta. Úgy tűnt, hogy minden rendben levő iratnál vagy erkölcsi bizonyítványnál többet ér kiejteni ezt a nevet. Gaspard köszönt és továbbment. Negyedórával később rátalált az útra, és nemsokára a kereszteződéshez ért, ahol aztán rátért az erdőn át vezető ösvényre. A gyomorgörcsök egyre kínozták, többször le kellett feküdnie. Az ösvény egy jól kövezett útra vitt. Gaspard azon gondolkozott, vajon melyik irányba kell mennie, amikor balra nagyon tágas tisztást pillantott meg, a tisztás mélyén egy házikót, mellette csűr. Elindult a ház felé.

Átépitett kis tanya volt, külsőre csinos nyaraló. Valahogy még a csűr zöldre festett ajtaja is kecses. Az udvarban mindenütt szárnyas jószág. Balra tyúkólak, szépen elrendezett rácsozattal, jobbra egy pajta és egy istálló, olyan tiszta, hogy öröm volt nézni. A pajtából idős, hajlott hátú férfi jött ki. Gaspard elé lépett.

– Théodule Residore úrral szeretnék beszélni, kérem szépen.

– Éppen most jön ki a házból.

Nyílt a ház ajtaja, s a küszöbön egy tizenöt év körüli fiú jelent meg. Gaspard, mire magához tért, egyik ámulatból a másikba esett.

– Valóban Theodule Residore úr? – makacskodott.

– Valóban – bátorította a férfi.

Gaspard, amíg előrement a feljáratig, nagy érdeklődéssel vizsgálta ezt a csenevész, csúnya és komoly arcú fiút. Rendetlen fekete haj, közömbös, bölcs ravaszsággal teli tekintet. Gaspard megkérdezte, vajon Theodule Residore úrhoz van-e szerencséje. A fiú meghajolt, és kérte, lépjen be. Gaspard egy konyhába jutott, ahol nagy, régi kandalló és egy hatalmas asztal állott. Theodule Residore egy kis háromlábú asztalkához, az ablak mellé ültette.

– Gondolom, éhes – mondta Gaspard-nak.

A kandallóról egy kis csengőt vett le, és teljes erővel megrázta „Mire való ilyen erélyesen csengetni?” – gondolta Gaspard. A konyha mélyén levő ajtón szinte azonnal belépett egy parasztruhás, eléggé idős, de nagyon élénk asszony. Ifjú gazdájára nézett, majd az asztalkára, majd különös gyorsasággal tojást vett ki a szekrényből, begyújtott egy főzőlapot, rántottát csinált, ami pillanatokon belül készen is volt.

– Egyen – mondta Theodule.

Gaspard felfalta a rántottát. Sajtot hoztak neki, cseresznyét, befőttet, aztán a szolgáló megkérdezte, eleget evett-e.

– Köszönöm szépen – mondta Gaspard.

Még mielőtt az asszony eltűnt volna a konyhaajtóban, az ifjú Theodule Residore kijelentette:

– Itt senkitől sem kérünk magyarázatot, és nem fogom kérdezni, ki küldte, de ha segítségre van szüksége, segítünk. Hogy ne zavartassa magát, mindenekelőtt szeretném, ha tudná, miféle házba került.

A fiú hangja furcsán éles volt, és Gaspard kicsit csodálkozott ünnepélyes arckifejezésén.

– Apámnak hatalmas birtokai vannak – folytatta Théodule Residore ugyanazon a fejhanganon. – Számos gyára van, macskabajuszokat, szivargyűrűket és egyéb furcsaságokat gyűjt. Az ő különtségének köszönhetem, hogy ennek a tanyának a tulajdonosa vagyok. Van egy házitanítóm, aki reggelenként jön hozzám, és órákat ad. Maradék időmben azt csinálom, amit akarok.

A fiú elmondta Gaspard-nak, hogy szeret dolgozni a ház körüli földön, és szívesen bíbelődik mindenféle munkával. Egy öreg alkalmazott és egy idős szolgáló segít neki mindenben.

– Az öreg Marval foglalkozik a ház gazdasági ügyeivel – mondta. – De a termény legnagyobb részét a környékbelieknek adom, és kijelöltem erdőrészeket, ahol szükségleteiknek megfelelően kivághatják a fát. Ebben az évben faházikókat építtettem egyik tisztáson, ott látjuk vendégül a vakációzó fiatalokat. Egy hónapig maradhatnak. Holnap, ha akarja, megnézheti, kik vannak most ott. Sokan táboroznak is. Akar itt maradni egy ideig?

A Théodule közléseitől és magabiztosságától megfélemlített Gaspard gondolkodás nélkül vetette bele magát egy úgy-ahogy összefüggő történetbe. Azt mondta:

– Fumayben híreket akartam szerezni egy barátomról, aki visszament Anvers-be.

– Anvers-be megy? – szakította félbe Théodule.

– Nem mehetek Anvers-be.

– Azon gondolkodik, hogyan juthatna oda?

– Nem megyek Anvers-be – mondta Gaspard. – Csak véletlenül...

– Hozzá tudom segíteni, hogy oda juthasson – folytatta Théodule.

– De igazán vissza kell mennem Lominvalba – mondotta Gaspard. – Még csak a nevét sem tudom ennek a barátomnak.

– Adok magának egy nagyszerű címet, ahol majd kedvesen fogadják – nyugtatta meg Théodule.

– Nem mehetek Anvers-be – nyögte Gaspard.

– Örülök, hogy bízik bennem – felelte a másik. – Két napon belül ott lesz.

Gaspard olyan furcsán nézett házigazdájára, hogy az jónak látta magyarázkodni.

– Nyilván meglepte az éles hangom. Már sokszor értésemre adták, hogy túl éles. Nem tehetek róla, mert süket vagyok. Minden szót megértek, leolvasom a szájról, és bizonyos hangokat mégis meghallok. Senki sem veszi észre, hogy süket vagyok, de ezt közölnöm kellett, hogy megmagyarázzam ezt a hangot. Mielőtt elindul Anvers-be, játsszunk egy dámapartit. Szórakozni is nagyon szeretek.

Theodule Residore dámapjátékot vett elő egy nagy szekrényből. Az asztalra tette, és barátságosan nézett Gaspard-ra. Végül elhelyezte a figurákat. Gaspard nem akart ellenkezni házigazdájával, ő is rakosgatni kezdte az övéit.

„Micsoda világba csöppentem? – morfondírozott Gaspard. – Engem, akit a nagynéném a hétköznapok oltalmába helyezett, engem hurcolt el egy tarka ló, aztán ideküldött egy hóbortos borbély, és most dámát játszom egy rettentően gazdag macskabajuszgyűjtő fiával. Ráadásul ez a fiú el akar engem küldeni Anvers-be, atyaisten!”

– Nem tesz semmit, ha nem is tud játszani – mondta Théodule. – Nagyon szeretek nyerni.

Mire volna jó válaszolni, hiszen hiába olyan magabiztos, úgyszólván semmit sem hall! Alkonyult. Théodule Residore akármilyen nagylelkű, valószínűleg elég fukar, mert csak nem gyűjtött villanyt, és a harmadik játszma végén orruk már-már a táblát érintette, hogy meg tudják különböztetni a fekete figurákat. Théodule Residore ezután – győzelmétől boldogan – elmagyarázta barátjának, hogyan jut el Anvers-be.

– Van ott két barátom. Apám elvitt vakációra Temschbe, Anvers mellé, ott megismerkedtem két fiúval. Csónakáztunk, és éppen az Escaut közepén voltunk, amikor egy benzint szállító bárka felrobbant. Hogyan menekültünk meg, nem tudom, félholtan halásztak ki bennünket. A robbanás óta süket vagyok, és két barátomon is nyomot hagyott az ügy. De azóta, mintha testvérek lennénk. Szinte soha nem hagytuk el egymást. Ha megkeresi őket, magát is úgy fogadják, mint testvérüket.

Így hát, ebben a Gaspard számára új világban voltak rettenetes és különös dolgok, de volt valami ismeretlen összefogás is. Théodule felállt, hogy villanyt gyűjtson.

– Biztosan fáradt – mondta. – Megmutatom a szobáját. Aztán én is megvacsorázom.
Hogy hívnak?

Ez a váratlan tegezés elbűvölte Gaspard-t.

– Gaspard Fontarelle. Lominvali vagyok – mondta. Többször el kellett kiabálja a nevét.

– Nos, Gaspard, közölnöm kell veled valamit. Egy anvers-i fiú töltött itt néhány napot.

E szavak hallatára Gaspard tetőtől talpig megremegett. Csodával határos, hogy nem tud a gyermek emlékeitől szabadulni, és szüntelenül a nyomára bukkan. Világos és szigorú a szeme

...

– Megtudtam, hogy Drapeurnek hívják – magyarázta Théodule. – Kenyeret kért tőlem. Mászt nem akart. A völgyben és az erdőben bolyongott, valószínűleg ott is aludt. Kétnaponként visszajött, és kenyeret kért tőlem. Semmiféle kérdésre nem felelt. Egyik este leült egy köre a kapu elé, hogy megegye kenyerét, s akkor azt írta a porba: „Keresem a hazámat.” Nem értettem, mit akar ezzel mondani. Gaspard, ha találkozol vele Anvers-ben, adj hírt róla.

– Hogyan is mehetnék Anvers-be? – ismételte Gaspard.

Theodule rá se hederített, mit mond Gaspard. Folytatta.

– Itt ez sokkal egyszerűbb, mint gondolnád. Az apám gazdag és kicsit hóboros; lehetetlen nevet adott nekem; és semmin sem kell álmélnodni. Amit ebben a házban csinálok, nem valami különös. Süket vagyok, és egy cseppet sem okosabb, mint akárki más, hát jó gazda szeretnék lenni, és ha fát osztok szét és házikókat építtetek, csak azért csinálom, mert szórakoztat. Nem nagy ügy az egész. De ő, Drapeur, az egészen más.

Gaspard sokszor elmondta magában: „De ő...” Na igen, Drapeur biztosan nem angyal, de keres valamit, és a szeme elárulja, hogy valami szépet keres.

– Ismerem – mondta Gaspard.

– Ismered?

Ezúttal Théodule megértette. Gaspard-nak ordítózza, szinte szóról szóra mindent el kellett mondania.

– Elmész Anvers-be – zárta le Théodule. – Megtalálsz.

– Elmegyek Anvers-be – mondta Gaspard. Egyikük sem gondolt arra, hogy mit érnek vele, ha megtalálják Drapeurt, Gaspard már különben is megbánta hebehurgya szavait. Rögtön el is határozta, hogy amilyen csöndesen csak tud, visszatér Lominvalba, bármilyen szidás és kellemetlenség várja is a faluban.

Az ifjú Residore egy első emeleti szobácskába vezette Gaspard-t. Gaspard, mielőtt lefeküdt, az ablakba könyökölt, és nézte a holdfényben fürdő távoli erdőt és azt az utat, amelyen nem is olyan rég elment a kis Drapeur.

Másnap korán kelt. Lement a lépcsőn. Úgy gondolta, elbúcsúzik, és visszatér Lominvalba. Théodule Residore a konyhában várta, ő maga készítette el a kávé.

– Jó reggelt, Gaspard. Gyorsan reggelizzünk meg, negyedóra múlva indulnunk kell.

– Jó reggelt – mondta Gaspard. – Hova megyünk?

– Marval üzenetet hozott, nemsokára jó barátoknak mutatlak be.

– Milyen barátoknak?

– Majd meglátod.

Gaspard igyekezett megmagyarázni Théodule-nek, hogy szeretne visszatérni Lominvalba. Nem sikerült, s azt gondolta, nincs más hátra, meg kell szöknie Théodule-től. mihelyt csak tud.

Théodule rögtön a reggeli után a ház előtt két, falnak támasztott biciklit mutatott Gaspard-nak.

– Vedd, amelyiket akarod – mondta.

– Csak nem biciklivel megyünk Anvers-ig? – kérdezte Gaspard.

A másik nem hallotta. Gaspard hát jobban híján biciklire kapott.

Röviddel indulásuk után már az erdő közepén, egy hepehupás úton gurultak. Gaspard hallgatott. Szüntelenül azon gondolkodott, hogyan szabadulhatna legkönnyebben vendéglátójától. Mindenesetre senki sem tudja megakadályozni, hogy azt tegyen, amit akar. Elhagyták az utat, egy ösvényre tértek, majd egy vadászoknak vágott, két kilométer hosszú, egyenes csapásra. A csapás egy tisztásba torkollt. Egy újabb sarjerdő sűrűjéből tág síkra értek, dombokat, falvakat láttak maguk előtt. Egy mezőn vágtak át, amelyben az ösvény eltűnt, és keskeny útra jutottak.

Gaspard úgy érezte, elérkezett a pillanat. A sövényhez támasztotta kerékpárját, és jelezte Théodule-nek, hogy egyedül akar továbbmenni.

– Képtelenség, barátom – mondta Théodule. – Most már Belgiumban vagy. Az erdőben átléptük a határt. A vámőrök ismerik apámat, így semmit sem kockáztattunk. Ha egyedül akarnál visszatérni, feltartóztatnának.

Gaspard legalább úgy elcsodálkozott, mint amikor a tarka ló hátára esett. Bármit csinál, bármit mond, akár tetszik, akár nem, egyre messzebb kerül Lominvaltól. Nem jutott semmi okos az eszébe, hosszasan nézte Théodule-t. Théodule tekintete pontosan olyan volt, mint a fumayi borbélyé, ilyen volt a csendőrök tekintete is, amikor megmutatták a Théodule házához vezető utat. Tekintet, amely kérdezett, s mit sem gondolt a sors kegyével vagy kegyetlenségével. Akárcsak azokban a pillanatokban, amikor palacsintaként terült el a ló hátán, Gaspard most is úgy érezte, minden gondolattól megszabadult. Ez volna hát az élet, kiszámíthatatlan útjaival? Nem válaszolt Théodule-nak. Újra felültek kerékpárjaikra, és Théodule vidáman fecseggve vezette barátját belga földön.

Gaspard kíváncsian nézelődött. A legapróbb részletek, amelyek jelezték, hogy idegen vidéken jár – mérföldkövek, útjelzőtáblák, kis falusi kirakatok, furcsa járókelők –, minden elbűvölte.

Théodule rátért egy göröngyös útra. Átvágtak egy országúton, aztán egy erdőn, és hirtelen ismét leereszkedtek a Meuse partjára. A Meuse itt egészen más volt, mint Franciaországban. Tökéletesen szabályozott, kiképzett partjával csatornához hasonlított. Egy félórán át a folyó mentén haladtak, egészen addig, amíg el nem értek egy rakparthoz, ahol a halászbárkák kiköthettek. Théodule leugrott biciklijéről, és leült a folyóparton, Gaspard melléje telepedett.

Sokáig nézték az elsikló hajókat. Gaspard hallgatott. Végül Théodule felállt. Amikor egy újabb halászbárka tűnt fel a folyó közepén, integetni és kiabálni kezdett. A bárkából egy férfi válaszolt neki. A hajó a parthoz simult.

– Ez a bárka az apámé – magyarázta Théodule. – Körülbelül tíz ilyen hajója van. Tudtam, hogy ma reggel átjön a határon. Ezek az emberek elvisznek téged Anvers-be.

Gaspard nem tiltakozott. Mit volt mit tennie, hagyta magát irányítani. Théodule bemutatta őt az egyik hajósnak, aki a Residore-ok pártfogoltjának kijáró tisztelettel üdvözölte.

– Barátom, Gaspard Fontarelle – mondta Théodule. – Anvers-ig megy, hogy egy barátjával találkozzék. Gondoljanak rá.

Gaspard-hoz fordult, és egy papírt adott neki.

– Itt van azoknak a neve, akik testvérként lesznek segítségére, ha hivatkozol rám: Ludovic és Jérôme Cramer, Niklaas Cramer fiai. A hajójukon élnek. Turistákkal járják a folyót. Majdnem mindig a Steen melletti kikötő közelében horgonyoznak. A Steen egy kastély az Escaut partján. De előbb látni fogod a katedrális tornyát, magasabb bármelyik harangtoronynál.

A harangtorony! Erről is milyen sokat álmodozott Lominvalban. Fogta a papirost, és megszorította Théodule kezét.

– Viszontlátásra – mondta Théodule. – Várom, hogy hírt adj Drapeurról.

A halászbárkának két-három nap kellett, hogy Anvers-be érjen. Nem volt valami nagy utazás. Gaspard-t mégis elkápráztatta a folyó és a mellettük elsuhanó változatos táj. Mintha a természet hirtelen kitárulkozott volna. Gaspard úgy érezte, hogy itt több világ forrt össze.

Waulsort után Gaspard kastélyokat látott az erdőkkel szabdalts dombokon. Kertek és balusztrádok tarkították a háborítatlan természetet. Messzebb, roppant sziklák tövét mosta a Meuse. Fellegvárak, templomok és gyárak követték egymást. Azután városok, Dinant, Namur,

Andenne, majd Liège. Gaspard Namurben látott először harangtornyot. Az a férfi, aki a hajón gondjaiba vette, időnként elmondta, merre járnak: a dombokon túl, kelet felé újra kezdődött a hatalmas erdő, és ott húzódik a nagy Fagne fennsík is. A dombhajlatok között, a mezőkön feltűnedeztek a régi romok, a kecsesség párosult bennük a dolgok ősi egyszerűségével. A tetők, a rétek és a búzatáblák lágy harmóniában olvadtak össze. Ilyen szépségről Gaspard sohasem álmodott.

Ezen a napon órákat töltött hason fekvé a bárka orrában. Végtelennek látta a vizet. Kékes, zöldes, hosszú hullámok rohantak a hajó mindkét oldalán, melyet két férfi vezetett. A hajósok nem kérdezték Gaspard-t, honnan jön. Asztalukhoz ültették. Estéknként egyik kabinban kapott ágyat.

Maguk mögött hagyták Liège-t. A halászbárka a nagyváros után megállt egy éjszakára, és másnap a világítótorony előtt elhagyták a Meuse-t, hogy az Albert-csatornán folytassák útjukat. Dombok közé vágott roppant árkok vizén keltek át. Hasselt után a síkságra értek. Az egyhangú táj újra felélénkült, mikor egy délelőttön Anvers felé közeledtek. A csatorna az elővárosoknál ömlött az Escaut-ba.

– Valamivel az Escaut előtt elbúcsúznak tőled – mondotta az egyik férfi. – Ez itt Merkssem. A csatorna mentén haladj, míg a hídhöz nem érsz. A hídon át vezet az országút Rotterdam felől Anvers-be. Menj át a hídon, aztán egyenesen az orrod után.

V. FEJEZET

Niklaas és a muzikusai

Gaspard megfogadta a tanácsot. Amikor beért Anversbe, esze ágában sem volt kérdezősködni. Vaktában nekivágott az útnak. Ügyet sem vetettek rá. Hatalmas dokkokat került meg, és hamarabb ért az Escaut-hoz, mint gondolta. Egy jó órán keresztül nézte a folyót, ezt a széles tengeri utat. Látott egy páncélos hajót, mely a rakpartnál horgonyzott, meg kirándulóhajókat, jövő-menő halászbárkákat. Nem tudott betelni a folyó látványával és a kék ég alatt a túlpartról, a hangafüves pusztaság felől fújó tengeri széllel. Aztán éhes lett. Gépiesen a zsebébe nyúlt. – Egy garasom sincs – mormogta. Ám a zsebében belga bankjegyeket talált. Théodule Residore mindenre gondolt, és anélkül, hogy szólt volna, a zsebébe csúsztotta a pénzt.

Egy kis kocsmában olajban sült krumplit és kagylót evett, majd visszament az Escaut felé. Sokáig bolyongott, nem is jutott eszébe, hogy felkeresse azokat, akikhez Théodule küldte. Azt gondolta, így is, úgy is valami katasztrófa következik, s az majd kiüldözi őt ebből az új világból, amellyel félénken most ismerkedik. Így hát minél többet akart látni. Az Escaut mentén haladt, eljutott a székesegyház terére, megcsodálta hatalmas tornyát, rótt a nagy sugárutakat. Csak este határozta el, hogy visszamegy a Steen felé, s megkeresi Niklaas Cramert és fiait.

Egy jegypénztárhoz ment, ahonnan sétahajók indultak, hogy megismertessék a turistákkal a kikötőt és a folyót.

– Niklaas Cramer a Szent Anna-parton muzsikál, ugye, tudja?

– Hol van a Szent Anna-part? – kérdezte Gaspard.

– Ott messzebb, beszáll a liftbe, és átmegy a Schelde alatti alagúton. A másik oldalon, a Schelde mentén megy tovább.

Gaspard beszállt a liftbe, átment az alagúton, beszállt egy másik liftbe, és a túlsó parton találta magát, egy kopár síkságon, ahol nem voltak házak, csak kis fűzerdők. Messze nyúló sétautak keresztezték egymást a pusztaságban. Gladiolusmezők mögött találta meg a Szent Anna-partot. Házacskák, vendéglők, mutatványos bódék sorakoztak a folyó mentén, ahol a fű homokkal és sárral keveredett. Hirtelen hatalmas gőzös bukkant elő, akkora volt, mint hús ház, a szemközti medencéből, a náddal körülvett szigetek mögül úszott ki. Hosszasan elnézte a gőzöst. Fent a fedélzeten apró, integető emberek álltak. „Drapeur” – suttogta Gaspard. Arra gondolt, hogy a kis Drapeur is az utasok közt lehet. Zokogásban tört ki. Összeszedte magát. Mindenekelőtt engednie kellett a sors akaratának, elindult hát, hogy Niklaast megkeresse. Alkonyodott. Már mindenütt kigyúltak a fények a házakban és a hajókon, amikor Gaspard végre a part egy elhagyott telkén megfeneklett kis hajót pillantott meg. Idősebb férfi és két gyermek állt a fedélzeten. Éppen sovány vacsorájukat fejezték be.

– Cramer úr – szólította meg Gaspard.

– Én vagyok – felelte a férfi. – Mit kívánsz?

– Theodule Residore küldött – mondta Gaspard Cramer úrnak. – Lenne olyan kedves és segítene nekem munkát keresni?

– Théodule Residore! – kiáltott fel Niklaas. – Évek óta nem láttuk, de nem felejtjük el egyhamar. Velem jössz, fiam, akárki is vagy. Bemutatom neked Ludovicot és Jérôme-ot, ifjú muzsikusaimat. Kapd el ezt a kötelet, és gyere fel hozzánk.

Gaspard felkapaszzkodott a hajóra. Enni adtak neki, aztán Théodule felől kérdezték, majd tájékoztatták a Cramer-családról.

Niklaas Cramer hatvan év körüli férfi volt. Későn nősült. Felesége meghalt, özvegyen maradt két kisgyerekekkel. Volt némi vagyona meg jövedelme is, de a fiait nagyon megviselte az a robbanás, ami Théodule-t megsüketítette, így ragaszkodott ahhoz, hogy szabad levegőn, nyugodt életet biztosítson nekik. Megtanította őket muzsikálni, együtt játszottak mindenféle, és az őket hallgató turisták nagylelkűségének köszönhetően némi jövedelemhez is jutottak.

Gaspard már az első este helyet kapott a hajón, abban a szűk kabinban, ahol a nála alig fiatalabb Ludovic és Jérôme lakott. Részletezés nélkül, rövidesen elmagyarázta vendéglátóinak, hogy el kellett hagynia szülőföldjét, s hogy egy barátját keresi, aki valószínűleg Anvers-ben lakik. Gaspardban halványan élt a remény, hogy bár Anvers igazi nagyváros, Niklaas Cramer emlékezhetett a szőke hajával, szeme szépségével feltűnést keltő gyerekekre, vagy legalábbis hallott róla.

Niklaas vállat vont, jelezvén, hogy semmit sem tud. Kérte Gaspard-t, hogy ne csodálkozzék Ludovic és Jérôme furcsaságain. A robbanás óta, amely Théodulenak és nekik is nagy megrázkódtatást okozott, jellemük megváltozott. Ludovic veszekedős lett, Jérôme pedig rettenetesen félős.

Amikor Gaspard új barátaival a kabinba ment, hogy lefeküdjön, alkalma volt tapasztalni ezeket a kellemetlen tulajdonságokat. Ludovic át akarta adni a helyét Gaspard-nak, Jérôme

pedig ragaszkodott ahhoz, hogy az övét fogadja el. Gaspard mindegyiküket biztosította, hogy szívesebben aludna azokon a matracokon, amiket Niklaas a kabin padlójára helyezett. Vita támadt.

– Félsz az ablak mellett aludni – mondta Ludovic Jérôme-nak –, azért akarod átadni a helyedet.

Gaspard azt gondolta, a legokosabb, ha rögtön elfogadja Ludovic ágyát, ez véget vet minden perlekedésnek. Amikor ebben már-már megállapodtak, a vita még hevesebb lett. Ludovic pusztán élvezetből mérgelődött. Azt kiabálta:

– Képzeld el, Jérôme fél egy vörös szakállú embertől. Azt állítja, hogy ez az ember éjjel a folyón csatangol, és a hajótesten kopog.

– Az egy gonosz ember – mondta Jérôme –, tudod jól.

– A vízen jár – kiáltotta Ludovic.

– Egy jachton lakik, nem messze innen – jelentette ki Jérôme.

– Akkor nagyon vigyázz – folytatta Ludovic meglehetősen kegyetlenül –, ma éjjel jönni fog. Bedugja a kezét az ablakon, és megfojt téged az ágyadban!

Könnyek folytak Jérôme arcán, és Ludovic elhallgatott.

– Ördög lakik bennem – mondta végül. – Semmi sem gátolhat abban, hogy kiabáljak, és olyasmit mondjak, amit nem kellene.

– A legjobb lenne, ha Jérôme helyét foglalnám el – mondta Gaspard.

Ludovic dühösen bár, de beleegyezett. Jérôme boldogan nyúlt el a kabin egyik sarkában elhelyezett matracon, egy halom öreg hajókötél mellett, melyek mintha oltalmazták volna. Eloltották a lámpát.

Gaspard egy ideig ébren volt. Hallotta a hajókat siklani a folyón. Halászbárkák voltak, motorjuk lágyan duruzsolt. Gőzösök és turistahajók is jöttek-mentek. Volt valami titokzatos ebben az éjszakai forgalomban, a nyugodt és sötét vízen, mintha némelyik hajó legénysége csak a homály leple alatt végezhetné el a munkáját.

Gaspard kidugta a fejét az ablakon. Láta a túlsó part fényeit, és éppen a part mögött, a csillagok alatt a katedrális reflektorokkal megvilágított, nagy tornyát. Elgyönyörködött ebben a látványban, majd takarója alá bújt, és elaludt.

Az éjszakának még korántsem volt vége, amikor Gaspard Jérôme kiáltására ébredt.

– Ő az, esküszöm, hogy ő az!

– Aludj – mondta Ludovic. – Gaspard, ne nyugtalankodj, ez gyakran megtörténik veled.

– A vörös szakállú ember van a hajó mellett, megesküszöm rá – mondta Jérôme.

– Holnap elmagyarázom – mondta Ludovic Gaspard-nak. – Egy bizonyos embertől fél, de ez is csak ürügy. Éjjel mindig fél.

– Szegény – mondta Gaspard.

– Aludj, Jérôme – folytatta Ludovic –, különben megharagszom, és Niklaas behúz egyet nekünk.

Jérôme elhallgatott. Néhány percig vacogott a foga, majd újra álomba merült. Gaspard egy percig hallgatta a folyó neszt, és még kinézett az ablakon. A katedrális világítása kialudt. Már csak valami hatalmas, szétszórt csillogás látszott az égen, a város fölött. Ekkor motor zajra hatolt el a part végéhez, és egy szép kis hajó bukkant fel. Reflektora a vizet pásztázta. Mögötte tajték fodrozódott a sötétségben; elől egy üvegezett fulke volt, ahol a kormányos állt. Gaspard meglátta a kormányos arcát, melyre egy fedélzeti lámpa fénye vetődött. Vörös szakállú férfi volt. A hajó gyorsan eltűnt. Gaspard már nem volt olyan biztos abban, hogy a férfi szakállja vörös volt, de még ha vörös is volna, nincs mitől félni. Mégis, sokáig megmagyarázhatatlan rettegés tartotta hatalmában. Másnap reggel óvakodott attól, hogy célzást tegyen erre a férfira.

Niklaas és fiai a strandon muzsikáltak, és délelőtt nem is foglalkoztak mással, mint próbálták a darabokat. Néha bevásárolni mentek, vagy a hajót hozták rendbe. Azon a napon

nekiláttak, és felmosták a fedélzetet. Gaspard segített nekik. Ragyogó, vidám délelőtt volt. Fehér és fekete gőzhajók hagyták el a kikötő-medencéket, és indultak a nyílt tenger felé.

Niklaas úgy határozott, hogy Gaspard velük maradhat, legalábbis addig, amíg anvers-i barátját keresi. Gaspard dolga lesz a takarítás és a főzés, és ha akarja, megtanítyák muzsikálni. Részt vesz majd a koncerteken, hogy belekóstoljon a zenébe. Gaspard, aki tulajdonképpen nem tudott mit kezdeni magával, elfogadta ezt az átmeneti megoldást,

Amikor a fedélzetet tisztogatták, Gaspard megkérdezte:

– Hol találkoztatok ezzel a vörös szakállú emberrel?

Ludovic, aki az előbb kimérgelődte magát, mert a kefeje nyele eltörött, megragadta az alkalmat, hogy elfelejttesse komisz viselkedését, és elmesélte a históriát Gaspard-nak.

– Éppen egy kávéház előtt játszottunk – mondta Ludovic –, ez a férfi tőlünk nem messze ült egy asztalnál. Hirtelen felkelt, és kijelentette, hogy idegesíti a zene. Jérôme eldobta a trombitáját, és menekült. Én meg szidtam azt az embert, mire apám megpofozott.

Másnap a véletlen úgy hozta, hogy a férfi közelükbe került, amikor a turistáknak játszottak a part egyik házikója előtt. A férfi Jérôme-ra nézett, azzal a szándékkal, hogy megjijessze, és odaszólt neki: – Ma éjjel megszorogatom a torkodat, nyavalyás muzsikus.

Gaspard nevetni kezdett, de nevetése elcsuklott.

– Gyerekek, ma délután a Mondial kávéház teraszára megyünk – mondta ekkor Niklaas.

A Mondial teraszára néhány lépcsőn lehetett feljutni. Az asztalokat a teraszon állították fel, onnan nyílt a kávéház terme, ahova esős napokon behúzódhattak a vendégek. Köröskörül cementoszlopokra helyezett cserepekben zöld növények sorakoztak. Gaspard a zenészek mellett állt, nem tudott mihez kezdeni, egy oszlopnak támaszkodott. Barátai még tíz perce sem játszottak, amikor Gaspard meglökte az oszlopra helyezett cserepet. A cserép az utca kövére esett, és összetört.

– Nem történt nagy baj, majd elintézzük – mondta Niklaas.

A lépcsőn szinte azonnal felbukkant a vörös szakállú férfi, és a vendégek feje felett szidalmazni kezdte a zenészeket. Alighanem részeg volt

– A lábujjamra esett ez a cserép! – mondta. – Biztosan meg akartak gyilkolni! Nincs ebben a kávéházban egy üzletvezető, aki felelős ezért?

Az üzletvezető megjelent, lecsillapította a vörös szakállát, aki távozott is, de előbb még megfenyegette Niklaas Cramert és fiait, hogy a rendőrséggel kergettetni el őket.

A rémült Jérôme-ot alig tudták megakadályozni, hogy el ne fusson. Végül minden lecsendesedett. Az üzletvezető megkérte a zenészeket, hogy folytassák játékukat. Niklaas és fiai minden biztonnyal kitűnően játszottak, noha zenekaruk összetétele elég furcsa volt: egy trombita, egy vadászkürt és egy harmonika. Este, amikor visszatértek a hajóra, Gaspard közölte velük:

– Ismerem ezt a vörös szakállú embert, Jacques Parpoilnak hívják. Ma éjjel láttam, egy hajót vezetett, de akkor nem ismertem meg.

Miután a fedélzeten elfogyasztották igénytelen vacsorájukat, Gaspard elmesélte az elveszett gyerek történetét.

– Nem akar azzal az emberrel maradni, aki az apját helyettesíti. A hazáját keresi – fejezte be Gaspard.

Az öreg Niklaas, akárcsak a fiai, a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta Gaspard elbeszélését. Ludovic és Jérôme bele-belekérdezett. Niklaas csöndben figyelt. Az utolsó falat után pipára gyűjtött, és majdnem végigszívta, mikor megszólalt. Leszállt az éj.

– Gyermekeim – mondta Niklaas –, úgy vélem, nagyon meg kell fontolnunk a véleményünket. Ez a Drapeur úr becsületes ember. Persze, lehetséges, hogy titkára, Jacques Parpoil gátlástalan fickó, de a gyermek nem szenvedhet, mert úgy látom, mindene megvan, amit csak kívánhat. De azt sem hiszem, hogy csupán szeszélyből akar szökni, mint afféle elkényeztetett gyerek. Akkor nem csinálná ilyen kitartoán. De tételezzük fel, hogy Drapeur úr

nem az apja, mégis, hogyan képzei el ez a gyerek, hogy megtalálja a szüleit, ha egyszer nem ismeri őket, sőt, még azt sem tudja, hol a szülőföldje?

Ekkor észrevették, hogy Jérôme-nak vacog a foga.

– Mi van veled, fiam? – kérdezte Niklaas.

– Biztos vagyok benne – mondta Jérôme –, hogy a vörös szakállú ember ott lakik a jachton, ami kicsit lejjebb horgonyoz. Innen, úgy látom, még a fényeit is látni lehet!

A szinte észrevehetetlen messzi fények is elegendőek voltak ahhoz, hogy Jérôme minden porcikájában reszkessen.

– Akkor talán a kis Drapeur is a jachton van! – kiáltott fel Gaspard.

– Lehet – mondta Niklaas. – De ezzel nem sokkal jutottál előbbre. Ezek a dolgok nem rád tartoznak.

– A barátom – mondta Gaspard.

– Biztos vagy benne?

– Ha semmi sem biztos, ez az – mondta Gaspard. – Szeretnék segíteni neki, ha lehet. Látnom kell őt.

Mielőtt lement a kabinba, Niklaas meggyújtotta a lámpát. Komolyan nézett Gaspard-ra.

– Te talán jobban tudod, mint én – mondta Niklaas.

Az apa lefeküdt, a gyerekek a hídon maradtak beszélgetni. A dagály már kissé megemelte a hajót, és lágyan ringatta.

– Hol van a csónakod? – kérdezte hirtelen Ludovic Jérôme-tól.

– Eldugtam – mondta Jérôme.

– Miért dugtad el?

Ludovicot megint olyan harag fogta el, amit nem tudott leküzdeni.

– Mondd csak meg, hogy a nád közé süllyesztetted. De miért? Miért?

– Arra a napra tartogatom, amikor már nem fogok többé félni – mondta Jérôme.

– Ha megvolna ez a csónak, éjjel megközelíthetnénk a jachtot. Megpróbálhatnánk beszélni a Drapeur fiúval.

Ezt a csónakot Jérôme maga hozta rendbe. A lenti gátnál találta egyik nap. Tulajdonképpen meglehetősen széles, lapos bárka volt. Visszaszögezte a lemezeket, betömte a réseket, és amikor mindezzel készen volt, elsüllyesztette a gondos munka eredményét.

– Hát ha neked nem kellett, miért nem adtad nekem?

– Elég! – csattant fel Niklaas hangja a hajó mélyéről.

– Holnap megkeresem – suttopta Jérôme –, és éjjel elmegyünk a jachthoz.

– Te, te elmész a jachthoz? – kérdezte Ludovic.

– Veletek megyek.

– Éjjel?

– Éjjel.

Jérôme mintha megrémült volna saját szavaitól. Ludovic elhallgatott. Másnap a három fiú már hajnalban elment, hogy kihúzza a csónakot az iszaptól, ahova Jérôme elsüllyesztette. Rendbe hozták, deszkából könnyű evezőket fabrikáltak, aztán kikötötték Niklaas hajójához. Az öreg némi gyanakvással figyelte a gyerekek jövés-menését, de csak ennyit mondott:

– Ha azt akarjátok, hogy Gaspard beszálljon a csónakotokba, előbb tanítsátok meg úszni!

Egy hét telt el. Gaspard-t megtanították úgy-ahogy evickélni a vízben. Közben, amikor éppen nem muzsikáltak, a gáton leskelődtek, a jachttól nem messze, hogy megfigyeljék, kik fordulnak meg ott. De két matrónon kívül, akik valószínűleg örködtek, nem láttak senkit, azt mégis megtudták, hogy este néha odamegy Jacques Parpoil. Drapeur urat nem látták. Egyik este a hajó tulsó feléről énekszó hallatszott. Gyerekhang volt, meglehetősen magas hang.

– Ez ő – mondta Gaspard. – Lányos a hangja. Úgy gondolták, hogy a gyerek be van zárva az egyik kabinba, és hogy csak a nap bizonyos óráiban engedik sétálni a fedélzeten, amikor a fiúk éppen muzsikálnak.

– De neked, Gaspard, nem kell mindig velünk jönnöd a koncertekre. Nincs tehetséged a zenéhez. Egyszer egész napon át a gáton kellene maradnod.

A hét vége felé Gaspard reggeltől estig lesben állt. Kenyeret vitt magával és egy üveg sört, lefeküdt a gáton vezető ösvény szélén.

Nem nagy, viszont igazán szép volt ez a hajó a tágas kabinok sorával, melyek felett a kormányosfülke emelkedett. A hajótesten egyetlen sor ablak. Gaspard-t elkápráztatta a hajó kecses formája. A kora reggeli órákban azt látta, hogy két motorcsónak áll a jacht mellé. Hordókat és ládákat húztak fel a hajóra. Végül még egy motorcsónak érkezett. Jacques Parpoil vezette. Drapeur úr titkára mellett egy férfi állt fehér egyenruhában, paszományos sapkában. Felmentek a fedélzetre. Gaspard csak beszélgetésfoszlányokat hallott. A fehér ruhás ember a hajó parancsnoka volt. Azt mondta, hogy a hat főből álló legénység este a hajón lesz. Jacques Parpoil közölte, hogy Drapeur úr csak másnap csatlakozik hozzájuk. A papírok még nincsenek elintézve. Gaspard akárhogy fülelt, azt már nem értette meg, hogy mikor indulnak, sem azt, hogy mi is a célja az utazásnak. Csak nem viszik el a gyereket valami idegen városba, ahonnan többé nem tud megszökni?

Jacques Parpoil és a parancsnok egész délután a hajón maradt. Négy óra felé Gaspard meglátta a kis Drapeurt, amint kilépett egy keskeny átjáróból. Meglehetősen fiatal nő kísérte, és barátságosan beszélt hozzá. Felmentek a felső fedélzetre vezető lépcsőn, és éppen a fűben fekvő Gaspard-ral szemben könyököltek a mellvédre.

– Nincs igaza, hogy makacskodik – mondta a hölgy. – Drapeur csak a javát akarja. Olyan élete lesz, amit sok ember irigyelne.

– Tudom – mondta a gyerek. – Mégsem tehetek másképp.

– Ha nem lenne ennyire önfejű, nem zárnák be egész napra a szalonba. Végül is nagyon szép utazás előtt áll, és odaát teljesen szabad lesz.

– Tudom – ismételte a gyerek.

Mintha lemondott volna minden szökési kísérletről. Egyébként is a jövőben lehetetlennek látszott minden próbálkozás. Gaspard, a kis Drapeur titkára kíváncsian, egészen a gát széléig kúszott, fejét kidugta a fű közül, nem gondolt arra, hogy észrevehetik. Pedig Gaspard és a beszélgetők között kicsi volt a távolság, mivel a hajó a mély vízben horgonyzott, nem messze a gáttól. A kis Drapeur és a fiatal nevelőnő elhallgatott. A gyermek a hajó oldalán remegő sötét vizet nézte. Mikor újra felemelte fejét, egyenesen Gaspard szemébe nézett, s ő azt képzelte, hogy ügyet sem vet a parton hasaló kis koldusra. A kis Drapeur azonban figyelmesen nézte tovább, s szeme mintha szigorúbban csillogott volna.

– Biztos, hogy hamarosan meg tudok szökni, és most nem találhatnak majd meg, mint Lominvalban – mondta a fiatal nőnek.

Szilaj tűz volt magas hangjában. Haja most gondosan volt fésülve, s fénye Gaspard szívéig hatolt. A gyermek, mihelyt elhallgatott, megfordult, eltűnt a kémény mögött. Az asszony követte, de a gyerek azonnal visszajött, és mielőtt lement a lépcsőn, intett Gaspardnak. A kísérője mögötte futott, mintha attól félne, hogy vízbe veti magát.

Gaspard estig várt. Semmi más nem történt. Jacques Parpoil és a kapitány, akik valószínűleg egész délután a dohányzóban voltak, hat óra körül hagyták el a hajót. Gaspard csak akkor távozott őrhelyéről, mikor beesteledett. Visszament Niklaashoz és a fiúkhöz, akik kolbással, kenyérral és sörrrel kínálták, s csak aztán kérdezősködtek, hogy érdemes volt-e leskelődni.

– Láttam őt messziről – mondta Gaspard. – Még mindig meg akar szökni, de vigyáznak rá, és holnap vagy holnapután a hajó kifut a tengerre, és én soha többé nem látom a barátomat.

Alig tudott beszélni.

– Ne bánkódj, fiam – mondta Niklaas.

– A csónakkal odamegyünk a jachthoz! – jelentette ki Jérôme.

- Sose mernél – mondta Ludovic.
- Csak semmi butaság – szólt közbe Niklaas.
- Semmit sem tudunk csinálni – mondta Gaspard.
- Olyan nincs, hogy nem lehet semmit se csinálni – mondta Ludovic haragosan.
- Szeretnék segíteni nektek – szólt ismét Niklaas –, de mire volna jó?

Ritkán esett meg, hogy az öregember szembeszegült gyermekei kívánságával, noha mindig prédikálta, mindig elvárta a bölcsességet. Ez volt az egész élete, s aligha remélt bármi mást e földön. Gaspard többször tapasztalhatta jellemének furcsaságát.

Másnap, alkonyatkor, a fiúk beszálltak lapos hajójukba, és a jacht felé indultak. Niklaas egy szóval sem ellenkezett. Beérte azzal, hogy a hajó nagy csónakjával messziről követte a lélekvesztőt. A sötétségben látta a lámpájukat. Valójában azt gondolta, csak körüljárják a jachtot, abban a reményben, hogy beszélhetnek a kis Drapeurrel, ha az éppen kinézne az ablakon. Alig számíthattak arra, hogy ez a próbálkozás bármilyen eredménnyel is járjon. Niklaas csak a közelükben akart maradni arra az esetre, ha a csónak elsüllyedne, ami csöppet sem volt valószínűtlen. Niklaas nem számolt Gaspard-nak azzal a tehetségével, hogy előre nem látott hőstetteket képes végrehajtani.

A három fiú minden bonyodalom nélkül eljutott a jachtig. Eloltották a lámpát. Jérôme minden tagjában reszketett, de igyekezett titkolni félelmét. Ludovic összeszorította a fogát, hogy a harag ki ne törjön belőle. Gaspard egyszerűen boldog volt, mert közeledett barátjához, másra nem gondolt.

- Megkerüljük a jachtot – mondta Jérôme. – Megállunk minden ablak előtt.

Zaj nélkül eveztek a hajó mellett. Minden ablak zárva volt, semmit sem lehetett látni rajtuk keresztül. Ezután kissé eltávolodtak, és akkor látták, hogy a felső fedélzeten három ablak világos. Talán a kis Drapeur kabinja.

– Fel kell mászni oda – mondta Jérôme nekikeseredve. – Az egyik ablak nyitva van.

- Hogyan jutsz el odáig? – dünnyögött Ludovic.
- Van egy kötelem – suttogta Jérôme.
- Rajta – mondta Ludovic.
- Félek – nyögte Jérôme.
- Jól nézünk ki – mérgelődött Ludovic.

Az ár egészen a hajótest mellé sodorta a csónakot.

– Add nekem a kötelet – suttogta Gaspard. – Kapaszkodjatok a hajóba, ahogy csak tudtok.

Ludovic és Jérôme nagy nehezen belekapaszkodott a hajóablakok külső szegélyébe, Gaspard pedig egy evező segítségével átdobta a kötelet a hajó mellvédjének egyik rúdján. A művelet jó negyedóraig tartott. A kötél minden pillanatban visszaesett. Gaspard végre boldogult, és már csak át kellett hurkolnia a rudat.

- Menjünk innen – könyörgött Jérôme.
- Nem megy – mondta Ludovic.
- Csönd legyen! Valaki jön – súgta Gaspard.

A hajótesthez simulva, mozdulatlanul maradtak. Gaspard a kötelet szorongatta. Léptek zaját hallották a hajó vége felől, majd újra elcsendesedett minden. Gaspard lehúzta a cipőjét.

- Rajta – mondta Ludovic.
- Ne maradj sokáig – könyörgött Jérôme.

– Fölmegek, és máris jövök. Csak megnézem a felső ablakokat.

Gaspard lassan felhúzódkodott, a másik kettő tolt. Amikor az orra a fedélzet magasságába ért, újra felhangzottak a lépések. Gaspard okosabbnak látta, ha visszacsúszik. De a csónak egy kicsit eltávolodott a hajótól, és Ludovic meg Jérôme elengedte Gaspard-t. Gaspard lába hirtelen érte a csónak peremét, az megbillent, és rögtön megtelt vízzel. Ludovic és Jérôme azonnal elmerült. Az öreg Niklaas a közelben örködött, s most gyorsan közeledett. Odavilágított egy lámpával, és mikor meglátta gyermekeit a kötélen lógó Gaspard-tól húszlépcsnyire kapálózni, odaszólt nekik, hogy ússzanak feléje. Jérôme és Ludovic Gaspard-t várta, hogy szükség esetén segítsenek neki. De Gaspard, aki nem nagyon bízott úszótudásában, nem akarta elengedni a kötelet.

– Ti csak gyertek – mondta Niklaas –, én megyek Gaspard-ért.

Ekkor a hajó végéből jövés-menés hallatszott. Gaspard-t, aki félt, hogy belefutad a sötét vízbe, teljesen megzavarta ez az új riadalom, és ahelyett, hogy a vízbe ereszkedett volna, felkapaszkodott a kötélen, és átlépte a korlátot. Mihelyt a fedélzeten volt, közelgő lépteget hallott. A felső fedélzetre vezető hágsó felé futott. Amikor feljutott, beleütközött egy mentőcsónakba. Ugyancsak meglepődött, mikor észrevette, hogy azt erős spárgával kifeszített vászon borítja. A hajó elején kigyúlt egy fényszóró, és végigpásztázta a folyót. Gaspard egyre rémültebb volt. Akárcsak azon a napon, mikor a tarka ló elbánt az edényüzlettel, most is mindenáron el akart bújni. Késével elvágta a spárgát, és így fel tudta hajtani a vásznat; alája bújt, és azonnal vissza is húzta. Most rejtve volt egy tágas csónak mélyén, ahonnan majd megszökhet, úszva partot érhet, mielőtt a lárma lecsillapszik, s mielőtt visszanyeri bátorságát. Most nem gondolt a kis Drapeurre.

Rejtekhelye mélyéről Gaspard férfihangokat hallott, egymást szölongatták a hajón. Jacques Parpoil hangját vélte felismerni. Beindították a hajó bal oldalán, a part felől horgonyzó kis motorost. Az kifutott a folyó közepéig, majd szinte azonnal visszatért. Ha utol is érték volna az öreg Niklaast, aligha tudták volna ráfogni, hogy fiaival együtt megpróbált felmászni a hajóra. A kötelet, amit Gaspard a mellvédre erősített, nem sokkal a motorcsónak visszatérte után felfedezték, mikor a matrózok Jacques Parpoillal és a kapitánnyal átkutatták az egész hajót, hogy megbizonyosodjanak, senki sem hatolt be. Valaki rácsapott arra a csónakra, amiben Gaspard rejtőzött. A megfeszített vászon ellenállt, akár a dob. Amikor az egyik matróz megtalálta a kötelet, Gaspard elkapott néhány szót.

– Egy tolvaj – jelentette ki a kapitány. – Nem sikerült neki, ez a lényeg. Gyerünk aludni.

– Én nem fekszem le – felelte Jacques Parpoil. – Vigyáznom kell a kis Drapeurre.

– Eltúlozza, kedves uram – felelte a kapitány. – Jelentéktelen semmiség volt, higgye el!

– Mégis, mivel magyarázza? – kérdezte Jacques Parpoil aggodalmaskodva.

– Kis csavargók, gondolom, nem túl veszélyesek.

– A folyó közepén egy férfit láttunk csónakban, két fiúval. Azt állította, a szigetről jön.

– Ja, ha öregemberektől és gyerekektől fél! – dűnyögte a kapitány.

Hamarosan minden elcsendesedett. Kicsit később még léptek nesze és néhány szó hallatszott. Leváltották az őrszemet. Gaspard még várt egy jó órát, mielőtt előbújt volna rejtekhelyéről. Úgy gondolta, előrelopakodik, és leereszkedik a horgonyláncon.

Mihelyt kibújt a csónakból, a széles ráccsal körülvett kémény felé indult. Az ég már világosabb volt, bizonytalan fény derengett. Gaspard a rácshoz simult, hogy kicsit körülnézzen, mielőtt a hágsóhoz indul. Fülét hegyezte, és mintha köhögést hallott volna a hátsó fülkéből. Ha az őrszem ott van, semmi sem akadályozhatja Gaspard-t, hogy megszökjön, mint ahogy tervezte. Persze keservesen megbánta, hogy nem ugrott a vízbe, és nem próbálta utolérni Niklaast, mert most, tetszik, nem tetszik, minden segítség nélkül kell partra úsznia. Eszébe jutott, hogy Niklaas talán visszajött, hogy megpróbáljon segíteni rajta. A folyón könnyű evezőcsapások hallatszottak.

Gaspard elhatározta, hogy megkerüli a kéményt. Óvatosan lépdelt. Ugrásra készen állt, amikor éppen a kémény túloldalán megpillantotta egy férfi árnyékát. Jacques Parpoil megígérte, hogy virrasztani fog, és nyilván ezt a helyet választotta, ahonnan bármelyik pillanatban, a hajó bármelyik pontjára irányíthatta a reflektort.

Mozdulatlan árnyék. Valószínűleg fehér öltönyt visel, de a feje olyan hatalmas és fekete! Háttal áll? Gaspard a kémény mögé lapult. Amikor visszanyerte bátorságát és újra előrelépett, az ember nem mozdult. Ez a merevség, ahelyett, hogy megnyugtatta volna Gaspard-t, rettegéssel töltötte el. Az árny ugyanis a gépház szellőztetőcsöve volt, mint ahogy ezt később megtudta. Gaspard már sejtette, hogy nem ember áll ott, de félt megbizonyosodni efelől. Szíve zakatolt. Borzalmas görcs rántotta össze a gyomrát. Úgy gondolta, jobb lesz, ha visszabújik a csónakba, hogy kicsit magához térjen, mielőtt egy újabb kísérletet tesz. Talán másképp is lejuthatna az alsó fedélzetre, nemcsak a hágcsón. Újra a vászon alá bújt. Alig feküdt le a csónak aljába, amikor hallotta, hogy valaki jön fel a lépcsőn. Valószínűleg az őrszem járja a hajót. Gaspard megállapította, hogy nem ereszkedik szóba a szellőztetőcsövel. Ez a csend újabb félelmet ébresztett benne, mintha ellenség ostromolta volna fenyegető elővigyázatossággal. Az ember lement a lépcsőn, Gaspard várt egy jó félórát, s aztán kicsit felemelte a vásznat. A nap felkelt. Élénk fény árasztotta el a fehér kéményt és a szellőztetőcsövet.

Késő volt a menekülésre. Gaspard kétségbeesetten terült el a bárka fenekén, fejét karjára hajtotta. A békés lominvali fogadóra gondolt, azután elaludt.

VI. FEJEZET

Egy különös hajóút

Nincs kellemesebb, mint a gépek moraja, amikor a hajó elhagyja a kikötőt, hogy kifusson a tengerre. Csak a horgonylánc zaja ébreszthette volna fel Gaspard-t. De nem ébredt föl, és amikor a hajó orra a folyó vizét hasította, a tajték csobogása egyesült a hajó mély zúgásával, hogy együtt olyan békés és folyamatos dalolásba olvadjanak, mely szabad utat nyit a legszebb álmoknak. Időnként a kormányrúd fémes csikorgása hallatszott. A Beaumont elhaladt Lilloo előtt, és holland vizekre tért. öt órakor indult. A délelőtt közepe táján elhagyta Vlissinget, és amikor az Északi-tenger vizére futott, a hullámverés oldalba kapta, himbálózni kezdett.

Gaspard álmában roppant vizek fölé emelkedő várost látott. Széles sugárutak nyíltak a fénnel elárasztott partokra. A sugárutakat magas házak szegélyezték. Ezek a házak hirtelen hátrabillentek, majd talpra álltak és előredőltek. Gaspard egy negyvenemeletes házra figyelt fel leginkább, tetején egy kislány sétált, napernyővel. Valahányszor billent egyet a ház, a kislány majdnem lezuhant. Hirtelen egy erősebb ingás, és minden kő széjjelvált. A kislány eltűnt a sugárutakon görgő kövek között, melyek valami mozgó hegyfélét alkottak, ami éppen Gaspard-ra akart omlani, amikor hirtelen fölébredt.

Megállapította, hogy ő maga gurul a bárka fenekén, és hallotta, hogy a jacht oldalán hosszú tajtéksík porzik szét. Múltkor egy ló hurcolta erdőkön keresztül, ma egy hajó viszi magával a tengerre. Ugyan min csodálkozzon? Egyre rosszabb minden, így lesz ez már mindörökké.

Gaspard mozdulni sem mert. Lominval csöndes kertjeire gondolt, ahol az est nyugalmaiban beszélgetések töredékeit hallgatta. Akkor azzal szórakozott, hogy szavakat kapjon el; s egy este valaki a tengerről beszélt. Elég lett volna hallani e szót, hogy akarata ellenére a tenger felé rohanjon? Visszagondolt az éjszakai eseményekre, és rájött, hogy buta volt, a vízbe kellett volna ugrania, Niklaashoz úszni, amikor az hívta őt. De ő a félelemtől kábán a jachtra mászott. Nyilván valami ördög szállta meg. Végül Gaspard arra gondolt, hogy

még nem látta a tengert, és ekkor újra nagy nyugalom szállta meg. Összekuporodott a csónak mélyén. A vászon alatt, mely most az eget helyettesítette, elmormolt egy rövid imát, óvatosan kibontotta a zsinórt, és felemelte a vásznat, hogy lássa a tengert.

A végtelen víztükörön, melyet a legalább olyan egyenes, mint ívelt látóhatár zárt le, ezernyi, milliónyi, napfénynél csillogóbb tajtékszalag futott. Itt-ott zölden örvénylett a mélység. Ebben a ragyogó látványban csak sajnálatosan kurta pillanatig gyönyörködhetett. Alighogy szemét a tengerre nyitotta, máris azt érezte, hogy egy kéz markol a hajába, és könnyörtelenül kirántják a csónakból. A fedélzetre dobták, mint egy csomagot. Egy tengerész állt előtte, és fenyegető képpel nézte.

– Ha nem doblak a tengerbe, mielőtt meglátnak, én iszom meg a levét, te kis piszok!

További gorombaságok következtek. Gaspard fel akart állni. Egy pofon újra leterítette a fedélzetre, s félájultan ottmaradt.

– Mi történik itt? – kiáltotta egy hang.

Még egy hajós lépett oda. A hágsón Jacques Parpoil kapaszkodott fel, aztán ő is közibük állt.

– Egy kis potyautas – mondta Parpoil legmézesebb hangján. – Tegnap este hiába kerestük. Szabadna megtudnunk, fiatalember, miért bújt el ezen a hajón?

Gaspard képtelen volt válaszolni. Amikor teljesen magához tért, elhatározta, hogy ezután makacsul hallgatni fog. A fő, hogy ne ismerjék fel. Különben, ki tudná elképzelni, hogy a kis lominvali paraszt eljuthatott Anvers-ig, hogy elég értelmes és merész ahhoz, hogy felkutassa a jachtot, s a szigorú felügyeletet kijátszva elbújjék a hajón?

Gaspard-t a szalonba vonszolták, ahol Drapeur úr és a kapitány aperitivet ittak. Gaspard ámulva nézte a pompás szobát. Vörös fotelek, aranyozott faburkolat. Mintha csak palotába került volna. A kajütblak függönyei meglehetősen szabályos időközönként vízszintes helyzetbe kerültek. Gaspard elszédült, egy kis rézoszlopba kapaszkodott. Egy matróz azonnal erősen rácsapott a kezére:

– El innen a koszos mancsoddal!

Gaspard megingott, és a szőnyegre zuhant. A külseje valóban nem volt biztató. Amióta eljött Lominvalból, nadrágja és inge megszenvedte az eseményeket. Drapeur úr és a kapitány alig vetettek rá egy pillantást.

– Dolgozni fog – mondta a kapitány.

– Adjanak neki enni – mondta Drapeur úr.

– Először állítsák munkába – mondta a kapitány. – Tanulja meg ő is, mint a hozzá hasonló, mibe kerül egy ilyen kis kéjutazás.

– Elég nagy a személyzet – mondta Drapeur úr.

– A szakács majd talál neki munkát. Így Joseph, a mosogató fiú tud majd segíteni Adriennek, aki úgyszólván panaszkodik, hogy egyedül kell tisztítania a rezeket.

– Persze, én nem sokat értek ehhez – ismerte be Drapeur úr,

– Bízsa csak ránk – fejezte be Jacques Parpoil.

Gaspard ekkor nyert először némi betekintést Drapeur úr életébe. Drapeur úr szándékait állandóan eltorzították azok, akiket azért fizetett, hogy minden köznapi gondtól mentesítsék. Gaspard-t a konyhába vitték. Azt a bizonyos Joseph-et, aki húsz év körüli csúf legény volt, azonnal elküldték, hogy fényesítse a viasztól már amúgy is ragyogó lépcsőt. Gaspard-t zöldségtisztításra fogták be.

A hajószakács türelmetlen és zsémbes volt. Gaspard-t rabszolgaszámba vette. Büszke volt a fontos posztjára, és azzal dicsekedett, hogy valaha két vagy három európai herceg szolgálatában állt. Drapeur úrnál tehát a kontinens egyik legjobb szakácsa dolgozik. Elmagyarázta Gaspard-nak, hogy hibátlan zöldségféléket kell főzni, állandóan fel kell frissíteni a forró vizet, amiben a tányérokot és a poharakat mossák, naphosszat súrolni kell a lábosokat, óránként kétszer fel kell seperni a konyhát. Mindez sokkal inkább életszükséglet,

mint a lélegzés. Sedagne mester rengeteg edényt használt a főzéshez. Gaspard megtanulta, micsoda gyötrelém eltávolítani a legparányibb maradékot is tizenöt-húszféle krumplinyomóból, hús- és zöldségdarálóból, melyek sebésműszerekre emlékeztettek. Velük kapcsolatban Sedagne mester nem is tisztaságot, hanem sterilitást emlegetett.

Ezen a napon Gaspard tíz órát volt talpon, a következő napokon tizenkettőt. A hajó himbálódzása kimerítő tornagyakorlatokra kényszerítette. Amikor nem tudott beállni a tűzhely és a konyhaszekrény közé, mindig kénytelen volt hol ebbe, hol abba kapaszkodni. A szakács, aki fel sem vette a hajó mozgását, csúfolódott Gaspard-on, aki a lábára öntötte a forró vizet, öreg cipőt adtak Gaspard-nak, ami egyáltalán nem védte az égéstől, fájdalmait szó nélkül kellett tűrnie. Estére egy odút jelöltek ki számára a fedélközön, ahol a konyha is volt, és ahol a keféket és seprüket tartották. Átvitték egy keskeny átjárón, belökték ebbe az odúba, és bezárták. A sötétségben csak egy öreg zsákot talált, amire fejét lehajthatta.

Első este nagyon nehezen aludt el. Arra számított, hogy a kis Drapeur előbb-utóbb meglátja, és megvetésével sújtja. Egész egyszerűen arra ítélték, hogy fogolyként töltsé napjait, anélkül, hogy bármit is megtudna a gyerekről. Ki akart nézni az ablakon, de az üveg homályos volt, és a csavarok úgy rögzítve, hogy nem lehetett kinyitni. Gaspard a hajó oldalához, az acéllapra nyomta a fülét (mert ebben az odúban nem volt semmiféle faburkolat), úgy hallgatózott kifelé.

Csak a hullámok tompa csapdosását hallotta, és a hajó oldalán futó csobogást. Megpróbálta elképzelni a tajtékos víztükröt a csillagos ég alatt. Vajon hova megy a hajó? Ha dél felé menne, már át kellett volna haladnia a calais-i szoroson. Gaspard visszaemlékezett a földrajzórákra, és tisztán látta maga előtt a tengereket, s a nevüket a kék mezőkön. De még csak fogalma sem volt a távolságokról vagy a hajó sebességéről.

Másnap már hajnalban kinyitotta az ajtaját egy matróz, és egészen a konyháig lökdöste maga előtt. A konyha majdnem az átjáró végében volt. Gaspard csak a felső fedélzetre vezető lépcsőt látta. Anélkül, hogy végiggondolta volna, mi lesz ebből, a lépcső felé vetette magát, és három ugrással a napfényen termett. Ezen a reggelen a hullámok lágy kékek, hatalmasak és mélyek voltak, de nem fodrozta őket tajték. Gaspard előtt éppen csak felvillant ez a csodálatos tenger. A matróz azonnal elkapta egyik lábát, Gaspard hasra esett, és a matróz úgy rángatta le a lépcsőn.

Ezután már csak a lábosokban és a tepsikben gyönyörködhetett. A konyha ablakai hatalmas asztalt világítottak meg, amin Sedagne mester gyakorolta művészetét, alkotta ételremekeit.

– A tengert akarod látni? Én talán nézem a tengert? – prédikált Sedagne mester. – Majd ha megtanultál dolgozni, nem lesz többé kedved a tengert nézni!

Időnként, amikor a hajó billent egyet, az ablaküvegen át fölcsillant a látóhatár, roppant távlatokat sejtető kék tükörszilánk.

Az odúba zárt Gaspard igyekezett felfogni a folyosó neszeit. Hangok ütötték meg a fülét. Tudta, hogy Jacques Parpoil és a másodkapitány a szomszédos kabinokban laknak. A fedélzeti kabinokat minden bizonnyal a kapitány, Drapeur úr, állítólagos fia vagy unokaöccse és az a nevelőnő lakja, akit Gaspard Anvers-ben a fedélzeten látott. Visszament a tejüvegszerű ablakhoz. Egy darab vasdrót került a kezébe, azzal próbálgatta kapargatni az üveget. Semmire sem ment vele. Meg akarta lazítani a csavarokat. Ujjait megsebesítette, de a próbálkozást csak akkor szakította félbe, amikor körmei alól kiserkedt a vér.

Három napon át kereste a módját, hogyan tudná kiszedni a csavarokat. A tenger nyugodtabb volt. A látóhatár nem jelent meg többé a konyha ablakaiban. Az odúban fojtogató lett a hőség. Gaspard mindenképpen ki akarta nyitni az ablakot, hogy egy kis levegőhöz jusson. A konyha rengeteg szerszáma között nem talált egy franciakulcsot. Megkaparintott egy erős kést, azzal próbálta kikezdeni a vasalást. Háromórás erőlködés után eltört a penge. Végül egy este, amikor az utolsó simításokat végezte a konyhában, tekintete egy

meglehetősen hosszú kovácsolt csípővasra esett. A szakács éppen akkor ment ki. Gaspard nadrágjába rejtette a csípővasat. Szinte abban a pillanatban lépett be a matróz, aki szokás szerint érte jött.

Egy csípővas két szárával meg lehet fogni egy nagy csavart. Ha a szárak végét fogjuk meg, a csavar elég szoros fogóba kerül, és ráadásul meglehetősen hosszú karú emelő előnyeihez jutunk. Mihelyt Gaspard megszorította a csíptető két szárát, az első csavar engedett. Mindössze két csavar volt. Néhány perc múlva felemelhette az ablakot.

Azonnal csodálatos zajt hallott. Mintha ezernyi forrás csobogott volna. Kint, a csillagok alatt feltűnt a sötétkék tenger. Gaspard két hosszú órán át nézte és hallgatta. Másnap egy dróttal sikerült a plafonhoz rögzíteni az ablakot. Így már, ha az egymásra rakott seprűkre állt, teljesen ki tudta dugni a fejét, és ha egy kicsit összehúzódzkodott, még a vállát is.

Noha meglehetősen kellemetlen helyzetben volt, örült, mert úgy érezte, hogy részt vehet a hajó életében. Ha felfelé fordította a fejét, láthatta a fedélzet egy részét, ha kinyújtotta a karját, majdnem a fedélzetig ért. Léptek kopogását hallotta, és nem is olyan messziről, dal szárnyalt, melyet zongorán kísért valaki. A kis Drapeur énekelt.

Bár a nap kemény munkában telt, Gaspard elbűvölten hallgatta. Hamarosan léptek közeledtek, két férfi könyökölt a mellvédre, Gaspard fölé, aki félelmében, hogy észreveszik, azonnal behúzódott.

A két férfi hosszan és komolyan beszélgetett. Gaspard felismerte Drapeur úr és Jacques Parpoil hangját.

– Hélène tökéletesen boldog lesz a Bermudákon – mondta Jacques Parpoil.

– Nem tudom, valóban szükséges-e eltávolítani? – mormolta Drapeur úr.

– Így legalább folytatja zenei tanulmányait, és nem kell többé félni, hogy megszökik, a hazáját keresni, amint mondja.

Gaspard először azt hitte, arról az asszonyról beszélnek, aki a gyereket kíséri a hajón. Jacques Parpoil szavai azonban kegyetlen bizonyossággal értésére adták, hogy ez a szép hajú, vad gyerek, lány. Hogy is nem gondolt erre? Pedig, anélkül, hogy magának is bevallotta volna, vajon nem sejtette ezt, főként olyankor, amikor világos szemeit idézte maga elé? A kis Drapeur egészen fiús volt, szokásosnál hosszabb haja sem mutatta lányosnak. Vonásai szépek voltak, az ajka, homloka, egész arca, mégis megőrzött valami vad és szigorú kifejezést. De az biztos, hogy szemében volt valami sose látott gyengédség.

A két férfi hosszan hallgatott. Jacques Parpoil folytatta:

– Azzal bízott meg, hogy megakadályozzam Héléne-t újabb ostobaságok elkövetésében. Legutolsó szökését is megakadályozhatta volna, ha rám hallgat. Talán nem az én érdemem, hogy megtaláltuk Lominvalban? Egyáltalán nem kíváncsiskodom, miféle rokonság fűzi önt Héléne-hez, sem, hogy hogyan került önhöz. Beérem azzal, hogy eleget teszek kívánságának, de ne vitassa örökösen a legésszerűbb döntéseket. Tudom, hogy egyáltalán nem ért hozzá. Ön művész.

– Mégpedig nagyon rossz művész – mondta Drapeur úr. – Hogy hogyan került hozzám Héléne, ez alig fontos. El sem tudom képzelni, hogy valaha megváljak tőle. Legalábbis addig nem, míg páratlan énekesnőt nevelek belőle. Nem mindennapi tehetség, ön nem ért engem, Jacques Parpoil. Egyáltalán nem képelem azt, hogy Héléne lángész. Messze van attól. Azt szeretném, ha a legegyszerűbb csoda lenne belőle, és azt akarom, hogy neve legyen a világban. Kétségkívül, legnagyobb bajom, hogy nincs gyermekem, és hogy özvegyen maradtam. Nehezen értem meg Héléne-t.

– Látja, ezért van önnek szüksége arra, hogy időnként visszahozzák a földre – mondta Jacques Parpoil. – Legyen Héléne a jövő sztárja, bánom is én. Nekem elég, ha tudom, hogy meg akarja őt tartani, mintha az apja volna, és biztos vagyok abban, hogy ez a lány csökönös, szívtelen teremtés. Mivel a fejébe vette, hogy megkeresi nem létező családját meg egy ugyancsak képzelt hazát, valamilyen módon meg kell őt szabadítani bolond ötleteitől.

– Talán nincs igazam – mondta Drapeur úr. – Eltölt egy vagy két évet a Bermudákon, ha erre szükség van. De valahányszor ránézek, mindig bűnösnek érzem magam.

– Hát akkor vigye a szülőföldre, és ne beszéljünk többet róla.

– A szülőföldjét én sem ismerem, és nem értem, milyen országról beszél. A családja, feltéve, hogy megvan még, régen elfelejtette már. Hol lenne a családja?

– Hogyan? Ön sem ismerné Hélène származását? Ez kicsit valószínűtlen – mondta Jacques Parpoil kihívóan.

– Nem akarom, hogy a származásáról beszéljünk – intette le Drapeur úr határozottan.

– Mindig ez a vége, ön azt sem tudja, mit akar, de azért engedni kell minden szeszélyének.

Drapeur úr hirtelen sarkon fordult és elment, faképnél hagyva titkárát; aki hamarosan szintén elment, gondtalanul füttyörészve, abban a biztos hitben, hogy gazdáját mindig az orránál fogva vezetheti, és szinte boldogan, hogy sikerült kihozni a sodrából. Amikor a két férfi távozott, Gaspard hosszasan nézte a tengert és az egyre fényesebb csillagokat. Így hát a jacht a Bermudák felé tart. Gaspard többször elismételte ezt a nevet, majd becsukta az ablakot. Mielőtt elaludt, visszahelyezte a csavarokat.

Másnap este ismét szerencséje volt, sikerült megint kihallgatnia a két férfi beszélgetését. Most a fedélzeten sétálva vitatkoztak, és Gaspard hallhatta őket, amikor a hajó bal oldalán, az ablaka felett lépkedtek. Először Drapeur úr néhány szavára figyelt fel:

– Miért akartam hajótulajdonos lenni, és nemcsak egyszerűen gyémántkereskedő? Még három napot sem maradhatok a Bermudákon. Üzleti ügyek várnak... Mikor az ember vagyont szerez, feltámad benne a gyerek, és játszani akar. Igazi házakat épít. Ha jól vannak, de más csodákra vágyik, akár a gyerekek... Hatvanéves koromra nem tudom elfelejteni, hogy igazi muzsikus szerettem volna lenni. Hélène számára szeretném biztosítani azt a jövőt, ami nekem nem jutott... Hélène-nek más elképzelései vannak, amiket nem értek ...

Ami Jacques Parpoilról illeti, ő most is gyakorlatiasan beszélt:

– Hélène remekül fogja magát érezni Smithsonéknál... Két év egy szigeten, ettől már igazán megokosodhat ... Csodálatos lakosztálya lesz a ház második emeletén... Egyszerű emberek ezek a Smithsonék: rendszeres élet, tenisz, fürdés, mozi, hetenként egyszer vendégek ... Azt hiszem, Hélène-nek különösen a filmhez van tehetsége. Énekesnő, az is lehet, de mindenekelőtt színésznő ...

Gaspard sajnálta, hogy ilyen nyomorúságos helyzetben van, és még csak nem is álmodhat arról, hogy beszéljen Hélène-nel. De egy este ...

VII. FEJEZET

A nagy haza

Még aznap este, amikor Gaspard ezt a beszélgetést hallotta, hirtelen vihar tört ki. Kevéssel napfelkelte előtt egy matróz, mint mindegyik kabinban, Gaspard kamrájában is megvizsgálta az ablakok csavarjait. Szitkozódva távozott, úgyis tudta, hogy ebben a szufniban a csavarok mindig forrasztva voltak. Ettől kezdve Gaspard nyugodt lehetett, el sem tudja képzelni, hogy valamiképpen megszökhetik.

A vihar vad volt, de rövid ideig tartott. Éjszakára már csak a hatalmas hullámmás emlékeztetett rá. A hajó lágyan ringatózott. Éjfél felé Gaspard, minthogy nem tudott aludni, a hőségtől fuldokolva kinyitotta ablakát. A legnagyobb hullámok, amelyeket a hajó szelt, néhány centiméterrel az ablaka alatt futottak. Amikor a víz egészen a peremig vágott, Gaspard boldogan lógatta bele a kezét. Fojtott nevetésre rezzent össze. És szinte azonnal hallotta:

– Gaspard Fontarelle, ha nem tévedek. Gaspard kidugta fejét és vállát az ablaknyíláson.

– Hélène! – suttogta.

– Már tudod a nevemet? – felelte Hélène.

Úgy volt öltözve, mint Lominvalban: ingblúzt és nadrágot viselt. Letérdelt, és a két korlát között átdugta a fejét Gaspard a fölébe hulló haján keresztül látta a csillagokat.

– Felsegítelek a fedélzetre – mondta hirtelen Hélène. – Ott majd beszélgethetünk, Parpoil részeg. Ma este a nagybátyám sem beszámíthatóbb.

– Ne törődj velem – suttogta Gaspard.

– Mássz ki az ablakon – mondta Hélène. Gaspard úgy tett, ahogy kívánta. Hélène hasra feküdt a fedélzeten, és megragadta Gaspard kezét, aki elcsodálkozott az erején. Az ablak szélén megtámaszkodva kiszabadította egyik kezét, amivel aztán megragadta a mellvéd korlátját, hogy megkönnyítse Hélène dolgát. Mihelyt ott állt előtte a fedélzeten, valóban úgy érezte; börtönből szabadult. Látta, mint a hajó a végtelenbe fodrozó hullámokat hasítja a csillagok alatt. Hatalmas himbálózás buktatta fel s le az orrát. Aztán piszkos ruhájára nézett.

– Nem számít – mondta Hélène. – Erre gyere. Egy hágcsó felé húzta, amin aztán fel is kapaszkodtak.

A kémény rácsa mellé ültek.

– Felesleges kémény – magyarázta Hélène. – Itt minden mazuttal működik.

– Kihallgattam a nagybátyád és Parpoil beszélgetését. Rögtön elmondom, hogy tudj róla. Aztán elmegyek.

Elmondta, mit hallott.

– Két év a Bermudákon – mondta Hélène. – Más dolgom van.

– Mit akarsz csinálni?

– Meg akarom keresni a hazámat.

Gaspard nem mert megszólalni. Makacsul nézte rongyos ruháit.

– Nem tudom, tudsz-e nekem segíteni – mondta végül Hélène. – Szerencsét akarok próbálni. Mindjárt elmagyarázom. Előbb elhozok valamit a kabinomból.

Felállt, és lement a hágcsón. Míg távol volt, Gaspar szíve szorongással telt meg. Amikor visszajött, kezében egy kis könyvet és egy zseblámpát tartott.

– Meglátják, ha felgyújtod a lámpát – mondta Gaspard.

– Elbújunk a csónak mélyén. Te már ismered azt a csónakot – mondta Hélène.

Gaspard kioldotta a kötelet. A vászon alá bújtak, amit aztán azonnal helyretettek.

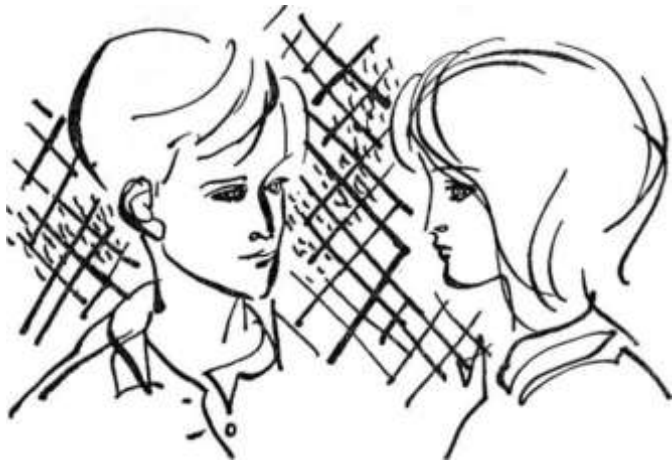
– Elmagyarázom – folytatta Hélène.

– Ne bízz bennem – mondta Gaspard. – Nem vagyok én jó semmire.

– Senki sem jó sokra.

Hélène halkán beszélt, komoly és néha nagyon kemény hangon. Először elmondta, milyen volt az élete hosszú éveken át.

Anvers-ben lakott egy folyóra néző házban. Saját külön lakosztálya volt. Egy szobalány csak az ő rendelkezésére állt. Minden reggel nyolc órakor ébresztette. Hélène megfürdött, majd egy házitanító órát adott neki. Tízkor zongoralecke. A földszinten ebédelt, hatalmas holland bútorokkal berendezett ebédlőben. Mindig Drapeur úr jobbján ült, aki alig szólt hozzá, ha csak nem azért, hogy megkérdezze, nincs-e valamire szüksége. Délután énekóra, majd nyáron teniszezni, télen korcsolyázni vitte a sofőr. A szobalány mindig elkísérte, és néha gyalog jöttek haza Anvers

utcáin, de ez elég ritkán fordult elő. Vasárnaponként Hélène-nek egy óra hosszát kellett a zongoránál ülni. Aztán a mise következett. Délután sétakocsikázás. Drapeur úr legtöbbször vele tartott. Belga és holland városokba kirándultak együtt. Minden évben nyaralás Ostendében, a legszebb szállodában, és egy hajóút. Hélène ismerte Angliát, Norvégiát, Görögországot és Olaszországot. A legapróbb részletekig előkészített utazások. Drapeur úr arra törekedett, hogy minden zökkenőtől megkímélje Hélène-t. Mindenképpen művelni akarta.

– Kaptam egy kutyát és egy macskát – mondta Hélène. – Egyik nap kértem egy kis oroszánt. Megkaptam.

– Szerencsés vagy – mondta Gaspard.

– A szobalány is ezt mondogatta egész nap. Amikor nem ügyeltek rám, kinéztem az ablakon. Néztam a matrózokat a hajókon és a gyerekeket az utcán. Kértem, hadd menjek az utcára játszani. Tizenkét éves voltam, amikor ezt kértem. Persze, nem engedték meg. Egyik nap kihallgattam Parpoil és Drapeur úr beszélgetését. Megtudtam, hogy Drapeur úr nem a nagybátyám, és megtudtam azt is, fél attól, hogy megszököm tőle. Akkor semmi oka nem volt a félelemre.

– Nem értem... – kezdte Gaspard.

– Drapeur úr muzsikust akar belőlem csinálni. Csupa jóindulat. Mindig olyan, mintha bocsánatot kérne. Akárhányszor rám néz, mindig azt hiszem, kérdezni fog valamit.

Hélène felgyújtotta a zseblámpát.

Gaspard a könyvet nézte, amit a kezében tartott. Egy képeskönyv volt.

Hélène folytatta:

– Drapeur úr tavaly jónak látta, hogy új szobalányt vegyen mellém. Egy idős asszonyt vett fel. Emilie-nek hívták. Nagyon kedves volt és nagyon vidám. Mindig azt mondta nekem: „Mit tudod te!” Fejembe vettem, hogy valami van, amit tudnom kellene, és elhatároztam, hogy megtáncoltatom a házat. Emilie a vállát vonogatta, mintha mindez nem számítana. A korcsolyakulccsal és egy harapófogóval meglazítottam a zongora húrjait. A kutyámat betanítottam, hogy ha vendégek jönnek, rohanjon a lépcsőházba, és harapja meg őket. Elúsztattam a fürdőszobát és az egész lakást.

Hélène-t szigorúan megdorgálták, és akkor látta, hogy Jacques Parpoil milyen nagy befolyással van Drapeur úrra. Ő választotta a házitanítókat, ének- és zongoratanárokat, ő szabályozta Hélène időbeosztását. Gazdájának szemére vetette, hogy gyenge kezű nevelőnőt adott Hélène mellé, majd felfogadott egy lelkiismeretlen asszonyt, aki a börtönőr szerepét töltötte be. Hélène-től megvontak minden kimenőt.

– Úgy tettem, mintha beletörődnék. Az jutott eszembe, hogy keresnem kell valamit, de úgy, hogy senki se tudjon róla. Egy nap alázatosan engedélyt kértem, hogy felmehessek a padlásra. Azt mondtam, régi játékokat akarok megkeresni és megjavítani, meg még azt: megbántam, hogy rosszul viselkedtem. A nevelőnő nem utasított vissza. Felkísért a padlásra. Három hónap óta ez volt a leghosszabb sétám.

Gaspard nem vette le a szemét a képeskönyvről, amit Hélène a kezében szorongatott. Hélène jó ideig hallgatott, közben hallották a hajó oldalán megtörő hullámok zaját.

– Ha észreveszik, hogy nem vagy a kabinodban... – mondta Gaspard.

– A nevelőnőm veszettül hortyog – mondta Hélène. – Tudják jól, hogy nem szökhettek meg a hajóról.

Drapeur úr gondosan megőrizte Hélène minden holmiját. Ezeket a limlomokat mégsem akarta a lakásban tartani, és erre a célra fenntartott egy sarkot a padláson, ami tele volt olyan bútorokkal, melyeket már megunt. Hélène egy halom játékot talált, könyveket és egy kis széket, ami odahaza az övé volt, de összetörte.

– A könyvek között találtam ezt a képeskönyvet. Celofánba volt kötve, és aranyzsinór fogta át. A szobámba vittem. Mielőtt kinyitottam, leültem, és a térdemre tettem. És akkor

visszaemlékeztem, hogy nagyon régen az enyém volt ez a könyv, és hogy amikor először nézegettem, nem Drapeur házában voltam.

A kisgyerekek gyakran ragaszkodnak egy tárgyhöz, még aludni sem akarnak nélküle. Minden este megkeresik, és ha nincs a kezükben, nyűgösek, és nehezen alszanak el.

– Hirtelen – folytatta Hélène – magam előtt láttam egy régi ágyat, amiben akkor aludtam, amikor ötéves voltam. Soha nem aludtam el a könyv nélkül. Az ágy mellett ablak volt, és az ablakon keresztül minden reggel láttam a vidéket. Ez a kilátás az ablakból meghökkentett. Szüntelenül rá gondoltam, míg Drapeur úrnál voltam, főleg estétként, amikor lefeküdtem. De azt hittem, hogy ez csupán képzelődés, mert az ablak mögött valami furcsát láttam.

Hélène csendesen beszélt. Amikor elbeszélésének ehhez a részéhez ért, még jobban lehalkította a hangját, és Gaspard fülébe suttogta:

– Egy furcsa tájat. Tölgyek és nyírfák és ugyanakkor pálmák. Egy erdő nagy tisztással. Kicsit távolabb látni lehetett a kék tengert. Mielőtt kinyitottam a könyvet, biztos voltam abban, hogy ez igazi táj volt.

– Nem lehet igazi – mondta Gaspard.

– Visszaemlékeztem arra is, hogy mikor ez a könyv az enyém volt, nagyon beteg voltam. Emberek jöttek hozzám, de nem emlékszem, milyenek voltak.

– Beteg voltál – mondta Gaspard. – Ez a táj csak képzelődés.

– Magam sem tartom valószínűnek, hogy olyan vidéken voltam, ahol tölgyek, nyírfák, pálmafák és a tenger, mind együtt volt. Más részletek is eszembe jutottak. Fekete földben egy sor almafát láttam. Az ablak előtt is almafa volt. Egyszer a szél besodort egy almafaágat az ablakon.

– És pálmafák is voltak – kérdezte Gaspard.

– Pálmafák is voltak, ebben egészen biztos voltam, amikor kinyitottam a könyvet.

Hélène megmutatta a könyvet Gaspard-nak. A zseblámpa fényénél nézegették. Szünet nélkül hallották a tengert. Gaspard arra gondolt, hogy hajnali két óra lehet.

Olyan képeskönyv volt, amiket egész kis gyerekeknek adnak. Néhány nagybetűvel nyomtatott mondat. Egy Grimm-mese, egy óriásról és egy szabóról. A képeken semmi különös. A lapok közt préselt növények és levelek; nagyon régiek látszott valamennyi. Hélène egy nyírfabarkát, boglárkát, hosszú pálmalevelet és egy kis algát mutatott Gaspard-nak.

– Lehetetlen – mondta Gaspard.

– Még van valami – mondta Hélène.

A címlapon Gaspard nagy, elmosódott, ügyetlen betűket látott. Ezt olvasta: „Jenny mama a nagy hazában.”

– Ki volt ez a Jenny mama? Ha az én édesanyám volt, miért hagyott el? Dús, szőke hajjal keretezett arc tűnt fel előttem, nem hogy biztos voltam benne, de tudtam, hogy van egy táj, ami az én hazám, és amit nagy hazának neveznek.

– De milyen táj? – kérdezte Gaspard. – Ez nem lehet sem Belgiumban, sem Franciaországban, sem Afrikában.

– Valóban örültség ezt a tájat keresni – mondta Hélène –, de nem tudok lemondani róla.

– Nem kérdezted Drapeur urat?

– Eldugtam a könyvet. Soha nem mondtam neki, hogy megtaláltam. Amikor Drapeur urat kérdeztem, ő csak vállát vont. Nem tudta, ki volt Jenny mama. Azt mondta, nem tudja. Beszéltem neki egy nagy hazáról. Azt mondta, álmodom. Ekkor elhatároztam, hogy elhagyom a házat.

– Hogyan akartad megkeresni, ha nem tudsz róla semmit?

– Először Belgiumban. Nézd a másik oldalt, itt is ugyanazok a szavak, de flamandul.

– Ez még nem ok – mondta Gaspard. – Jenny nem flamand név.

– Nem ok – hagyta rá Hélène. – De először csak Belgiumban kereshettem. Megszöktem. Először a tengerre gondoltam, Ostendétől egészen Malo-les-Bains-ig mentem a tengerparton. A határról visszavittek. Amikor másodszer elindultam, az erdőt akartam végigböngészni. Véletlenül kerültem Lominvalba.

– A tenger mellett nincsenek nyír- és tölgyerdők, az erdőben pedig ... Hacsak nem a Meuse, ami hasonlít a tengerre. De ott nem találsz egyetlen pálmafát sem.

– Biztos vagyok benne, hogy nagy pálmafák voltak meg a tenger. Szídtam azt a tengert és ezeket a pálmafákat, mert az egésznek nincs semmi értelme, de mégiscsak igaz.

A homályban Gaspard nem látta jól Hélène arcát, de látni vélte könyörtelen fényű sugárzó szemét. Újra meggyújtotta a lámpát, és megint kinyitotta a könyvet. Az egyik lapra felül még két másik szó is volt írva: Jönni fogsz. Gaspard halkán betűzte a két szót, Hélène utána mondta.

– Nem tudom, miért, de azt hiszem, ez valami nagyon szegény haza, akármilyen szép is, és hogy a szüleim szegények – mondta Hélène. – Egész életem ott maradt, Jenny mamával akarok élni

Gaspard megpróbálta elképzelni a tájat, azt a tájat, amit Hélène meg akart találni. Almafák és fekete föld. Először talán fekete földet kellene keresni. Hélène azt mondta:

– Ha megtalálnám ezt a vidéket, azt hiszem, azonnal ráismernék.

– Amikor Lominvalban voltam – mondta Gaspard –, nem tudtam, hogy ennyi minden van a világon. Ha bejárod az Ardennes-eket, nem egy, de ezer erdőt találsz. Találkoztam egy tarka lóval...

Elmesélte kalandját a tarka lóval, a furcsa fogadtatást a borbélynál, beszélt Théodule-ről, Niklaasról és Niklaas gyerekeiről.

– Szeretném ismerni őket – mondta Hélène. – Annyi mindent és annyi embert kellene megismerni! Ígérd meg, hogy segítesz nekem.

– Gondolkozni kell – mondta Gaspard. – Vissza kell mennem az odúmba, még mielőtt értem jönnek.

– Holnap újra találkozunk – mondta Hélène. Segített Gaspard-nak bemászni az ablakon. Ez nem ment könnyen, de végül sikerült.

Másnap Gaspard mosogatózás közben el-elbóbiskolt, és este azonnal elaludt kuckója mélyén. Egy ablakához ütődő tárgy zajára ébredt. Hélène egy spárga végére kulcsot erősített, az ütődött Gaspard ablakához. Gaspard felkelt, meglazította a csavarokat, és pillanatokon belül Hélène mellett termett. Fölmentek a hágcson, és a kéményrácshoz támaszkodtak.

– Már legalább éjfél van, ugye? – kérdezte Gaspard.

– Hajnali két óra – mondta Hélène. – Éjfél óta várlak. Kihallgattam Drapeur úr és Parpoil beszélgetését. Először rólad beszéltek.

Parpoil azon a véleményen volt, hogy mihelyt megérkeznek, át kell adni Gaspard-t a rendőrségnek. Meg akart tőle szabadulni, és arra is gondolt, hogy a kikötőben egyszerűen sorsára hagyják. Drapeur úr ellenezte ezeket a terveket. Szerette volna megkeresni Gaspard családját; eddig még senki sem vette a fáradságot, hogy komolyan beszéljen vele. Csak annyit tudtak, hogy Gaspard-nak hívják, és nem kértek tőle további felvilágosítást. Afféle elhagyott kis csibésznek gondolták, amilyenek a nagyvárosok szegénynegyedeiben csavarognak. Drapeur úr azonban minél előbb szeretett volna segíteni rajta.

– Már Hélène-ben is megbízott, ugye? – felelte Parpoil élesen. – Most még azt akarja, hogy ez a kis csirkefogó is rászedje?

– Úgy rémlik, láttam már ezt a gyermeket, mielőtt a Beaumontba jött. Hát nem sokat értek a dolgokhoz, az biztos.

Szomorú volt, hogy Hélène-t a Bermudákon kell hagynia. Noha Parpoil biztosította, hogy évenként többször is meglátogathatja, csak egy repülőút az egész, Drapeur úrnak csak fájtt elszakadni Hélène-től.

– Ha visszatérhetnék Belgiumba – mondta Hélène Gaspardnak –, és ha Drapeur úr törődne veled, együtt majd csak elboldogulnánk, és megkeresnénk az igazi családomat és a hazámat.

Ebben a pillanatban távoli mennydörgés hallatszott. A látóhatárt hatalmas felhő takarta, messziről sárga villámok cikáztak, míg a felhő felett tüzes fénnel ragyogtak a fehér csillagok.

– Amikor vihar van, mindig úgy érzem, valami történni fog – mondta Gaspard.

– Éppen azt akarom, hogy végre történjen valami – mondta Hélène.

A tenger egészen nyugodt volt, egészen fekete és kék. Csak a hajócsavar kavarta a vizet, és a gépek lágy mormolása hallatszott. A hajó a nyugodt tengeren, a viharzóna szélén haladt. Ezen az éjjelen nyilván semmi sem történik.

Végül Hélène így szólt:

– Holnapután, csütörtökön délelőtt érkezünk meg. Délben Smithsonékhoz megyek. Drapeur úr velem marad Smithsonéknál, de szombaton délelőtt indul vissza.

Gaspard nem tudta, hányadika van. Amikor Hélène azt mondta, hogy szombaton július huszadika lesz, nagyon megörült, noha ennek nem volt semmi jelentősége.

– Most figyelj rám jól – mondta Hélène. – Téged valószínűleg bezárnak az odúdba. De éjjel kimászatsz az ablakon, és elúszatsz a kikötő rakpartjáiig vagy a strandig. Nem tudom, hol fog kikötni a hajó.

– Alig tudok úszni – jegyezte meg Gaspard.

– Majd adok egy mentőövet.

– Minek menjek a strandra?

– Nem maradsz a strandon, megkeresel egy kétemeletes kétszárnyú házat. Tudom, hogy ilyen, mert hallottam, amikor Parpoil követelőzött, hogy a második emeleten szállásoljanak el, és ne az egyik szárnyban. A legértelmetlenebb óvintézkedéseket teszi. A ház előtt magas rácskerítés van. Ahogy jössz a kikötő felől, mindjárt ott van a strandnál.

– Helyes – mondta Gaspard. – Aztán?

– Aztán hozol nekem egy kötelet.

– Nem tudod elvinni a csomagodban?

– Mindig átkutatják a holmimat – mondta Hélène.

– Hogyan adom oda a kötelet, ha a második emeleten laksz?

– Adok neked egy zsinórra kötött golyót. A rácson keresztül feldobod a golyót. Amikor elkaptam, a kötelet a zsinórhoz kötöd, és én felhúzó.

– Nem – mondta hirtelen Gaspard –, nem!

– Nem akarsz?

– Nem akarom!

Gaspard arra gondolt, hogy ha ő valamibe belekeveredik, ott óhatatlanul bekövetkezik a katasztrófa. Nem tudta, hogyan magyarázza ezt meg Hélène-nek.

– Nem tudnál várni? – kérdezte. – Két év a Bermudákon, mi az? Új világot ismersz meg, folytatod a tanulmányaidat. És amikor visszajössz, könnyebben megkeresheted a családot, könnyebben segíthetsz nekik, mert mint mondod, szegények.

– Most akarok velük lenni. Velük akarok dolgozni.

– Nem leszel boldog – mondta Gaspard. – Senki sem lesz boldog.

– Inkább dolgozom reggeltől estig, mint hogy Smithsonéknál vagy Drapeur úrral maradjak.

Hélène nem vitatkozott, de a hangsúly arra mutatott, elhatározta, nem vesz többé tudomást Gaspard-ról, ha az nem hajlandó megérteni őt. Gaspard mesélt neki lominvali napjairól, meg akarta értetni vele, hogy Hélène nem erre született, és hogy ez az élet kellemetlenebb, mint azok a kis nehézségek, amiket most el kell szenvednie, de úgy, hogy

közben mindent megkap, amit csak kívánhat: utazást, sportot, játékokat. Hélène közömbösen hallgatta.

– Azt hiszem, valami munkás- vagy halászcsaládhoz tartozom – mondta. – Velük akarok élni.

– Nem tudsz semmit a családról – felelte Gaspard.

– Nem tudok semmit – mondta Hélène.

Gaspard hallgatott. Hélène megkérdezte:

– Nem segítesz megkeresni Jenny mamát és a nagy hazát?

Hélène meggyújtotta a lámpát. Gaspard látta, hogy gondtalanul mosolyog.

– Jó könnyű kötél kellene – mondta Gaspard egyszerűen. – Majd találok a kamrában nálam a limlom között.

Gaspard-nak teljesíteni kellett, amit Hélène a fejébe vett. Muszáj volt. Nem tudta megállni, hogy ne higgyen mindabban, amiben Hélène hisz.

Megállapodtak, hogy a péntekről szombatra virradó éjjel Gaspard feldobja a kötelet Hélène-nek, és együtt visszatérnek a hajóra valamivel az indulás előtt. Elúsznak a hajóig, ott bemásznak az ablakon, amire Gaspard egy másik kötelet erősít, mielőtt elindulna. Hélène elbújik a hajófenékben, egy sarokban, amit már ismer, és ahol nem találják meg. Nem akar sokáig rejtőzködni. Mihelyt a nyílt vízen lesznek, előbújik. Drapeur úr, aki igazán nem akar elszakadni tőle, majd magával viszi Belgiumba.

Gaspard másnap talált egy könnyű hajókötelet a kamrájában. Kipróbálta, elég erős-e. Hélène szerzett neki egy mentőövet, egy meglehetősen nehéz golyót és egy tekerics dupla szálú fonalat. Aznap éjjel Gaspard nem ment fel a fedélzetre.

A következő reggel Gaspard-t a szokott módon előhúzták odújából. Sedagne mester, a szakács, munkát adott neki. Aztán elkészítették a reggelit. Ebbe a konyhába soha semmi hír nem szivárgott be. Mikor csengettek, egy ételliftra helyezték a tálakat és mindazt, amire még szükség volt, a lift felment az ebédlőbe, majd azonnal visszaereszkedett. Ezen a napon a szokásosnál előbb hallották a csengőt. Kilenc óra felé minden munkát befejeztek. Sedagne mester ráparancsolt Gaspard-ra, hogy fényesítse a rezeket, majd kiment, és kulcsra zárta az ajtót. Gaspard gépiesen hozzálátott a fényesítéshez. Kicsit később a hajó mozgása lelassult, majd teljesen megszűnt. Végül leálltak a gépek. Gaspard hallotta a leereszkedő horgonylánc csikorgását. Ezután tökéletes csend lett. Gaspard fölállt és támolygott. Hozzászokott a himbálózáshoz és bukdácsoláshoz, és most szédült a teljesen nyugodt padlón, a mozdulatlan falak között. Kinyitott egy ablakot.

A kék ég alatt város terült el. Villák, fehér házak, pálmák és ismeretlen fák. A jacht a kikötő bejáratánál horgonyzott le, kötélhossznyira egy hosszú homokparttól. Hallani lehetett a dudákat és a kikötő kusza zaját. Távolabb gyerekek játszottak a strandon. Gaspard úgy nézte őket, mintha a Paradicsom angyalait látná. Meglepte ennek a békés életnek a látványa a csupa fény szigeten, az óceán közepén.

Így ábrándozott egy negyedórát, aztán folytatta a fényesítést. A hajószakács bedugta az orrát az ajtón:

– Ma én is partra szállok. Te fogsz főzni a hajón maradó két tengerészre. Te itt eszel egyedül.

Újra bezárta az ajtót. Délben az egyik tengerész jött az ebédért.

– Felmehetek a fedélzetre? – kérdezte Gaspard.

– Tilos, fiacskám. Ebben a lyukban maradsz estig, aztán berakunk a szekrénybe, a seprűk közé. Parpoil úr parancsa.

– Csak egy pillanatra – mondta Gaspard.

A matróz tetőtől talpig végignézte, majd intett neki, hogy kövesse. Gaspard nappal még nem volt a fedélzeten. A nagy fény úgy elvakította, hogy könnyezett. A kikötő nem volt túl nagy. Néhány hőségtől tikkadt teherszállító hajót látott. A hajókon túl házak, kertek és a

roppant égbolt. Egy öbölben voltak, és nem messze onnan, ahol a Beaumont horgonyzott, a szemközti parton másik strand látszott. Vajon melyiken van Hélène háza?

– Drapeur úr kiszállt? – kérdezte Gaspard.

– Mindenki a parton van – mondta a matróz. – Abban a házban vannak, ott.

A tengerész egy nagy, fehér, kétszárnyú házra mutatott, vagy egy kilométernyire lehetett a kikötőtől. A fény olyan tiszta volt, és olyan csalókává tett minden távolságot, hogy úgy tűnt, a házat kézbe lehetne fogni, mint valami játékot. Gaspard hosszan nézegette a házat és környékét.

– Most vissza kell menned – mondta a matróz. Ezt a napot és a következőt is Gaspard a konyhában töltötte. Az ételért mindig a matróz jött, és ilyenkor megengedte Gaspard-nak, hogy néhány percre felmehessen a fedélzetre friss levegőt szívni. Benzingöz keveredett a lombok és virágok illatához. A matróz megerősítette, amit Gaspard már tudott, hogy szombaton a reggeli órákban indulnak:

– Éjjél felé mindenki a hajón lesz, és hajnalban indulunk.

Gaspard tehát várta a péntek éjjelt. Semmiképpen nem tudhatta meg, hány óra, de odújának ablakán át hallhatta, amikor a csónak a jacht mellé állt. A csónakban Jacques Parpoil és Drapeur úr beszélgetett.

– Igyunk valamit – mondta Drapeur úr. – Ma éjjel nem alszom.

Gaspard még várt egy kicsit, majd kötelet erősített az ablakpárkányhoz, és kibújt. A legnagyobb nehézséget a mentőöv felcsatolása jelentette, mert csak úgy tudta felvenni, ha már kint csimpaszkodott a kötélen. Csak a nadrágot hagyta magán. Zsebébe rakta a golyót, a tekercset, és nyakába akasztotta a kötélnyalábot.

Amikor a vízbe ért, kezével csendesen evezett ki a hajó árnyékából. Éles holdfénybe került. A hajó és a part között nem volt nagy a távolság. Kis kőgát mentén haladt. A kikötő végében ért partot.

A strand felé indult, a mentőövet a homokba rejtette. Ebben a pillanatban teljesen szabadnak érezte magát. Minden kihalt volt. A villasor előtt futni kezdett. A kertek közé, egy sétányra ért. Hirtelen kedve támadt, hogy körülnézzen. Ha az ember olyan messziről jött, legalább lásson valamit ebből az idegen városból. A holdfényben virágos bokrokat és kis fákat látott. Sugárútra ért, amely a kikötő felé vezetett. Az út végén tér, csukott üzletek. Egy fehér sisakos rendőrt pillantott meg, a téren ment át. Gaspard visszafordult, a mező felé vezető utcára tért. A házakon túl, holdfényben fürdő dombok magaslottak. A fás dombok körül a föld meglehetősen sivár volt. Letépett egy száraz fűszálat, és a zsebébe csúsztatta. Nagyokat lélegzett.

Visszatért a partra.

Csak jó sokára találta meg Hélène házat. A második emeleten egy színes üvegtető fölött, egy nyitott ablakból gyöngye fény csillant.

VIII. FEJEZET

A visszatérés

Régi ház volt, hasonló az európai házakhoz. Előtte hosszú kerítés egymásba fonódó díszekkel, tetején lándzsákkal. A kerítés alig néhány méternyire húzódott a háztól. Hélène megjelent az ablakban. Mihelyt megpillantotta Gaspard-t, intett, hogy dobja fel a golyót. Gaspard lecsavarta a fonalat az orsóról. A kötélt erősítette, majd hátrált egy kicsit, hogy a golyó minden nehézség nélkül repüljön át a rács fölött.

A dobást elhibázta. A golyó az üvegtetőről pattant vissza. Csak könnyű nesz hallatszott. Gaspard a fonallal lassan visszahúzta a golyót. A rácson keresztül megfogta. A fonal elszakadt, újracsomózta. A harmadik próbálkozásra Hélène végre elkapta a golyót. Gaspard tartotta a kötelet, amíg Hélène lassan felhúzta magához. A vékony, könnyű kötélt, mint kígyó tekergett az udvaron, aztán elindult fölfelé, mintha magától ment volna. Könnyedén csúszott át a tető peremén, s halk csikorgással siklott az üvegkockákon.

Ha Hélène az udvaron lesz, át kell még jutnia a kerítésen, de mivel ismeri a helyet, valószínűleg talál valami egyszerű kivezető utat a kert felől.

Mielőtt átlépte volna az ablak korlátját, Hélène Gaspard-ra nézett. Szólni nem szólhattak egymáshoz. Köröskörül nagy volt a csend. Csak a szétterülő könnyű hullámok susogtak: apály volt.

Hélène hamarosan megértette, hogy ki kell kerülnie az üvegtetőt, és igyekezett minél erősebben oldalt kilengeni, így lassan, himbálózva ereszkedett lefelé, egészen az első emeleti ablak magasságáig, majd megpróbálta elérni az üvegtető széléről kiinduló színes cseréppárkányt. Gaspard szenvedélyes figyelemmel kísérte Hélène legkisebb mozdulatát is. Vajon miért nem egy másik ablakhoz erősítette a kötelet, miért éppen ahhoz, amelyik az üvegtetőre nyílik? Talán mellette lakik a nevelőnője, és Hélène nem tudott átmenni egy másik szobába? Talán óvintézkedéseket tettek, hogy meggátoljanak minden szökési kísérletet? Ezek a felesleges kérdések jártak Gaspard eszébe, amikor Hélène lábujjával a párkányt érintette. Ott ugyan nem tudott megtámaszkodni, de nagyot lendíthet magán, s hirtelen lecsúszva kikerülheti az üvegtetőt. Vajon zajt csap-e a kötélt, ha az üveglapok széléhez ütődik?

Egy káprázatos pillanatig Gaspard azt hitte, Hélène valami csoda folytán földre száll. Följajdult. A kötélt elszakadt. Hélène az üvegtető szélébe ütközött, az szilánkokban repült szanaszét, ő maga pedig az udvarba zuhant. Elterült a kőlapokon, nem mozdult többé.

Gaspard sohasem felejtje el ezt a könnyed és lágy lebegésnek tűnő zuhanást a holdfényben. Ám Hélène ijesztő mozdulatlanságba dermedt.

Gaspard nem tudott átjutni a kerítésen. Teljes erőből kiabált. A ház már fölriadt. Az ablakok kivilágosodtak. Egy pizsamás férfi lépett a teraszra, nyomában egy hosszú, piros inges kínai és két asszony. Valamennyien angolul beszéltek.

Felemelték Hélène-t Gaspard legszívesebben odarohant volna. A kínai észrevehette, angolul szidalmazta. Gaspard megmagyarázhatatlan rémületet érzett. Elmenekült, abban a pillanatban, amikor Hélène-t a házba vitték.

Mégis azonnal visszatért, és egyik garázsból autó zúgását hallotta. Nyilván telefonáltak az orvosnak, és minden bizonnyal Drapeur úrért mennek. A kocsi kigördült a garászból. A kínai kinyitotta a kétszárnyú kaput. Gaspard egy fal árnyékába húzódott. Nemsokára megérkezett az orvos kocsija. Egy negyedórával később visszajött az első autó. Drapeur úr szállt ki belőle. A teraszon a siránkozó nevelőnő fogadta:

– Megint meg akart... Pedig én virrasztottam ... Az orvos reméli, hogy meg tudja menteni.

Drapeur úr nem éppen szelíden tolt el maga elől az asszonyt, és bement a házba.

Ezután tökéletes csend következett. Hélène-t minden bizonnyal a ház túlsó oldalán fekvő egyik szobába vitték. A homlokzati oldalon csak az előcsarnokban égett lámpa, másutt mindenütt sötét volt. Gaspard megkerülte a magas fallal körülvett kertet. Nem tudta volna megmászni, és ezzel különben sem ért volna semmit. Ha Hélène meghal, ő az oka.

Alaposabban meg kellett volna nézni, hogy elég erős-e a kötél. Talán valamelyik kő éléhez dörzsölődött, amikor Hélène himbálózott.

Gaspard elindult. A mezőre vezető utat követte, és anélkül, hogy észrevette volna, nagy távolságot járt be. Szeméből könnyek csurogtak mezítelen mellére. Végül egy ösvényre tért, mely sziklák alkotta zsákutcába torkolt. A sziklák felett fenyőerdő. Ezek a fenyők mind korhadtak voltak. A holdfényben óriásnak tűntek. Nagy éjjeli madár röppent kopár ágaik fölé. Gaspard térdre esett. Imádkozott, majd visszatért a városba. Véletlenül vetődött a strandra, éppen oda, ahová a mentőövet rejtette. Megbotlott a kis halomban, ami alá temette. Fölvette. A vízhez ment. A vízben állva egy pillanatig gondolkodott. A hold eltűnt. A hullámok gyengén csapkodtak, és a tenger tükre a kelő nap derengő fényében a Meuse-re és a csatornákra hasonlított. Hová tűntek azok a reményteli szép idők, Gaspard a kikötő felé indult, és éppen abban a pillanatban ért a hajóhoz, amikor a hajnali fény elöntötte az árbocokat és a kéményt. A hajón előbb vagy utóbb hall majd híreket Hélène-ről.

Ahogy kamrájába ért, levetette vizes nadrágját, és felvette azt, amit a hajószakácstól kapott. Elterült a padlón, és elaludt. Ezen a reggelen elég későn jött érte az egyik matróz, azzal a parancssal, hogy mossa le a fedélzetet.

- Mikor indul a hajó? – kérdezte Gaspard.
- Nem indulunk, fiatalember – felelte a matróz.
- Miért nem indulunk?
- Valami zúr volt az éjjel.

A matróz nem volt hajlandó többet mondani. Ezen a napon és másnap Gaspard szorongva dolgozott. A két tengerészre főzött, akik még rengeteg tisztogatást is bíztak rá. A hajószakács nem került elő. Három nappal később, este felé, amikor Gaspard a lépcsők rézlemezeit fényesítette, megérkezett Parpoil. Kicsit részeg volt.

– Nos, fiatalember – kiáltott rá Parpoil –, ugye, csodálatos hajóúton vesz részt? Fölállunk, uram, amikor hozzánk beszélnek!

Gaspard abbahagyta a munkát, és Parpoil felé közeledett.

– Letesszük a rongyunkat, úgy hallgatjuk azt, aki arra méltat minket, hogy hozzánk szól. Nos, fiatalember, láthatja, hova vezetnek a szép álmok! Drapeur úr lánya meg akart szökni, és most meg fog halni.

– Nem fog meghalni! – kiáltotta Gaspard dühösen.

– Meg fog halni – ismételte Parpoil. – Félrebeszél. Valami nagy hazát emleget, persze, egy elképzelt hazát, ahol nyírfák és pálmák nőnek. Ah! Ah! Azt mondja, hogy odaszökik egy bizonyos Gaspard Fontarelle-lel. Te lennél az a Gaspard Fontarelle?

– Én vagyok – mondta Gaspard keményen.

– Hogyan tudta meg a nevedet? Talán a szakácstól. Mindenesetre azon rimánkodik, hogy téged láthasson. Sajnálja a kis foglyot, azt mondja. De félrebeszél, és az orvos megtiltotta, hogy látogassák. S ha nekem úgy tetszik, egyszerűen vízbe doblak, te kis hülye.

– Nem fog meghalni – mondta Gaspard –, és viszontlátja a hazáját! Vízbe dobhat, ha akar.

Parpoil akkora pofont kent le Gaspard-nak, hogy az megingott.

– Addig is, kedves tejfölösszájú – üvöltötte Parpoil –, a hajófenékbe dugunk! Drapeur úr majd határoz a sorsod felől!

Egy matrózt hívott, aki kelletlenül elcipelte Gaspard-t. Amikor lefelé indultak a hajófenékbe, Gaspard megmakacsolta magát, Parpoil felé fordult, s odakiáltott neki:

- Ha meri, közölje Hélène-nel, amit mondtam!
- Hélène nevét mered a szádra venni?

Parpoil előrelépett, ököllel az arcába vágott, fellökte, rugdalta, úgy, hogy már a matróz is megsokallta:

- Elég!

– Sohasem elég az efféle világmegváltó majmoknak! Parpoil egy elhízott tücsökhöz hasonlított, de a tücsök békeszeretete nem tartozott jellemvonásai közé. Gaspard, noha arcát vér borította, és szinte képtelen volt talpra állni, tovább beszélt:

– Mondja meg Hélène-nek, ha meri, hogy viszontlátja a hazáját! Soha nem meri megmondani neki! Félt, hogy ez így is lesz! Soha nem meri megmondani neki, hogy Gaspard Fontarelle megesküdött, hogy viszontlátja a hazáját!

Parpoil mintha hirtelen kijózanodott volna. A fiú szánnivaló állapota, aminek ő volt az okozója, a matróz kissé fenyegető magatartása meg Gaspard szavai meglepték. Dűhe lelohadt. Csak azon volt, hogy haragját igazolja és valahogy megőrizze méltóságát. Hideg kegyetlenséggel szólt:

– Ebből a leckéből majd tanul! Mossák le a fiatalembert – mondta a matróznak. – Ami pedig önt illeti, Gaspard úr, az üzenetét átadom Hélène-nek, hogy örömet szerezsek önnek, és hogy a végsőkig udvarias leszek, mindaddig, kedves uram, míg ez a kislány nagyon drágán meg nem fizeti álmait! Látja, elég, ha elszakad egy kötél...

Parpoil nevetni kezdett. A tengerész fölsegítette Gaspard-t. A konyhába vezette, bő vízben lemosta, s itatott vele egy kis szíverősítőt.

– Ma este velem jössz az elülső kabinba. Majd mesélek neked a falumról.

Parpoil nyilván csak futó ellenőrzés miatt, vagy valami holmiért jött a hajóra, mert szinte azonnal beszállt a csónakba, és visszament a városba. A nap hátralevő részében Gaspard egy díványon feküdt. Az a tengerész, aki végignézte a jelenetet meg a társa, úgy döntött, lesz, ami lesz, megszerzik a fiúnak ezt az örömet. Gaspard csodálattal és mérhetetlen szomorúsággal nézte a kikötőt, a várost és különösen a partot, azzal a távoli házzal, melyben Hélène haldoklik. Vakító nap bágyasztotta a tájat. A mélykék víz meg sem rezdült.

Estéknként Gaspard a tengerészekkel együtt evett. Beszédükben a flamand franciával keveredett.

– Sokat kell dolgozni, mindig dolgozni kell – mondta az egyik.

– Én csak dolgozni szeretnék – mondta Gaspard.

– Az is reményt adhat az embernek, hogy még sok szépet láthat ezen a világon – mondta a másik.

– Ha isten is úgy akarja – felelte az első.

A matrózok éjfélig meséltek. Hagyták, hogy Gaspard egy ágyon aludjon a kabinjukban.

Amikor történeteket hallunk, mindig egy újabbra várunk, és Gaspard másnap és a következő napokban, míg munkáját végezte, mindig várt valamire, valami hírré a városból, Hélène házából. A történet foszlányokban érkezett, mindennap egy-egy új részlete.

A hajót őrző két matróz közül hol az egyik, hol a másik szállt partra. Mindig új híreket hoztak. Hélène házához mentek, és a kapu előtt türelmesen vártak, amíg a kínai szolga megjelent. A férfi válaszolgatott nekik, sőt, bő magyarázatokkal szolgált, amit aztán nagy nehezen megértettek.

A kínai először a fejét két kezébe fogva sopánkodott: Hélène-nek vége. Majd elmondta, hogy valami jelentéktelen apróság mégis reményt ébresztett benne. Három pillangó szállt Hélène ablakára. Madár dalolt, amikor belépett az orvos.

Hélène a vállát törte el. Elsősorban mégis valami belső sérülés következményeitől féltek. Hélène elkeseredettnek látszott, és kérte, vigyék vissza Belgiumba. Drapeur úr beleegyezett, de ilyen betegen nem lehet szállítani. A megvalósíthatatlan ígéretek még jobban elszomorították.

Parpoil beszélt Drapeur úrnak Gaspard-ról. Mint Hélène cinkostársát emlegette, noha semmi közelebbit nem tudott mondani. Drapeur úr elzavarta. „Veszekedés rossz jel” – mondta a kínai. Végül, hogy állítását alátámassza, Parpoil beszámolt arról, hogy miket mondott Gaspard.

– Hogy Drapeur úr kérdezze csak meg – ismételte a kínai –, hogy Drapeur úr emlékezzék csak vissza, már látta ezt a kis csavargót, hogy Drapeur úr adja csak át a rendőrségnek a fiút! A fiú azt mondta: „Hélène viszontlátja a hazáját.” Nos, mit jelent ez? Rossz jel, uram.

A vitát követő napon Drapeur úr Gaspard-ról beszélt Hélène-nek. Ha hinni lehet a kínainak, Drapeur úr elmondta Gaspard szavait, hogy a fiú megesküdtött, Hélène viszontlátja a hazáját.

– Ez megint mit jelent? Kérem, uram, én láttam Hélèn szemét. Fény van a szemében! Így szóltak a hírek. Noha előbb a kínai, aztán a kínai angolságát alig-alig értő matrózok ferdítették el, mégis ki lehetett bogozni a hol rettenetes, hol reményt csillantó valóságot.

Gaspard egész héten szünet nélkül dolgozott. Elhatározta, ha meglátja Drapeur urat, megkéri, hadd látogassa meg Hélène-t.

Szombat este Drapeur úr a hajóra érkezett. Gaspard hallotta a közelgő motorcsónakot. Éppen a konyhában volt. Egy matróz jött érte. Drapeur úr a fedélzeten várta, a mellvédhez támaszkodott.

– Gaspard Fontarelle (ha valóban ez a neved), tudd meg, hogy Hélène túl van az életveszélyen.

Gaspard szeme megtelt könnyel.

– Hogyan ismerkedtél meg Hélène-nel, hiszen be voltál zárva a kamrába? Ki vagy te?

– Ott voltam a lominvali fogadóban – felelte a fiú.

– Értem – mondta Drapeur úr –, és Hélène után akartál jönni.

– Nem akarattal csináltam – mondta Gaspard.

Drapeur úr vállat vont:

– És persze gyerekfejjel elhitted, hogy Hélène valóban a családját és a hazáját keresi, és azt képzelted, hogy segíteni tudsz neki. Ezt verd ki a fejedből! Hélène művészlélek, túl nagy a fantáziája. Nem tudom, ki mondhatta neki, hogy még él az édesanyja, és hogy Jenny mamának hívják. Talán valami bajkeverő írt neki, valaki vissza akar élni a jóhiszeműségével? Míg beteg volt, félrebeszél, alig lehetett érteni, mit is mond. Félek, felépülése után is makacsul kitart esztelen álmai mellett. Te, Gaspard, te tudnál nekem segíteni, mert rájöttem, hogy nagyon bízik benned, nem is tudom, miért.

– Nem is tudom, miért – visszhangozta Gaspard.

– Segíthetnél nekem – folytatta Drapeur úr –, noha a titkárom azt állítja, hogy csak egy semmirekellő vagy, és hogy Hélène-t pénzért segíted a szökésben. Mindenesetre, komoly hasznod lehet abból, ha becsületesen viselkedsz, és lemondasz ezekről a butaságokról.

– Nem kell pénz, nem kell semmi! – mondta Gaspard.

– Akkor miért jöttél a hajónkra? Nem azért, hogy találkozz Hélène-nel?

– Véletlenül – felelte a fiú.

Drapeur úr nem gondolt másra, csak arra, hogy megmentse Hélène-t. Úgy érezte, mindent el kell követnie, hogy sietesse gyógyulását, és ha ezt Gaspard társasága is elősegítheti, Parpoil mondjon amit akar, ő megengedi a fiúnak, hogy meglátogassa Hélène-t. De először meg akarta Gaspard-t győzni arról, hogy meg kell akadályozniok Hélène minden újabb szökési kísérletét, örömmel vette tudomásul, hogy Gaspard köztisztelőben álló családra hivatkozhat, és főként örömmel hallotta Gábriellé Berlicaut, az Aranyszarvas tulajdonosának nevét. Hogy a fiút megnyerje szövetségének, elmesélte neki, miként fogadta örökbe Hélène-t.

A háború alatt történt, abban az időben, amikor az emberek az ellenséges betörés elől menekültek. Amikor az ellenség a Meuse-höz ért, Drapeur úr Sedanban volt. Kocsijával az Ardennes-ek csatornája mentén húzódó hegygerinceken haladt, és egy alkalommal megállt egy eldugott kis faluban, hogy megkérdezze, merre kell mennie. Erdővel borított dombon van ez a falu, Stonne a neve. Bekopogott az egyik házba. Egy öregasszony fogadta; tágas konyha mélyén először egy ágyat pillantott meg, melyben egy asszony feküdt, aztán egy másikat,

abban egy öt év körüli szőke kislány aludt. A kislány arca nyomban elbűvölte. Kérdezősködött. Az öregasszony azt mondta neki:

– Nagy szerencsétlenség a háború. Ez az asszony haldoklik. Múlt éjjel érkezett ide. Lefektettem. Még azt sem tudta megmondani, hogy honnan jön és kicsoda. A kislány, aki vele van, szintén nagyon beteg. Az orvos azt mondja, hosszadalmas betegségről van szó. és hogy gondos ápolásra volna szüksége. Nem is érti, hogyan tudta megtenni ezt az utat. Valószínűleg az édesanyja vitte, ami aztán végképp kimerítette. Nyilván a határról jöttek. Stonne-t most egyik pillanatról a másikra kiüríthetik. Az orvos megígérte, hogy ma küld egy kocsit a kórházból, és elviteti a lánykát. Csak azt tudom, hogy Héléne-nek hívják.

Drapeur úr előrelépett. Hosszan nézte Héléne sápadt arcát. Aztán kijelentette:

– Én el tudom őt vinni. Gondját viselem. Elvihetem az édesanyját is.

– Az édesanyja nem szállítható – mondta az öregasszony.

– Nem tudja a nevét?

– Semmi irat nem volt nála. Mindössze egy szegényes csomag, benne fehéreneműk a gyerekeknek, akit Héléne-nek hívnak.

Drapeur úr feljegyezte az öregasszony nevét, és magával vitte a kislányt. A csomagot is magához vette. Reimsbe ment. Héléne-t egy szállodában helyezte el, orvosokat hívatott hozzá. Azt mondták, a gyermek meggyógyulhat, ha gondosan ápolják. A kislánynak sokáig kellett a helyekben tartózkodnia. Drapeur úr mindent megtett, hogy meggyógyuljon.

A stonne-i öregasszony ragaszkodott hozzá, hogy odaadja neki a kis csomagot, bár Drapeur úr ezt feleslegesnek tartotta. De az öregasszony figyelmeztette, hogy a csomagban van egy képeskönyv, amire a gyerek esetleg emlékezhet, aztán holmi apróság meg néhány jelentéktelen ékszer. Amikor Drapeur úr kicsit később kinyitotta a csomagot, hogy odaadja a könyvet Héléne-nek, fölfedezte, hogy az ékszerek – kis gyöngyökkel díszített kereszt és egy ezüst karkötő – valódiak, ha nem is nagyon értékesek.

Drapeur úr így fogadta örökbe Héléne-t. Később hiába kereste a stonne-i öregasszonyt, hogy megtudja, vajon meghalt-e Héléne mamája. A falut földig rombolták. Az öregasszony a bombázás első áldozatai között volt, egy robbanás ölte meg, amikor az utcán egy tiszttel vitatkozott. Héléne édesanyja valószínűleg elpusztult a romok alatt. Ha az utolsó pillanatban mégis elvitték a faluból, hogyan is lehetne a nyomára bukkanni; melyik kórházban vagy melyik temetőben? Drapeur úr sohasem tudta meg, volt-e Héléne-nek más rokona.

Gaspard csak később értette meg, hogy a gyémántkereskedőt nem mindennapi szeretet fűzte a kislányhoz.

Még mielőtt odaadó gondoskodásával meggyógyította volna, észrevette, hogy Héléne értelmes, és szentül hitte, hogy kivételes tehetség lakozik benne, amit csak fel kell fedezni. Drapeur úr életét az üzleti ügyeknek szentelte, mégis rengeteg szabad ideje maradt. Műgyűjtő volt. Valaha arról álmodozott, hogy híres muzsikus lesz. De minthogy le kellett mondania erről az álomról, abban bizakodott, hogy Héléne majd valóra váltja, és igyekezett neki mindent megadni, hogy kibontakozhasson belőle a művész. Már egészen kicsi korában fölkelte érdeklődését a zene iránt, és joggal hihette, hogy a lány beváltja reményeit. Héléne rendszeres és fegyelmezett életet élt, mindene megvolt, ami szükséges a szellem és a test fejlődéséhez.

– Te, Gaspard, te falusi gyerek vagy – mondta Drapeur úr. – Nem ismered a művészeti problémáit, sőt, magát az életet sem. De úgy látom, józan eszű fiú vagy. Ha azt hitted, hogy Héléne boldogtalan, és igaza van, amikor a családját és a hazáját keresi, most lásd be, hogy ez örütség. Ha a barátjának tart, mint ahogy gondolom, meggyőzheted, hogy hivatását kövesse, így majd a boldogságot is megtalálja.

Drapeur úr okosan beszélt. Gaspard-t zavarba ejtették ezek a vallomások, hiszen eddig csak megvetették, bántalmazták. Nem volt oka arra, hogy kételkedjék Drapeur úr őszinteségében. Hiszen ez az ember a maga módján mindent megtett Héléne érdekében. Ezt

csak helyeselni lehetett. Csakhogy Drapeur úr képtelen volt megérteni fogadott lánya álmait. Gaspard viszont nem tudott lemondani arról a hitéről, hogy ezek az álmok mindennél előbbre valók, Jenny mama él. A nagy haza valahol valóban létezik. A képeskönyv is bizonyítja. Hélène nem mondhat le arról, hogy megkeresse a hazáját és a családját.

Különben Drapeur úr úgy gondolta, hogy emiatt most nem kell ellenkezni Hélène-nel, sőt, még a gyógyulást is elősegítik, ha biztatják.

– Elviszlek Hélène-hez – mondotta Gaspard-nak. – Ha azt akarod, hogy meggyógyuljon, ne ellenkezz vele, amikor a hazájáról és a családjáról beszél. Később majd bebizonyítjuk neki, mennyire téved, és azt hiszem, ezt ő maga is be fogja látni. Kényes korban van, majd csak túl lesz rajta.

Drapeur úr kioktatta Gaspard-t, és magával vitte a csónakba. Gaspard nyomorúságos ruháit nézegette.

– Nyugodj meg – mondta Drapeur úr –, bemegyünk egy áruházba, és ott felöltözöl, ahogy illik.

A motorcsónak sebesen szelte a kikötő vizét, és megállt a rakpartnál. A kormányos tisztelgett Drapeur úrnak, aki azonnal a városba indult Gaspard-ral. A főutcán egyik szabónál találtak egy szürke vászonöltönyt, és Drapeur úr vásárolt hozzá cipőt, inget és nyakkendőt is. Gaspard megköszönte.

Amikor Smithsonék házához értek, a kínai szolga sietve ajtót nyitott. Hélène-hez mentek az egyik földszinti, kertre néző szobába. Az ablakon át egy pálmát lehetett látni.

Hélène nagy ágyban feküdt, lesóványodott kezei a takarón pihentek. Arca még nagyon fáradt volt, de mosolygott.

– Nem hittem ám – mondta –, hogy elhozza Gaspard-t.

– Megtudtam, hogy ő Gaspard Fontarelle, a lominvali Aranyszarvas fogadóból – mondta Drapeur úr. – Együtt szöktetek meg, és most újra ezt terveztétek. Parpoil úr azt mondja, nagy hibát követek el, ha megbocsátok. Mégis azt hiszem, ez a legésszerűbb megoldás.

Hélène intett Gaspard-nak, hogy üljön le egy székre az ágy mellé. Drapeur úr előtt nem tudtak mit mondani egymásnak.

– Sajnálom, hogy bántottak – mondta Hélène. – Nem tehettem róla.

– Legalább úgy sajnálom én is – mondta Drapeur úr. – Nem tudtuk, kicsoda Gaspard. A kapitány és Parpoil úr szigorúságot követelt.

– Biztosan én voltam a hibás – mondta Gaspard.

– Visszafelé kellemesebb lesz az út – mondta Hélène.

Közömbös dolgokról beszélgettek. De amikor Drapeur úr kiment a szobából, hogy tisztelgetnie tegye Smithsonéknál, Hélène azonnal megszólalt:

– Néhány nap múlva elhagyhatom ezt a házat, és visszatérhetek Anvers-be a jachton. Ez a hülye Parpoil azt hitte, nagyon okos, ha ellened vádaskodik és beárulja, hogy miket mondtál. Újra bizakodni kezdtem, és Drapeur úr megértette, hogy élni sem tudnék, ha nem remélném, hogy viszontláthatom a hazámat.

– Viszontlátod – mondta Gaspard.

– Mondd még egyszer, hogy viszontlátom!

– Biztos vagyok benne.

A pálmafát nézte, az ablakon át.

– Ez nem olyan, mint Jenny mama hazájában – mondta Hélène. – Itt nincsenek nyírfák, sem almafák, sem fekete föld.

– Persze, nem értem, mi az a fekete föld – mondta Gaspard.

Míg Drapeur úr vissza nem jött az orvossal, terveket szöttek. Gaspard akkor elbúcsúzott Hélène-től, és az előcsarnokban várta meg Drapeur urat, aki egy félórával később érte jött.

– Három napon belül indulunk – mondta Gaspardnak. – A sebész kijelentette, hogy túl van a veszélyen. Egy orvos elkísér minket egészen Anvers-ig. Számomra ez igazán nem nagy

kiadás. Ami meg téged illet, táviratozok Lominvalba, hogy megnyugtassam a nagynénédet. Megérkezésünk után hazavitetlek. Sőt, van még egy ötletem.

Drapeur úr rövid gondolkodás után folytatta:

– Titkárom mindig az erőszakos megoldások pártján van – mondta. – Ez bizonyos esetekben nem rossz. Ha például még egyszer segítenél a szökésben Héléne-nak, könyörtelen lennék. Megint kézre kerülnétek, és javítóintézetbe dugnálak.

Majd kis szünet után folytatta:

– Hallgasd meg, hogy gondolom. Hazamész Lominvalba, de előbb megesküszöl Héléne-nak, hogy megkeresed a családját és a hazáját. Semmit sem kockáztatsz. Ez a haza nincs sehol, és a családja végképp eltűnt. Különben sincs semmi nyom, amin elindulhatnál. De megesküszöl neki, hogy keresed. Majd meghívlak néhány napra, hogy megnyugtathasd Héléne-t, nyomozni kezdtél, de nem sok reménnyel. Egyébként ez a tiszta igazság, így mindketten tisztességesen járunk el, hiszen egyszerűen az a dolgunk, hogy Héléne-nel elfelejtessük bolond gondolatait. Ha elhiszi, hogy segítesz neki, otthon marad, s könnyebben kilábol betegségéből. Aztán lassacskán elfelejti.

Gaspard nem tehetett mást, megígérte, hogy követi az utasításokat. Most úgy érezte, akkor viselkedik tisztességesen, ha megóvja Héléne-t egy hasztalan kísérlettől és attól, hogy elrontsa az életét. Mégis, valami megmagyarázhatatlan lelkiismeret-furdalást érzett.

Minden Drapeur úr tervei szerint történt. Három nappal később Héléne-t a hajóra vitték. Gaspard-nak egy kis kabint adtak a fedélközben. Továbbra is segített Sedagne mesternek a konyhában, hiszen mégsem tartozott az utasok közé, de kevesebbet dolgoztatták, és megengedték neki, hogy mindennap meglátogassa Héléne-t, s néhány percre ott maradjon nála.

Héléne fekvé maradt a kabinjában. Noha nagyon legyengült, szeme megint a régi fénnel csillogott. A nevelőnő mindig a kabinban volt, és a legnagyobb figyelemmel hallgatta Gaspard és Héléne beszélgetését.

– Az orvos azt állítja, árt neked, ha sokáig itt van valaki – mondta Héléne. – Ez nem igaz. Miért csak néhány percre láthatlak?

– Bele kell törődni – mondta Gaspard.

Héléne gyanakodva nézett rá.

– Úgy látom, megváltoztál – mondta. – Nem olyan vagy velem, mint azelőtt. Már nem hiszed, hogy viszontlátom a hazámat?

– Hiszem, hogy viszontlátod – mondta Gaspard.

Héléne nézte őt és gondolkozott.

– Persze, beleugrottál egy kalandba, és most megbántad. Azon gondolkozol, nem képzelődöm-e, és igaz-e mindaz, amit a hazámról meg a családomról gondolkodok.

– Elhiszem azt, amit mondtál – felelte Gaspard. Héléne azzal szórakozott, hogy a betegek bánatos türelmével ujjai köré csavart egy ezüstláncocskát, amelyet karkötőként hordott. Ez az ékszer is abban a csomagban volt, amit a stonne-i öregasszony adott Drapeur úrnak.

– Drapeur úr elmesélte, milyen körülmények között fogadott örökbe téged – mondta Gaspard.

– Nekem is elmesélte – felelte Héléne. – Ez az ékszer Jenny mamáé volt. Semmi sem bizonyítja, hogy Jenny mama meghalt.

– Semmi sem bizonyítja – visszhangozta Gaspard. Egy másik napon Héléne kijelentette Gaspard-nak, sohasem hagy fel a kutatással.

– Jenny mamán kívül senki, semmi nem számít nekem!

Amikor Héléne csöndesen beszélt, hogy a nevelőnő ne hallja, az asszony azonnal megkérte Gaspard-t, hogy távozzék, mert Héléne elfáradt.

– Mit lehet tenni? – kérdezte Gaspard másnap.

– Elképzelhető, hogy először megtaláljuk azt a hazát – mondta Hélène. – Álomszerűnek tűnik, de mivel van, mindenképpen megtaláljuk.

– Olyan vidék nincs a világon... – dűnnyögte Gaspard.

– Mit tudod te? Most miért akarsz lebeszélni róla?

– Azt teszem, amit akarsz – mondta Gaspard –, de én semmire sem vagyok jó.

Megpróbált nem beszélni a jövőről, és bármennyire is kérte Drapeur úr, ő nem akarja Hélène-t ígéretekkkel áltatni. Meg volt győződve arról, hogy semmiképpen sem tud segíteni Hélène-nek.

Ezalatt a Beaumont folytatta útját. Gaspard-nak most már volt alkalma arra, hogy hosszan nézze az örökösen változó tengert. Az első napokban mélységesen kék és nyugodt volt. Hamarosan felélénkült, lassanként zöld keveredett a kékbe. A La Manche-csatornába értek.

Hélène fel tudott már kelni, és felmehetett a fedélzetre. Itt beszélt utoljára Gaspard-ral, amikor az út végéhez közeledtek. A mellvédre támaszkodtak, a közelgő Anglia partját nézegették. Hélène azt mondta Gaspardnak:

– Holnap megérkezünk. Esküdj meg, hogy keresni fogod a hazámat, esküdj meg, hogy nem hagysz cserben.

– Vissza kell mennem Lominvalba – mondta Gaspard.

Hélène Gaspard-t nézte. Szeméből Gaspard nagy szomorúságot és megvetést olvasott ki. Folytatta:

– Tudod, hogy nem felejtelek el, és hogy mindent megteszek érted, amit csak lehet.

– Esküdj – mondta Hélène.

– Esküszöm, hogy keresni fogom a hazádat. Ebben a pillanatban lépett oda Drapeur úr. Megköszönte Gaspard-nak, hogy kedves volt Hélène-hez. Gaspard pontosan azt mondta, amit Drapeur úr elvárt tőle, de ő hitt benne, Drapeur úr pedig nem.

A kegyvesztett Parpoil az egész átkelés alatt láthatatlan volt. Most már nyilván hamarosan mutatkozni fog. Egy reggel a jacht befutott az anvers-i kikötő nagy medencéjébe. Augusztus eleje volt, talán augusztus ötödike. Mihelyt a hajó a rakparthoz ért, Drapeur úr és Hélène kiszállt. Egy kocsit elvitte őket. Gaspard órákon át várt a bezárt szalonban. Parpoil jött érte.

– Nos, fiatalember – mondta –, hajóutunk végéhez ért. Már csak egy feladat vár rám. A pályaudvarra kell kísérem, hogy jegyet váltsak magának Revinig. Berlicaut kisasszony Brüsszelben várja. Sürgönyileg értesítettük.

Gaspard elcsodálkozott ezen a megoldáson, nem is tudott mit mondani. Megértette, Hélène-t is, őt is csak áltatták, hogy visszavezessék őket a megszokott kerékvágásba. Még azt sem engedték meg, hogy elbúcsúzzanak egymástól.

– Drapeur úr talán meghívja egyszer, hogy látogassa meg Hélène-t – jegyezte meg Parpoil gúnyosan. – Persze, csak akkor, ha okos lesz, ha hajlandó lesz elhinni, hogy Hélène álmodott, és hogy senki ezen a világon nem találhatja meg soha azt az istenverte hazát, amit a fejébe vett.

Gaspard még mindig hallgatott. Kiszállt a rakpartra Parpoillal. Egy taxi jött értük. Negyedórával később a Központi pályaudvarra értek.

IX. FEJEZET

A kastélyok hazájában

Gaspard követte Parpoilt a csarnokba. Parpoil megváltotta Gaspard jegyét. Azután a büfébe mentek. A férfi hidegtálat rendelt Gaspardnak, magának pedig különböző italokat.

Hét órakor Gaspard beszállt a vonatba, testőre pedig, miután leültette őt a kupé sarkában, szemben a folyosóval, a peronon várta a vonat indulását.

Gaspard végképp tehetetlen volt. Közömbösen nézte a kupé faburkolatát, öreg vagon volt, frissen festett falakkal, keskeny ajtókkal. A másik padon, az utasok között egy idős hölgy ült. Sebtében intett Parpoilnak. Gaspard arra gondolt, hogy ez az asszony a Drapeur-házhoz tartozik. Minden bizonnyal azt az utasítást kapta, hogy titokban szemmel tartsa őt. Így tehát semmiképpen sem szökhet meg.

Gaspard türelmetlenül várta a vonat indulását, mintha az minden bánattól megszabadítaná. Arra gondolt, hogy nem látja többé Hélène-t. Végül is örülség volt ez az egész kaland. Ha nincs az a tarka ló, sem az a borbély, sem Théodule Residore ... De persze, mindennek a tarka ló az oka.

Gaspard maga előtt látta a lovat, tüzes szemét, bozontos sörényét. Az erdő változatos tájait is látta, a vihart, a viharos ég szépségét. Hát elképzelhető, hogy ez a kaland, amely egészen a Bermudáig vitte, reménytelenségbe fulladjon, hogy Hélène makacosságának ne legyen semmi értelme, hogy nincs mit keresnie, és hogy semmit sem találhat? Jenny mama ... A nagy haza ... Gaspard megesküdtött... A vonat alattomos lassúsággal megindult.

Döntő pillanatokban gyakran csak jelentéktelen részleteket veszünk észre. A szemközti ajtón át Gaspard először Parpoil arcát és vörös szakállát pillantotta meg. Parpoil bizonyos távolságban állt, hogy még egy utolsó pillantást vessen Gaspard-ra. Gúnyosan intett neki, majd hátat fordított. Gaspard lesütötte a szemét. Közvetlen a keze mellett megpillantotta az ajtó rézzárát. A zár mellett zománc tábla, a gyerekeknek szóló szokásos felirattal: „A zárral játszani életveszélyes és tilos!” Gaspard hirtelen határozott. Előbb körülnézett, nem állja-e valami útját, kinyitotta, és ellenkező irányban kiugrott.

A vonat még nem tett meg száz métert sem, alig gyorsult. Gaspard könnyedén talpra esett. Hallotta az öreg hölgy kiáltását, a vonat azonban nekilódult, nem tehetett egyebet, becsukta az ajtót, mert mégsem húzhatta meg a vészféket csak azért, hogy szóljon a vonatvezetőnek: leszállt egy fiú. Gaspard átment egy peronon, majd megkerült egy várakozó vonatot. Lassan ballagott a kijárat felé. Megmutatta a jegyét az ellenőrnek, és azt mondta, hogy lekéste a vonatját. Az alkalmazott azt válaszolta, hogy a következő vonat csak másnap reggel indul, és Gaspard elhagyta a pályaudvart.

Pénze nem volt. Egyetlen mentsvára, ha megkeresi Niklaast. Eltépte a jegyét, foszlányait szétszórta a járdán. Hamarosan besötétedett.

Gaspard könnyen megtalálta Niklaast, noha már későre járt. Mindnyájan együtt voltak a Szent Anna-part előtt horgonyzó hajón. Ludovic és Jérôme csontpálcikákkal játszott a fedélzeten egy viharlámpa fényénél. Niklaas Jérôme pisztonját javítgatta.

Gaspard Niklaast szólította, és így kiáltott: „Én vagyok. Gaspard!” Hirtelen mindhárman felugrottak, Jérôme nyögdécselni kezdett, hogy ez biztosan Gaspard szelleme. Ludovic ráförmedt Jérôme-ra, de mintha ő is éppolyan rémült lett volna. Niklaas a kabinjába ment egy lámpáért. A lámpával Gaspard felé világított.

– Nem látom jól – mondta Niklaas –, de nem úgy néz ki, mint egy szellem.

Azonnal csónakba szállt, és a part felé evezett. Hamar felismerte Gaspard-t, és a hajóra vitte. Amikor

Gaspard a hajó fedélzetére ért, Ludovic és Jérôme hosszasan nézték, majd megölelték.

– Azt hittük, az Escout mélyén pihensz – mondta Niklaas. – Hogyan vágtad ki magad? Ludovic bizonygatta nekem, hogy nem tudsz a partig úszni.

– Fölkapaszzkodtam a jachtra – mondta Gaspard –, és elmentem a Bermudákra.

Ludovic és Jérôme sokat kérdeztek. Niklaas csendben hallgatta. Végül így szólt Gaspard-hoz:

– A vonaton kellett volna maradnod, hogy hazamenj Lominvalba.

– Nem akarom elhagyni Anvers-t – mondta Gaspard. – Hélène Anvers-ben van.

– Az sincs rendjén, hogy nem törödsz a nagynéniddel, aki felnevelt, és most csak reszket érted.

– Családom is van, az a vásárokat járja, mindenesetre éppen úgy el vagyok tőlük választva, mint Hélène az övéitől.

Niklaas vállat vont:

– Nem egészen értem, mit akarsz. Minthogy semmiképpen nincs mit tenni... Ettél már ma este?

– Ettem a pályaudvar büféjében.

– Hát akkor feküdjünk le. Majd holnap meglátjuk, mit kezdünk veled.

Niklaasnak nem ment nagyon jól ezen a nyáron. Akkor kapták volna fel, ha a fiaival együtt feltűnő ruhákban koncertezik, de ehhez semmi kedvük sem volt, és akármilyen tehetségesek is voltak, most koldusszámba vették őket. Niklaas mégsem maradt garas nélkül. Mivel gyerekeivel mindig nagyon egyszerűen élt, volt egy kis megtakarított pénze. Az alig jövedelmező nyári napokon gyakran mentek horgászni.

Gaspard csak másnap látta, mi is a helyzet. Kijelentette, hogy elmegy munkát keresni, Niklaas azonban kérte, hogy egyelőre ne csináljon semmit. Régi kocsiját egy barátjánál hagyta, és azt tervezte, hogy vásárol egy lovat. A kocsival járhatnák a vidéket, muzsikálhatnak, daloskönyveket árulhatnak. Utána is járt, és megszerezte a szükséges papírokat, hogy tervét valóra válthassa.

– Így változik az élet a sors szeszélyei szerint – vont le a tanulságot Niklaas.

– Mindenképpen terhetekre leszek – jegyezte meg Gaspard.

Ludovic rögtön felhasználta az alkalmat, hogy veszekedni kezdjen vele. Niklaas közbelépett:

– Gaspard megtanulhat énekelni, majd ő osztogatja a daloskönyveket, míg mi játszunk. Elmehetünk egészen a határ közelébe, és amikor akar, hazamehet Lominvalba.

– Azt hiszem, jobb, ha azonnal elválnak. Tudom, hogy majdnem lehetetlen vállalkozás, de meg akarom keresni Hélène hazáját.

– Majd együtt keressük – mondta Niklaas.

Gaspard elcsodálkozott. Hosszan nézte Niklaast.

– Nem akarlak hamis reményekkel áztatni, de ha már azt emlegeted, hogy elhagysz minket, inkább megmondom, van valami elképzelésem Hélène hazájáról.

Gaspard megnémult. Jérôme és Ludovic csak nézték az apjukat, tekintetük tele volt ki nem mondott kérdésekkel. Határtalanul bíztak apjukban, mégsem merték elhinni, hogy valóban létezik ez a táj.

– A nagy haza – suttozta Niklaas –, már hallottam róla, de most nem tudok semmi határozottat mondani. Be kell érnünk feltevésekkel. Pedig ismerem azokat a vidékeket, ahol együtt lehet látni bizonyos pálmaféléket, nyírfákat, tölgyeket, és talán a tengert is. Persze, arról sem szabad teljesen megfeledkeznünk, hogy egy hosszú betegségtől meggyötört gyerek elég sokat fantáziál is.

– De mik azok a feltevések? – kérdezte Ludovic.

– Kettő is van, ami ésszerűnek tűnik – mondta Niklaas, majd elhallgatott.

Ludovic és Jérôme intett Gaspard-nak. Kár sürgetni az apjukat, mert ha bevernék a fejét, akkor sem mondaná el azt, amit el akar hallgatni. Gaspard az ajkába harapott.

– Légy türelmes – mondta Niklaas. – Talán nagyon rosszul teszem, ha még én is biztatlak, hogy segíts Hélène-nek. No de furcsa dolgok történnek néha. Egy tarka ló, először az erdőbe hurcolt, majd eljutottál Anvers-be. Az ilyen rendkívüli tény alighanem azt példázza, hogy mindenre fel kell készülni.

– Éppen erre gondoltam tegnap, amikor leugrottam a vonatról, de mondja meg... – kiáltott fel Gaspard.

– Mondjam meg? Csalódni fogsz. Hát ide figyelj, hogyan is gondolom... Normandiában, a tengertől nem messze, egyik-másik birtokon láthatsz pálmaféléket és nyírerdőket meg almáskerteket, de a pálmafák mindig a tengeri szélétől védett helyen vannak. Nálunk különben a kastélytulajdonosok nyaranként ládába ültetett pálmákkal díszítik a házuk táját, ezeket aztán rossz időben a melegházakba viszik. Pálmák, nyírfák, tölgyek, egy hatalmas víztűrő, ez bizony felejthetetlen emléket hagyhat egy gyermekben.

Gaspard korántsem volt csalódott. Ludovic kijelentette, hogy először is a kastélyok környékén kell körülnézniük. Jártukban-keltükben végül biztosan megtudják, melyik kastély tulajdonosnak vannak olyan nagy melegházai, amelyekbe erdőnyi palma fér. és ott majd kérdezősködnének Jenny mama felől is.

– És akkor még hátravan az a bizonyos fekete föld – jegyezte meg Gaspard –, és Hélène úgy gondolja, hogy Jenny mama szegény volt.

– Erről majd később beszélünk még – mondta Niklaas.

– Nem szeretem a kalandokat – jegyezte meg Jérôme.

Niklaas ráhúzott egyet a haragjában reszkető Ludovicra, majd bejelentette, hogy még aznap keres egy öreg lovat, és előkészíti az indulást. A fiúk tudták, örül a gondolatnak, hogy vándorútra kelhet. Az idős ember mindenképp jobban szereti tanulmányozni a világot, és ha a zenével nem is mennek sokra, az biztos, hogy szép út előtt állnak.

Néhány nap az előkészületekkel telt el. Niklaas először bevitte a hajót egy csomó bárka közé, az egyik kikötőmedencébe, oda, ahol néhány elhagyott lélekvesztő pihent. Rendbe hozta a kocsit, vett egy halom dalosfüzetet. Este elpróbáltatta a dalokat Ludovickal és Jérôme-mal, akik igen könnyedén játszottak. Gaspard énekelt. Niklaas megtanította, hogyan kell teli tüdőből énekelni, anélkül, hogy hangját eltorzítaná. Szépek voltak ezek az esték, szépek a tervezetések. De lovat nagyon nehezen találtak. Niklaasnak egészen Ranst-ig kellett menni érte. Végül egy délután a kocsival érkezett vissza a rakpartra, egy nagy patájú, vékony lábú, csontos kanca volt elébe fogva. A hajóról a ponyvával fedett, meglehetősen nagy kocsira hordták a holmit, a konyhaedényeket és a fekhelyeket.

– Jobbára gyalogolni fogunk – mondta Niklaas –, mert kímélnünk kell a lovat.

Még aznap este, sötétedéskor indultak. Niklaas lámpát akasztott a kocsi bal oldalára; először a dokkok mellett haladtak. Szó sem lehetett arról, hogy az Escout alagútján át menjenek, mert az az autóknak volt fenntartva, így a nagy sugárutakon vágta át a városon, hogy a malines-i országuóra térjenek.

Éjféltáját hagyták el a várost. Az égen néhány felhő volt. Nehezen igazodtak el a környéken. De érezték a búzaföldek és az erdők illatát.

– No, végre egy kis változás – mondta Niklaas. – örökös változatosságra születünk. Téged meg, Gaspard, hazaviszünk Lominvalba, mihelyt akarod.

– De hiszen tudják... – mondta Gaspard.

Vajon mit csinál most Hélène? Bizonyára azt mondták neki, hogy Gaspard cserbenhagyta, és meg van győződve arról, hogy képtelen álmoknak él? És ha mégis megtud valamit a hazájáról és a családjáról, hogyan találja meg őt? Volt ideje ezen gondolkodni. Olyan úton mentek, ahol kevés autó járt, és hallhatták a kis tavakban brekegő békákat.

Reggeltájt egy mélyútra értek, és aludtak egy-két órát. Majd folytatták útjukat. Estefelé értek Malines-be. Kifogták a lovat, a kocsit a táborozóknak fenntartott helyen hagyták.

– Meglepő, hogy mennyit bír ez a ló – mondta Niklaas.

Elmentek, hogy megnézzék a várost. Niklaas úgy határozott, hogy csak a Meuse völgyében, Namurtól délre kezdenek muzsikálni. Hajdan e vidék falvait járta, és azt mondta, itt fogadják legkedvesebben a vándormuzsikusokat. Ugyanakkor, ha feltételezik, hogy az Héléne által álmódott táj egészen egyszerűen egy kastély parkja, Jenny mama felől is kérdezősködhetnek, mert a Meuse vidékén igen sok a kastély.

– Most odajutok vissza, ahonnan elindultam – kesergett Gaspard.

– Nem ismered a világot – mondta Niklaas békésen. – Felmegyünk a harangtoronyba, és elmagyarázok neked egy-két dolgot.

Arra a térre értek, ahol a katedrális tornya szökött a magasba. A torony hatalmas volt, mintha lázalomban látnák, de amint a tekintet egyre feljebb siklott rajta az égbolt felé, a szemlélt földöntúli szépség kerítette hatalmába. A tér most majdnem teljesen kihalt volt. Csak néhány turista üldögélt a kávéházak teraszán, mások meg a bazárok előtt ödögtek. Niklaas a tér közepén állt meg a fiúkkal, mintha valami mondanivalója volna számukra. De hallgatott, s a fiúk töprengtek, vajon mit akarhat?

A toronyban ekkor fölzendült a harangjáték, s mintha a levegőben porlott volna szét a földöntúlian világos és tiszta hangok áradata.

– Nem tudtátok, hogy ez is van a világon – mondta Niklaas. – Pedig van. Nemcsak kaland, nemcsak kellemetlenség van ezen a földön, Gaspard fiam. Szépséges dallamok is vannak.

Gaspard megszólalt:

– És most mennyivel vagyunk előbbre?

– Meg kell tanulnunk hallani – felelte Niklaas. – Meg kell tanulnunk, hogy meghalljuk még a fölösleges dolgokat is. Látni is meg kell tanulni. Gyertek a toronyba!

A sekrestyés körülvezette őket a székesegyházban, aztán elindultak a harangtoronyba vezető lépcsőn. Fentről látták az alant elterülő Malines városkát, egy szerteágazó kis folyó, a Dyle szelte át, és fogta körül.

– Főleg a külvárost nézzétek – mondta Niklaas – meg ott azt a tavat és a távolabbi falvakat! Ha meg akarod találni, Gaspard, azt, amit keresel, azon légy, hogy megtanuld a dolgokban rejlő jeleket olvasni. Figyeld meg ezeket a kerteket, parkokat, a virágok erdejével meg az útkeresztezéseket. Kevesen ismerik őket igazán, és kevés ember beszélhet róluk. Talán az egyik ilyen ismeretlen zugban lelsz Héléne hazájára; ezernyi ilyen hely van ezen a vidéken.

– Hogyan igazodjam el köztük, és hol kezdjem? – kérdezte Gaspard.

– Az egyik jel a másikhoz vezet – mondta Niklaas. – A föld végtelenül nagy, de rejtett szálak fűznek össze mindent.

Gaspard nem hajlott arra, hogy Niklaas tanácsait megfontolja, noha, akárcsak Ludovicot és Jérôme-ot – őt is csodálattal töltötte el az alattuk fekvő város és vidék gazdagsága. Túlságosan türelmetlen volt, és túl sok bonyodalomra kellett felkészülnie.

Két hét múlva a kis csoport a Meuse partján, a folyó mentén poroszkált fölfelé, a kanca nyomában, mely akármilyen szánalmasnak is látszott, nyugodt lépteivel órákon át menetelt. Városokon, falvakon, erdőkön át mentek, felkaptattak és leereszkedtek a gabonatorzsszal és répával borított dombokon. A kocsitengely nyikorgásába tücskök ciripelése keveredett.

Niklaas csak Namur után határozta el, hogy most már komolyan elkezdenek muzsikálni. Megkeresték a piactereket, és a járdán állva órákig játszottak, míg Gaspard énekelt, és a dalosfüzeteket kínálta a báméskodóknak. Közben egyre dél felé haladtak, és Niklaas minden alkalmat megragadott, hogy vártornyokra, templomtornyokra meg minden magas helyre felvigye a fiúkat, ahonnan beláthatták a környéket. Így számtalan kastélykertet ismertek meg.

Némelyik olyan különös volt, hogy úgy gondolták, érdemes volna egy bizonyos Jenny mama után kérdezősködni, aki a háború végén menekült el, karján egy szőke kislánnyal.

Vajon Jenny mama egyszerű szolgáló volt valamelyik kastélyban? Talán nem a háború, hanem valami más elől menekült? Miért menekült dél felé, miért nem ment az ország nyugati részébe? Megvitatták a falusiakkal a problémát, a kereskedőkkel, a kastélyok kapusaival. Semmire sem jutottak, de a pusztá tény, hogy foglalkoztak a dologgal, fölélesztette Gaspard Fontarelle reményeit. Különösen figyelmesek lettek néhány park fantasztikus és valóban idegen jellegére, egzotikus növények, csodálatos virágok pompáztak itt a szilfák és tölgyek oltalmában. Ha nem is találták meg azt a kivételes helyet, ahol nyírfák, pálmák, meg egy gyerek szemében tengernek látszó víztükör mind együtt volna, Gaspard-t egyre inkább elbűvölték a változatos tájak, a szép birtokok és a Meuse vize, ahonnan halászbárkák kürtje szállt a nyári égbolt felé.

Niklaas ismételte:

– Vaktában megyünk. Mindenből, amit látunk, ki kell olvasnunk valamit. Egyszer majd elmesélem annak az embernek a történetét, aki olvasni tudott a szamarak szeméből.

– Ha tudtam volna olvasni a tarka ló szeméből – mondta Gaspard –, talán mindent kitaláltam volna, ami később történt.

A dalosfüzetek túrhetően jövedelmeztek. Egy nap a kis Treinte faluba értek, nem messze a határtól. A magasban látszott az ardennes-i erdők szegélye. A határ az erdőben húzódott.

– Nem vagyunk nagyon messze Lominvaltól – mondta Niklaas megállítva a kocsit. – Mit gondolsz, Gaspard?

Gaspard egy szóval sem válaszolt. Éjszakára a városon kívül, a táborozóknak fenntartott területen helyezkedtek el. Korán lefeküdtek a kocsiban a matracokra. Niklaas hamarosan horkolni kezdett. Gaspard azonban nem aludt. A ponyvanyíláson keresztül a csillagokat nézte. Hallotta a hatalmas erdő könnyű susogását, a fák ormának körvonala az égboltra, a dombokra rajzolódott.

– Nem alszol? – kérdezte Ludovic.

– Az erdőbe szeretnék menni – mondta Gaspard.

– Miért? – súsította Ludovic.

– Nem tudom.

– Ne menj az erdőbe – mondta Jérôme reszkető hangon.

– Te sem alszol? – mormogta Ludovic a foga közt. – Miért ne mennénk az erdőbe?

– Csak – mondta Jérôme.

– De megyünk, és te is velünk jössz – jelentette ki Ludovic.

– Vadállatok vannak ott – mondta Jérôme – meg határőrök.

– Az biztos, de oda akarok menni – szólalt meg ismét Gaspard.

Most is előre kigondoltak mindent, akárcsak akkor, amikor a jachtot látogatták meg lélekvesztőjükön. Ezúttal minden egyszerű: csak le kell ugri a kocsiról, és elindulni az erdő felé.

– Azt hiszed, találunk valamit? – kérdezte Jérôme Gaspard-tól.

– Ma este Hélène-re gondolok – mondta Gaspard. – Nem tudok aludni. Járnom kell.

Gaspard zaj nélkül ugrott le a kocsiról. Majd fogta a cipőjét, és felhúzta. Jérôme azonnal követte.

– Vacog a fogad – suttozta Ludovic, aki szintén leszállt.

Niklaas tovább hortyogott. A falutól távolodó ösvényre tértek, majd keresztülváltak a mezőkön, az erdő felé. A túskebokokkal benőtt erdőszélen haladtak, majd egy fasorhoz értek, és azon mentek tovább.

A szél majdnem egészen elült, csak messziről hallatszott néhány magas lomb zizegése. A fák alatt szinte teljesen sötét volt. Csak az út fölött világló csillagos sáv vezette őket.

– Nem értem, mit akarsz – suttozta Jérôme.

– Ez az én erdőm – mondta Gaspard. – Az erdő mellett születtem.

Anélkül, hogy erről tudott volna, szentül hitte, hogy az erdőtől kap meg mindent, ami jó az életében. Az erdőkben olyan cinkos a csend. Éjszaka a sötétben többet hallani, mint nappal, mert ilyenkor a legkisebb nesznek is különleges jelentősége van. A fiúk megálltak, hogy hallgassák az ösvényeken átfutó vad nyomában lehulló falevelek zizegését. Aztán szilaj csörtetés hallatszott a távolból.

– Egy vaddisznó – suttogta Gaspard.

Jérôme minden tagjában reszketett. Ludovic meghúzta a haját. Ekkor egy férfi lépteit hallották az erdei út sarában. Gaspard karon ragadta barátait, és félrehúzta őket. Egy négyszögletes tisztáson magas fűzikek sorakoztak. Amint leguggoltak, fekete virágokat láttak a csillagok között. A fiúk a fűzikek fala mögé siklottak. A léptek közeledtek, egy férfi ment el az úton. Alakját nem jól látták, de amikor el akarták hagyni fedezéküket, az út elején megpillantották égboltra vetődő mozdulatlan árnyát. Vártak. A férfi leült, nem látták már, de tudták, hogy ottmaradt leskelődni. Valószínűleg egy határőr volt.

Egy félórán át meg sem nyikkantak, majd Gaspard nagyon halkán azt suttogta, hogy jobb lenne, ha eltávolodnának az úttól, és valami más ösvényen igyekezzenek ki az erdőszélre. Sarjerdőben lopakodtak előre, olyan lassan, hogy talán egy óra is beletelt, mire megtettek kétszáz lépést, mert nagyon vigyáztak, nehogy a korhadt gallyak megreccsenjenek a lábuk alatt. A sarjerdő szerencsére nem volt különösebben nagy, utána pedig ritkásan nőtt magas bükkfák közé értek, ahova egy kis fény is behatolt. Először az erdőszéllel párhuzamosan haladtak, és mikor úgy gondolták, hogy eléggé eltávolodtak az úttól, visszakanyarodtak az erdőszélre, de elfelejtették, hogy az öblökkel, kiugrókkal csipkézett, akár a tengerpart. Megint sűrű sarjerdőbe értek, vargabetüket írtak le. Nemsokára rájöttek, hogy eltévedtek. Ludovic felmászott egy fára, hogy a csillagok állása után tájékozódjék. Treinte-nek nyugatra kellett lennie. De ebben az irányban haladva, újra eltévedtek az erdő zezugos útjain. Egy ösvényhez értek, amelyen egy jó kilométernyit mentek. Visszafordultak, és végül úgy döntöttek, ezt az ösvényt követik, bárhová is vezet.

– Lehet, hogy átmentünk a határon – mondta Gaspard.

– Mit csinálunk? – nyafogott Jérôme.

– Holnap reggel majd kitalálunk valamit – mondta Ludovic dühösen.

Átmentek egy nyírerdőn, aztán egy akácerdő közepén eltűnt az ösvény. Hirtelen tüskés ágak vették őket körül, mintha egyik percről a másikra nőttek volna köréjük. Minél beljebb mentek, annál inkább belegabalyodtak.

– Ki kell keverednünk innen, hogy találjunk valami tisztességesebb helyet, ahol alhatunk reggelig – mondta Gaspard.

– Hallgassátok csak! – mondta Jérôme.

Valami furcsa galoppot hallottak. A dobogás közeledett, majd eltompult az avarban. Gaspard-nak eszébe jutott a tarka ló.

– Itt valami maffia van – mondta Jérôme.

– Hallgass – szólt rá Ludovic, és megcsavarta a csuklóját.

Tovább hadakoztak a tüskés ágakkal, amit persze nem úsztak meg anélkül, hogy össze ne szaggassák és sebezzék magukat. Jérôme felsikoltott:

– Mi az már megint? – kérdezte Ludovic.

– Gyertek – mondta Jérôme fogvacogva. – A kezem ... Megérintettem...

Képtelen volt beszélni. Ludovic és Gaspard Jérôme mellé léptek, és előrenyújtották a kezüket. Arra döbrentek, hogy egy fal köveit tapintják.

A fal mentén haladtak. Elég magas volt, valószínűleg egy parkot vett körül. A kövek helyenként a szederbokrok és az akácok közé omlottak. A három fiú, miután átbotladozott a köveken, és kiszabadult a tüskés bokrok hálójából, egy nyíláshoz ért, amin aztán keresztülbújtak. Egyetlen gondolatuk az volt, hogy kiszabaduljanak az erdő rabságából.

Tudták, hogy akár napokig bolyonghatnak, anélkül, hogy egy lélekkel találkoznának, vagy valami kivezető utat találnának.

A fal túlsó oldalán elég magas gyertyános volt, amelyben akadály nélkül haladhattak.

– Újra kezdődik az erdő – mondta Jérôme.

– Hallgass – mondta Ludovic.

Egy patak nesztét hallották. Feléje indultak, hogy a partja mentén menjenek tovább. Előbb egy túskebokrokkal és iszalaggal benőtt sűrűn kellett átjutniuk. Hosszú ideig küzdöttek, végül is kiverekedtek belőle, és eljutottak a patakhoz, mely fenyők alatt csörgedezett. Újabb egyórás járás után újabb sűrű állta útjukat.

– Meg kell várni a reggelt – mondta Gaspard.

Erejük fogytán volt. Mihelyt elnyúltak a fűben, azonnal elaludtak. Nem volt hosszú az álmuk, mert az éjszakai hűvösség átjárta őket. Hajnalban ébredtek, és szétnéztek a környéken.

Füves részen találták magukat, egy bükkfaerdő szélén, hosszú, sűrű fagyalsor előtt. A patak itt nagyon lassan folydogált, egy kis csatornához hasonlított. Elhatározták, hogy átbújnak a fagyalbokrok között, de úgy, hogy ne veszítsék szem elől a patakot. Néhány perc múlva tisztásra bukkantak, és váratlan látvány tárult a szemük elé.

Hatalmas tó elé értek. Jobb felől a végtelenbe tűnt, tükrén itt-ott lótosz és tündérrózsa virult, közülük szürke és fénylő tollazatú madarak röppentek fel a kelő nap sugaraiban. Az erdő sűrűjében csillogó tó túlsó partján kivágták a fákat, a gyökeréig nyestek le minden növényt, s így mintha a látóhatárig hullámozott volna a hatalmas víztükör. Ahogy a másik oldalra fordultak, a fiúknak megint volt min ámuldozni.

Nem messze onnan, ahol a bokrok közül kiléptek, a víz öbölként kiszélesedett. Tölgyek és nyírfák fogták körül az öblöt, a víz széles fővénypartot mosott, a part körül ládában narancsfák és pálmák sorakoztak. A pálmák mögött hatalmas kastély emelkedett.

A fiúk nem beszéltek. A pálmákra szegezték szemüket, és sokáig szótlánul álltak, aztán lassan körülnéztek. A tó másik partján ismét az erdő fái nyújtóztak a magasba roppant lombkoronáikkal. Helyenként bükkösök, fenyvesek és lucfenyők erdei ágaskodtak e sűrű fölé, e rengeteg – mely így már végtelennek tűnt –, mintha elnyelte volna őket. A tó is hatalmas kiterjedésű volt. Ahogy a napfény élesebb lett, úgy tűnt, nincs más a világon, csak a szikrázó, végtelen fény, melyet a víz változó színei, a reggeli szél kavarta könnyű hullámok és a szemközti erdő csillogó lombjai villantak fel. Amikor a nap a fényben úszó fák ormai fölé emelkedett, a kastély ablakai fölragyogtak, és a tó vize csupa kék lett. A fiúk sohasem képzelték, hogy ehhez hasonló szépet láthatnak.

– Hélène hazája – mondta Ludovic.

– Az ő hazája – visszhangozta Jérôme.

– A nagy haza – suttogta Gaspard.

Nem gondoltak kínzó éhségükre.

– Túl szép – mondta Gaspard. – Kérdezősködnünk kell.

Ügyet sem vetett Jérôme kifogásaira, aki azt akarta, hogy előbb menjenek vissza Niklaashoz. Ludovic gyávának nevezte Jérôme-ot, és óvatosan közeledtek a kastélyhoz.

Előbb néhány percre a kis nyírerdő szélén maradtak, hogy szemügyre vegyék a tó felé néző homlokzatot. Közelről az sokkal kevésbé volt ragyogó, mint gondolták. Noha a homlokzati fal és a középső ablakok meg a széles givet-i kőből épített terasz valóban mutatós volt, a szárnyak kevésbé voltak gondozottak. A bal szárny falait repedések hálózta be, és némelyik ablakot egyszerűen bedeszálták, mintha a tulajdonos kénytelen lett volna letenni arról, hogy rendbe tartson egy ilyen hatalmas házat. A fiúk a

fák alatt lépdelve körüljárták az épületet. Hátul, a falakat eső színezte zöldre, a tető szélét moha nőtte be. Erről az oldalról kihaltak látszott minden. Négy emelet, csukott ablakok, melyek közül nem egynek kitört az üvege. Közelebb mentek a hatalmas épülethez, úgy, hogy a bal szárnyhoz érjenek vissza, amely közelebb volt a tóhoz. Gaspard-t zavaros érzelmek töltötték el.

– Segítetek felmászni – mondta végül. – Megpróbálok bejutni az egyik ablakon, hogy szétnézzek odabent.

– Mire mész vele? – kérdezte Jérôme. – Ha elkapnak, letartóztatnak, mint egy tolvajt. Meg kell keresni a kapust vagy valamelyik szolgát, és ártatlan képpel kikérdezni.

– Ártatlan képpel – folytatta Ludovic, bátyját majmolva. – Menj csak, keresd meg a kapusodat, aztán

– ... magyarázd el, hogy kerültél ide; egész biztosan elhiszi, ha azt meséled neki, hogy véletlenül átmásztál a falon!

– Csak éppen bekukkantani szeretnék – mondta Gaspard –, és aztán rögtön mehetnénk, hogy megkeressük Niklaast.

Afféle ötlet volt ez Gaspard részéről, az igazat megvallva gyerekes ötlet.

A gyerekek majdnem annyira kíváncsiak, mint a felnőttek, csak éppen nem tudják, hogy a kíváncsiság és a balsors mindig együtt jár.

A fal mentén osonva, a fiúk visszatértek a homlokzat elé. Nem sokkal azelőtt, hogy a szárny sarkához értek volna, a teraszhoz közel megpillantottak egy ablakot, melyet csak úgy csálén védett a zsalu, és alighanem könnyen ki lehet nyitni.

– Állj őrt – mondta Ludovic Jérôme-nak. – Persze ilyenkor még úgyszincs ébren senki, semmit sem kockáztatunk.

Jérôme előrement a sarokig, hogy a terasz körül szemmel tartsa a házat. Az élet semmi jele sehol. A háziak talán nincsenek itthon.

Gaspard Ludovic vállára lépett. Úgy történt, ahogy gondolta, a redőny könnyen kinyílt. Mögötte nem is volt ablak. Gaspard megértette, hogy a kastély a háború alatt megsérült, és még nem javították ki. A háború pusztításának ezek a nyomai a valóság új vonásaival gazdagították Hélène történetét. Gaspard az ablakdeszkára ült. A szoba meglehetősen sötét volt. Megfordult, hogy kinyissa a másik zsalut. Ekkor a redőnylécen egy félig elmosódott, szálkás, finom betűkkel írt nevet pillantott meg, a Jenny nevet vélte olvasni.

Vajon a meglepetés okozta, vagy egyszerűen ügyetlen volt, amikor kihajtotta a zsalu másik szárnyát? Gaspard hirtelen hátrazuhan. Hiába próbált megkapaszkodni. Tudta, hogy ismét szabad zsákmánya lett valami feje tetejére állt világnak, mely megint ostoba ügyekbe sodorja.

Először azt hitte, zuhanásának soha nem lesz vége. Nem valamelyik szoba padlóján, hanem egy lépcsőn kötött ki, a lépcsőfokok kékre-zöldre verték a hátát és az oldalát. A meglehetősen meredek lépcső tökéletesen volt fényesítve, hogy Gaspard azonnal szédületes gyorsasággal szánkázott rajta lefelé.

Még gondolkozni sem volt ideje, máris egy másik lépcsősorra ért, ez széles volt, vastag szőnyeg borította, s most ezen gurult tovább. Miután legurult az utolsó pompás lépcsőfokon, hasra terülve kötött ki egy élénk színű perzsaszőnyeg közepén.

Néhány percig kábán, mozdulatlanul feküdt. Amikor fölemelte az orrát, látta, hogy aranyozott bútorokkal ékes szalonban van. A dupla ajtók, a faburkolat, a mennyezet, minden csupa aranyciráda volt. A mennyezetről egy tucat kaptárnál is nagyobb csillár függött. Gaspard egyszerre csak azt látta, hogy egy férfi lépdel feléje, arany bojtokkal díszített sárga-zöld háziköntösben. Meg sem kísérelte, hogy felálljon. A férfi így szól hozzá:

– A nevem Emmanuel Residore. Kihez van szerencsém?

X. FEJEZET

Emmanuel Residore mérhetetlen vagyona

Gaspard oldalát dörzsölgetve nagy nehezen feltápászkodott. Mindössze néhány teljesen hiábavaló bocsánatkérő szót tudott rebegni.

– Parancsoljon, foglaljon helyet – mondta a kastély ura, egy fotelre mutatva.

Gaspard, aki alig állt a lábán, a fotelbe roskadt. Minden porcikáját összevissza verte. Kínjában felnyögött.

– Kétségtelenül kínos módot választott arra, hogy ide behatoljon – folytatta a férfi.

– Nem tudtam ... – kezdte Gaspard.

– Maga betörő?

Gaspard fel akart állni, hogy tiltakozzék e vád ellen. Csakhogy képtelen volt megmozdulni.

– Mert én kérem, imádom az efféle embereket – folytatta Emmanuel Residore –, és főként a gyilkosokat! Tehát egyáltalán ne zavartassa magát.

Megnyomott egy csengőt. Azonnal belépett egy libériás inas. A kastély ura ráparancsolt, hogy hozzon reggelit neki és a vendégének.

– Itt találjon nekünk – mondta. – Fiatal barátomat kimerítette az út.

Az inas semmin sem csodálkozott, és a következő pillanatban két teáskannával, csészékkel, mézzel és kaláccsal megrakott tálcát hozott be. Még sült hús meg ezernyi más dolog is volt ezen a tálcán. Asztalt toltak Gaspard elé, és Residore úr vele szemben egy székre telepedett. Gaspard csak nézte, zavarában mozdulni sem mert.

Mihelyt a férfi bemutatkozott, nyomban Theodule Residore jutott az eszébe, s azon töprengett, ne hivatkozzék-e rá. De aztán úgy gondolta, ez nem volna célszerű. Talán inkább azt kellene mondani, hogy a kastély urának gyűjteményei érdeklik, például a macskabajuszok. A pillanat viszont nem volt alkalmas erre. Minthogy megkínálták, hát evett, s így időt nyert a gondolkodásra. Pedig Emmanuel Residore-ral szemben igazán feleslegesnek tűnt minden gondolkodás, minden értelmes szó.

– Egyszerűen csavargó, vándor vagy vásári komédiás lenne? – kérdezte ismét a fiút.

– Majdnem – felelte Gaspard.

– Különös válasz. Akkor talán valami portékája van, amit el akar nekem adni, vagy vételre följajnlani?

– Mit, kérem?

– Csak kérdezem. Az biztos, hogy nagyon jól megfizetném a legegyszerűbb ötletet is. Gyakran vásárolok ötleteket.

Gaspard egyre jobban elhült. A kalács elakadt a torkán. Sehogy sem értette, miféle ember ez az Emmanuel Residore.

– Rosszul teszi, ha nem kóstolja meg a sültet. Kiváló szakácsom van.

Gaspard-t nagyon idegesítette ez a mesterkéeltség, és Drapeur úrhoz hasonlítva, csöppet sem találta előkelőnek ezt az embert, akárhogy finomkodott is. Lehetséges volna, hogy Hélène a Residore családhoz tartozik? A nagy ablak felé nézett. Ekkor újra megpillantotta az erdei tó tükkrét, a napfényben fürdő nyírfákat és pálmákat. A táj szépsége könnyeket csalt a szemébe. Igen, ez itt a nagy haza! Mit keres ilyen környezetben ez a szívélyes és gyanús pojáca, akinek még csak eszébe sem jut, hogy ráförmedjen.

– Nincs a világon még egy ehhez hasonló hely – mondta Emmanuel Residore. – Nyírfák, pálmák, tengerszínű víz. Hajdan almafák is voltak, de kivágtam őket. Túl közel voltak az épülethez.

– Almafák is voltak! – kiáltott fel Gaspard. Már csak a fekete föld hiányzik.

– Miért csodálkozik ezen?

Gaspard úgy érezte, mindenképpen kérdezősködni kell. Hélène-ért kell tudnia az igazságot. Hélène-ért kell beszélnie Jenny mamáról.

– Elmagyarázom önnek, miért jöttem ide – kezdte Gaspard –, és hogy miért akartam behatolni a kastélyba.

– Na végre! – kiáltott fel a férfi. – Beszéljen bizalommal. Igazán aranyszívem van, és valóra válthatom legképtelenebb kívánságait is, különösen, ha azok valóban képtelenek.

Gaspard arra gondolt, hogy Residore papa minden bizonnyal méltó a fiához, és lehet rá számítani, ha valami szórakozási lehetőséget nyújtanak neki.

– Gaspard Fontarelle-nek hívnak – mondta. – Lominvalban, az Aranyszarvas fogadóban laktam.

– Nagyon érdekes – mondta a férfi.

Emmanuel Residore nem győzte ismételni e szavakat, míg Gaspard nagyjából elmesélte neki történetét, de igazán csak akkor tudott lelkesedni, amikor a legköznapibb részletekről volt szó. Gaspard mindössze annyit mondott, hogy egy anvers-i gyémántkereskedőnél volt alkalmazásban, és egy hajóút alkalmával Drapeur úr gyámleánya elmondta neki, hogy szeretné megtalálni a családját és a hazáját. Sem Hélène tehetsége, sem a szökései, sem a betegsége, sőt, még a nagy hazáról őrzött emlékei sem döbrentették meg Residore-t. Viszont lelkesült kiáltásokkal nyugtázta az olyan semmitmondó tényeket, mint Hélène kora, Drapeur úr titkárának neve, a jacht neve, vagy az indulás és az érkezés napja a Bermudákra, így aztán Gaspard teljesen összezavarodott, és meséje kellős közepén megakadt.

– Szíveskedjék folytatni, fiatalember – mondta Emmanuel Residore. – Imádom a történeteket. Azt mondta, hogy Hélène nagyon tehetséges, ugye?

– Zenét tanult.

– Nagyon érdekes. Folytassa, kérem.

Gaspard elmondta, hogyan tévedt el az erdőben, hogyan hatolt be a parkba, hogyan kápráztatta el a tó, a pálmák, a nyírfák, melyek együtt annyira emlékeztették arra a hazára, melyről Hélène beszélt. Végül megemlítette a Jenny nevet, melynek betűit a zsalulécen is látni vélte.

– Sokan jártak ebben a kastélyban a német megszállás idején – jegyezte meg Residore úr. – Mindenesetre figyelemre méltó véletlen. Jómagam nem régóta vagyok itt tulajdonos. Elöttem egy azóta szétszóródott családé volt a kastély. Lehetséges, hogy az egyik asszonyt Jenny mamának hívták, vagy így hívatta magát, és az is lehet, hogy volt egy Hélène Drapeurrel egyidős gyermeke. Ezek az emberek a németek betörésekor menekültek el, és nem mindegyik tért vissza.

– Nem mindegyik tért vissza – mondta Gaspard. – Nem tudná? ...

– Megkérdezhetném a jegyzőt, aki az eladást intézte. De valószínűleg csak az eladó nevét tudja, aki egy öreg tábornok volt, Tristan Horpipe-nek hívták.

– Tristan Horpipe – suttogta Gaspard. Az ablakon át hosszan nézte a napfényben fürdő tavat. – Ha Hélène idejönne, mindenre ráismerne – mondta végül.

– Mennyire szeretem ezeket a gyermeki képzelgéseket! De hát azonnal értesíteni kell Drapeur urat – javasolta a házigazda.

– Kérem, ne értesítse semmiről – mondta Gaspard. Drapeur úr ellenzi, hogy Hélène keresse a családját és a hazáját. Nem akarja, hogy Hélène-t egyszer csak elveszítse.

– Persze, ilyen tehetséges lányt! Drapeur úr nem tudná elviselni, ha Hélène elhagyná őt egy ismeretlen családjáért, azért, hogy egy álom után fusson.

– Nem álomról van szó! – mondta Gaspard.

– Hogy szeretem ezt a közvetlenséget! – lelkesedett ismét Residore úr. – Akkor hát mit szándékszik tenni, fiatalember?

– Szeretném értesíteni Hélène-t. Ő aztán idejönne, Drapeur úr tudta nélkül.

– Valóban el vagyok bűvölve ettől a történettől! – mondta Residore úr. – Milyen kedves szórakozást hozott nekem mára! Szöktetés! Rómeó és Júlia!

– Nem erről van szó – mondta Gaspard elvörösödvé.

– Jó, nem erről van szó, de a rendezés mégiscsak kiváló!

Gaspard nem tudta, örüljön-e ennek a könnyedségnek, amely, még ha Drapeur úr ellenkezik is, talán megkönnyíti Hélène-nek, hogy megtalálja a családját, ha Emmanuel Residore csöppet is hajlandó részt venni abban, amit komédiának tart.

– Producer vagyok – magyarázta Residore úr. – Filmeket finanszírozok. Sztárokat fedezek fel. Rendezőknek adok tanácsokat. Magam is játszom néha. De egy vagyont adnék azért, hogy láthassam Hélène-t, aki olyan szép és olyan tehetséges! Kedves fiatalember, remélem, bemutatja nekem ezt a gyöngyszemet!

Gaspard nem kételkedett abban, hogy Emmanuel Residore sült bolond, de amióta elhagyta Lominvalt, megtanulta, hogy ebben a világban a hóbortosság a természetes, és hogy semmiképpen sem szabad kedvét szegni azoknak a jóindulatú embereknek, akikkel összeakad.

– Bizony, hihetetlen dolgokba keveredtünk – folytatta Emmanuel Residore. – Az élet pontosan olyan, mint egy film, én már csak ezt mondom.

– Nem – mondta Gaspard. – Hélène-nek joga van ahhoz, hogy keresse a családját és a hazáját.

– Nézzék kérem, ez az ifjú ember most jogokról és kötelességekről fog beszélni – szónokolt Residore úr, mintha nagy hallgatóság előtt beszélne. – Nézzék kérem ezt az ifjú embert, aki azt állítja, hogy az élet többet érhet, mint egy film!

Végül hosszú és haszontalan szónoklatok után Residore úr kijelentette, hogy már csak azért is szívesen fogadja Hélène-t, mert gyámja tudta nélkül jön.

– Óhajtja, hogy a szokásoknak és illendőségnek megfelelő meghívót írjak neki? – kérdezte befejezésül.

– Szeretném először értesíteni – ellenkezett Gaspard. – Nem tudom, mihez kezd, mihez kezdhet.

– Ahogy óhajtja, fiatalember. Készítse elő találkozásunkat. Kívánja megtekinteni macskabajusz-gyűjteményemet?

Gaspard ráhagyta. Most fogalmat alkothatott a kastély nagyságáról, berendezéséről. Pompásan bútorozott szobákon mentek át, meg olyanokon, melyekben zavartalanul tanyáztak a pókok, és meghökkenítő limlomok halmozódtak; kagylók, szikladarabkák, ingaórák, cséphadarók, különböző korokból való, különböző helyekről származó kályhák, orosz, német, flamand kályhák.

– Innen merítem az ihletet a díszleteimhez – mondta Residore úr. – Világos képet akarok az élet minden arcáról.

Festményekkel, szobrokkal, lófarkakkal ékesített folyosókon mentek át. Gaspard a világ különböző tájairól származó kalapokat pillantott meg, sőt még útjelző táblákat is látott. A lépcsők hol márványpihenőkre, hol teljesen romba dőlt emeletekre vezettek. A ház egyik elrejtett zugában Residore úr végül egy alacsony ajtót nyitott ki, mely kárpitozott falú szobába vezetett. A kárpiton keretek függtek, és Gaspard kedvére gyönyörködhetett a tűpárnákra illesztett macskabajuszokban. Más macskafélékhez tartozó állatok bajusza is gazdagította a gyűjteményt, nevük arany betűkkel ékeskedett a keretek alján.

– Csodálja, fiatal barátom, csodálja csak – mondta Emmanuel Residore. – És képzelje hozzá a macskák, a párducok, a jaguárok pófáját! Nézze csak, ezt itt! Ez álmodozó lehetett, az meg ott nagyon gonosz! A nagyon hosszú bajusz a büszkeség jele, a rövid meg erőszakosságra mutat.

Se vége, se hossza nem volt a hasonló tirádáknak, egy órán át záporoztak Gaspard fejére. Házigazdája ezután újabb labirintuson keresztül a kastély teraszára vezette. Gaspard mohó

tekintettel ismét megbámulhatta a tájat az erdei tóval, a nyírfákkal és pálmákkal. Hangtalanul a terasz elé suhant egy hatalmas autó, hosszú, akár egy hajó.

– Utasítást adtam, hogy vigyék vissza önt, Gaspard Fontarelle uram. Bemutatom önnek Bidivert-t – mondta Residore úr.

Bidivert kerek volt, mint egy labda, zöld-fekete kockás öltönyt viselt, a kormányánál ült, és kiszállt, hogy üdvözlje Gaspard-t.

– Az én Bidivert-em a tettek embere – magyarázta Residore úr. – Autóversenyeket nyert, szánversenyt, a jachtomat is ő vitte győzelemre. Egy délelőtt ki tudna dönteni egy jókora erdőt.

Gaspard még soha életében nem döbönt így meg. Sehogy sem értette ezeket az embereket. Residore úr végül elbúcsúzott Gaspard-tól, és Bidivert-hez fordult.

– Vigye vissza ezt a fiatalembert Lominvalba!

– Nem megyek Lominvalba. Belgiumba megyek, Treinte községbe – kiáltott fel Gaspard.

– Bidivert úr – szólt közbe Residore –, oda viszi Fontarelle urat, ahova ő óhajtja, akár Vlagyivosztokba is, ha neki úgy tetszik.

A végképp megrökönyödött Gaspard beszállt a kocsiba. Azon gondolkodott, vajon Emmanuel Residore teljesen megfélemedezett-e arról, amiről beszélgettek, vagy talán mindent összekevert azzal a művész agyával? Egy pillanatig meglehetősen nyugtalan volt, amikor látta, hogy merre indul Bidivert. Az ugyanis száz kilométeres sebességgel vágatott az erdő bonyolult útjain át, mielőtt Gaspard nagy öröme a Meuse völgyébe hajtott volna.

A határon Bidivert és a vámőrök néhány kedves szót váltottak, s máris mehettek. Az autó rekordidő alatt ért Treinte közelébe. Gaspard megkérte Bidivert-t, hogy álljon meg a falu előtt, majd odafutott, ahol előző este Niklaasszal letáboroztak.

Niklaas lábát lógatva ült a kocsi végében. Jérôme és Ludovic, akik alighanem csak most érkeztek vissza, kalandjukat mesélték, és közben vajas kenyeret faltak. Amikor megpillantották Gaspard-t, elébe futottak.

– Hogy kerültél vissza? Meg akartunk várni, de egy szolga elzavart minket, és aztán szerencsénk volt, megtaláltuk az utat.

– Szép kis história! – mondta Gaspard.

Aztán beszámolt mindarról, ami történt vele, elmondta azt is, hogy először Jenny nevét látta meg a zsalu lécnén. Emmanuel Residore viselkedését azonban csak nehezen tudta elmagyarázni.

– És most értesítenem kell Héléne-t – fejezte be Gaspard.

Niklaas mindössze ennyit mondott:

– Sajnálom, hogy feltevésem bebizonyosodott. Igen, nagyon sajnálom. A tó és a pálmák, a nyírfák... valóban nehéz volna tagadni, hogy mindez nem felel meg a leírásnak, amit Héléne adott a hazájáról. Az ilyen táj ritka. De mondhatom, a kastély és a kastély ura nem ébreszt nagy bizalmat bennem.

A nap azzal telt el, hogy Emmanuel Residore felől kérdezősködtek, akit jól ismertek a határ belga oldalán. Senki sem tudott határozott véleményt mondani róla, de mindenki egyetértett abban, hogy aranyzíve van, és hogy maga a megtestesült jóhiszeműség. Ha valaki segítséget kér tőle, hát a lelkét is kiteszi. Eladósodott, hogy segítse a károsultakat, és – mint mondták – majdnem elvesztette vagyonát az ügyön, végül is egy meglepő pénzügyi manőverrel segített magán. De ő mindenben csak mulat, furcsa észjárású ember.

– Meghívhatja Héléne-t, és segíthet neki fölkeresni a családját.

– Hát nem tudom – mondta Niklaas. – Én bizony más véleményen vagyok.

– Értesíteni akarom Hélène-t – makacszkodott Gaspard.

Niklaas végül mégiscsak adott némi pénzt Gaspardnak, hogy vonattal Anvers-be mehessen. Magában ugyan azt gondolta, nem helyes, hogy segít ilyesmiben, de nem tudott ellenállni fiai kívánságának, akik könyörögtek Gaspard érdekében. Így Gaspard, noha nagyon fáradt volt, késő délután autóbusszal elment a következő vasútállomásig. A kupében elaludt, és majdnem lekészte a csatlakozást. Besötétedett már, mire Anvers-be ért, és az éjszakát a váróteremben töltötte. Hajnalban munkához látott.

Nem volt nehéz megtalálni Drapeur úr házát. Hélène sokat beszélt róla. Gaspard elhatározta, hogy lesben áll a ház előtt, megfigyeli, mikor jár ki Hélène. Valahogy felhívja magára Hélène figyelmét, és a lány majd talál módot arra, hogy beszélhessenek. Órákig állt a ház előtt, de egy lelket sem látott kilépni. Délután megkockáztatta, hogy kikérdezze azt a kisfiút, aki a járdán ödöngött. A zöldfülű büszkén közölte, miszerint ő tudja, hogy Drapeur úr Temschenben nyaral. Gaspard semmi mást nem tudott meg. Hajón Temschenbe ment.

A gyémántkereskedő nyári lakja a környék egyik legfeltűnőbb villája volt. Az első ember, akivel Gaspard az elegáns negyedben találkozott, habozás nélkül odavezette. A nyaraló betonból épült, s olyan volt, mint egy spanyol erődtítmény. Egyetlen tömbből állt, kerámiák díszítették. A ház előtt húzódó pázsit úgy lejtett, hogy a földszinti ablakokból szabad kilátás nyílt a folyóra. A pázsitot körülfogó cementkorláton könnyű volt átjutni. Gaspard vállával ehhez a korláthoz támaszkodott, mint egy ártatlan sétáló, aki éppen csak elmélkedik. Ahhoz, hogy szemmel tarthassa a kertet és a házat, elég volt egy kicsit oldalt fordítania a fejét.

Délután hat óra felé autó állt meg a nagy kapu előtt. Hélène szállt ki belőle a nevelőnőjével. Észrevette Gaspard-t, és míg nevelőnője előrement, könnyedén intett a fiúnak, hogy megismerte. Gaspard csak két órával később látta meg újra az egyik földszinti ablakban. Mihelyt megjelent, kinyitotta és becsukta újra meg újra a kezét, mint ahogy azt minden iskolás teszi, ha egy számot akar a másikkal tudatni. Gaspard utánozta ezt a jelbeszédet, hogy megbizonyosodjék, valóban a tizenegyes számról volt-e szó. Aztán elment. Tizenegy órakor visszajött.

Hélène a cementkerítés mögött várta. A nyíláson keresztül megszorították egymás kezét.

– Nem vigyáznak rád? – kérdezte Gaspard.

– Semmi veszély nincs – mondta Hélène.

Az éjszaka elég sötét volt. Az egyik sétányon kavics csikordult.

– Valaki jár erre – mondta Gaspard.

– Senki, ne félj. Csak a kutya, de az ismer engem. Kikötöttem az egyik kerítésoszlophoz.

– Láttam a hazádat – mondta Gaspard.

Suttogva elmesélte, hogy mi mindent ért meg Emmanuel Residore kastélyában. Hélène néhány kérdést tett fel.

– Azt hiszem, oda kell mennem – mondta Hélène.

– Csak azt akartam, hogy tudj róla – mondta Gaspard. – Semmiben sem vagyok biztos. De ez a Jenny név a zsalun ... Drapeur úr talán megengedi, hogy odamenj. Ha elkísérne,...

– Soha – mondta Hélène. – Most kicsúfol. Fogadkozik, hogy sohasem találom meg a hazámat és a családomat. Találkozni akarok Residore úrral.

– Talán nem kellett volna ... – jegyezte meg Gaspard. – Ha tévedtem ...

– Ha tévedtél, visszajövök ide. Különben mindenképpen visszajövök. Nem akarok több cirkuszt csinálni, várok valami alkalomra, amikor szabadabb leszek.

Megint csikorgott a kavics, de most már sokkal közelebről.

– A kutya – mondta ismét Hélène.

– Ez nem a kutya.

Sötétben nehéz megállapítani a zaj eredetét. Újra csend lett. Hélène és Gaspard jó ideig mozdulatlanul, hang nélkül állt. Végül Hélène megszólalt:

– Azonnal indulok veled. Először felszállunk valamelyik vonatra, aztán elmegyünk a Meuse völgyébe.

– Már nem vigyáznak rád?

– Azt hiszik, hogy lemondtam minden reményről, és végképp fölém kerekedtek.

Hélène bement valami kis csomagért, és azonnal visszatért. A cementkerítésen könnyedén átmászott. Együtt mentek el, ugyancsak meglepve, hogy szabadon járhatnak a város utcáin.

– Hihetetlen, hogy velem vagy – mondta Gaspard.

– Ne félj semmitől – válaszolt Hélène.

Gaspard nem is értette, hogyan tudott Hélène megszökni. Később már nem volt minden ilyen egyszerű. Gyalog kellett menniök Anvers-ig. Húsz kilométert gyalogoltak. Reggel öt óra felé elcsigázva értek a Központi pályaudvarra. Miután megnézte az induló vonatok tábláját, Gaspard kért két jegyet Malines-be. Malines-ben átszállhattak egy dél felé robogó vonatra. Este értek Dinant-ba. Egy népes család után nyomakodva léptek ki a pályaudvarról.

– Mindez egyáltalán nincs rendjén – mondogatta Gaspard.

– Míg beteg voltam, csak Jenny mamára gondoltam. Láttam őt, hívott engem.

– Akkor mégiscsak rendjén van – mondta Gaspard.

Dinant-ban szálltak le, mert ez volt az utolsó fontosabb megálló dél felé. Itt talán kevésbé veszik őket észre, mint egy néptelen pályaudvaron. Sétáltak egy kicsit a város vidám, napfényes utcáin. Az erődítmény meredek sziklái alatt beléptek a templomba. Aztán a Meuse mentén Givet felé indultak. Egy órát mentek, mezőkre értek, egy kazalban találtak menedéket.

Hajnalgig aludtak, aztán újra elindultak. Treinte-ig még negyven kilométert kellett megtenniök. Félúton, amikor elhagyták Agimont-t, úgy érezték, képtelenek tovább menni. Szerencsájukra észrevettek egy tőlük nem messze álló üres teherautót, felmásztak rá, s a sofőr, anélkül, hogy tudta volna, elvitte őket a marienbourg-i úton Treinte környékére. Onnan kihalt, meredeken kanyargó úton mentek tovább. Hússzor is megálltak. A fáradtság elcsigázta őket. Treint előtt egy babföldön rejtőztek el, és ott várták be az éjszakát, hogy megkeressék Niklaast, aki megígérte, hogy a falu közelében marad, míg Gaspard vissza nem tér. Ludovic és Jérôme étellel kínálta őket, de már erre sem volt erejük, elnyomta őket az álom.

Niklaas csak másnap beszélt Hélène-nel:

– Tudja, mindig nagyon csúnya dolog elhagyni azt a házat, amely otthont adott – mondta.

– Nem gondoltam, hogy sikerül idáig jönnie Gaspard-ral.

– Nem tehettem mást – mondta Hélène. – Drapeur úr nem akar segíteni, hogy megtaláljam a családomat. Kigúnyol, és azt állítja, szép karriert kell befutnom, ne törődjek az enyéimmal.

– Nehéz helyzet, valóban – mondta Niklaas. – De ígérje meg nekem, hogy ha itt nem találja meg azonnal, amit keres, visszatér Drapeur úrhoz.

– Megígérem – mondta Hélène.

Niklaas az erdön keresztül elment egészen a kastélyig. Elismerte, hogy van valami megragadó ebben a környezetben, és hogy semmiféle tájjal nem lehet összecserélni.

– Azért persze – zárta le Niklaas – semmi sem biztos, és a maga emlékei nagyon távoliak.

Ludovic és Jérôme szó nélkül hallgatta. Megállapodtak, hogy Gaspard elkíséri Hélène-t az erdei utakon, és hogy először megmutatja neki a kastély kertjét. Utána jelentkeznek Emmanuel Residore-nál, kérve őt, hogy mielőbb szerezzen információkat a kastély hajdani lakóiról. Residore nem tud majd ellentmondani, ha meglátja Hélène-t. Ha értesíti is Drapeur urat, az kénytelen lesz elismerni, hogy Hélène cselekedete teljesen jogos volt.

Semmi sem úgy történt, ahogy gondolták. Minden érthetetlenül egyszerű volt.

Mikor Hélène a tavat szegélyező fagyalfák közé ért Gaspard-ral, döbbenet nézett körül. A tó, az erdő, a nyírfák, a pálmák olyan különös harmóniában olvadtak össze, melynél szebbet elképzelni sem lehetett. Könnyek szöktek Hélène szemébe.

– Na? – kérdezte Gaspard.

– Nem tudom – mondta Hélène –, semmit nem ismerek fel. Szebb, mint gondoltam, de ez mégis biztosan Jenny mama nagy hazája.

Körüljárták a tavat, és a kastélyba mentek. Egy inas fogadta őket. Azt mondta, hogy Residore úr nincs itthon, de hamarosan hazatér. Hélène és Gaspard egy középkori előcsarnokban várakoztak, ahol a bútorok, ládák, padok, mind kiáltoán újak voltak. Nemsokára egy autó állt a terasz elé. és Residore úr jelent meg Bidivert társaságában.

– Fontarelle úr, ha nem tévedek.

– Ez Hélène Drapeur – mondta Gaspard.

– Ah, valóban – mondta Residore úr. – Nagyon örvendek, hogy megismerhetek egy ábrándos és ráadásul – állítom – remekül fényképezhető ifjú hölgyet. Mennyire kiemeli szépségét ez az amerikai középkori díszlet! Mert ezek a bútorok egyenesen Amerikából érkeztek, mint ezt a környezet hangulata megkívánja. Bidivert, kérem, hagyjon magunkra minket.

Bidivert eltávozott. Hélène nem tudott mit mondani. Végül megszólalt:

– Tudja, uram, én a családomat keresem.

– Á, igen, ez a kisasszony a családját keresi! Tudja meg, hogy Emmanuel Residore az az ember, aki felkutatja a leghomályosabb családi kapcsolatokat is. Talán nem vagyok feltaláló? És feltalálni, nem jelenti azt is, hogy felkutatni? Nem titok előttem a latin, a török vagy az arab, de még a csendes-óceáni szigetlakók nyelvjárása sem. Foglalkozásom kötelez arra, hogy ismerjek minden kultúrát. Vajon nem építettem-e fel cementből Knosszosz palotáját egy prehellenisztikus szerelmes filmért, holott az eredeti csak fából volt, vajon nem derítettem-e fel, vajon nem rekonstruáltam-e Kréta királyainak egész ördögös, bonyolult családfáját?

– Szeretném ... – kezdte Hélène.

– Szeretne valamit? Csak kérnie kell. Intésemre rokonsága megjelenik, mint egy filmen.

– Fel tudna világosítani Jenny mama felől? – kérdezte Hélène.

– Horpipe generálisnak, a régi tulajdonosnak a lányát valóban Jennynek hívták. Színésznő volt, egy mérnökhöz ment feleségül, aki elég korán özvegyen hagyta, és akit különben Bertrand-nak hívtak.

– És Jenny mama él még? – kérdezte Hélène.

– Senki sem tudja, hol lehet. De ha kell, új életre keltjük.

– Senki sem tudja... – ismételte Hélène.

– Senki se tudja, de én meg fogom tudni. Felkutatom az egész életét. A világ végére is követem gondolatban. Detektíveket küldök mindenfelé! Ezer nyomot fogunk találni! Kedves gyermekem, idő kell, hogy ezt a filmet lepergessük. A titkokat türelmesen kell feltárni! Most pedig teázzunk, ha maguknak is úgy tetszik.

Gaspard Residore úr és Hélène társaságában a szalonba ment, ahova egy inas süteménnyel, zsemelével és lekvárral megrakott tálcát hozott. Residore úr egy levelet rántott elő a zsebéből, olyan élénken, mintha röptében kapta volna el a levegőben.

– Majd meglátják, hogy nem vesztegettem az időmet. Múltkor, alig hogy Gaspard Fontarelle úr kihúzta a lábát, a közjegyzőmhöz mentem, kérve, hogy azonnal vizsgáljon át a Horpipe-ekre vonatkozó minden iratot. Nyomozása fényt derített arra, hogy a tábornok, lányával és a gyerekekkel 1940-ben nekivágott a nagyvilágnak, hogy kocsijukra rálöttek, hogy gyalog folytatták az utat. Jenny Bertrand-nak és kislányának nyoma veszett.

Hélène Gaspard-ra rézett. Residore úr története tökéletesen egybevágott azzal, amit már tudtak. Gaspard és Hélène elolvasták a közjegyző levelét.

– Most már értesíthetjük Drapeur urat, sőt kell is értesítenünk – fejezte be Residore.

– Nem tudom... – töprengett Hélène.

– Hát akkor nem értesítjük. Előbb megkeressük Jenny Bertrand-t. Még fiatal nő, nagyon valószínű, hogy visszatért foglalkozásához. Ezek a híres asszonyok szeretik az álneveket és a

regényességet, de biztosan megtaláljuk egy stúdióban, valamelyik filmen, mégpedig alighanem külföldön.

– Miért külföldön? – kérdezte Hélène. – Nem törődött azzal, hogy megtalálja a gyermekét?

– Úgy gondolom, hogy törődött, de hiába kereste. Honnan is képzelhette volna, hogy egy gyémántkereskedő fogadta magához? Véleményem szerint, amikor látta, hogy minden próbálkozása hiábavaló, elhagyta a hazáját.

Emmanuel Residore előrántotta díszsebkendőjét, villámgyors köröket írt le vele, s Hélène meg Gaspard nem tudta levenni tekintetét a vadul repdeső kendőről.

– És együtt fogunk filmezni, kedves Hélène – fejezte be Emmanuel Residore. – Felvesszük a kapcsolatot mindenféle jelentős emberrel. Megismerkedik majd a nemzetközi művészvilággal, és egy nap megpillantjuk Jenny Bertrand-t, a neve álnév, az arca idegen, és maga mégis rá fog ismerni! Mozogni kell, játszani, találkozásokat provokálni!

Emmanuel Residore ripacs módján viselkedett, Hélène mégis elámult. Régi álmai kétségtelenül színdarabra hasonlítottak, és már a pálmák és nyírfák e díszlete is bizonyította, erre kell keresnie Jenny mamát.

Az, hogy Jenny mama híres, még inkább elhitette vele, hogy közel jár az igazsághoz. A művészlélek szertelensége magyarázatot adott arra is, miért támadt benne az a nosztalgia, amit a szigorú légkörű Drapeurházban érzett.

– Művészek leszünk, ugyebár? – kiáltott fel Emmanuel Residore. – Ez a haj, ez a szem gyönyörködtesse az egész világot!

Gaspard Hélène-re nézett. Attól a naptól, amikor Lominvalban megpillantotta a templom mögött, Gaspard állandó bűvöletben élt. De megdöbbent a gondolatra, hogy ezt a szépséget kiszolgáltassák a nyilvánosság bámulatának.

Emmanuel Residore a tea után mindjárt felajánlotta Hélène-nek, hogy nézze meg néhány film előzetesét, amelyből a színészeket is megismerheti. Lehet, hogy meglátja köztük Jenny mamát. Gaspard, mint egy felesleges kiskutya ment Hélène nyomában, amikor Residore úr számtalan folyosón át egy vetítőterembe kísérte őt.

A kínai hímezésekkel és aranyozott szobrokkal pompásan berendezett nagy teremben mindössze két széksor volt. Residore úr előhívta Bidivert-t, utasította, hogy vetítse le a kért filmeket. Hélène izgatottan figyelte a színészek megkapó felvonulását, akik mintha elvesztek volna saját szerepükben. Gaspard maga is csodálattal nézte a filmeket, ugyanakkor menekült is volna az erdő mélyére.

Vetítés után Residore úr bejelentette, hogy rendbe hozatott egy lakosztályt Hélène számára az első emeleten, majd gúnyosan pillantott Gaspard-ra.

– Mennem kell – mondta Gaspard.

Hélène azonnal válaszolt:

– Vissza kell menned Niklaashoz. Majd tudatom veled, mit határoztam.

– De hiszen már minden el van döntve! – kiáltott, fel Residore úr. – Hélène megtalálta hivatását, az igazi családját, és hamarosan híreket kap Jenny mama felől is!

– Viszontlátásra – mondta Gaspard.

– El kell válnunk – folytatta Hélène –, de nem ilyen gyorsan. Jövő héten Treinte-ben még beszélünk.

– Egy leendő sztár óhaja szent – fejezte be Residore úr. – Bidivert odaviszi magát, ahova akarja és amikor óhajtja.

Gaspard elbúcsúzott. Megállapodtak, hogy Hélène a következő szombat délután Treinte-be megy; ezután Emmanuel Residore utasította Bidivert-t, hogy vigye vissza Treinte-be Gaspard Fontarelle urat. Egyszer már megtette ezt a villámgyors utat, ami most következett. Még gondolkozni is alig volt ideje, máris odaértek. Mikor megtalálta Niklaast, a táborban

nagy volt a szomorúság. Az öreg ló köhécselni kezdett. Niklaas úgy vélte, hogy hörghurutja van.

– A napokban bejártuk a környéket, játszottunk a falvakban. A lovat valószínűleg kifárasztottuk ezen az átkozottul dimbes-dombos vidéken.

Végül megkérdezték Gaspard-t, hogy s mint történt Residore úr kastélyában.

– Minden rendben van – felelte Gaspard. – Hélène meg fogja találni Jenny mamát, aki színésznő, és Residore úr segítségével alighanem Hélène is kitanulja a színészetet.

Niklaas egy szót sem szólt. A ló egyre erősebben köhögött, és ezért sem ezen a napon, sem a következőkben nem indulhattak el Treinte-ből. Niklaas továbbra is szükszavú maradt:

– Visszamegyünk Anvers-be, a hajónkra – mondta. – Te meg, Gaspard, te visszamész a nagynénédhez Lominvalba.

– Jövő szombaton még találkoznom kell Hélène-nel – felelte Gaspard.

– Találkozol vele jövő szombaton, aztán igazán indulnod kell.

– Mihelyt Hélène megtalálta a hazáját.

– A hazáját! – felelte Niklaas. – Fogadni mertem volna, hogy még ennél is szebbet keres!

– Hogyan lehetne ennél szebb hely a világon? – kérdezte Gaspard.

– Hogyan? – ismételte Niklaas, szalmán fekvő öreg lovát nézve.

Szombaton Hélène-t Bidivert autón odavitte. Gaspard elébe ment az úton. Nem akarta, hogy Hélène lássa Niklaas szomorúságát, és akárcsak Niklaas, ő is nagyon félt attól, hogy Hélène szíve megesik rajtuk, és valamivel megajándékozza őket.

Hélène kiugrott a kocsiból. Fehér selyemruhát viselt. Gaspard eddig még csak nadrágban és ingblúzban látta, másképp soha. Most valami új csodálat töltötte el.

– Minden rendben van – mondta neki Hélène, míg néhány lépést tettek az úton. – Mozgalmas életet élek. Sokat sportolok, Bidivert autóját vezetem, már voltam a Chemy melletti Cité filmstúdióiban. Biztos vagyok abban, hogy viszontlátom Jenny mamát. Residore úr megígérte nekem, hogy együtt fogunk lakni a kastélyban.

– Biztos vagy benne, hogy viszontlátod?

– Egészen biztos – mondta Hélène. – Új felvilágosításokat kaptunk.

– Akkor hát, valóra váltak az álmaid – mondta Gaspard.

Hélène néhány pillanatig hallgatott.

– Residore úr értesíteni akarja Drapeur urat. Azt hiszem, ez így van rendjén.

– Minden rendbe jön – mondta Gaspard.

– Minden rendbe jön – ismételte Hélène. – És most te ...

Gaspard hosszan nézte.

– Hazamegyek Lominvalba – mondta.

Hélène sietve megígérte, hogy majd meglátogatja Lominvalban, amikor csak időt szakíthat rá, mert most egyelőre nagyon sok dolga lesz. Tanulni akar, hogy jó színésznő legyen.

– Ha nem tudsz jönni, ne bánkódj – mondta Gaspard.

– De igen, elmegyek.

Hélène megcsókolta, és beszállt az autóba. Integtetett Gaspard-nak pár pillanatig, míg a kocsija az első útkanyarhoz nem ért. Gaspard visszatért Niklaashoz. Senki sem zaklatta kérdésekkel. Jérôme és Ludovic egy dalt gyakoroltak hangszerükön. Halkan játszottak.

XI. FEJEZET

Hogyan lehet megszabadulni a hibáktól

Másnap Niklaas tovább ápolgatta a lovat, pokrócokkal rakta körül, és elégedetten állapította meg, hogy az állat sokkal jobban van. Már talpra állt, és legelni is tudott.

– Azért mégis félek, hogy újra előveszi a betegség, öregecske már, és az éjszakák hűvösek. Jó volna megszerezni azt a tarka lovat.

– Miféle tarka lovat? – kiáltott fel Gaspard.

– Ma éjjel elmentem az erdőig – mondta Niklaas. – Nem tudtam aludni. A fasorban a holdfénynél megpillantottam egy tarka lovat: talán éppen azt, aminek nem éppen önszántadból kerültél a hátára, Gaspard. Valószínűleg elbitangolt jószág.

Gaspard-nak eszébe jutott, hogy mikor Ludovickal és Jérôme-mal eltévedt az erdőben, távoli galoppot hallottak.

– Szép ló – mondta Gaspard –, de vad, és soha nem hagyná befogni magát.

Dél előtt erről beszélgettek egy ideig, aztán korán megebédeltek. Gaspard-nak el kellett válnia barátaitól, hogy visszatérjen Lominvalba. Előző este mondta meg nekik, hogy kora délután indul. Szó nélkül készülődtek. Ebéd után Niklaas átadott Gaspard-nak egy élelemmel megrakott táskát és némi pénzt. Ludovic és Jérôme emlékül egy dalosfüzettel ajándékozta meg.

– Az erdőben léped át a határt – mondta végül Niklaas. – Elkísérünk az útkereszteződésig, azt már ismerem. Az egyik ösvény a kastélyhoz vezet, a másik a Meuse-ig lejt, Vireux irányában, ahol majd vonatra szállsz. Egy treinte-i ember mutatta meg nekem azt az útkereszteződést, nagy nyírfa jelzi. Légy óvatos! A határőrök a völgybe vezető lejtőt ellenőrzik. Mihelyt a lejtőn vagy, át kell vágnod az erdőn. Semmi bajod nem lesz, ha elkapnak, legfeljebb hazaküldenek a nagynénédhez, Lominvalba, de úgyis oda akarsz menni.

Elkísérték Gaspard-t az útkereszteződésig, félórai gyaloglás után értek oda. Tovább is kísérték volna, de Gaspard azt mondta, hogy jobban szeretne egyedül menni. Elbúcsúztak.

– Még lesz néhány útkereszteződés, de a treinte-i ember szerint egyenesen kell menni, és csak a fenyőerdőben kell balra térned.

Gaspard kétszer is visszafordult, hogy integessen barátainak, de a lombok hamarosan eltakarták őket a szeme elől. Még két percig ment, aztán megállt. Egyre az járt a fejében, hogy a másik ösvény a kastélyba vezet, és nagyon szomorú volt, hogy hamarosan messze kanyarodik tőle.

Leült, és gondolkozott. Maga elé képzelte Héléne-t, úgy, ahogy Lominvalban látta: riadt és tiszta gyermek, semmi meg nem ingathatja elhatározását, hogy megkeresi a családját és a hazáját. Héléne most már más. Megtalálta ugyan a gyermekkori tájat, és alighanem hamarosan megtud valamit Jenny mamáról, valami még sincs rendjén. Jenny mama hiányzik, és ha Héléne valaha vele akar lenni, alighanem okosabb volna, ha elmenne akár a világ végéig is, ha elszenvedne nagyon nehéz napokat, mint az, hogy itt marad ebben a kastélyban.

Ezek a gondolatok foglalkoztatták Gaspard-t, aki semmire sem tudta magát elszánni. Emmanuel Residore hóbortos ugyan, Héléne mégis jól tette, hogy hitt az első biztosnak látszó felvilágosításoknak, és csak javára válhat, ha jóba marad Drapeur úrral is.

– Minden rendben van – ismételte Gaspard.

De nem tudott lemondani arról, hogy még egyszer lássa Héléne arcát, haját, szemét. Visszatért az útkereszteződéshez. Niklaas és a fiúk már elmentek. Sokáig hallgatózott. Már hangjukat sem hallotta az erdő fái közül. Kicsit tétovázott még, aztán a kastély felé vezető ösvényre tért, és jó két órán át gyalogolt.

Ez az ösvény eltűnt abban az akácosban, ahol Jérôme-mal és Ludovickal első felderítő útjuk alkalmával eltévedtek. Egy hasadékon keresztül átjutott a falon, de ahelyett, hogy a patakot kereste volna, ellenkező irányba ment a fal mentén, egészen egy rozoga kapuig, ahová egy szederbokorral benőtt út torkollott. Az út a kastély mögé vezetett.

Erről az oldalról a kastély lakatlannak tetszett. Gaspard felkapaszkodott az ereszcsonán, és feljutott az első emeletre, egy üveg nélküli kis kerek ablakhoz. Először a fejét dugta be, majd szerencsére egy falépcső korlátjába ütközött a keze, és nagyobb zaj

nélkül be tudott ugrani. Egy pillanatig mozdulatlanul állt, hogy megbizonyosodjon, senki sem hallotta, aztán lement a lépcsőn.

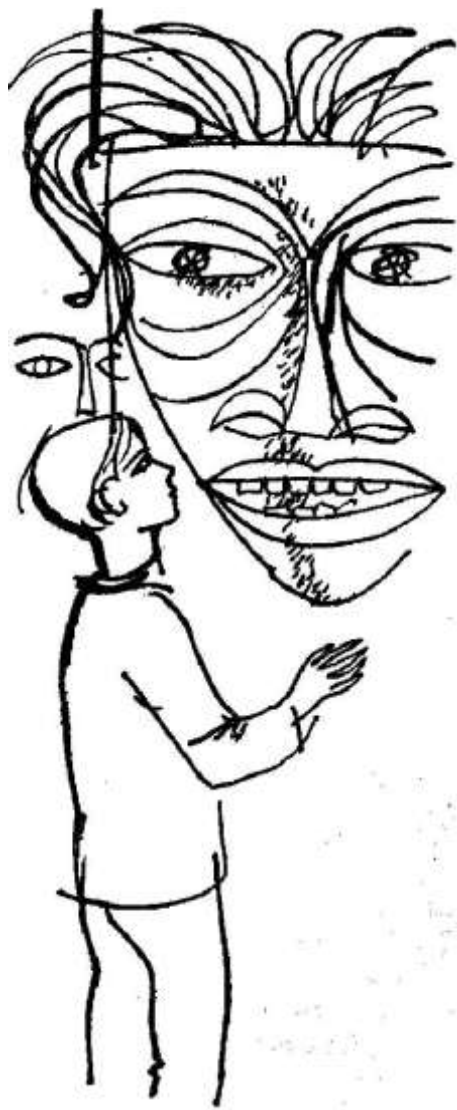
Ez a lépcső nem a földszintre, hanem egy alagsorba vezetett, ahol gyékényekre rakott zöldségféléket tároltak. Az alagsor odébb egy teremre szélesedett, ahol seregestül álltak a kőoszlopok. Gaspard átkutatta, olyan lépcsőt keresett, ami a ház lakott részébe vezet. Azt remélte, lesbe állhat egy folyosó fordulójában vagy valami bútor mögött, hogy kivárja, míg Héléne arra megy; szerette volna látni meglepetését, szeretett volna utoljára úgy beszélni vele, hogy senki ne tudjon róla, úgy mint annak idején Lominvalban vagy mint a jacht fedélzetén. Egy kőlépcsőre bukkant. Felment rajta, de mindegyik emelet fordulójánál kulcsra zárt ajtóba ütközött. Egészen a negyedik emeletig kellett mennie, ahol végre talált egy nyitott ajtót. Biliárdterembe került, onnan egy másik szobába ment, ahol három zongorát és sok dobogót látott; végül egy széles lépcsősorra bukkant. Mikor letért a második emeletre, hallotta, hogy valaki jön felfelé, gyorsan belépett egy terembe, mely leginkább kosztüm-múzeumhoz hasonlított. Különböző kosztümökbe öltöztetett viaszbábukat látott, holland hölgyeket, császárság korabeli generálisokat. A bábuk mintha őt nézték volna, mintha szemmel tartották volna a mozdulatait. Gyorsan elhagyta ezt a termet. A következőkben csak maszkok voltak, a falakra és faoszlopokra aggatva. Gaspard hátán végigfutott a hideg. Innen is ki akart sietni. Hamarosan rájött azonban, hogy egy olyasféle galériában van, ahol a kijáratokat kárpit rejti, de itt még a kárpiton is maszkok függtek. Igyekezett megőrizni a hidegvérét. Az igaz, hogy ezekben az üres szemű, erőszakos állú maszkokban volt valami különös szépség. Félelem járta át, mégis azt gondolta, csak azért is szembenéz velük. Voltak köztük furcsán békés kő- és márványfejek. Gaspard felfedezett egy hatalmas, szalmahajjal borított, nagy, tátott szájú fejet, szemei rubinhoz voltak hasonlóak. Rémületét leküzdve megnézte a nagy arcot. A száj közepén egy ajtókilincs volt. Félt ugyan, de megragadta, és ekkor kinyílt egy ajtó, melyen át széles lépcsőfordulóra ért, ami valószínűleg a főlépcsőhöz tartozott. Gaspard fellélegzett.

Elhatározta, hogy roppant óvatosan továbbmegy. A balusztráddal díszített lépcsőkorlát mentén lassan lopakodott az első emelet felé. A lépcsőt széles szőnyeg borította. Gaspard már azt hitte, hogy a maszkoknál ijesztőbb dologgal már nem kerülhet szembe, mégis, mikor elhagyta a lépcső nagy kanyarodóját, valami olyat látott meg, amitől szívverése is elállt.

A lépcső aljából egy férfi indult feléje. Lábát az első lépcsőfokra tette, Gaspard-t mintegy tizenkét fok választotta el tőle. Az ember megállt. Szemében kegyetlenség és gúny csillant. Gaspard azonnal felismerte Parpoil vörös szakállal keretezett arcát. Egy pillanatig dermedten álltak mindketten, aztán Gaspard sarkon fordult, és négyesével rohant fel a lépcsőn.

Ha már egyszer Parpoil a kastélyban van, semmi kétség., Héléne így vagy úgy, de áldozata lesz a mesterkedéseinek. Gaspard-nak most csak az volt a gondja, hogy elmeneküljön a keze ügyéből. Tétovázás nélkül rohant az utolsó lépcsőfokig. Ott belékölt egy ajtót. Az ajtó mögött újabb lépcső vezetett a padlásra.

Gaspard soha nem látott ehhez hasonló padlást. Olyan volt, mint egy dzsungel, teli szekrényekkel, ládákkal, baldahinokkal, halomba rakott csöbrökkel, sorokba rendezett parókákkal, de még hárfákat is látott.

Reménykedve vetette magát ebbe a dzsungelbe. Itt soha senki sem találhatja meg. Először egy utazóláda mögé bújt, azzal, hogy majd bejárja a padlást, keres egy másik kijáratot, ahonnan eljuthat az alsóbb emeletekre, aztán a szabadba. Nemsokára meghallotta Parpoil lépteit, aki nagy sietve hol itt, hol ott kutatott utána. Aztán csend lett. Gaspard négykézláb mászott a ládák mögött, majd bebújt két szekrény közé. Ennek az átjárónak a végében egy molyrágta estélyiruhába öltöztetett fejetlen bábu állt. Abban a pillanatban, mikor Gaspard előbújt a két szekrény közül, Parpoil feje megjelent a bábu fölött, mintha hirtelen maga a bábu dugta volna fel a fejét. Gaspard, mint akit darázs csípett meg, hirtelen visszafordult. Szerencséjére drótokra függesztett kárpitok közé került, s csöndesen megbújt köztük. Vagy tucatnyi lógott körülötte. Gaspard úgy döntött, hogy itt marad mozdulatlanul, ha kell, akár órákon át.

A padláson továbbra is csend volt. Egy félóra elteltével görcs állt a lábába, kibújt a kárpitok alól, hogy kicsit kinyújtózhasson. Japán rajzokkal díszített selyemszalagok vették körül azt a csöppnyi szabad helyet, ahova a kárpitok mögül lépett. Félretolta az egyik szalagot, éppen azt, amelyiken egy kéz rajzolódott ki. A hímzett kéz váratlanul megmarkolta a csuklóját, s Gaspard se holt nem volt, se eleven, mikor megérezte, meglátta azt a kezét; Parpoil a selyemszalag mögött lapult, akkor fogta meg Gaspard-t, amikor akarta.

Gaspard olyan hevesen kapálózott, hogy a kárpitok körbe leszakadtak, és üldözője beléjük gabalyodott. Sikerült kiszabadítani a kezét. Egy sor asztal alá menekült, majd megpróbált eljutni a padlás falához.

Parpoil még egyszer megjelent. Mikor Gaspard egy óra üres tokja mellett ment el, az óra helyén megpillantotta a férfi arcát és a kezét, az üveg mögött volt, és hirtelen kinyitotta a kis ajtót. Parpoil nagyot rikkantva utána vetette magát: „Megfogtalak, kisfiam!” Gaspard, hogy kicsússzon a markából, hátrált, és a lába beleakadt a függönyrudakba. Hanyatt vágódott. Parpoil is elesett. Gaspard ugrott fel előbb. Ebben a pillanatban kis lépcsőt látott közvetlenül maga előtt. Lecsúszott a korláton. Ezen a lépcsőn át jutott be a házba. Megtalálta a kis ablakot, kibújt rajta, az esőcsatornába kapaszkodott, lecsúszott, és a hátsó udvar fűvébe hemperedett.

De megpróbáltatásainak még nem volt vége. A parkba futott, az első fáig, átbújt két fa között, rátalált egy ösvényre, de mivel az egész parkot fák fogták körül, nem tudta, merre menjen. Vaktában balra indult. Alig tett száz lépést, mikor meglátta a közelgő Parpoilt. Miért kergeti őt ilyen elszántan? Miért olyan fontos neki, hogy elfogjon egy fiút, akinek ügyis az a leghőbb óhaja, hogy eltűnhessen, s már abban sem bizakodik, hogy visszatérhet. „Nem szöksz meg előlem!” – kiáltott ismét Parpoil.

Gaspard jobb híján teljes erővel futni kezdett az ösvényen. Habozott, vajon bevesse-e magát a bozóttal benőtt erdőbe, ahol viszont végképp elkeveredhet. Ám ez az ösvény elkészerítően hosszúnak látszott. Parpoil kissé lemaradt. Úgy tűnt, kényelmeskedik, mintha biztos lenne abban, hogy a fiú előbb-utóbb összeroskad a fáradtságtól.

A kastélyt körülvevő erdő legalább olyan furcsa volt, mint maga a kastély. Az ösvény egy kis, kerek tisztásba torkolt, amelyet falként övezett a gyertyánfák áthatolhatatlan, sűrű sora. Gaspard hamarosan ennek a tisztásnak a közepére került.

Legfőljebb azt remélhette, hogy késlelteti a pillanatot, mikor Parpoil nyakon csípi. Ezt a tisztást, mely hajdan meghitt találkozások színhelye lehetett, most magas bogáncsok, füzike sövények, csipkebokrok nőttek be. Gaspard ezek között próbált bújócskázni Parpoillal. De erről is hamarosan le kellett mondania, mert belegabalyodott a gyertyánfák mellett álló bokrokba. Szembe kellett néznie Parpoillal, aki tőle tízlépésnyire élvezte győzelmét.

– És most, fiatalember, elbeszélgetünk kicsit – mondta. – Levágok egy jó kis ágat, és addig ütlek, míg be nem látod, hogy okosabb, ha a magad dolgával törödsz. Figyelj rám jól, fiatalúr, ha meghalsz az ütések alatt, ezt soha senki nem tudja meg, ha pedig feléledsz, majd teszel róla, hogy eltűnj innen az ördögbe. Nem mintha meg akarnálak ölni. Éppen csak egy

kis leckét kapsz, amely esetleg az életedbe kerül, de te bizonyára örülsz ennek, hiszen szereted a kalandokat. Figyelj rám jól, fiatalember, amint mondtad, nincs szebb az álmoknál, Hélène pedig most éppen álmodik. Nem szabad zavarni.

Voltaképpen mit akart mondani Parpoil? Gaspard a szemébe nézett. A vörös szakállal keretezett arcon mézes mosoly terült el. De arckifejezése hirtelen megváltozott. Gaspard döbbenetet olvasott le róla, majd látta, amint szeme kitágul a rémülettől, mikor a bozótból hirtelen támadó szélrohamhoz hasonló zajt hallott. A bokrok felett sötét árnyék suhant át, Gaspard elé került, ő azt látta, hogy földet ért egy tarka ló, s máris Parpoilra veti magát.

Parpoil sarkon fordult, de a ló hamarosan utolérte, és harapdálni kezdte a vállát, az oldalát. Parpoil fejvesztetten menekült az ösvényen. Hiába kiáltozott segítségért. A ló a sarkában volt, a ruháit szaggatta. Gaspard is rohant utánuk, hogy lássa, mi történik,

Parpoil olyan rémülten rohant, hogy nyomában a lóval hamarosan eltűnt az erdőben. Félóra múlva Gaspard útkereszteződéshez ért, és ott megpillantotta a békésen lelegésző állatot. Parpoil sehol. Gaspard lassan közeledett a lóhoz, felismerte. Végül ez is csak olyan ló, mint a többi. Csak hát elképesztő szeszélyei vannak. Egy elhagyott vagy elbitangolt ló, ahogy Niklaas mondta.

Az állat felemelte a fejét, és megrázta hosszú sörényét. Szemében lágy fény csillogott. Hagyta, hogy Gaspard megközelítse. A fiú átölelte a nyakát, arcát sörényébe rejtette; szeretett volna beszélni hozzá:

– Lovacskám, nem látom többé Hélène-t. Mutasd meg nekem újra a szépséges tájakat, az erdőt, a Meuse-t, segíts nekem megtalálni Hélène-t!

A ló nem mozdult, mintha csak arra várt volna, hogy a fiú rendelkezzen vele. Gaspard elhatározta, hogy a hátára ugrik. Abban a pillanatban, mikor kezével a ló oldalához támaszkodott, az állat hirtelen megugrott, és szaporán ügetni kezdett az egyik széles fasorban. Gaspard szomorúan nézte, mint távolodik el.

Mintegy százlépésnyire a ló megállt, hátrafordította a fejét. Gaspard újra közeledett hozzá, a ló újra eltrappolt, hogy távolabb ismét megálljon. Így futottak be két vagy három kilométert a szálfák alatt. Végül a ló az erdőbe vetette magát.

Noha Gaspard nem is remélhette, hogy utoléri, makacsul folytatta ezt a hiábavaló kergetőzést. Futott akkor is, ha szem elől tévesztette. Kifulladásra ért az erdő szélére, leroskadt a fűbe, s még hallotta az erdő talajától tompított, távoli galoppot.

Gaspard sokáig fekvé maradt. Elmúlt az egész délután. A nap már a fák ormát érintette.

Meg fogom találni a lejtőt – mondta magában Gaspard. – És lemegyek a Meuse-höz. Majd a vireux-i váróteremben alszom.

Elvesztette a táskáját, rettenetesen éhes volt. Talált néhány szem érett szedret az erdőszélen, azt megette, majd megpróbált tájékozódni. Az erdőből kihalászott nagy mezőség szélére került. Csupa virág volt itt minden. A túlsó végén a mező kiszélesedett, meglehetősen nagy szántókra nyílt, a háttérben egy ház állt. Gaspard arrafelé indult, és mihelyt a mező szélére ért, megismerte Théodule, Emmanuel Residore fiának a házát.

Hogy is nem gondolt erre az összefüggésre? Az apa hagyta ugyan, hogy fia külön éljen, minthogy utóda nem váltotta be a hozzá fűzött ragyogó reményeket, mégis nyilván gyengéd kapcsolat volt köztük, hiszen mindegyikük nagyon jószívűnek látszott. Gaspard bármikor számíthatott Théodule tanácsára, segítségére. Alkonyodott, mikor a ház elé ért.

Théodule is éppen akkor tért haza. Ahogy Gaspard közeledett, megpillantott egy kis teherautót, amely az erdőből kanyarodott ki. Théodule és öreg szolgája, Marval szállt ki belőle. Théodule nem túl szívélyesen fogadta Gaspard-t.

– Jó estét, Gaspard Fontarelle – mondta egyszerűen. – Nagyon későn jössz.

– Véletlen – mondta Gaspard. – Csak éppen erre jártam. Megyek haza Lominvalba.

Théodule változatlanul olyan süket volt, mint mikor Gaspard először járt nála.

– Gyere be – mondta Théodule. – Miért nem adtál hírt az anvers-i gyerekről?

– Most mesélhetek.

– Már késő – mondta Théodule –, nagyon is késő. A villanyszerelők a kastélyban vannak.

Máris otthagyta a jelentéktelen hírtől megdöbbsent Gaspard-t, és a szolgálot hívta, hogy azonnal hozzon nekik vacsorát. Gaspard boldogan nézte, amint az asszony a gőzölgő levesestálat a konyhaasztalra tette.

Theodule nem szólt többet, és Gaspard hiába próbált bármit is elmesélni a történetekből. A másikat süketsége elzárta a világtól. Talán egész véletlenül elkapott egy-egy szót, de ezek nem tudták felébreszteni kíváncsiságát.

Mikor megették a rántottát, a szolgáló egressel teli tálkát tett elibük.

– A kastélyból jövök – mondta végül Théodule éles hangján. – Az apámnak csöpp esze sincs. De ugyan kinek volt valaha is a családban? Egy jó órát beszélgettünk. Utoljára tettem be a lábam a szalonjába. Három napja tudtam meg az egész históriát. Egyik inasa tájékoztatót. Kikérdeztem az apámat, aki, mint mindig, most is nagyon kedves volt. Noha nem váltottam be a hozzám fűzött reményeit, továbbra is nagyon kedves velem. Türelmesen leírta egy papírra mindazt, amit a jeleiből nem értettem meg.

– Mi történt? – kérdezte Gaspard, anélkül hogy remélte volna, hogy meghallják.

– Hogy mi történt? – kérdezte Théodule. Csodálatosképpen ezek a szavak áthatoltak süketségének falán.

– Gondoltam, hogy lány az az anvers-i gyerek! – folytatta. – Messziről meg is láttam a kastély kertjében. Felismertem a szökött gyereket. Aztán az apám elmagyarázta, hogy egy Gaspard Fontarelle nevű fiú vezette Hélène Drapeurt a kastélyba, s hogy a lány azt reméli, hogy ott nyomára bukkan a családjának. De az apám, már az első látogatásod után telefonált Drapeurnak. Drapeur, titkára tanácsára, megkérte apámat, hogy fogadja Hélène-t, és meséljen neki olyan történeteket, amelyek megerősítik abban a hitében, hogy a kastélyban híreket kap a családjáról. Röviden: megkérték apámat, hogy dajkálja az ábrándjait, amíg csak kell, egészen addig, míg el nem felejtí álmaid, melyeknek semmi értelme, hazáját, ami nem létezik, családját, mely régen szétszóródott vagy elveszett. Azt is megtudtam, hogy Parpoil kihallgatott benneteket a temscheni kertben, téged és Hélène-t. Volt képe, és hagyta hogy Hélène megszökjön veled, csak azért, hogy jobban becsaphassa! Előbb ért a Residore-kastélyba, mint ti. Théodule öklével az asztalra csapott:

– Igazuk van. Nem a mi dolgunk eldönteni, hogy mit kell tennünk. De abban mégsincs igazuk, hogy sohasem figyelnek oda arra, mi is jár egy gyerek fejében. Hélène-nek van hazája, amit meg kell találnia. Az apám meghatódott, mikor Hélène a hazájáról beszélt neki. De azt állítja, vigyázni kell az érzékenységével.

– Milyen haza? – kérdezte Gaspard. – Álmodni sem lehet szebbet, mint a park a tóval, a pálmák és nyírfák. És én igenis olvastam a Jenny nevet a zsalulécen.

Theodule most nagy érdeklődéssel hallgatta Gaspard szavait. A Jenny név eljutott hozzá:

– Jenny létezik, érted? Megesküdnék rá. De nem az apámnál fogja megtalálni! Valamit még nem értünk.

Mint Théodule szavaiból kiderült, Emmanuel Residore vállalta, hogy rendezői ügyességét latba vetve megvalósítja Drapeur úr terveit, persze abban bizakodva, hogy haszna is lesz belőle, és Hélène-t szerepeltetheti néhány filmjében. Hélène-t pillanatok alatt meggyőzték. Az új élet változatosságot vitt a komor mindennapokba, amelyeket – Drapeur úr kényszerített rá. Filmezni fog, és azt hiszi, ugyanakkor a legjobb úton van ahhoz, hogy megtalálja Jenny mamát.

Pedig Hélène fogoly volt, szigorúbb rabságban, mint valaha. Reggeltől estig szerepet próbált, tornázott, versenyautót vezetett. Ráadásul Residore úr akrobata szerepekre akarta beállítani. Hogy miért, azt ő maga sem tudta.

Mindennap elvitték a stúdiókba. Mintegy húsz kilométernyivel délre a részvényesek egy kis filmvárost építettek, ahol a rendezők tágas műtermekben és a roppant változatos vidék sok

színű tájain dolgozhattak. Theodule jól ismerte ezt a filmvárost, mely Chemy közelében épült. Residore urat és munkatársait csak dicséret illetheti, hogy ilyen remek körülményeket teremtettek filmjeik készítéséhez.

Ez a varázsos hely persze nagyon vonzotta Hélène-t. Ott volt a forgatásoknál, és megígérték neki, hogy szerepelni fog egy filmben, mielőtt megtanulja a mesterség ábécéjét, amit most Residore úr kiváló irányítása mellett egy öreg színész tanítgat neki.

Hélène-t, anélkül, hogy sejtene, állandóan szigorúan szemmel tartják. Egyre jobban elszigetelődik ebben az új környezetben. Senki sem beszélhet vele Residore úr engedélye nélkül. Ma délután Parpoil nyomorúságos állapotban tért vissza a kastélyba. Azt mesélte, hogy az erdőben nyakon csípte a kis Fontarelle-t, a cinkosával volt, egy magas férfival, aki egy tarka lovon ült. Parpoilt megtámadták, és mindenre esküszik, hogy Gaspard egy bandita bérence, aki be akar törni a kastélyba.

– Ezek a legfrissebb hírek – fejezte be Theodule. – Nekem sem engedik meg, hogy belépjek a kastélyba, és az apám, aki imádja az elképesztő gépezeteket, ma estére kirendelte a filmvárosból a villanyszerelőket, hogy riasztócsengőket szereljenek a palotája minden zugába.

Hélène sohasem fogja megtudni, hogy a hazugságok milyen szövevénye veszi őt körül.

– Ha tudná... – mondta Gaspard.

– Láttam Hélène szemét, mikor először kószált erre – mondta Theodule. – Nem tudom elképzelni, hogy valaha megtagadja a családját és mindazt, ami kedves neki, csak azért, hogy komédiás lehessen!

Theodule behívta az öreg Marvalt és a szolgálot. Megkérte Gaspard-t, hogy mondjon el mindent, amit Héléneről tud, ők majd tolmácsolják. Hosszú beszélgetés következett. A két öreg hevesen gesztikulálva, jelekkel igyekezett tolmácsolni Gaspard elbeszélését: Hélène történetét, a képeskönyv felfedezését, mely a nagy haza létezését bizonyítja, az utazást a Bermudákra, Hélène lezuhanását és betegségét, Niklaas, Ludovic és Jérôme barangolását Gaspard-ral a belga utakon, végül Hélène és Gaspard búcsúját, meg az öreg ló betegségét.

– Meg kell keresni Niklaast és a fiúkat – mondta Theodule. – Itt fogjuk ápolni a lovat.

Theodule nagyon örült a gondolatnak, hogy viszontlátja Ludovicot és Jérôme-ot, akikkel hajdan olyan jól szórakozott az Escout-n, és akikkel végül együtt szenvedte el azt a rettenetes robbanást, ami őt megsüketítette, Jérôme-ot krónikus rettegéssel sújtotta, Ludovicot pedig olyan méregzsákká változtatta, aki nem tud uralkodni magán.

– Milyen boldog lennék, ha megszoríthatnám a kezüket! – mondta Theodule.

– És még hátra van a tarka ló! – mondta Gaspard. Izgalmas beszámoló következett a tarka ló kóborlásairól a környék erdeiben.

– Furcsa ez a tarka ló história – mondta Theodule –, téged elhurcolt, összezúzott egy edényboltot, ma pedig megkergette Parpoilt. Lehet ám, hogy valami elvadult ló.

A lóról beszélve Gaspard-t és Theodule-t valami olyanféle borzongás fogta el, mint amit akkor érez az ember, ha valami megmagyarázhatatlannal kerül szembe.

– Hogyan értesítsük Hélène-t? – folytatta Theodule.

– Azért mégiscsak boldog, nem? – kérdezte Gaspard. – Minek keverednénk bele? Azt hiszem, nincs más hátra, vissza kell mennem Lominvalba. Különben is a történetnek vége. Soha többé ...

Theodule ezúttal semmit sem értett, noha Marval és a szolgáló jelekkel magyarázott neki. A szomorúságot azonban leolvasta Gaspard arcáról.

– Isten tudja, mi történhet még – mondta. – Először is megkeressük Niklaast.

Gaspard abban a szobában aludt, amiben már egyszer vendégül látták. Másnap Theodule megkérte az öreg Marvalt, hogy hozza ki a kis teherautót a garázból. Mielőtt a kocsiba szállt volna, Gaspard körülnézett a nagy mezőn, ahol számtalan sátor állt. Nyár volt még, és évről évre több táborozó vert sátrat ezen a mezőn, amit Theodule rendelkezésükre bocsátott.

– Talán van köztük, aki ismeri a nagy hazát – mondta Gaspard.

Theodule is a sátrakat nézte. Így szólt:

– Vannak dolgok, amikben szüntelenül reménykedni kell.

Beszálltak a kocsiba, Marval mellé, aki a volánnál ült. Lementek a völgy felé, és Agimont-on át Treinte irányába indultak. Jóval Treinte előtt találkoztak Niklaas kocsijával. Jérôme és Ludovic mellette ballagott. Niklaas gyengéden meghúzta a gyeplőt.

Théodule Jérôme és Ludovic felé futott.

– Miért is nem gondoltunk rád előbb? – mondogatta Jérôme és Ludovic. – Gaspard-tól persze hallottuk, hogy nem laksz a kastélyban.

– Ha tudtam volna, hogy a közelben vagytok! – kiáltott fel Théodule, aki egy szavukat sem értette meg.

– Te már megint itt vagy! – mondta Niklaas Gaspard-nak. – Mi szél hozott? Hát csak nem mentél haza Lominvalba?

– Valami történt – felelte Gaspard.

– Történt? – kiáltott fel Niklaas. – A dolgokat semmi esetre sem kell bonyolítani, fiacskám. Látod, velünk is történt valami. Nekiindult a ló, azt hiszem, jót tett neki, hogy befogtuk. Megy, ameddig megy.

Elmagyarázták Niklaasnak Residore úr csalafintaságát, aki erre csak vállat vont.

– Gyermekeim, ez aligha változtat a dolgokon. Ha figyelmeztetni akarjátok Hélène-t, nem találok ebben semmi kivetnivalót. De úgysem fog sikerülni. Vigyázzatok, nehogy még egyszer messzire vigyétek onnan, ahol élnie kell.

Théodule elmondta Niklaasnak, elsősorban azért jött, hogy meghívja őket magához, a kis tanyára, legalább addig maradjanak nála, míg a ló meggyógyul. Niklaasnak voltak olyan papírjai, amivel átmehetett a határon, és a Residore név elég ismert volt a vámőrök között ahhoz, hogy megkönnyítse a formaságokat.

Minthogy Niklaasnak pihentetnie kellett a lovat, először egy kis falu határában álltak meg. Gaspard és Théodule Niklaasszal és a fiúkkal maradt. Az egész délutánt és a fél éjszakát átbeszélgették. Niklaas kocsijában aludtak valamennyien. Az öreg Marval hazatért a tanyára az autóval. Másnap átmentek a határon. Niklaast meghatotta Théodule kedvessége, és a következő napokban már szívesebben hallgatta Gaspard és Théodule tervezgetését.

Valamivel augusztus huszonötödike után történt mindez. Niklaas lovát a lehető leggondosabban ápolták. Állatorvost is hívtak hozzá. Különben pedig Théodule-nek segítettek a kis tanya körüli munkában. Az aratás már régen befejeződött, most a sarjút vágták. Esténként a kapu előtt beszélgettek a csillagos ég alatt. Végül elhatározták, hogy megpróbálják értesíteni Hélène-t.

Chemy városka határában egy dombtetőn álltak a filmváros ideiglenes építményei. Mivel Emmanuel Residore kastélyában nem kereshették fel Hélène-t, meg kellett figyelniök, mikor, ki jár arra, valamilyen módot kellett találniok, hogy bejussanak a stúdiókba, míg ott Hélène a filmezés titkaival ismerkedik. Nehogy gyanút keltsenek, Jérôme-ra és Ludovic-ra bízták a hadművelet előkészítését, őket nem ismerte sem Emmanuel Residore, sem a környezete. Üzenetet bíztak rájuk, hogy próbálják meg átadni Hélène-nek. Niklaas gondterhelt volt:

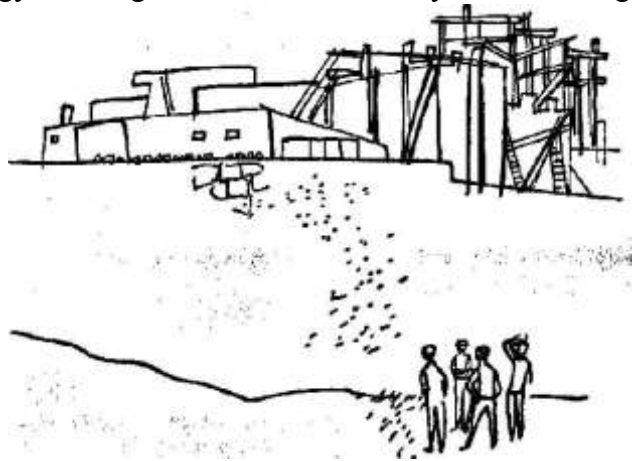
– Nem kellett volna bátorítanom Gaspard-t, hogy keresse Hélène hazáját – mondta. – De ha már így történt, tegyetek még egy utolsó kísérletet. Bár nem hiszem, hogy sikerül.

A fiúk először Chemybe mentek az autóval. A kocsit egy mellékutcában hagyták. A filmváros szürkén emelkedett Chemy határában. Egy betonút vezetett oda. A fiúk kikerülték ezt az utat. nagy vargabetűt írtak le, hogy körüljárhassák a filmvárost, melyet hosszú hangárok csupasz falai és ablakok pettyezte, apró házak vettek körül. Az építmények között üvegcsereppel beszórt falak emelkedtek. Itt-ott állványok, magas díszletek meredeztek. A filmváros egyik oldala a mezőt átszelő és az erdőig húzódó meredek szakadékra nézett. Mikor a fiúk erre a részre értek, oroszlánüvöltést hallottak. Emmanuel Residore alighanem

valami kis állatkertet szervezett egy egzotikus filmhez. Valószínűleg még kókuszpálma erdeje is volt, akár papírmáséból, akár egy melegház mélyén, hatalmas cserepekben nevelt igazi pálmákból.

– Képtelenség megmászni a falakat – jegyezte meg Théodule. – Valamelyikünknek meg kellene próbálni a főkapun bejutni.

Jérôme természetesen máris aggályoskodott, Ludovic meg szokás szerint letorkolta. Mégis elhatározták, hogy mielőtt bármit is megkísérelnének, messziről szemmel tartják a főkaput, s megfigyelik, hogyan lehet bejutni rajta. Három délutánt töltöttek az aprólékos megfigyeléssel. Jérôme és Gaspard a bejárat egyik oldalán állt, Théodule és Ludovic valamivel messzebb lapult, a kapu köré ültetett dísznövények mindkettőjüket elrejtették. Kémkedésük nem sok eredménnyel járt.

Balra cementelemekből épített kis szálloda állt, ablakai egy teraszra nyíltak. Valószínűleg itt helyezték el a színészeket és mindazokat, akik itt dolgoztak. Jobbra voltak az irodák. Látták a kapu elé robogó teherautókat és a személygépkocsikat, melyekből különböző emberek szálltak ki. Egyikük sem léphetett be, anélkül, hogy ne haladjon el az aranygombos kék egyenruhába öltözött portás előtt. Ludovic egyszerre előbbre merészkedett, s meglátta az előcsarnokot, benne egy hatalmas pultot, a pult mögött egy hivatalnokot, aki szemmel láthatóan a szigorú házőrző szerepét töltötte be. Röviden: szent hely volt ez, ahonnan távol tartották a kíváncsiskodókat. Három óra körül mindennap forgószélként érkezett egy hatalmas, zöld autó, s a kapu előtt hirtelen lefékezett. Hélène szállt ki belőle, nyomában Bidivert. Mozgásának keresett eleganciája máris alkalmas volt arra, hogy elkápráztassa a közönséget. Arca és mozdulatai néha mégis valami nyugtalanságot árultak el. Tekintete közömbös volt.

Végül elszánták magukat a cselekvésre. Jérôme-ot előre küldték felderítésre. Csak annyit kell mondania, hogy Bidivert úrral szeretne beszélni. Mihelyt bejut, igyekszik elszökni az épületek útvesztőin át, hátha véletlenül belebotlik Hélène-be, s átadhatja neki azt a levelet, amiben röviden elmagyarázzák a helyzetet. Arra számítottak, hogy Jérôme riadt képe nem kelt bizalmatlanságot. A kísérlet hamarabb bukkott meg, mint gondolták volna. A portás a hivatalnokhoz küldte Jérôme-ot, aki kérdésekkel ostromolta, kitöltetett egy kérdőívet, és olyan hidegen beszélt vele, hogy a fiú elmenekült.

– El sem tudjátok képzelni! – mondta Jérôme. – Szörnyű bürokrácia! Soha nem juthatunk át rajta.

Ludovic erősködött, hogy öccsének nincs igaza, és másnap minden ravaszságát latba vetve a kapus elé állt. Valahogy bejutott, és a többiek már azt hitték, hogy útja sikerrel jár, mert egy óra is eltelt, s még mindig nem jött vissza. Végül magával Bidivert-rel jelent meg, Bidivert úgy rázta a fiút, hogy nem lehetett kétséges, milyen fogadtatásban részesült. Ludovicot végül egy rúgás érte a hátsófelén.

– Lehetetlen népség! – közölte Ludovic a barátaival. – Csuda, hogy mikkel beszéltem tele a fejüket! Azt mondtam, hogy Bidivert a barátunk, megmentette az életemet meg az öcsém életét satöbbi. Bevezettek egy váróterembe, ahol egy órán át kerengtem, de sehogy sem tudtam meglőgni. Hogy aztán mi történt, azt már tudjátok.

Egyszóval könyörtelen gépezet irányította ezt a filmkombinátot. Mikor Niklaas meghallotta próbálkozásaik eredményét, elmondta, mit tart helyesnek:

– Nincs miért nyugtalankodnunk Hélène miatt. Gaspard hazatér Lominvalba. Én újra elkezdem járni a világot, Théodule pedig tovább dolgozik a tanyán. Később, ha valamelyikőtök moziba megy, majd látja Hélène-t a filmvászonon. Hélène egy színésznő lesz a sok közül, mi pedig szerény munkásemberek a többi között. Miért fosztanánk meg a reményeitől? Mit tudunk cserébe adni? Később majd ő maga is rájön, hogy mit kell tennie.

A bölcs szavak azonban nem győzték meg a fiúkat. Alkonyatkor szokás szerint összeültek. Théodule kis tanyája valósággal eltűnt a környező erdők békés csöndjében, és a szavak mint sóvárgó dallamok szálltak a levegőben.

– Szép napokat éltünk meg – folytatta Niklaas. – Te, Gaspard, te elmentél egészen a Bermudákig, mi meg csatangoltunk veled a belga utakon. Sokat tanultál, amin aztán eltöprenghetsz, mikor visszatérsz a megszokott munkádhoz.

– Már én is csak azt szeretném – mondta Gaspard. – Mert mi fűz még minket össze Hélène-nel? De azért mégsem hiszem, hogy így végződhetik.

– Mit akarsz még? – kérdezte Niklaas.

– Ha nem lettünk volna ilyen hiszékenyek, ha okosabbak lettünk volna – mondta Gaspard –, és tudtuk volna mit kell tennünk, megtaláltuk volna, amit keresünk.

Az erdő felett hulló csillagok hasították az eget.

– Azt mondják, mikor lehullik egy csillag, kívánni kell valamit – suttogta Niklaas. – Kívánjuk most azt, hogy megszabadulhassatok hibáitoktól, és az életet mindjárt szebbnek látjátok. Akkor talán jobban megértitek, hogy mit kell tennetek, és egy napon megtaláljuk Hélène-t, és gondtalanul beszélhetünk vele.

Niklaas tanácsainak azonban nem volt semmi hatása. A fiúk nem akartak engedni. Bármit megpróbáltak volna, hogy találkozhassanak Hélène-nel. Előbb szabaduljanak meg a hibáiktól? Akkor talán előbbre lesznek?

– Arra mindenesetre jó volna – mondotta Niklaas –, hogy kis ideig együtt maradhatnánk. Ez is csak olyan elfoglaltság lenne, mint akármi egyéb, és olyan kellemes, mint a pecázás. Ha Théodule is úgy akarja, néhány kellemes napot töltünk nála, hogy egy kicsit megokosodjatok.

– Egy hetet? Kettőt? – kérdezte Gaspard.

Niklaas minden bizonnyal arra gondolt, hogy a legfőbb erény a várni tudás. Erről aztán elbeszélgettek. Jérôme kijelentette, leghőbb vágya az, hogy ne féljen többé, Ludovic pedig arról ábrándozott, milyen szép is volna, ha mindig megőrizhetné lelke nyugalmát. De mindegyikük tudta, hogy ez sokkal nehezebb, mint megtalálni a nagy hazát. Théodule, aki valószínűleg csak a negyedrészt hallotta a beszélgetésnek, kitört, hogy őt soha semmi sem fogja megszabadítani nyomasztó süketségétől. Csak Gaspard hallgatott. Hát ő hogyan szabadulhatna meg attól, ami végzetszerűen katasztrófákba sodorja? Ez bizony olyasmi, amitől senki sem szabadulhat.

A lovuk már meggyógyult, s a nyárvégi szép napokban a mezőkön kószálva legelészett, míg ők folytatták a mezei munkákat, és hosszú órákon át beszélgettek. A táborozók csak ritkán, legfeljebb vízért, tejért vagy valami élelemért jöttek a tanyára. Gaspard-ék időnként meglátogatták őket, beszélgettek velük, és egy este Niklaas és a fiai egy kis hangversenyt adtak tiszteletükre. Az idő szép nyárias volt, s még tartott a vakáció.

Virultak a mezők, az erdő. Csak Hélène hiányzott. Tudomásul kellett venniük, hogy Hélène hiányzik, tenni kellett valamit, hogy megörökítsék emlékét. Ez a vágy többet ért, mint Niklaas minden bölcs szava, aki először Jérôme-ot akarta rábeszélni, hogy próbáljon szabadulni rettenetes hibájától. Mindegyikük ezt ismételte:

– Ha mások volnánk, minden másképp lenne. Megtalálnánk a nagy hazát.

Ezek csak üres szavak voltak. Jérôme azonban elhatározta, hogy minden éjjel elmegy az erdőbe – egyedül! Ott sétált, sejtelmes árnyak és zajok között, égnek meredő hajjal. Látták visszajönni, tágra nyílt szemmel, reszketve, mintha jégveremből bújt volna elő. Ludovic, Gaspard segítségével gyakorolta, hogyan kerekedhet felül meggondolatlan kirobbanásain.

Gaspard-ra hárult a feladat, hogy felingerelje, hogy kellemetlen dolgokat mondjon neki, amire Ludovic megpróbál udvariasan válaszolni. Ludovic továbbra is tajtékozott dühében, de a szavai már kedvesek voltak. A lecke elkerülhetetlenül verekedéssel végződött, mert Ludovic nem bírta elviselni, hogy Gaspard állandóan megjegyzéseket tesz arra, hogy fülei pirosabbak, mint illik.

Théodule-t pedig meglepték, miközben a madarakra fülelt.

– Ha nagyon figyelnék – mondta –, meghallanám a feketerigó énekét. De nekem sincs több eszem, mint az apámnak.

Aztán azt állította, hogy a magasból egy ölyv vijjogását hallotta.

– Ölyvvijjogás – mondta Niklaas. – Vajon mit jelez?

E szavak hallatára Gaspard megborzongott, ő bizony elhatározta, hogy inkább meghal, semhogy elősegítsen valami váratlan eseményt.

– Szép elhatározások – állapította meg Niklaas –, dicséretes igyekezet. És van-e szebb dolog, mint a bizakodás?

Végül érkezett együttlétük utolsó napja (mert mégiscsak meg kellett állapotodniok az utolsó napban). Szeptemberi vasárnap volt. Théodule hiába próbált beszélni apjával. Residore úr azt állította, hogy egy filmen töpreng, és ilyenkor senki sem szólhat hozzá.

Ezen a vasárnapon a kis teherautóval kirándultak Vireux-be, hogy megünnepeljék utolsó együtt töltött napjukat. A kocsit megrakták élelemmel, és Niklaas egy erdei útra vezette, a Meuse lejtői felé. Egy tisztáson álltak meg, ahonnan látni lehetett a völgy mélyén hömpölygő folyót, és a hatalmas tölgyek alá lerakták az ennivalót.

– Szép ez a völgy – mondta Niklaas, miközben kinyitotta az üveget –, az egyik legszebb völgy a világon.

A lejtő fának lépcsőzetesen emelkedő koronái a kék víz felett ringtak a szélben, a folyópart lombjai felől üdítő hűvösség szállt. Az erdő mögül távoli halászbárka kürtje hallatszott.

– Jól ismerem a vidéket – mondta Niklaas. – Hajdan sokat jártam erre. Az erdőből kilépve gyárakat, magányos falvakat látni. Sokat dolgoznak ebben a völgyben. Szerencsénk volt, hogy egy kicsit világot láthattunk. Úgy van az rendjén, hogy mi is kivegyük a részünket a munkából, mint a völgy minden lakója; Hélène is ezt fogja tenni.

Ebéd közben egyre természetesebbnek tűnt, hogy visszatérnek a megszokott életükhöz. De egyikük se gondolt sem a munkára, sem Niklaas prédikációjára. Átjárta őket az éles szeptemberi levegő. Valami ösztönző nyers erő töltötte be ezt a levegőt, ezt az erdőt, valami, amit soha nem felejthetnek el.

A csodálatos völgyet nézve akár azt hihették, hogy maga az egész világ a nagy haza, de ez mégsem volt elég. Arra gondoltak, hogy az emberek boldogságával, a fáradhatatlanul újra kezdett történelemmel még szebbé kell tenni a világot.

Senki sem mert szólni Hélène nagy hazájáról. Maga Niklaas sem tudta kifejezni, amit valójában gondolt. Az ebéd vége felé ünnepélyesen koccintottak Hélène egészségére, az ismeretlen nagy haza emlékére, ahová az ember nem jut el soha.

Nem tudni, miért, ekkor minden szem Gaspard felé fordult. Mintha vártak volna tőle valamit, éppen tőle, aki már nem tudott semmit, de semmit tenni. Niklaas szólalt meg tréfálkozva:

– Neked, Gaspard, ha nem akarsz hazamenni Lominvalba, csak egy újfajta katasztrófát kell előidézned.

– Nem! – mondta rémülten Gaspard.

A tréfák néha komolyra fordulnak, és olyan helyzettel találjuk szembe magunkat, amiről nem is álmodtunk. Abban a pillanatban, mikor Niklaas kimondta e szavakat, könnyű neszt hallottak a sarjerdőből. Megfordultak, s a lombok között megpillantották a tarka ló szép fejét.

Már meg is feledkeztek róla. Valamennyien megborzongtak. Gaspard, mintha a sorsot akarná kihívni, megszólalt:

– A barátom.

A ló nem mozdult, mintha azt várta volna, hogy kötőféket vessenek rá.

– Szeretném utoljára megsimogatni – mondta Gaspard.

Fölállt, a sarjerdő felé indult, de a ló hirtelen megfordult, és eltűnt. Ekkor mindnyájan felálltak, és anélkül hogy megbeszélték volna, azzal a szándékkal indultak el, hogy bekerítsék a lovat.

Ritkán nőtt gyertyánfák és mogyoróbokrok közé értek. Itt-ott sűrű bozót állta útjukat. A ló nem ment messzire. Hamarosan megpillantották az ágak között.

Mégis, mikor szorosabbra vonták körülötte a gyűrűt, megint továbbállt. Újra nyomába szegődtek, és végül lápos területen nőtt nagy bozótos körül találták magukat.

– Nem lehet itt – kiáltotta fel Niklaas –, úgy rémlik, távolabbról hallottam a dobogását.

– Kutassuk át mégis a bozótot – mondta Ludovic. – Valami mocorog odabenn.

Gaspard ment előre. Félrehúzott egy liánt meg néhány ágat, hogy utat törjön magának. De azonnal vadul hátrálni kezdett, úgy, hogy hanyatt vágódott. A bozótból egy hatalmas medve bújt elő.

XII. FEJEZET

Nagyon hosszú és utolsó, amelyben végre megtalálják a nagy hazát

Niklaas mit sem sejtve ballagott a bozót túloldalán. Mikor Jérôme és Ludovic megpillantották a medvét, mindkettőjüknek földbe gyökerezett a lába. Húsz lépésnyire voltak Gaspard-tól. Eszükbe sem jutott, hogy elmeneküljenek.

A medve, jobbra-balra nézelődve közeledett. Csodálatos bundája hullámozott, amíg óvatos és kegyetlen lassúsággal mozgott. Szeme csillogott.

A teljes hosszában elterült Gaspard moccani sem mert. Mikor a medve pofája fölébe hajolt, összekuporodott. A medve elfordította a fejét. Jérôme közeledett.

Nagyon helyes, ha az ember arra törekszik, hogy megszabaduljon hibáitól, de ez csak csoda folytán sikerülhet egy csapásra. Jérôme talán annyira félt, hogy azt sem tudta, mit csinál. Mikor valami rettenetes veszéllyel kerülünk szembe, mintha az egész természet megváltozna. Az ágak között a kék ég és a csend szinte valószínűtlenné vált. A medvétől néhány lépésre Jérôme megállt. Kétségbeesett határozatlanság kötötte gúzsba. Gaspard fölállt. Ekkor Ludovic is előbbre lépett. Gaspard hátrált egy kicsit, s a rémülettől bénán egy fának támaszkodott.

A medve a két hátsó lábára állt.

Ez a jelenet néhány másodperc alatt zajlott le. Hallották, amint Niklaas utat tör a bozótban. A medve nehézkes léptekkel cammogott Gaspard-ig. Jérôme és Ludovic most a medve háta mögé került.

Az állat vagy két könyöknyivel magasabb volt Gaspard-nál. Két mellső lábát a fának vetette, karmai a fiú feje fölött vájta a fába.

A medve nagyon furcsán viselkedett. Mintha kegyetlen kíváncsiság fűtené, alattomos és gyanakvó vadsága nem tört ki, noha százszor erősebb volt, mint Gaspard. Jérôme még előbbre lépett. Az ember azt hihette volna, hogy elment az esze. Karját kinyújtva, megérintette a medvét. Ki is nyújtotta a karját, és megragadta a vastag bundát.

A medve leeresztette mellső lábát, mintha csak Jérôme kezének engedelmeskednék, de az egész történetben az volt a legcsodálatosabb, hogy Jérôme képén széles mosoly terült el. Ludovic, mint akit csodálatos ihlet száll meg, kedvesen megszólalt.

Csak ennyit mondott:

– Talán szelídített medve.

Gaspard hatalmasra kerekítette szemét. Tudta, hogy katasztrófa közeledik, és hogy mindenképpen bűnhődnie kell érte. De a medve Ludovic szavára figyelt. Jérôme a bundáján hagyta a kezét.

– Nyakörve van – mondotta Ludovic, és a hangja most olyan simogató lehetett, akár egy szép dal. A medve leült, és hihetetlen érdeklődéssel hallgatta.

– Hagyj minket békén – mondta Ludovic. – Mi a békességet szeretjük.

Ebben a pillanatban lépett közbe Théodule. Kicsit messzebbre került, mint a többiek, és míg ők a lovat hajszolták, ő kerülővel ért vissza a bozóthoz. Végignézte a jelenetet, és zajtalanul közeledett. Beavatkozása még Ludovic viselkedésénél is váratlanabb volt, és ráadásul teljesen felesleges. Csak ennyit mondott:

– Most hallom a madarakat!

A rettenetes rémület, amin átesett, alighanem kigyógyította sükettségéből. Boldogan, de kínos helyzete miatt csüggetegen még ezt mondta:

– Hála annak a magasságos!... Théodule néhány percig a rigófüttyre figyelt, amit – noha igencsak feszengtek – a többiek is hallottak.

Théodule eszmélt először a valóságra. Intett barátainak, hogy távolodjanak el, olyan csendesen, ahogy csak tudnak, nehogy felébresszék a rettenetes állat haragját, amely pillanatnyilag vajmi keveset törődik azzal, hogy mi történik körülötte. Jérôme és Ludovic már elhúzódott az állat mögül, Gaspard pedig a fa mögé lapult.

– Az autó – súgta Théodule.

Gaspard, Jérôme és Ludovic megpillantotta a kis teherautót a fák között. Hajsza közben kerültek egyet az erdőben, úgyhogy ismét a tisztás közelébe jutottak. Ha el tudnának rohanni a kocsiiig, oda bezárkózhatnának. Mindenesetre ez látszott a legcélszerűbb megoldásnak. Gaspard óvatosan pár lépést tett. Jérôme és Ludovic odébb húzódott. A medve magába roskadva ült, fejét jobbra-balra ingatta, mintha gondolatait rostálná. A fiúk megálltak, lélegzeni is alig mertek, aztán léptek egyet-kettőt, majd megint megálltak. Az induljt és megálljt mindig Théodule vezényelte.

– Rajta! – mondta végül.

Roppant mozgékonyan lódult mindegyikük az autó felé. Mikor vagy húsz lépésre voltak a kocsitól, sarkukban érezték a medvét. Az állat felpattant, és mindegyikük azt várta, hogy teljes súlyával a nyakára esik. A medve azonban nem támadott. Szélszéként vágott át Jérôme és Gaspard között – dús bundája súrolta mindkettőjüket –, majd megállt a koci mögött. Így hát éppen most, amikor már orruk előtt volt az autó nyitott ajtaja, szertefoszlott a menekülés minden reménye. Hirtelen megálltak. A medve is megfordult, mintha csak packázna velük. Ebben a pillanatban lépett ki Niklaas a bozótból.

Miután a fiúkat nem találta ott, visszatért a táborhelyükre. Odakiáltott nekik:

– Ott bizony nincsen egy árva ló...

Elakadt a lélegzete, mikor megpillantotta a medvét, az megint leült, és az elhült fiúkat méregette.

– Nahát! – tört ki Niklaas.

Hogy miért éppen ezt kiáltotta, maga sem tudta. Niklaas hangja mély volt és komoly. Mikor a medve meghallotta, hirtelen felpattant, és beugrott a kocsiba. Théodule azonnal ott termett, és bezárta az ajtaját. Gaspard és Jérôme a segítségére sietett, föltették a vasrudat, és a zárószögekkel odaerősítették. Ezek az oly megszokott mozdulatok is bonyolultaknak tűntek most, hogy a fiúk minden porcikájukban reszkettek.

Ahogy végeztek, a fűbe roskadtak, és nagyokat lélegeztek. Széles jókedvvel nézték a Meuse mély völgyét s a folyót. Úgyet sem vetettek Niklaas kérdezősködésére.

Még akkor is csak nehezen válaszolgattak, mikor teljesen visszanyerték hidegvérüket. Ludovic úgy emlékezett, hogy a medve nyakán egy vékony fémpántot látott, de mivel

medvék nyakára nem szokás örvet tenni, most már semmit sem mert határozottan állítani. Théodule volt a legböbeszédűbb. A kaland során visszanyerte hallását, és most gyönyörködött saját hangjában.

– Van isten – mondta Niklaas mosolyogva. – Jérôme nagylelkű hős, Ludovic Belgium legbékésebb gyereke lett. Théodule pedig nemsokára meghallja az ötven mérföldnyivel odébb zúgó tengert is!

– Ez mind nagyon szép – mondta Gaspard –, de mit kezdünk ezzel a medvével?

Mit is kezdjenek ezzel a medvével? Hogyan kászálódjanak ki a bajokból, melyek az efféle vadállat tulajdonosára leselkednek?

– Niklaas – szólalt meg Gaspard –, azt mondtad nekem, hogy idézzek csak elő valami kalamajkát. Nos, meg lehetek elégedve, de ha azt hiszitek, hogy a dolognak ezzel vége ...

– Ugyan – mondta Niklaas –, könnyen kilábalunk belőle.

– De mit kezdünk ezzel a medvével? – makacskodott Gaspard. – Elviszitek a rendőrségre? Hirdetést tesztek az újságba? Míg elhatározzátok magatokat, százszor is szétveri a kocsit, és megöli az első embert, akivel összeakad.

A helyzet sokkal kínosabb volt, mint először gondolták. Az autó oldalai valójában nem látszottak különösen masszívnak.

Gaspard azt ajánlotta, hogy szaladjanak segítségért. Két vagy három vadász velük jöhetne a puskáival, és minden bajnak elejét vennék, ha segítenének a medvét elvinni és bezárni valami biztos helyre.

Niklaas megjegyezte, hogy a vadállat minden pillanatban kidöntheti a kocsi oldalát, és üldözőbe veheti őket. Jobbnak látták, ha beugranak a kocsiba, és elindulnak. Még ha a medve meg is szökik, nyolcvan kilométeres sebességgel mindenképpen egerutat nyernek, így Határoztak, és ha minden rendben zajlik, akkor az állatot bezárják a tanyán a garázsba.

Niklaas Jérôme-mal és Théodule-lel az ülésen szorult össze. Gaspard és Ludovic a sárhányóra állt, aztán dőcögve megindultak. Niklaas nagyon óvatosan vezette a kocsit. Nem volt semmi baj az úton. Az állat valószínűleg hajdani szelídített énjéhez híven, teljesen rendben levőnek találta azt a börtönt, amibe maga rohant, mikor meghallotta Niklaas hangját. Két órával később megérkeztek a tanyára. A kocsit bevezették a garázsba, majd lehúzták a vasredőnyt, ezután akár ujjonghattak volna örömükben, de erről inkább lemondtak.

– Nos, Gaspard – mondta Niklaas –, semmi bajunk nem esett, most már nyugodtak lehetünk. Tréfás jóslatomnak nincs semmi következménye, és holnap elválunk, mint ahogy megbeszéltük. A medve egyszerűen csak azt bizonyította be, hogy nem kell mindenütt rémeket és szerencsétlenséget látni, s hogy vissza kell térnünk munkánkhoz, azzal a boldog tudattal, hogy élünk.

Mindenben megállapodtak. Niklaas másnap hajnalban indult a fiaival. A ló megmegpihenve visszaviszi őket Anvers-be. Gaspard felül a revini vonatra. Théodule elviszi őt a pályaudvarra, aztán a medve ügyét intézi. Eszükbe jutott, hogy a vadállat talán a filmváros állatkertjéhez tartozik; mindenesetre Théodule apja kezébe veheti sorsát, míg meg nem találják a gazdáját.

Vacsora után két vagy három órát üldögéltek az öreg Marvállal és a szolgálóval. Erről arról beszélgettek. Csak Gaspard hallgatott.

Másnap reggel Niklaas és a fiai elköszöntek, és elindultak kocsijukkal. Egészen a Meuse felé ereszkedő útig kísérték őket. Integettek, míg a dőcögő kocsi el nem tűnt a szemük elől; Gaspard és Théodule egy ideig még hallgatták a tengelyek nyikorgását, de az is hamarosan elhalt az erdő mélyén, és aztán visszatértek a tanyára.

– A vonatod csak délután kettőkor indul. Van még időnk – mondta Théodule.

Tizenegy óra felé ebédeltek, meglehetősen hallgatagon.

Théodule fáradhatatlanul figyelt a legcsekélyebb zajra is. Időnként késével megkocogtatta poharát, és boldogan hallgatta a csengését.

– Most már majd hallgathatod a tornyok harangjátékát is – mondta Gaspard.

Théodule egészen megváltozott. Arcáról eltűnt a korai felelősséggel terhelt gyermekek szomorú komolysága.

– Innen is hallom, hogy énekelnek a táborozók! – örvendezett.

– Lehetetlen – mondta Gaspard.

– Még a medvét is hallom, amint a garázs mélyén morog.

Gaspard a fülét hegyezte. A levegőben ellebbenő dallamok beszálltak az ablakon, de medvemorgás egyáltalán nem hallatszott.

– Telefonálok – mondta Théodule.

– Van telefonod? – kiáltott fel Gaspard.

– Most fogom először használni – jelentette ki ünnepélyesen Théodule.

– Kinek akarsz telefonálni?

– Az apámnak.

Théodule kinyitott egy kis szekrényt, és lekasztotta a telefonkagylót. Néhány másodpercen belül már üdvözölte is Emmanuel Résidore-t. Gaspard hallhatta beszélgetésük töredékeit.

– Vége a süketségnek! – mondta Théodule. – Tegnap kirándultam a kis teherautóval az erdőbe. Egy medve üldözőbe vett minket. Beugrott a kocsiba. Az ajtók nyitva voltak, mert meg akartuk rakni fával. A kocsis most a garázsban van ... A medve mozdulatlan, mint egy darab fa... Rendben van, Marvalla ma délután Chemybe megyünk az autóval.

Mikor letette a kagylót, Gaspard-ra nézett:

– A medve a stúdiók állatkertjéhez tartozik. Hagyták, hadd sétáljon az állatkert udvarán, azt hitték, egészen jámbor, mégis átmászott a falon. Marvalla máris visszük a kocsival. Velünk jössz?

– Nem! – mondta Gaspard.

– Nincs semmi kockázat – biztatta Théodule.

– Vonatra kell ülnöm.

– Hat óra előtt visszatérünk. Van egy másik vonat hétkor.

– De azonnal visszajövünk? – aggályoskodott Gaspard.

– Azonnal visszajövünk – nyugtatta meg Théodule.

Mint már annyiszor, ezúttal ismét elhalasztották a válás pillanatát, de még mindig nem utoljára. Az elválás olyan rettenetesnek tűnik, hogy már az is öröm, ha csak órákat nyer az ember, és – ha jól meggondoljuk – voltaképpen minden történet arról szól, hogy emberek összetalálkoznak, beszélgetnek, vitatkoznak, hosszan búcsúzkodnak, hogy meghosszabbítsák együttlétüket e földön, ahol minden mulandónak látszik, ahol minden továtúnik a továtúnő idővel.

Théodule hozatott egy üveg moselle-i bort, és három óra felé nagy vidáman útnak indultak. Titokban mindegyikük arra gondolt, hogy nem sokkal azután érnek Chemybe, hogy Bidivert a nagy zöld kocsival odaviszi Hélène-t. A kis teherautót Marval vezette. A filmváros irodájában is ő fog intézkedni.

Minden úgy történt, ahogy várták. A stúdiók bejáratától nem messze, ott állt a zöld autó. Az öreg Marval elmesélte a medvehistóriát a kapusnak, aki már tudott a dologról.

Egyik irodából a másikba telefonáltak. Egy alkalmazott megjelent, hogy ellenőrizze, valóban ott van-e a medve. A hátsó résen keresztül csak egy pillantást vetett a kocsiba. A medve aludt.

– Vigyázzon – mondta mégis Marval a tisztviselőnek. – Az előbb, mikor néhány szót akartam neki mondani a résen keresztül, majdnem kitepte a szakállamat! Úgy csinál, mint aki alszik, aztán egyszer csak nekilődül. Bármelyik pillanatban szétverheti a kocsis oldalát.

– Rendben van – mondta a tisztviselő. – Menjen csak ezen az úton. Kétszáz lépésnyire majd kinyitnak egy kaput, aztán egyenesen tovább a fasorban! Ne térjen le se jobbra, se balra.

Vannak szétágazó fasorok, ahol eltévesztheti az utat. Jobbra különben a stúdiók nevét láthatja a táblákon.

Az ember villámgyorsan sorolta fel ezeket az utasításokat. A medve mocoogni kezdett a kocsiiban.

A kis teherautó akadálytalanul jutott át a megjelölt kapun, és lassan haladt előre a fasorban. Senkivel sem találkozott. Úgy látszik, riasztottak. Az állatkertnél nyilván találnak egy őrt, aki majd nagy óvatosan átveszi a medvét. A meghatározhatatlan nyugtalanság, amit Marval szavai keltettek, új ötletet sugallt a fiúknak. Eddig abban bizakodtak, hogy véletlenül megpillantják Hélène-t. Most úgy érezték, itt a kiváló alkalom arra, hogy legalább is egy ideig szabadon sétálgassanak a kis elágazó utakon. Elbújhatnak, kereshetik Hélène-t az épületek útvesztőjében; ezzel ugyan aligha mennek sokra; mégsem tudtak ellenállni a csábításnak. Gaspard vadul megszorította Théodule karját.

Jobbra, ferdén sorakoztak az épületek. Néhány felirat: Emmanuel Stúdió, Dzsungel Stúdió és végül Hélène Stúdió. Ez előtt a tábla előtt Gaspard és Théodule kinyitotta az ajtót, míg a kocsi lassan folytatta útját. „A moselle-i bor” – gondolta Gaspard, miközben földet ért.

Az újonnan felírt Hélène név mintha annak a jelenlétét bizonyítaná, akit keresnek. Pedig egyáltalán nem volt biztos, hogy Hélène ebben a stúdióban van, és hamarosan rájöttek, hogy tévedtek, hogy ostobaságot csináltak. Csakhogy későn kaptak észbe.

Habozás nélkül behatoltak egy csarnokba. Különböző korokból való berendezési tárgyak voltak itt felhalmozva, főleg fényűző szalonbútorok. Egyik-másik díszlet a felvevőgép számára fenntartott hely elé volt állítva: két kecses kis szoba, egy kastély előcsarnoka, fegyverekkel. Munkaköpenyes alkalmazott ült az egyik kis szoba karosszékében. Felállt, hogy Gaspard és Théodule elé menjen, ők azonban sarkon fordultak, és a kijáratához siettek. Egészen a szomszédos épületig futottak. Az ember nem követte őket.

Ebben a másik épületben már volt némi mozgás. A munkások magas, több részre szétszedett díszleteket állítottak fel. A két fiú a deszkák mögé rejtőzött, onnan figyelték a munkásokat. Azt persze nem remélhették, hogy itt találkoznak Hélène-nel. Két percig nézték a díszleteket. Nagy totálban egy karton díszlet homoksivatagot ábrázolt, bokrokkal. Messzebb sziklák emelkedtek, végül hóval borított hegycsúcs, amit reflektorok világítottak meg.

Rosszul tették, hogy két percig vesztegeltek itt. Hangszóró harsant fel: „Két fiú behatolt a stúdiókba. Kérjük az ajtókat bezárni, és megkeresni őket!” A raktáros, ahogy meglátta őket, nyilván azonnal jelezte ottlétüket. Tökéletes gépezetként működött ez a filmváros, nem volt nagy fáradtság egy telefonhívás, és többet ért, akár egy egész kutyafalka. Alighogy Gaspard és Théodule magához tért meglepetéséből, egy munkás máris rohant az ajtóhoz, amin bejöttek, és véglegesen elzárt előlük minden kijáratot. A művezető parancsára a többi munkás sietve utánanézett, hogy a fiúk nem bújtak-e el a stúdió valamelyik sötét zugában.

Gaspard és Théodule két díszlet között lapult. Közben elgyönyörködhetnek a felettük reflektorfényben csillogó magas havasokban. Az lett volna jó, ha ez a hegy igazi, és elbújhatnának a hóbuckák között. A munkások feléjük közeledtek.

A fiúk vaktában rohantak át az épületen, miközben a munkások kiáltoztak, szölongatták egymást, hogy egy másik díszlet mögött bekerítsék őket. Gaspard és Théodule az állványok alá bújt. Ekkor éppen a hegy tövéig jutottak; a hegy nem volt más, mint hatalmas, köteleken függő kép.

– Elvágjuk a köteleket – mondta Théodule. Gaspard elővette a kését, és vaktában elvágta az egyik kötelet. A csigák megcsikordultak. A díszlet megingott. Aztán elvágott egy másik kötelet, és csak annyi idejük volt, hogy félrehúzódjanak, miközben az egyik munkás is káromkodva hátrált.

A díszlet lezuhant, az állványzatot összetörte, bezúzott két alacsony ablakot.

– Tartsd a markod! – mondta Théodule. Gaspard feltolta Théodule-t az egyik ablakhoz, aztán, mihelyt megtámaszkodott, Théodule húzta fel Gaspard-t. Kiugrottak.

Csodálkozva állapították meg, hogy egy keskeny folyosóra értek. Magas vásznak emelkedtek előttük, csak a visszájukat látták. A folyosón mentek tovább, és hamarosan nyílást fedeztek fel a vásznak feszítórámái között, s átbújtak rajta. Óvatosan lépdeltek előre, és egy hatalmas homályos terem végébe értek, ahol furcsa fények cikáztak. Alighanem Emmanuel Residore legújabb produkciójának a kellős közepébe csöppentek.

Hamarosan nagy vásznakat pillantottak meg a magasban, amiket időnként reflektorok pásztáztak végig. A vásznak villámok szabdalta, fehér és fekete felhőkkel borított kék eget ábrázoltak.

– Ez az ő híres dzsungelbeli vihara! – súgta Théodule. – Három hónapja beszél róla.

Itt legalább el voltak zárva a külvilágtól, és Emmanuel Résidore-t alighanem sokkal jobban leköti e titokzatosságok rendezése, semhogy zavarni hagyja magát. A mesterséges égbolt hirtelen kihunyt.

Ekkor az árnyak között egy erdő jelent meg, hatalmas fái és liánjai sötétben rajzolódtak elő. Majd valami sétányféle végén tisztás tűnt elő. A tisztáson félmeztelen férfiak lobogó fáklyákat tartottak.

A két fiú elborzadt a rémülettől, és talán meg sem moccantak volna, ha egy reflektor sugárkévéje nem világít meg két alakot az erdő egyik részén. A jelenés csak pillanatig tartott, de ennyi is elég volt ahhoz, hogy Gaspard felismerje Parpoilt és Hélène-t. A lány nadrágot és ingblúzt viselt. Szép fehér blúza, vállára hulló haja vakítón csillogott a reflektorfényben. Théodule oldalba bökte Gaspard-t.

– Nem ismered Parpoilt – suttogta Gaspard. – Ez az ember csak árt Hélène-nek, bármi történet is!

– Menjünk oda! – felelte Théodule – próbáljuk meg magunkra vonni Hélène figyelmét.

A fiúk elhatározták, hogy a lehetetlent is megkísérik, mielőtt még nyakon csípnék őket. Mennydörgést hallottak, majd egy hangot, Emmanuel Residore hangját:

– Új próbát kérek, a vihar előtt, és a bennszülöttek, ott, emeljék fel a fáklyákat, amilyen magasra csak tudják!

Noha ezek az utasítások azt bizonyították, hogy a filmrendezés ártalmatlan mesterség, Gaspard és Théodule remegve lépett előbbre. Gaspard a hajdani, lominvali viharokra gondolt. Miközben úgy-ahogy előbbre jutottak a vászon-, karton- és alumínium fák között, hirtelen mély csend lett. Ezek voltak az utolsó előkészületek a főpróba előtt. Sehol egy operatőr, sehol kamera. „Előbb hangulatot keltsenek!” – kiáltott újra Emmanuel Residore. A hangulatkeltést az sem akadályozhatta, hogy az őserdő fáinak gerendák heverték szanaszét.

Gaspard megbotlott egy gerendában. Théodule már nem tudta elkapni. Egyikük sem sejtette, hogy most éppen hol vannak. Magas páfrányokat ábrázoló kulissza takarta előlük a tisztást, ahova igyekeztek.

Gaspard fejével előrebukott a vászonba, beszakította, majd a tisztás széléig gurult, éppen abban a pillanatban, mikor a vihar első villámai cikáztak. Felcsattant a mikrofon hangja:

– Fogják meg azt a kis hülyét!

Parpoil hangja volt. Emmanuel Residore drámaibb hangja követte:

– Mindenki vesse magát a bűnösre, aki zavarni merészelt egy ilyen produkciót!

Az asszisztensek, a műszakiak, a statiszták, a színészek először nem moccantak helyükről, noha mindannyian meglátták a nagy jelenet kellős közepébe zuhanó fiút. Gaspard így időt nyert és felugrott. Abban a pillanatban, mikor minden jelenlevő megindult, Théodule Gaspard mellé ugrott.

A fiúk már nem fordulhattak vissza. A tisztás szélén szaladtak. A vadak a fáklyájukkal máris a sarkukban voltak.

– A fáklyák! – kiáltotta Emmanuel Residore a mikrofonba. – Csak a tisztás tűzálló, ne felejtsek!

A vadak hirtelen megálltak, egy kivételével, aki már-már utolérte Théodule-t. A fiúknak sikerült bebújni valami kulisszafolyosóba. A vad fáklyájának fényében átugrottak egy gerendát. A vadember azonban nem vette észre, megbotlott, a fáklyát kiejtette a kezéből. Hirtelen hatalmas láng csapott fel. Pillanatok alatt tűz ütött ki.

Az utána következő események nem voltak olyan rendkívüliek, mint Gaspard és Théodule várta. A statiszták szétszaggatták a vászonkulisszákat, a festett papírokat, feldöntötték az állványokat, hogy kikerüljenek a szikrazáporban összeomló magas díszletek közül. Gaspard-nak és Théodule-nak csak egy gondja volt, hogy mielőbb eltűnhessenek. Sziréna harsant fel. A mikrofon utasításokat adott, míg a személyzet a vízcsepok körül forgolódott és a gumicsöveket tekerte le. A fiúk befordultak az egyik épület sarkán. A túloldalon mentek tovább. Mikor egy kis útkereszteződéshez értek, ahol egy másik épület emelkedett, hirtelen megálltak. Hélène-t pillantották meg, szembe jött velük.

– Nem éppen nehéz megtalálni titeket – mondta –, de most jobban el vannak foglalva, semhogy veletek törődjenek. Gyertek velem!

Se jó napot, se semmi. A tűzből magas lángok csaptak fel. Már látták a fecskendők vízsugarait, amint a füstfelhőkre hulltak.

– Kész vicc ez a tűz – mondta Hélène, miközben vezette őket.

Kerítéshez értek. A fiúk egy szót sem tudtak kinyögni. Odébb két hatalmas retesszel zárt fakaput láttak.

– Emögött a szakadék van – mondta Hélène. – Most már, ha hazaértetek, nem állok jól azért, hogy békén hagynak benneteket. Majd védekeztek, ahogy tudtok.

Théodule és Gaspard összenézett. Arra gondoltak, talán jobb volna, ha semmit sem mondanának el Hélénének. Gaspard félrehúzta a reteszeket, a kapu csikorogva nyílt egy meredek lejtőre. Ahelyett, hogy kiléptek volna a kapun, csak álltak Hélène előtt.

– Veletek megyek egy darabig – jelentette ki végül.
– Meglehetősen elképedt arcot vágtok. Mi keresnivalótok volt azok között az átkozott díszletek között?

– Majd elmeséljük – mondta Gaspard.

Végül kiléptek, és behúzták maguk mögött az ajtót. Lecsúztak a lejtőn, majd a szakadék mélyén mentek tovább, ezen az árterületen futottak össze télen és tavasszal az erdő vizei.

A vízmosás enyhe lejtővel emelkedett az erdő felé, aztán bele is olvadt. Mikor az erdőbe értek, Hélène megszólalt:

– Most biztonságban vagyunk. Mondjátok el a meséteket.

– Residore úr nem tud meglenni nélküled – mondta Gaspard kicsit ridegen.

– Azt csinálom, amit akarok! – mondta Hélène. – Meséljétek.

Théodule kezdett beszélni:

– Emlékszel, egyszer, nem is olyan régen, arra kértél, fogadjalak be. Anvers-ből szöktél meg, s a hazádat kerested. Mindössze ennyit tudtam rólad. Nem felejtettelek el. Mindig kérdezősködtem az anvers-i gyerek felől. Azóta találkoztam Gaspard Fontarelle-lel, aki csatlakozni akart hozzád, és én segitettem neki. Egy halászbárkán kapott helyet, ami Emmanuel Residore-é. Az apám egész csomó vállalat feje. Halászbárkái is vannak.

– Most már megismerlek – mondta Hélène. – De mikor nálad voltam, süket voltál.

– Süket voltam. Tegnap óta hallom a madarakat.

– Az elején kell kezdeni – jegyezte meg Gaspard. Elmagyarázták, hogyan állapotodott meg Emmanuel Residore és Drapeur úr abban, elhitetik Hélène-nel, hogy hajdan a kastélyban lakott Jenny mamával, hogy meg fogja őt találni, mint ahogy már megtalálta a gyermekkori tájat: a pálmákat, nyírfákat és a nagy tavat az erdőben. Míg beszéltek, Hélène arca visszanyerte hajdani kérlelhetetlen szépségét.

– Egy percig sem hagytak nyugton – mondta. – Képtelen voltam gondolkozni. Autót kellett vezetnem, megtanítottak a tóba ugrani és hosszan úszni. Tökéletes akrobatát akartak belőlem faragni. Legalább is Emmanuel Residore ezt akarta. A stúdiókban részt vettem a forgatásokon, aprócska szerepekre tanítottak. Boldog voltam ezzel. Este még az éneket kellett gyakorolnom. Fényesebb karrierrel kecsegtettek, mint amilyenről Drapeur úr álmodott.

– Talán nem helyes, hogy mi... – kezdte Gaspard. – De annyira szerettünk volna viszontlátni, beszélni veled! Menj vissza Residore úrhoz. Mert hol is találhatnánk meg a hazádat? Most már tudod, hogy áltattak, és új mesterségedben majd csak megtalálod a módját, hogy kérdezősködj, így könnyebb lesz, mint velünk. Úgy teszel majd, mintha lemondnál volna álmaidról. Szabadon hagynak és megkeresheted!

– Nem tudom – mondta Hélène. – Most hova mentek?

– Lemegek a völgybe, és vonatra ülök – mondta Gaspard. – Théodule visszamegy a tanyájára, és nem beszélünk többé semmiről.

– Elkísérlek a völgyig – mondta Hélène. Egészen olyan volt, mint mikor Gaspard Lominvalban megpillantotta. Szemeiben angyali tűz égett.

– Velünk jössz, Théodule? – kérdezte Gaspard.

– Nem megyek veletek – mondta Théodule. Elmagyarázta, ha visszatér a tanyára, azt mondhatja apjának, hogy a filmvárosi kirándulást csupán kíváncsiságból, szórakozásból tették. Azt is megmondja majd, hogy Gaspard elutazott.

– És Hélène-ről mit mondasz? – kérdezte Gaspard.

– Nem mondok semmit, mert Hélène estére visszamegy a kastélyba. Úgysem mernek neki szemrehányást tenni.

– Estére visszamegyek – mondta Hélène.

Az erdőben mentek tovább, errefelé ritkábban nőttek a fák. Hamarosan valami úthoz értek. Az út a hegygerincen vezetett. Innen már nem volt nehéz tájékozódni, látták az egész chemyi síkságot. Hélène és Gaspard elbúcsúzott Théodule-tól, aki észak felé ment, míg ők délnek tartottak. Ahhoz, hogy a völgybe jussanak, csak balra kellett térni őket a hegyhátak között kanyargó első úton. A lezajlott látványos események után biztosak voltak abban, hogy most már semmi váratlan kalandba nem keverednek. Gaspard és Hélène lassan ballagott, s csak néha-néha szólaltak meg.

– Az országúinál elbúcsúzom tőled – mondta Hélène. Háromórás gyaloglás után megmászta egy nagy hegyhátat, és meredek lejtőhöz értek. Az erdő széles távlatában megpillantották az utat és a folyót. Lábaiknál jókora sima, sziklás földcsík terült el, sötétén, mint egy vak tükör. A sziklák repedései között ritka hanga nőtt. Nagy vargabetűt kellett leírniok, hogy megkerüljék. Mikor a sziklás földcsík végébe értek, megálltak, és hosszan elnézték a folyót. Feketén és rózsaszínűn csillant a vakítóan kék ég alatt. Hélène így szólt:

– Mindig úgy érzem, hogy innen már nem messze van a hazám, s hogy minden pillanatban találkozhatom Jenny mamával.

Gaspard nem felelt. Az országút fölött kanyargó útra értek. Ugyan hogyan is találkozhatnának Jenny mamával? De hallgassátok, mi történt.

Reggel, mikor Niklaas és fiai leereszkedtek a Meuse felé vezető lejtőkön, látták, hogy a ló kimerült. Az biztos, hogy derekasan tartotta magát a kocsirúd mellett, és nem állt hosszú út előtt, de ez az út, amin most mentek, meredek és hepehupás volt. A ló minden pillanatban megcsúszott. Az egyik, meglehetősen széles kanyarban megálltak, ott, ahol az ereszkedő enyhébben lejtett, és míg a ló pihent egy kicsit, Niklaas előrement, hogy megnézzze, mekkora utat kell még megtenniük ilyen mostoha körülmények között. Arra nem is gondolhattak, hogy kifogják a lovat, és maguk vezessék le a kocsit. Jérôme és Ludovic nem volt olyan erős, hogy Niklaasnak segítségére lehessen. Mikor Niklaas visszajött, elmondta, hogy háromszáz méternyivel odébb van egy tisztás, körülötte kényelmesebb ereszkedőben folytatódik az út. A Meuseről már idehallatszottak a halászbárkák kürtjei. Elindultak, nagyon óvatosan, hogy minél jobban kíméljék a lovat. Szerencsésen vagy százlépésnyit mentek, és már látták a tisztást, mikor a ló megcsúszott egy sziklán. Erőtlenül roskadt össze.

Kifogták, nagy nehezen kiszabadították az istrángokból, a kocsit pedig sikerült két fa közé tolni, ahol megtámasztották. A ló biztosan eltörte egyik lábát; kínlódva lélegzett.

– Nincs más hátra, meg kell ölni – mondta Niklaas szomorúan.

Jérôme és Ludovic megölelték az öreg lovat, Niklaas pedig elindult, hogy valamelyik faluból állatorvost hívjon, hadd mondja ki azt, hogy a ló felépüléséhez már nincsen semmi remény. Egy óra múlva megérkezett az állatorvos, kocsival jött, és megállapította, hogy a lovat már nem lehet meggyógyítani, ki fog múlni. Niklaas visszament vele, hogy sintért keressen. Mindez meglehetősen sokáig tartott. Niklaasnak még telefonálnia is kellett. Végül egy teherautó érkezett két munkással, és Niklaas segített nekik a kocsiba tenni az állatot, örült, hogy e kínos munka közben Ludovic és Jérôme nincs a közelben. Nem látta őket a teherautóból, és arra gondolt, hogy az erdőbe mentek. Mikor az autó eltávolodott, kiáltott nekik, de a fiúk nem válaszoltak.

Niklaas egy csöppet sem volt nyugtalan. Azon töprengett, hogyan vásárolhatja meg egy másik lovat, ez a gond teljesen lekötötte. Negyedórás várakozás után elhatározta, hogy egy kicsit körülnéz. Hogyan is juthatott a fiúk eszébe, hogy ilyen körülmények között sétálni menjenek? Délután két óra volt.

Niklaas, a kocsi körül, széles ívben bejárta az erdőt. Időnként kiáltott egyet-egyét, de választ nem kapott. Félórával később, az erdő mélyéről felhangzó galopp zaja döböntette meg. Még mielőtt megpillantotta volna, a tarka ló jutott eszébe. Percekig várt mozdulatlanul. Ismét csend lett. Azután Jérôme-ot és Ludovicot hallotta, őt szölongatták, majd meg is látta őket egy sarjerdő lombjai között.

– Gyorsan! – kiáltotta Ludovic. – Ott van, tőled balra!

Niklaas megfordult. Meglátta a feléje közeledő tarka lovat, mely húsz lépésnyi távolságban megállt. Niklaas lassan közeledett hozzá. A ló nyugodtan bevárta. Niklaas elcsodálkozott, hogy a tüzes állat hagyta megsimogatni a nyakát. Jérôme és Ludovic közben odaért.

– Az előbb itt jött, az út mentén – mondta Jérôme. – Megsimogattuk, aztán elszökött előlünk. Bevárt minket, megint megsimogattuk, aztán megint megugrott.

– Menj, hozz egy kötelet a kocsiból – mondta Niklaas. – Elvégre, mi történhetik, ha megpróbáljuk!

A ló, mintha örült volna Niklaas kérges kezének. Jérôme odavitt egy kötelet, Niklaas rávetette a ló nyakára, az minden ellenállás nélkül hagyta. Legnagyobb csodálkozásukra egészen a kocsig tudták vezetni, sőt, még azt is hagyta, hogy a kocsirudak közé állítsák, és befogják. Csak a szemellenzőt nem tűrte. Mikor végeztek, Niklaas így szól:

– Ez ám aztán a szerencse! Sokszor gondoltam erre a lóra. Igyekszünk majd megkeresni a gazdáját, de addig is folytathatjuk az utat.

Niklaas és a fiai, az eseményektől még kábultan, ezúttal minden nehézség nélkül ereszkedtek le a lejtőn. A tisztáshoz értek, és ott mind a hárman beültek a kocsiba. Niklaas tartotta a gyeplőt. A tarka ló hibátlanul kezes volt. Útkereszteződéshez értek, innen jobbra ágazott egy út, de nekik, minthogy a Meuse-höz akartak érni, nem kellett irányt változtatniuk.

– Véleményem szerint – mondta Niklaas –, ezt a lovat mindenféle munkára megmutatványra betanították. Éppen olyan könnyedén vinne a hátán egy lovast, mint ahogy a kocsit húzza. Fő az, hogy ne bánjunk durván vele. Én biztosan valamiben hasonlítok egy régi gazdájára. Ezért engedelmeskedik nekem, noha különben ugyancsak vad.

Ezt a szónoklatot éppen abban a pillanatban fejezte be, mikor az útkereszteződéshez értek. A lónak egyenesen tovább kellett volna mennie. Ehelyett hirtelen elfordult, és a jobbra ágazó útra tért. Niklaas hiába rángatta a gyeplőt, hogy visszahúzza, és a helyes útra vezesse. A ló megmakacsolta magát, toporzékolt, és végül már ötven métert is megtett a maga választotta úton.

– Leszállok – mondta Niklaas.

– Vigyázz – kiáltotta Ludovic.

A ló kihasználta, hogy Niklaas engedett egy kicsit a gyeplőn, és nekiiramodott. Először gyors vágatásba kezdett, amit Niklaas semmiképpen sem tudott fékezni, majd nekivadult, eszeveszett száguldásba fogott, s a kocsi kegyetlenül zötykölődött.

Szerencsére az út kihalt volt. Csak két biciklistával találkoztak, akiknek éppen csak annyira idejük volt, hogy a töltés mellé húzódjanak. Az út eleinte a hegy oldalában haladt, aztán a vízmosásban meredek lejtőkön és emelkedőkön át. Nem értették, hogy a kocsi nem borul fel.

– Türelem – dühöngte Niklaas. – Majd megnyugszik.

A tarka lovat, mintha valami belső tűz fűtötte volna. Hamarosan tajték borította. Egy kereszteződésnél, ahol az út a völgy felé ereszkedett, a ló egy másik hepehupás útra tért. Itt már nem tudott olyan vadul vágatni, de még mindig túl gyors volt ahhoz, hogy Niklaas és a fiúk leugorhassanak a kocsiról. Különben meg egyáltalán nem lettek volna hajlandók sorsára hagyni a kocsit, amin rajta volt minden hangszerük, minden vagyonuk. Azon gondolkodtak, vajon a tengelyek meddig bírják a kegyetlen zötykölődést. Teljes erővel az ülésbe kapaszkodtak. Alig figyelhettek a tájra, amin így áthaladtak. Hangás, rekettyés, szálfaedrők, sarjerdők követték egymást. Két óra telt el. A ló vaktában fordult hol erre, hol arra az útra, hegyhátakra kapaszkodott, völgyekbe ereszkedett.

– Megzavarodott! – suttopta Niklaas.

Magas szilfákkal szegélyezett parti útra értek, a fák között már látták a Meuse vizét csillogni. Ezen a részen az út olyan egyenetlen volt, hogy a kocsi megbillent. A ló lassított, ügetésbe fogott. Mégis, a kocsi olyan szerencsétlenül akadt meg egy kerékvágásban, hogy felborult. Niklaas és fiai a kocsit borító ponyvának estek. A ló leroskadt, és majdnem teljesen hanyatt bukott a rudak között. Jérôme, aki elsőnek kászálódott ki a kocsi romjaiból, felkiáltott:

– Hélène és Gaspard! Hélène jön Gaspard-ral, itt az úton!

Hélène és Gaspard odafutott. Mikor Gaspard felismerte az elibük siető Niklaas-t és a fiúkat, annyira elcsodálkozott, hogy még csak nem is kérdezősködött.

– Hélène! – suttopta Niklaas.

Mindnyájan csak álltak az úton, nem tudtak mit mondani.

– Miért jöttetek ideig? – kérdezte Gaspard.

– Hogy miért? – ismételte Niklaas. Megfordult, és mindnyájan a felborult kocsit nézték.

Ekkor Gaspard meglátta a tarka lovat, ott feküdt a fűben, a kocsirudak között.

Odament a lóhoz, melléje térdelt. Átölelte a nyakát, arcát sörényébe rejtette:

– Szép lovacskám! Hogyan történhetett ez? Miért fogtak be téged?

A ló megrázta a fejét. Hiába próbált felállni. Hélène Gaspard mellé lépett. Megsimogatta a ló fejét. Aztán Gaspard elmagyarázta, hogy került erre az útra Hélènenel.

– Na, ugye, látod – mondta Niklaas –, hogy a medvék és a tűzvészek nem vezetnek jóra, már ideje lenne véget vetni ezeknek a tréfáknak.

– Én is nagyon szeretném! – felelte Gaspard. – Majd segítünk a kocsit felállítani.

Alaposabban megnézték, hogyan is fekszik a kocsi. A teteje a lejtőhöz támaszkodott, a jobb oldali kerekek egy vágásfelébe csúsztak, a bal oldaliak pedig mintegy húsz centiméterrel voltak a földtől.

– A tengelyek nem törtek el – mondta Niklaas. – Csak kötelekre volna szükség.

– Vághatunk liánokat – mondta Gaspard. – Ott lejjebb találunk.

A lejtőn széles csapás húzódott, nagyon magas, karcsú fák emelkedtek belőle, liánok kúsztak rajtuk. Alaposan megkínlódtak, mire levagdálhatták és kiszabadíthatták a súlyos és összekuszálódott liánokat. Majd nagy nehezen a kerekek küllői, a kocsirudak és a kocsoldalak köré csavarták őket. A többi már könnyebben ment. Mihelyt a kocsit fölállították, a ló felugrott, és egyetlen lendülettel az útra rántotta.

– Vigyázat, meg ne szökjön! – mondta Niklaas.

Gaspard a ló fejéhez ugrott, s az állat nyugton maradt. Niklaas csak ekkor mesélte el, hogyan múlt ki az öreg ló, és hogyan találtak rá a tarkára.

– Valószínűleg a hangom tetszett neki – mondta Niklaas –, de mihelyt beszálltunk a kocsiba, nem engedelmeskedett többé, teljes sebességgel nekiiramodott, nem is nézte, merre. Nem tudom, most mitévők legyünk.

– Mi is fölülhetünk veletek – mondta Gaspard. – Ha mi is a kocsin leszünk, hamarabb kifárad, és mihelyt alább adja, úgy irányíthatjátok, ahogy akarjátok.

– Azt hiszem, hogy neked, Gaspard más dolgod van! Haza kell menned Lominvalba! – mondta Niklaas. – Hélène Drapeur meg jobban teszi, ha visszamegy az övéihez.

Gaspard és Hélène megnyugtatta Niklaast, hogy egyáltalában nincs szándékukban csavarogni, de ők is a Meuse mentén vezető útra igyekeznek.

Szépen alkonyult. A fák tiszta körvonalakkal rajzolódtak ki a levegőben. Az ég világos maradt. Fénye távolibbnak tűnt, de még nem szürkült.

– Még jó két óránk van, mielőtt besötétedik – mondta Niklaas.

– Az első faluból telefonálok taxiért – mondta Hélène. – Gaspard-t leteszem Revinben, és még jóval a sötétedés előtt Residore-nál leszek.

Mindnyájan felszálltak a kocsira. A tarka ló fáradtnak látszott, lassan baktatott. Niklaas átengedte a gyeplőt Gaspard-nak, aki az útkereszteződésig úgy irányította a lovat, ahogy akarta.

Két hibát követtek el. Egyszer olyan útra tértek, ami meredeken vágott le egy kiugró szikla mögött. Vissza kellett térniök az egyik faszorba, amely mélyen az erdőbe vezetett, és végül széles sarjerdővel körülvett irtásba torkollt, ahonnan nem nyílt semmiféle kijárat. Megint visszafordultak, és egészen vaktában egy szederbokrokkal benőtt, járatlan útra kerültek, melynek hosszan kanyargó lejtői, meglepetésükre a folyó mentén húzódó útra vezettek.

Sok időt vesztek. Már sötét volt. Niklaas, noha Belgiumba akart menni, úgy döntött, hogy mégis délnek indul, mert most Fumay és Revin között voltak, és mint ahogy azt az első kilométerkőről megállapították, Revin volt a legközelebbi város. Niklaas úgy vélte, jobb lesz, ha Hélène-t és Gaspard-t elviszi Revinbe, ahonnan mindketten könnyen hazatérhetnek.

– Haza! – kiáltott fel Hélène. – Ki tudja, hol van az én igazi hazám ...

Senki sem válaszolt. Arról, hogy megkeressék Hélène hazáját, valóban le kellett mondaniok. Minek is beszélnek róla? Bánatosan járták az utolsó kilométereket. A fák lassan vonultak mellettük, és most, az alkonyatban szinte ellenségesnek látszott az erdő. Revin első házaihoz értek.

– Menjünk a pályaudvarig – mondta Niklaas. – Ha nincs már vonat, Gaspard majd a váróteremben alszik. Hélène is könnyebben talál taxit errefelé.

– Rajta, lovacsám! – mondta Gaspard.

Kicsit megrázta a gyeplőt, úgyhogy a szíj könnyedén veregette az állat hátát. Idáig óvakodott attól, hogy biztassa, és alighogy Gaspard ezt az ösztönös mozdulatot tette, a ló, mint akit darázs csípett meg, egész testében megremegett, és veszett vágtába kezdett. Mindegyikük az ülésbe meg a kocsi oldalába kapaszkodott.

Az utcán alig jártak, a ló nem ütközött semmi akadályba. Csak egy autót kereszteztek, aminek, hogy kikerülje ezt az orkánt, fel kellett hajtani a járdára. Az utca végén a ló egy másikba fordult, ahol egy teherautó állt. A kocsi súrolta az autót.

Az én hibám! – gondolta Gaspard.

Ez az utca szerencsére az erdőbe vezető útba torkollt, s ők hamarosan az erdőben találták magukat. Egy keresztben húzódó völgy enyhe lejtőjén haladt az út.

Gaspard – csakúgy, mint Niklaas és fiai – mindig természetfeletti lénynek tartotta a tarka lovat. Az állat élénkségében, vidám mozgásában azonban volt valami bizalmat gerjesztő ismerős szépség. Még akkor sem haragudtak rá, mikor Niklaast és a fiait kora délután elragadta a kocsival, inkább csodálták, és készek voltak megbocsátani szeszélyeit. De most éjszaka, ez már egészen más volt. Szívüket jeges rémület járta át. A homályban a ló szőre csillogott, mint a hó. Futás közben mérhetetlenül megnyúlt a teste, fejét dühödten rázta.

Hirtelen sötétedett be. Alig tettek meg egy kilométert az erdőben, mikor a tölgyek és a hatalmas tömegbe összeolvadó lombok felett előtűntek a csillagok. Az erdő az út mindkét oldalán áttörhetetlen falként sötétt. Időnként, alig kivehetően nyílt egy-egy fasor. A ló dobogása, a kerekek csikorgása hosszan visszhangzott a lejtőkön, és úgy tűnt, egészen a csillagos éjig hatol.

– Majd csak kifárad – mondta Niklaas. Tudták, nem azt mondja, amit gondol, és hogy azon tanakodik magában, vajon milyen, ember nem járta vidékre viszi őket ez a rettenetes ló. Az út mentén sehol egy ház. Sehol egy kocsi. Mindenütt csak az erdő.

Időnként a ló lassúbb ügetésbe fogott, de ilyenkor sem tudtak leugrani a kocsiról, mert hirtelenében újra örült vágtába kezdett. Az igazat megvallva, most már kíváncsiak is voltak, hova megy ez a ló.

A félhold valamennyire megvilágította az utat, a fák koronáját. A táj így egyre furcsábbnak tűnt.

– Egy róka ment át az úton – suttogta Gaspard.

A róka árnyként suhant el.

– Egy őz figyel bennünket – folytatta Jérôme.

A sötétben megpillantották a szemét. A tisztásokon, a holdfényben kirajzolódott az őzek kecses feje. Éjszakai madarak suhantak némán a kocsi felett. Egész seregnyi állatot riasztottak fel. Nagy lepkék csapódtak homlokukhoz. Egy menyét ugrott el a ló elől. Szarvas ágaskodott az út közepén, majd eltűnt, mint valami kísértet.

Úgy érezték, már sohasem keverednek ki ebből az erdőből. A kocsi utasai elvesztették minden időérzéküket. Hallgattak, tágra nyílt szemekkel bámultak a ficánkoló ló feje fölé. Egy kanyarnál, a ló, ahelyett hogy az úton ment volna tovább, egyenesen berohant az erdőbe, mely most sötétségből rakott vastag falnak tűnt. Mind azt várták, mikor vágódnak egy fatörzsnek. Niklaas csöndesen fohászzkodott. Átvágtak a sötétségen, és ismét az útra kerültek.

Ekkor csodálkozva vettek észre valami vibráló fényt, mintha hajnalsugár lett volna, de sokkal-sokkal távolibbnak látszott. Az erdő egyszerűen szabadon engedte őket. Fennsíkra értek.

Vajon hol vannak? Sűrű csillagokkal világító égbolt a rétek és a hangafüves mezők fölött. A ló tovább futott, hol ügetett, hol vágtatott. A lakatlannak tűnő síkon hideg szél fúj. Vajon milyen vidékre kerülnek, mire megvirrad? Hélène Gaspard kezét szorongatta.

Az erdő homályát az alig látható mezők egyhangúsága váltotta fel. A táj most szinte végtelennek tűnt. A ló letért az útról, és egy mellékúton ment tovább. Majd hogy az eredeti

irányban ment volna tovább, megfordult, és ismét rátért arra a mellékútra, amin előbb már megindult. Most már valami értelmetlen szertartássá vált ez az egész vágta, ötször is befutották ugyanazt a kört a sötét mezők körül, melyeken semmit sem lehetett látni.

– Hát már sohasem kel fel a nap? – suttogta Gaspard.

Végül a ló, mikor már hatodszor tért vissza az útra, lemondott a körözésről, és egyszerre csak jobbra lendült. A mezők végében hirtelen fényeket pillantottak meg.

– Házak! – mondta Gaspard.

Magas, vastag falak között nyíló átjárón keresztül – valószínűleg valami erődítmény falai voltak – hamarosan egy kis városba jutottak. Mihelyt az első utcába értek, a ló fékezte lendületét, lassabban ügetve ment tovább.

– Leszállhatnánk – mondta Jérôme –, és a kantárszárral vezethetnénk a lovat.

De egyikük sem mert, és nem is akart leugrani a kocsiról.

– Előbb lássuk meg – mormolta Niklaas.

Vajon mit kellene meglátni? Az utca végén a közönséges közvilágításnál élénkebb fények villództak. Muzsikaszó hallatszott.

– Mi ez? – suttogott Ludovic.

– Valami ünnepség – mondta Gaspard.

Kör alakú kis térre értek, ahol néhány bódé, egy tánchelyiség és körhinta állt. A közönség éppen nem volt nagy, csak néhány báméskodó jött-ment. Késő volt, az ünnepség már valószínűleg befejeződött.

– Miféle város ez? – kérdezte Jérôme.

– Talán Rocroi – mondta Niklaas.

Gaspard óvatosan meghúzta a gyeplőt, hogy a ló ne hatoljon be a térre. Az állat önszántából megfordult, és az ellenkező irányba indult, a bódék mögé. Egy szürkére festett lakókocsi mellett felállított sátonál végül megállt. A sátor írva, és a fiúk, Niklaas és Hélène döbbsen bámulták a szót:

JENNY MAMA

Nyomban leszálltak a kocsiról, mit sem törődtek a lóval, ami maradt, éppen csak a fejét hajtotta le, és az út kövei mellett. Körüljárták a sátrat, és egy kis árusító asztal elé értek, mellette kalács, palacsinta és ostya volt sorba rakva. Oldalt serpenyőkben sercegő zsír. Dús, szőke hajú, szép arcú, tekintete nyílt volt és türelmes. Kék szemében néha még annyira megdöbbsentette Gaspard-t, mikor először látta Héléne előre, Niklaas és a fiúk kicsit hátrább maradtak.

Az asszony vajmi keveset törődött az odatévedt vevőkkel, semmi érdeklődést sem kelt benne. Lesütötte a szemét. Vé-

– A karkötő – mondta Gaspard. – Meglátta a karkötőt!

– Lehetséges volna? – suttogta az asszony. És önkéntelenül

– Hélène karkötője.

Aztán tekintetét Héléne arcára emelte. Egy ideig mozd

– Ez a karkötő... – mondta ismét az asszony.

– Akkor kaptam, mikor beteg voltam Stonne-ban – mo

– Stonne-ban – folytatta az asszony. – Igen, Stonne volt a neve annak a falunak. Én halálomon voltam.

Újabb hosszú csend. A néhány szó, amit váltottak, mindegyiküknek közvetlen és cáfolhatatlan bizonyítékokat adott. Mégis, tétováztak, egymásra ismerjenek-e? Úgy érezték, hosszan nézniük kell egymást. Hélène emlékei nyilván bizonytalanok voltak, Jenny mama szemében pedig Hélène annyit változott kiskora óta, hogy nehezen ismert rá lánya vonásaira. Néhány év elegendő ahhoz, hogy az egymáshoz legközelebb állók is elidegenedjenek. De ez a tekintet... Végül Jenny mama felemelte a sátor ponyváját, és az asztal elé lépett. Megragadta Hélène vállát.

– Lehetséges ez? – kérdezte újra. – Azt hiszem, megismerem a tekintetedet. És te?

– A hangodat – mondta Hélène, összeölelkeztek. Sokáig úgy tűnt, nem is tudják elengedni egymást.

– Gyere a kocsimba! – mondta Jenny mama. – Beszéljünk. Régóta várlak.

– Kerestelek – mondta Hélène.

– Kerestél!

Niklaas és a fiúk most sem jöttek közelebb. Hélène rájuk mutatott

– Velük kerestelek!

– Hogyan kerültetek ide? – kérdezte Jenny mama.

– Véletlenül – felelte Hélène.

– Gyertek fel ti is a kocsiba – mondta Jenny mama. – Beszélünk kell egymással!

Megkerülték a sátrat. Jenny mama egyszerre csak felkiáltott:

– Istenem, a tarka ló!

– Ismered? – kérdezte Hélène.

– Fiatal csikó korában a miénk volt, talán emlékszel rá. Akkor még te is velünk voltál. Három éve adtam el. Nem tudtam megtartani, mert ezzel az autóval és a lakókocsival kell utazgatnom. De nem akar megmaradni az új tulajdonosánál, egy revini embernél. Az erdőbe szökik, és addig kószál, míg valahol a környéken meg nem talál. Többször is visszavittem Revinbe, de mindig megszökik. Így hát idehozott téged. Merő szeszélyességből, hidd el. Valami furcsa megszállottság bolondja.

– Gaspard látta először, Lominval környékén – mondta Hélène.

A tarka ló mozdulatlanul állt a két kocsirúd között. Álmodó szemeivel hol egyiküket, hol másikukat nézegette.

– Ki kellene fogni – mondta Niklaas.

Jérôme és Ludovic a lóval foglalatoskodott, míg Niklaas és Gaspard Jennyvel felment a lakókocsiba.

A lakókocsi meglehetősen tágas volt, benne egyetlen szoba, a sarkában egy ágy. Köröskörül dobozok, szerszámok, felszerelések.

Niklaas és Gaspard egy padra ült, Hélène-nek egy kisszéket adott Jenny mama. ő maga az ágy szélére telepedett.

Jenny arca nagyon fiatal volt, noha a fáradtság nyomot hagyott rajta.

– Apád a menekülés közben halt meg – mondta Hélène-nek. – Akkoriban több lovas kocsink volt, színdarabokat és némajátékokat adtunk elő az apád két unokatestvérével meg az én két nővéremmel. Két bátyád valamivel idősebb nálad. Szétszóródtunk. A felszerelést a háború elején egy bombázás pusztította el. Mire meggyógyultam, csak egy kis kocsi maradt, egy ló meg egy csikó. Ennek már majdnem tíz esztendeje. Az unokatestvérek meg a nővéreim hol így, hol úgy próbáltak szerencsét. Bátyáid a gyarmatokon vannak. Én meg már végtelenül fáradt vagyok, de ma este a Paradicsom nyílt meg előttem.

Nyugodtan beszélt. Mikor magára maradt a két fiával, alighanem rengeteget dolgozott. A többi vásáros fehérneműit mosta, éjszaka kosarat font, végül süteményeket sütött.

– Szüntelenül kerestelek – mondta Hélène-nek. – Visszamentem Stonne-ba. Nyomát sem találtam annak az asszonynak, aki befogadott minket. Hirdetéseket tettem az újságokba. Hivataloktól kértem segítséget. Bejártam a vidéket. Végigutaztam egész Franciaországot. Hol voltál?

Hélène elmondta, hogy Drapeur vette gondjaiba, ő nevelte.

– Hihetetlen, hogy emlékeztél rám és meg akartál keresni.

Hélène elmondta, hogy mi minden állta útját. Senki sem akart hinni neki. Végül beszélt a képeskönyvről, amibe ez volt írva: Jenny mama a nagy hazában.

– A nagy haza! – kiáltott fel Jenny mama. – Te meg én, mi tudtuk, mit jelent ez!

Hélène beismerte, hogy ő még nem tudja, mi is az a nagy haza. Jenny sokáig nézte őt.

– Nem csoda, hogy elfelejtetted. Abban bizakodtam, hogy ha ezt el is felejtetted, azért gondolsz rám.

– Igen, elfelejtettem, de mindig szerettem volna viszontlátni a nagy hazát – mondta Hélène. – Beszélj róla! Hol van ez a haza?

Jenny néhány percig gondolkozott.

– Majd holnap elmagyarázom.

– Miért holnap?

– Holnap – felelte Jenny. – Ma este még annyi mindenről kell beszélünk! És a barátaid? Ők kicsodák?

Niklaasra és Gaspard-ra mutatott, majd Jérôme-ra és Ludovicra, akik éppen akkor jelentek meg a kis ajtóban. Hélène elmondta, amit tudott. Gaspard kiegészítette a történetet. Jenny mindenről tudni akart, a bermudai utazásról és Emmanuel Residore vakmerő ábrándjairól is. Mikor elmondták Hélène és Gaspard utolsó találkozását Niklaasszal, akinek a kocsija felborult az erdei úton, Jenny mama megjegyezte:

– Ezek bizony szép történetek. De vajon nem fogod-e visszasírni Drapeur urat meg Residore urat? Vajon lemondhatsz-e értem ilyen lehetőségekről? Vajon nem volna okosabb, ha továbbra is a szép karrier után törekednél, és csak egyszer-egyszer látogatnál el hozzám? Mert ugyan mit is tudok nyújtani neked én?

– Mindennap veled akarok lenni, veled akarok élni a nagy hazában! – mondta Hélène.

– Majd holnap beszélünk róla – felelte újra Jenny mama.

Késő éjszaka lett, mire mindenről szó esett – csak a nagy hazáról nem beszéltek. Gaspard megtudta, hogy a szülei a vásárokon meg a búcsúkon néha együtt vannak Jenny mamával; meg azt is, hogy Fontarelle-né asszonyság megjósolta, hogy egy szép nyári éjszakán Hélène majd visszatér. Egy csapásra minden megváltozott. Új élet kezdődött.

Éjszakára elbúcsúztak. Niklaas és a fiúk a saját kocsijukban feküdtek le, Hélène és Jenny a lakókocsiban maradt.

Másnap felszedelőzködtek. Az biztos, hogy Gaspardnak haza kell mennie Lominvalba, Niklaasnak és a fiúknak pedig vissza kell térniök Belgiumba. De erről nem mertek beszélni, és elkísérték Jennyt, akinek egy másik búcsúba kellett menni.

Mielőtt elindultak, Jenny mama megkérte Gaspard-t, szálljon fel vele és Hélène-nel a kocsiba. Niklaas vezeti majd az autót, ami a lakókocsit vontatja. Csak lassan mennek, hogy Ludovic és Jérôme követni tudják őket a kocsival, úgy, hogy ne kelljen nógatni a lovat, mely most már mintha lecsillapodott volna. Jenny megígérte, hogy beszélni fog Gaspard-nak és Hélène-nek a nagy hazáról.

A lakókocsi mindegyik oldalán volt egy alacsony kis ablak. Jenny a jobb oldali ablak mellé ültette Hélène-t és Gaspard-t, és miközben Niklaas lassan vezetett, és a fák sorra elvonultak az út mentén, Jenny mama beszélt.

– Abban a képeskönyvben, ha jól megnézted, talán találtál néhány falevelet – kezdte Jenny mama.

– Leveleket és virágokat – felelte Hélène. – Tölgy-, nyír- és pálmaleveleket, és ahogy visszaemlékeztem, szinte láttam a nyírfákat, a pálmákat, de még a tengert is!

A kocsi tetején végigseprő szél megemelte a félig nyitott ablakok függönyeit.

– Ötéves korodban megbetegedtél – mondta Jenny mama. – Valami nagyon súlyos betegség volt. Azt mondták, csak egy csoda tudna meggyógyítani. És meggyógyultál. De akkor mindent megtettünk, hogy felépülj. Színházunkkal a hegyekbe és a tengerpartra mentünk. Gyakran félrebeszéltél. Virágokat és faleveleket szedtem neked azokon a vidékeken, ahol éppen jártunk. Egy kis ablak mellett feküdtél – mint ez itt –, láttad a nyírfákat, pálmákat és a tengert.

– A nagy haza – suttogta Gaspard.

– A nagy hazában vagytok – mondta Jenny mama.

– Az almafák és a fekete föld! – kiáltott fel Hélène.

Az aszfaltút mentén gyümölcsöktől roskadozó almafák vonultak.

– Ha kedvünk van hozzá, hamarosan megláthatjuk a tengert és a pálmákat – mondta Jenny mama. – De ez még nem minden.

– Ez még nem minden? – kérdezte Hélène. – Mi lehet még hátra?

Rocroi-ból Launois-ba mentek. Csak egy napig maradtak Launois-ban, aztán a Meuse felső szakasza mentén keletre mentek, majd leereszkedtek az Argonne felé.

Harmadik este Verziers-ben álltak meg, ahol nagy népünnepélyre készülődtek. Segítettek Jennynek felállítani a bódét, aztán behúzódtak a kocsiba, beszélgetni. Gaspard tudta, Niklaas majd megmondja, hogy visszatér Belgiumba, és neki ismét be kell jelentenie, hogy most már igazán visszamegy a nagynénjéhez Lominvalba.

– Ez még nem minden? Mi lehet még hátra? – kérdezte Hélène.

– Isten tudja – mondta Jenny mama.

Így hát ezen az estén Niklaas arról beszélt, hogy visszatér Belgiumba, és Gaspard is megmondta, hogy másnap vonatra száll, és visszamegy Lominvalba. Mindnyájan a kocsiban szorongtak. A mennyezetről lógó petróleumlámpa fénye mellett beszélgettek. A nyitott ablakon befújt a szeptemberi szél. Hélène és Jenny egymáshoz simulva ült az ágyon. Niklaas és Gaspard-t nézték, de egy szót sem szóltak, mikor bejelentették, hogy el kell utazniuk. Ludovic és Jérôme szomorú képet vágott. Hélène Jenny mama felé fordult, mintha azt kérné, tegyen valamit. Jenny elmosolyodott, és vállat vont.

– Isten tudja, mi minden történhet a nagy hazában – mondta egyszerűen.

Ebben a pillanatban a tarka ló nyerítését hallották, majd nyomban kopogtak az ajtón. Senki sem mert mozdulni. Újra kopogtak, és Jenny kiszólt, hogy szabad! Az ajtó kinyílt. Torzonborz férfi jelent meg a küszöbön. Gaspard felismerte az apját.

– Gaspard! – mondta Charles Fontarelle. – Tudtam, hogy egy napon eljössz a nagy hazába.

Gaspard a nyakába ugrott.

– Honnan tudtad?

– Fontarelle-né asszony, aki mindig melléfog a jóslatával, ezúttal fején találta a szöveget, megmondta, hogy ma este erre jársz, sőt, még azt is állította, hogy ebben a kocsiban vagy – mondta Charles Fontarelle.

– Nos? – kérdezte Niklaas.

– Nos, Gaspard – mondta Charles Fontarelle –, azt hiszem, velünk fogsz utazni.

Charles Fontarelle Lominvalban, a sógornőjénél, Gábriellé Berlicaut-nál mindig félénknék látszott, de a vásárokon bezzeg egészen meglepő ügybuzgóságot tanúsított. Csodálatos komédiázó tehetség volt, egy semmiségről is a legcsodálatosabb dolgokat tudta mondani. Most nagy szónoklatba kezdett, melynek során elmondotta, hogy Fontarelle-né asszony és ő szüntelenül gondoltak Gaspard-ra, és hogy ő – ha Jenny is úgy akarja – újra megszervezi a színházat Fontarelle-né asszony, Gaspard, Niklaas és a fiai segítségével.

– Mert bárkik is vagytok – mondta Niklaasnak –, azt hiszem, a legjobb barátai vagytok Jennynek, azt hiszem, Gaspard sem tudná már elhagyni őt. Azt is hiszem, hogy Gaspard már lemondott arról, hogy velünk lehessen, mint ahogy Hélène sem remélte többé, hogy együtt lehet Jennyvel, Gaspard akkor érdeklődött oly szenvedélyesen Hélène hazája iránt, mikor már lemondott arról, hogy egy napon megtalálja a családját, melytől a derék Gábriellé Berlicaut elválasztotta – és maga sem tudta, hogy Hélène hazája az ő hazája is. ömlött belőle a szó. Fontarelle-né asszony e szónoklat közepén lépett be, de Charles Fontarelle nem zavartatta magát, nyugodtan beszélt tovább. Fontarelle-né karjába szorította Gaspard-t, aki most úgy érezte, új élet kezdődik. Hát ezért mondogatta Jenny mama, hogy a nagy hazában mindig valami újra kell számítani.

Ezen az estén is, noha megegyeztek abban, hogy együtt folytatják az utat, megint csak ezt hajtogatta:

– Ez még nem minden!

Hélène megkérdezte:

– Mi lehet még hátra?

A következő napokban és hetekben délre kellett menniök, és a nyírfák, a tölgyek, a berkenyefák után narancsligetek, olajfák, pálmák következtek. És végül a tenger!

A nagy haza határa térben és időben a végtelenségig távol előttünk. Ez a haza, amit mindig együtt hagyunk el, és sivár vidékekre csak azért tévedünk, hogy utána még szebb tájakra leljünk.

Hogyan alakult meg a színház, milyen volt barátaink mozgalmas élete, mindezt majd megtudjuk egy napon. Jenny szavait még az is igazolta, hogy egyre gyakrabban látták Gaspard-t és Hélène-t, amint egymás mellett mendegéltek a kocsik előtt. Most már biztos, hogy egész életükben együtt maradnak.

Jenny írt Drapeur úrnak, tudatta vele, hogyan él Hélène, és mennyire hálás neki. Drapeur úr válaszában azt írta, nem érti, hogyan mondhatott le Hélène a fényes jövőről ilyen nehéz és szürke életért. Gábriellé Berlicaut, mikor megtudta a történetet, úgy fájlalta a világ hóbortosságát, mint még soha. Mindenesetre egyik is, másik is, sokszor mondogatta, hogy sehogy sem érti a dolgot.

Ezekben a napokban, a déli táj őszi ragyogásában Gaspard megértette Hélène szemének különös fényét, mert – mint Hélène mondta – most már az ő szemében is ott csillogott ez a fény. E fény talán jele annak a csodálatos és kérlelhetetlen vágynak, mely arra ösztökél, hogy teremtsünk magunknak olyan életet, mely gazdagabb minden gazdagságnál, erősebb minden nyomorúságnál, és nem tűr megalkuvást; jele annak a vágynak, amely bennünk választvonalat húz a látott és a látni kívánt tájak között: Ardennes-ek és a Provence, Európa és az Újvilág, Görögország és Szibéria között.

Jenny mama még egyre mondogatta, hogy ez még nem minden.

– Ez még nem minden – hangoztatta Charles Fontarelle úr is, a városok minden rendű és rangú közönségéhez intézve a szót, miközben a karjára rakott nyakkendőket kínálta. – Ez kérem még nem minden, mert az élethez ragaszkodni kell. Ne egy nyakkendőt vásároljon, kérem hanem tizet, húszat! Így legalább mindig biztos lehet afelől, hogy akad egy kedvére való nyakkendője, még akkor is, ha történetesen a józan ész ellenére választott. És főleg gazdagítsák gyűjteményüket ezzel a ragyogó, csillogó, foszforeszkáló nyakkendővel – potom hetvennégy frank! –, mely a század szenzációja, és melyen éjszaka a napot láthatják, s a csillagokat világos nappal!

De várhatnak ránk bármilyen új kalandok meg egy szeszélyes tarka ló,

SOHA NEM HAGYJUK EL A NAGY HAZÁT